Es'ad, Celâl

فرانسزجه‌دن تورکجه‌یه و تورکجه‌دن فرانسزجه‌یه

صنعت قاموسی

صنایع نفیسه‌دن رسم ، نقش ، نحت ، معماری ، حك و آثار عتیقه‌یه
عائد اصطلاحلری حاویدر.

Sanaʻt kāmūsu

محرری :

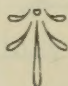
جلال اسعد

DICTIONNAIRE
DES
TERMES D'ART

FRANÇAIS-TURC — TURC-FANÇAIS

Par

Djelal Essad

استانبول — مطبعهٔ عامره

CONSTANTINOPLE - IMP. "AMIRÉ„

١٣٤٠

Abadie آبادی .

ایپکدن معمول ، خطاطلرك قوللاندیغی بر نوع هند کاغدی.

Abaque *(archit)* مُحَمَّل .

ستون (colonne)لرك باشلقلری (chapiteau) اوزرینه کندیشجه وستوندن خارجه طاشــقین اولەرق یاپیلان طابله (tablette) لردرکه ســتون اوزرینه کلەجك باش طابان (architrave) ایله سیلمه (moulure) لرك ثقلتی یوکله‌نیر و بو ثقلتی باشلغه واورادن ستونه توزیع ایدەرك مُحَمَّلْلك وظیفه‌سنی کورر . ستونك عادتا بر سمری مثابه‌سنده‌در .

بوکا (tailloir) دخی دیرلر . بعض مصر قدیم بنالرنده ستون باشلقلری ساده‌جه بر (مُحَمَّلْ) دن عبارتدر ، بعضلرنده‌ده بو محمل لوتوس (Lotus) یاپراقلریله تزیین ایدیلەرك باشلق شکلنی آلمشدر.

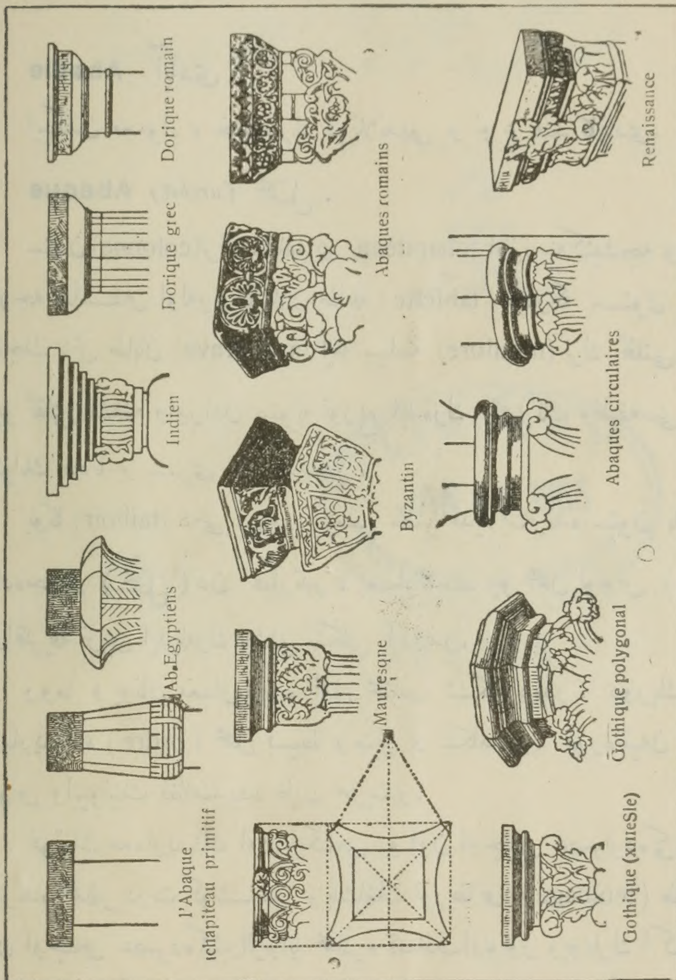
روما و یونان معماریلرنده محمل مختلف شــکللرده‌در . دوریك نظــام معماریسنده (ordre) محمل بسیط و متین بر شکلده‌در. قورەنتیه‌ن نظامنده مقوّس وایبونیك نظامنده‌ده غایت مزیندر.

غوتیك معماریسنك اون ایکنجی و اون اوچنجی عصرلرده‌کی رومان دورنده محمللر درت کوشــه‌در و باشلغك توریقاتی (feuillage) طاشــار . اون اوچنجی عصرده‌کثیرالزوایا محمللره تصادف اولونور وبونلرك اکثریسنده باشلغك توریقاتی محملك چیقینتیسندن دها خارجه چیقار. ستون کبی یووارلاق محمللرده واردر . بو کبی محمللره نورماندیا بنالرنده چوق تصادف اولنور .

رەنەسانس (Renaissance) دورنده عتیق نظام معماریلر احیا ایدیلدیکی جهتله محمل‌ده شــکل و نسبت اعتباریله أســکی یونان و روما « محمل » لرینه بکزەمشدر. تورك معماریسنده محمل اکثریا باشلقله یکوجود کبی کورینور.

Abatis *(archit)* ییقینتی .

هدم حسبیله یره طوپلانان و ییغیلان مواد انشائیه .

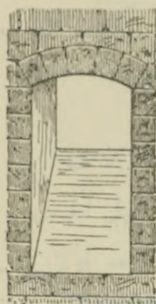

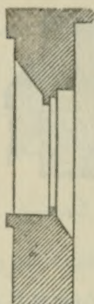
Abat - jour *(archit)* منور .

بودروم قاتلری کبی ایشیغی یوقاری طرفدن آلمغه مجبور اولان یرلرده طابانی ایچرویه طوغری مائل اوله‌رق نفسلك (soupirail) شکلنده یاپیلان پنجره‌لردرکه اکثریا أسکی بنالرده و قلعه‌لرده کوریلور (ایشیقلق) .

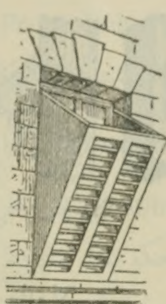
آباصون . *(archit)* **Abat - Son**

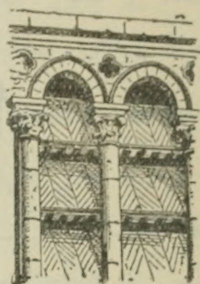
چاك قوله‌لرنده سسی شهره طوغری چویره‌ن و اوزاقلره کیتمسنه سبب اولان مائل سطحلردن عبارت پانجور طرزنده یاپیلان ترتیبات .

منور

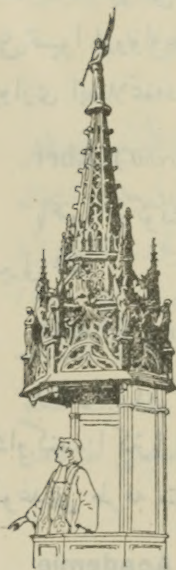
آباصون

روزكارلق . *(archit)* **Abat - vent**

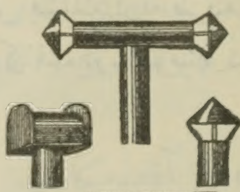
عربیسی مِرْوَحه . باجالرك تپه‌سنده روزكارك دومانی آشاغی‌یه باصمامسی ایچون وضع اولونان طوپراق ویا ساج تپه‌لك وشاپقه‌لر كه باجانك چكمه‌سنی تنظیم ایدر .

عاكس صدا . *(archit)* **Abat - voix**

كلیسالرده خطیب كرسیلرینك اوستنده

عاكس صدا

روزكارلق

سسی آشاغی‌یه چویرمك ایچون یاپیلان قبه‌لر .

About *(archit)* زیوانه .

عربیسی (وصله و رباط) فارسی « زبانه » دن . ایکی پارچه‌نك بربرینه کچمسی ایچون اوجلرنده براقیلان دیش و اویوقلر .

زیوانه

Abreuver *(peint)* طاولامق .

بر صفیحه (panneau) اوستنه بر طبقه طوتقال (colle) سوره‌رك بتون سطحنه ایچیرمك واونك اوستنه کله‌جك طبقه‌لری ایچمز بر حاله کتیرمکدر. انشاآتده صیواسی دوکولمش بر دیوار اوزرینه یکی صیوا اووروله‌جغی وقت آلتنده‌کی اسکی دیواری ایصلاتمغه‌ده دینور.

ملجأ

Abri *(archit)* ملجأ .

یاغمور وکونشدن محافظه ایچون یاپیلان سپرلی محللر .

Abside *(archit)* آبسید .

(محراب) . کلیسالرده دعا ایدیلن قسمك آرقه طرفنده وکلیسانك الداوکنده اکثریا نصف دائره شکلنده‌کی قسمدر. عمومیتله شرقه وکونشك طوغدیغی طرفه متوجهدر .

Academie آقاده‌می .

عمومه رسم ، نقش ، نحت ، معماری و سائره اوکره‌تیلن صنعت مکتبلری . رسم آقاده‌میسی ، نقش آقاده‌میسی . جانلی اورنه‌ك modèle)

vivant لردن جیپلاق ویا پوشیده‌لی (Drapé) اوله‌رق رسم ، نقش ویا نحت اصوللریله یاپیلان قدین ویا ارکك صورتلری (figure) نه دخی دینور. بو رسمره بر ارکك آقاده‌میسی (une academie d'homme) ویا بر قدین آقاده‌میسی دینور. آقاده‌می جسامتی (Grandeur d'academie) ویا آقاده‌می نسبتنده بر فیکور (Proportion academique) دی‌یه صنعت مکتبلرنده عمومیتله یاپیلان رسملرك ابعادی نسبتنده‌کی بیوکلکه تسمیه اولونور.

صنایع نفیسه آقاده‌میسی. Academie des Beaux - arts

فرانسه مجلس عرفاننك (institut) دردنجی شعبه‌سنی تشکیل ایده‌ن وقرق اعضادن مرکب اولوب حکومتك صنایع نفیسه امورینه رهبر اولان مجلسدر. صرف صنایع نفیسه‌نك ترقیسی و نشری ایله اشتغال ایدر.

اشبو اعضانك (١٤) ی نقشکار ، (٨) ی نحات ، (٨) معمار ، (٤) ی حکاك ، (٦) سی بسته‌کاردر . (١٠) سربست اعضا و (١٠) اجنبی اعضاسی واردر . بونلردن ماعدا (٤٠) مخابر اعضا و (١٠) سربست مخابری واردر . بو مجلس ١٨٥٨ سنه‌سندنبری صنایع نفیسه آقاده‌میسی لغتی نامیله بر اثر نشر ایتمکده‌در.

Academie de France فرانسزلر طرفندن رومه‌ده تأسیس ایدیلمش بر صنعت مکتبیدرکه (ویللا مه‌دیسی Villa Medicis) دینیله‌ن بنایی اشغال ایدر. بو مکتبك مدیری معارف نظارتی طرفندن تعیین اولونور. نقشکارلر، نحاتلر ومعمارلر آراسنده یاپیلان مسابقه‌لرده برنجیلکی قازانه‌رق (Prix de Rome) آلان صنعتکارلر حکومت حسابنه درت سنه رومه‌ده‌کی بو مکتبده تحصیل ایدرلر وهر سنه أسکی آثاری تتبع ایده‌رك معین مقدارده طابلو وسائره کوندررلر. بونلرك تفریق و انتخابی صنایع نفیسه آقاده‌میسی طرفندن وقوع بولور.

آقاده‌میکاری. Academique

صنعت مکتبلرنده (academie) تعلیم وممارسه‌سی ایچون یاپیلان رسملر کبی طوغری و فقط بر فکر ابداعك محصولی اولمیان وصنعت هیجانی

وریمه‌ین بیکورلره دیرلر . طبیعی بر صورتده آلنان وضعیتلردن اوزاق اولرق تعلیم ایچون تنبیه ایدیلمش اشکالی بر طاقم اصلاحده بولنمش رسملره دیرلر .

Acanthe (آقانت) کنکر .

یونان انکنارى یاپراغی شکلنده تزیینات . معماریده بر چوق اقسامك

تزیینده موضوع (مضمون) ی تشکیل ایدر . اکثریا شقفلرده تزییناتنده

مستعملدر. قوره‌نتیه‌ن نظام معماریسنك فارقه‌وی (caracteristique) عناصر تزیینیه‌سندن بریدر. ویترووو (Vitruve) طرفندن نقل ایدیلن بر افسانه‌یه (Legende) کوره میلاددن ٤٠٠ سنه اول یاشایان قالیاق (Callimaque) اسمنده‌کی معمار، کنج بر قیزك مزاری اوستنده کوردیکی بر کنکر یاپراغندن ملهم اوله‌رق بو ستون باشلغنی بولمش. فقط بو شکل، مصر قدیمده‌ده موجود یدی، اورادن آلنمش اولمسی محتملدر. عصری (Moderne) صنعتکارلرده (کنکر) ی مختلف شکللرده قوللانمقده‌درلر بو یاپراق تزیینات خیه‌ده قلاسیك بر توریقات (feuillage) اوزه‌کیدر. عربیسی (شوکة الیهود) در.

Accessoires *(peint)* تفرعات.

بر پورتره (portrait) ده تفرعات دی‌یه او تصویرك البسه‌لری اطرافنده‌کی أشیا، و طوردیغی اوطه و یا محلك طابلوده کورونه‌ن اقسامنه دینور. عمومیتله بر رسمك ارائه ایتدیکی صحنه‌یی اتمام أیده‌ن فقط اهمیتی درجهٔ ثانیه‌ده قالان (ثانویات) در. بو سببله رسمده‌ده اقسام اساسیه درجه‌سنده اهمیتله ایشانمز و اهمال ایدیله‌بیلور.

مثلا بر قادین پورتره‌سنده چهره‌دن زیاده البسه‌سنك دانتل و قیرمه‌لرینه اهمیت ویریلورسه (تفرعاته (accessoires) لزومندن فضله اهمیت ویرلمش) دینور.

— تیاتروده تفرعات (accessoires) دی‌یه صحنه‌یه لازم اولان قاناپه، صانداليه، حقه قلم، خالی و سائره کی أشیا و لوازماته دینور. بو لوازماتك انبارینه Dépôt d'accessoires تفرعات انباری و بوکا مأمور اولانه‌ده تفرعاتجی دینور.

Accidents de lumière *(peint)* ضیا عارضه‌لری.

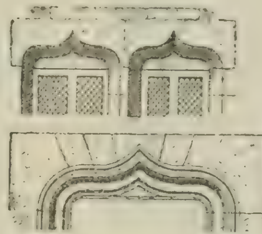
بر طابلونك نقطهٔ اساسیه‌سنی بارز بر صورتده کوسترمك ایچون او قسم اوزرینه قوتلیجه بر ایشیق جاریدیریلدیغی تقدیرده مذکور قسمله دیکر اقسام آراسنده ارتباط و آهنکی تأمین ایتمك اوزره او قسملرك بعض یرلرینه قوتلیجه ایشیقلرله طوقونولمق ایجاب ایدر. کذالك بر منظر (paysage)

رسمنده‌ده اغاجلرك بر قسمنی ایشیقلاتان و اوضك عارضه‌لرینی قوتلی ایشیقله کوسترن قسملر واردر که ایشته بویله جوقجه ایشیقلی اولان پارچه‌لره (ضیا عارضه‌لری) دینور، یعنی او قسملرده بر (عارضهٔ ضیائیه) وجوده کلمشدر ، نظر اوراره ایلیشور .

Accolade *(archit)* قاش قوس قپو و پنجره‌لرك اوستنده‌اورته‌سی کیرینتیلی ایکی قاش شکلنده‌کی منحنیلر. قاش کمر arc en accolade

چفت ستون

قاش کمر ؛ قاش قوس

Accouplée colonne *(archit)* چفت ستون .

(مزدوج ستون) عین قاعده اوستنه یان یانه ایکی ستون قویمق (باقکز ستون) .

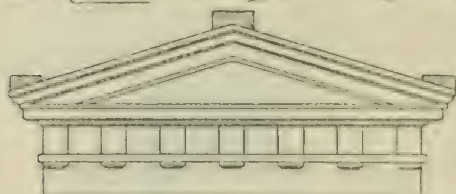
Accuser un contour *(pein)* بر چیزکی‌ی بللی ایتمك .

نقش ورسمده قوللانیلور بر تعبیردر . کرك بر منظر (paysage) ده‌کی مختلف پلانلره عائد چیزکیلری وکرك بر فیکور (figure) ده‌کی لباسلرك چیزکیلرندن بعضلرینی دیکرلرندن دها فرقلی وعیان کوسترمك ایچون قالینجه و قوتلیجه چیزمك . غایت خفیف و قریشیق چیزکیلرله یاپمش طاسلاقلرده اصل چیزکی‌ی متین و قالینجه چیزکیلرله میدانه چیقارمق ، بللی ایتمك . وجودك البسه آلتنده‌کی بعض قسملرینی ویا شکللرینی البسه‌یه ویریلن انحنا و بوروشقلرله کوسترمك. (accuser le nu par les plis des draperies)

Acrotère *(archit)* آقروتەر .

کرەمیدلردە کوشەلرە تزیینات اولەرق قونیلان و یونان معماریسندە امامە اولەرق قوللانیلان اشکال معماریە کە آلنلقلرك ایکی کوشەسیلە رأسنە وضع اولنور و اوستنە هیکل و یا سائر سوسلر قونیلور .

آقروتەر

Affamer *(archit)*

چالمق ، چالیق .

بر سیلمە (moulure) و یا بر دیرەك اوجنك بردنبرە مائل بر صورتدە ایستر دوز و ایستر مقعر اولەرق قطع ایدیلمسیدر. بو کبی سیلمەلرە (moulurs affamées) چالیق سیلمەلر دینور . غوتیك معماریسندە اکثریتلە تصادف اولونور .

Afferon تمرن ، پینکان. باشاق

چالیق سیلمە

اوقلرك اوجنە وضع ایدیلن سیوری و معدنی قسم. دمیر پارمقلق چوبوقلرینك اوجلرینە یاپیلان سیوری سوسلر.

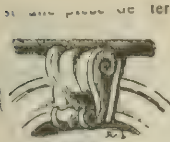
Agencement ترتیب .

بر صنعت اثرندە مختلف قسملرك صورت تنظیم و وضعی. ترتیبی بوزوق بر طابلو دیمك او طابلودەکی قماش و لباس ایلە تفرعاتك فنا ترتیب و تنظیم ایدیلمش اولماسی دیمکدر .

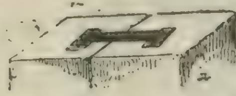
مثال : (طبیعی بر ترتیب ، بو طابلونك ترتیبندە طبیعیلك یوق . صنعتکارانە بر ترتیب دکل) کبی. بو تعبیر ترکیب (composition) ایلە قاریشدیریلمامیلیدر .

Agrafe *(archit)* كند ، كليد .

انشاآتده هر ايكى طاشى ويا مادهٔ انشـائيه‌يى بربرينه باغلايان دمير و يا باقير. تزييناتده بر كمرك كليد طاشى (clef) اوستنه سيلمه‌يى قاوراركبى ياپيلان دورلى شكللردر .

كليد

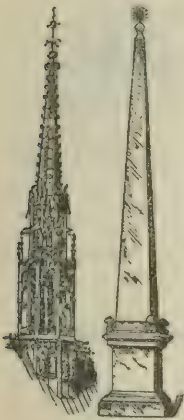

كند

Agroupement طوپلانيم .

تزيينى موضوع (motif) لرك بر يره طوپلانمسندن حاصل اولان شكل .

Aiguille *(archit)* ابره .

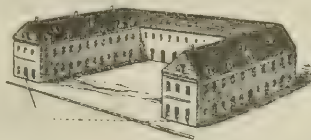

ابره

غوتيك معماريسنده چاتك قوله‌لرى وعمودلر اوزرنده مناره تپه‌سى كبى سيورى قسملر وكلاهلر ، مصر قديمده غايت سيورى واهرامى شكلده اولان ديكيلى طاشلر.

Aile *(archit)* جناح ، قول .

بنانك قسم اصليسنه متصل اوله‌رق يان طرفلرده كرك بر استقامته وكركسه بنانك مركز قسمى ايله بر زاويه تشكيل ايده‌جك صورتده ياپيلمش اقسام. جناحى قسملر.

جناح

Aileron *(archit)* قولتوق .

قولتوق

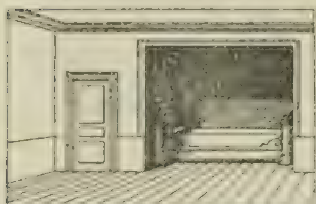
چيقينتيلى قسملره دستك اوله‌رق علاوه اولونان وچاتى پنجره‌لرى ضلع قائملرينك نظرده حصوله كتيرديكى سرتلكى كيده‌رمك اوزره ايكى طرفلرينه باش آشاغى وضعيتده اوله‌رق قونيلان (فروش) لر (consoles) .

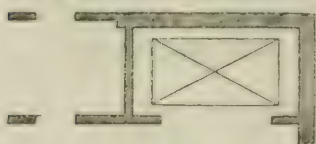
اون يدنجى واون سكزنجى عصرك بعض كليسالرنده كنيشجه اولان برنجى قاتى كنديسنك فوقندهكى دها دار قسمه ربط ايتمك ايچون آرالرنده بر خط مواصله اولمق وشكلده موازنت حاصل ايتمك اوزره جسيم قولتوقلر قونولمشدر .

Ajouré مشبك ، قفس ويه .

بر طرفدن او بر طرفى كورونهجك صورتده اويولمش تزيينات. جامعلرده خنكار محفللرندهكى مرمر قفسلر كى غوتيك معماريسنك پنجرهلرندهكى اويوق قفسلر. جامعلردهكى منقوش روزنلرك (vitraux) مشبكلرى .

Alcôve *(archit)* خلوتكاه . ياتاق حجرهسى (دوشكخانه) .

دوشكخانه ، ياتاق حجرهسى

(برهان قاطع) اوطهلر درونده ياتاق وضعنه مخصوص محل كه بر پرده و يا برقاپو ايله آيريلير و ياتاغى كورونمكدن محافظه ايدر و اورادە ياتيلور برحجره مقامندهدر. عربيسى(القبوه)در.

Allée *(archit)* كذركاه .

زمين قاتنده (Rez. de chaussée) كزينتى (dégagement) و چيد (Passage) خدمتنى كورمك اوزره ياپيلمش اولان اوزون دهليزلر (couloir) در . پايكاه دخى دينور .

— *(archeol)* هند و مصر معبدلرنده ايكى طرفى اغاج ويا صبرالانعش ديكيلى طاش ويا آثارنحتيه ايله مزين يوللر. باغچه معماريسنده ايكى طرفى آغاجلى يول (خيابان).

ايزاره

Allège *(archit)* ايزاره .

دوشهمه ايله پنجرهلرك كوپشتهسى آراسندهكى صاغير قسم . allège تعبيرى بالخاصه غوتيك معماريسنده پنجره قالينلقلرينك ايچندهكى اينجه بر ديواره واكثريا تزيينات ايله سوسلنمش اولان قسملره دينور . سائر مبانيده بو قسمه قورقولق (appui) ديرلر .

Ailegorie تمثال .

بعض رموزی اشخاص ویا معنوی احوالی تصویر و تمثیل ایتمك اوزره یاپیلمش رسم ، هیکل و سائره عدالتی ارائه ایتمك اوزره الٔنده ترازی ایله یاپیلمش بر قادین هیکلی . عدالت تمثالی .

Allure عظمت. رَوش .

بر فیکورك جسامتی وعظمتی. عظمتلی بر هیکل. بر قلمك بر فورچه‌نك روشی دخی دنیور .

Alternance تناوب .

تزییناتده مختلف ایکی موضوع تزیینی‌نك (motifs décoratifs) بربرینی تعقیب ایدر صورتده الی نهایه دوامی .

Amateur هوسکار .

صنایع نفیسه‌یی مسلك اتخاذ ایتمیه‌رك یالکز چالیشمقدن ذوق آلان و (صنعتکار) درجه‌سنه چیقمایانلر .

Amortissement *(archit)* امامه،انتهائیه .

بر قسم معمارینك یوقاری طرفنده مثلثی اوله‌رق بیته‌ن سیوزیلکلر و بونلرك تپه‌سنه قونیلان تزیینات .

انتهائیه ، امامه

Amphiprostyle *(archit)* آمفیپروستیل .

ایکی جبهه‌سنده یعنی اوك و ارقه طرفلرنده (رواق) (Portique) یعنی ستونلی یوللرله برر جبهه‌سی بولونان مبانیٔ قدیمه . ذوالوجهین

Amphitéatre *(archit)* آمفیته‌آتر، مُدَرَّج.

روما معماریسنده مدور ویا بیضی شکلده واسع بر میداندن عبارت اولوب اطرافنه قدمه‌قدمه‌اوطوره‌جق محللر یاپیلوردی. اورته‌ده‌کی میدان (arène) حیوانات وحشیه ایله غلادیاتورلرك مجادله‌سنه تخصیص ایدیلور، واطرافنده‌کی قدمه‌لرده‌ده سیرجیلر اوطورردی . استانبولده آت میداننده‌ده

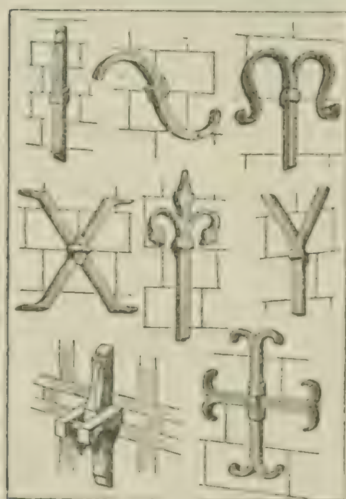
بویله برمدرج وارده. بو آنفیتیاترلرك اوستی هرایکی طرفلردن ایپلرله کریلمش بیوك براورتو ایله اورتولوردی بوکا (velum) دیرلردی وبواورتو سیرجیلری کونشدن محافظه ایدردی .

عصری (moderne) انشاآتده مدرج دی‌یه دارالفنون، مکتبلر وفونفه‌رانسه مخصوص اولان یرلرده سامعینك اوطورمسی ایچون یاپیلان قدمه‌لی صیرالری حاوی صفه (salle) ویا درسخانه‌لره دینور .

بعض تیاترولرده‌ده اهالینك اوطوره‌جغی یرلر بربرندن یوکسکجه اوله‌رق ارقه‌یه طوغری کیتدکجه یوکسلیرسه اوکاده (amphitéatre) مدرج دینور .

An (en dos d') *(archit)* خَرْپُشْتَه .

دیوارلرك اوزرینه بویوجك طاشلردن ویا طوغله‌دن ایکی طرفی اقینتیلی و ٨ شکلنده یاپیلان سطح مائل. بوکا (سمر) دخی دینور. زیرزمینده‌کی کونکلری محافظه ایچون اوستلرینه طاش وخرجله یاپیلان اورتویه‌ده دینور .

چپا ، قلنج

Ancon *(archit)* دیرسکجه .

فروش نوعندن اولوب پروازلری طوتمق ایچون قونیلان کوچوك دیرسکلر .

Ancre *(archit)* قلنج ، چاپا .

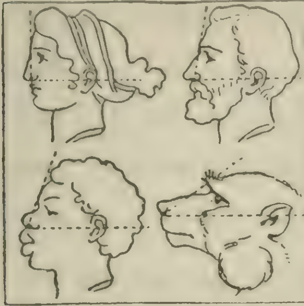
دیوارلرك خارجه طوغری آچیلمسنی منع ایچون اخشاب ویا دمیردن افقی دیره‌ك ویا یوترەلر قونیلورکه بونلره (tirant) کرکی دینور. بو کرکیلرك هرایکی اوجنی دیوارده ربط ایدوب چیقمسنه مانع اولمق ودیواری طوتمغه خدمت ایتمك اوزره طیش طرفلرینه کچیریلن S شکلنده ویا دوز اوله‌رق قلینجنه یعنی کسکینلکنه اولمق اوزره قونیلان دمیرلردر .

Andronite *(archit)* سلاملق .

اسکی یونان أولرنده ارککلرك اوطوردیغی قسم .

Angle facial زاويهٔ وجهيه.

بزونك آلتندن ، برى قولاغك آلتنه و او برى آلنك الك طاشقين نقطه‌سنه وصل اولونان ايكى خطك تشكيل ايتديكى زاويه.

زاويهٔ وجهيه

Anglet كوشه‌لى اولوق.

كوشه لى اولوق

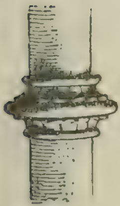
Anneau *(archit)* حلقه.

ستونلرده‌كى بيله‌زيك bracelet ؛ ويوزوكلرك bagues ؛ چيقينتيسى آز اولانلرينه دينوركه اكثريا بوكبى حلقه‌لر اون ايكنجى و اون اوچنجى عصر ميلادى معماريسنده قوللانيلمشدر.

Annelé *(archit)* ذوحلقات.

حلقه‌لرله مزين ستونلر. أورمه زرهلره دخى دينور.

Annelet *(archit)* طاسمه.

طاسما

ستونلرك باشلغه ملاصق قسملرنده يوزوك كبى دائر أمادار كوچوك يووارلاق سيلمه‌لر. غوتيك معماريسنده ستونلرك يكنسق دوزلكنى برطرف ايتمك ونظره دهامتين كوسترمك اوزره ستون كووده‌لرينى اقسامه آييرمق ايچون ابعاد مختلفه‌ده وينه طاشدن معمول حلقه‌لر. دوريك باشلقلرينى دائر أمادار قوشاتان حلقه شكلنده زيخلر (filet).

Annelure *(archit)* حلقيه.

بر ستون كووده‌سنى تزيين ايدن حلقه‌لر. يوزوك (bague) ، بوغماق (armille) ، بيله‌زيك (bracelet) بو اوچى همان همان مترادفدر.

Annulaire *(archit)* حلقوی طولوس كمر *

سبت قولی كمر

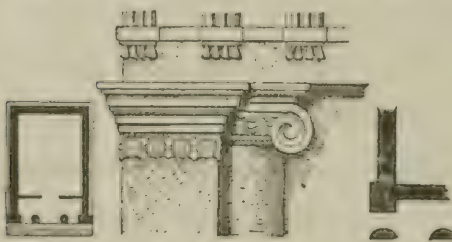

حلقوی طولوس

Anse de panier *(archit)* سبت قولی كمر (باقكنز كمر) *

Ante *(archit)* نیم پایه *

بر بنانك كوشه‌لرنده‌كی دیوار قسمنی دها قالینلاشدیره‌رق متانتنی آرتیرمق ایچون یاپیلان پایه (pilastre). بر جبهه‌ده خارجه طوغری طاشقین اوله‌رق قونیلان ستونلر اولورسه بو ستونلرك دیواره كلن طرفلرنده دیوارك ستونه قارشو كلن قسملرینی قالینجه اوله‌رق انشا ایدرلركه ایشته بو قسملره نیم پایه دینور. طبیقی پایه كبیدر.

نیم پایه

Antefixe كیره‌مید آغزلغی *

اكثریا بر Palmette وبعضاً برانسان چهره‌سی شكلنده‌یاپیلوب قورنیشلرك (corniche) تاجنی (couronnement) تشكیل ایدر ویاخود نیم اسطوانه‌وی كیره‌میدلرك بوشلقلرینی أورتمك ایچون قوللانیلور تزیینی بر موضوعدر.

Antichambre طیش اوطه.

بر اوطه ویا دائره‌یه كیرركن الك أول كیریلن و بكله‌مكه مخصوص اولان اوطه. آلمانلر بوكا (أوك اوطه) دیرلر (vorzimmer).

كیره‌مید آغزلغی

Antiquaille كهنه .

قيمتلى اولميان وياخود غايت جزئى اولان آثار عتيقه.

Antique آنتيك .

قديم يونان و روما آثارندن اولان هيكللر ، قبارتمه‌لر ، محكوك طاشلر و سائره كبى آثار نحتيه‌يه دينور. étude de l'Antique ديمك بو كبى اثارى نمونه اتخاذ واونلرده‌كى كوزللكى تدقيق ومطالعه ايده‌رك قوپيه ايتمك ديمكدر.

Antiquités آثار عتيقه .

أسكى صنعت اثارندن اولان مبانينك خرابه‌لرى . آبده‌لر ، سلاحلر ، أشيالر ، مجوهرات كبى شيلره دينور. جمع اوله‌رق قوللانيلور. عرب آثار عتيقه‌سى ، چين آثار عتيقه‌سى ، تورك آثار عتيقه‌سى.

فرانسزجه‌ده antiquité كلمه‌سى مفرد اوله‌رق و ديكر كلمه ايله برلكده قوللانيلديغى وقت عموميتله اسكى مدنيتلرك تاريخى معناسنه كلير : antiquité orientale كبى كه مصريلر، كلدانيلر ، آثوريلر ، فنيكه‌ليلر، عبرانيلر، ايرانيلر وسائره مثللو شرق اقوام قديمه‌سنه عائد تاريخ ديمكدر. antiquité chretien خريستيانلغك ايلك آلتى عصرلق تاريخى. antiquité كلمه‌سى يالكز اوله‌رق قوللانيلورسه يونان و روما مدنيتلرى تاريخى معناسنه‌در. بز archeologie يه عتيقيات ديديكمز جهتله antiquité نى مفرد اوله‌رق تاريخ قديم و ياخود قديميات دى‌يه ترجمه ايده‌بيليرز. او حالده antiquitées orientales ه شرق اثار عتيقه‌سى و antiquité orientale ه ده (شرق تاريخ قديمى) ديمليدر. آنتيك تعبيرى بالخاصه أسكى روما و يونان آثارينه تخصيص ايدلمش كبى اولوب آثار عتيقه antiquités تعبيرى ايسه بيزانس، رومه‌ن، غوتيك و ره‌نه‌سانس دورلرى اثار باقيه‌سنه دينور. لسانمزده هپسنه اثار عتيقه دييورز.

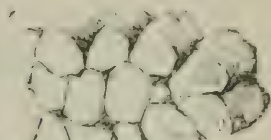
Apothéose تعزيزيه.

أسكى قهرمانلرى اله درجه‌سنه چيقاران وقايعك برر خاطره‌سى اولمق اوزره ياپيلان ماداليه (medaille). نقش و يا نحت اثرلرينه و بونلر اوزرنده‌كى

رسملره دینور. صوك زمانك صنعتكارلری‌ده بویله تعزیه‌لر یاپمشلردر. مثلا: ناپولیونك تعزیه‌سی كبی. تیاترولرك اوك پرده‌لرینه یاپیلان قاریشیق و برچوق تمثالی حاوی دەقورلرەده دینور.

Appareil *(archit)* أورگو *

زیقزاق أورگو — سیقلوپ أورگو

كارگیر بنالرك انشا. سنده‌طاش ویا طوغله‌لرك كسیلمه‌سی و مختلف طرزلرده قونولمسندن حصل اولان شكلك هیئت مجموعه‌سی. طاشلری فنا كسیلمش و امتزاجسز قونولمش بنالر ایچون «أورگوسی فنا بر بنا» l'appareil de cet edifice est defectueux دینور.

بو أورگولرده كندی شكللرینه گوره مختلف اسملر آلورلر. سیقلوپ أورگو، یونانی أورگو (appareil grecs) رومائی أورگو (appareil Romain) بویوك أورگو (grand appareil). زیقزاق أورگو (appareil en feuilles de fougère).

Appentis *(archit)* صوندورمه *

اوكی آچیق و بر طرفی دیواره متصل مائل چاتی. بعض قپولرك اوستنده‌كی سقیفه‌لره و سپرلرەده دینور.

صوندورمه

Appui قورقولق، پنجره‌قورقولغی. بر پنجره‌نك كوپشته‌سیله دوشه‌مه آراسنده‌كی دیوار قسمی. بر بالقونك قورقولغی. غوتیك معماریسنده allège دینور. بونی (ایزاره) دی‌یه ترجمه ایتدك.

Appui main *(peint)* مَسْنَد.

حفیف اغاجدن اینجه باستون شكلنده یاپیلمش بر دكنكدر. عمومیتله بر

مترو قدر اوزونلقده‌در . نقشکارلر رسم یاپارکن بونك بر اوجنی طابلونك کنارینه طایایه‌رق ألارینی یورولامق و تتره‌مه‌مك ایچون بو دکنکه استناد ایدیررلر. نقشکار بو دکنکی صول ألنده پالەت و فورچه‌لرله برابر طوتار . مسندلرك اوجنده یووارلاق بر قسم واردر که اوکا اکثریا برپارچه دری صاریلیر و بویوك طابلولرده بو طوپارلاق قسم طابلونك موشامباسی اوزرینه استناد ایدر .

اوفورت رسامی . Aquafortiste

اوفورت اصولیله معدنی لوحه‌لر اوزرینه رسم حك ایدن و انلری کاغده باصان رسامله‌ره دینور. باقکز (Eau - forte).

صولی بویا . Aquarelle

peinture a l eau یعنی (نقش آبی) دنیلن اصول، ویا couleur a l'eau بویالرك صو و ضمغ ایله قاریشدیریله‌رق کاغد اوزرینه وضعی صورتیله حصوله کلن رسملری یاپمقدر . أسکی زمانلرده (gouache) دنیلن و ایرانیلرك (کواش) تعبیر ایلدکلری بر اصول ایله ترسیم ایدیلوردی . بو اصولده بویالر غیر شفافدر یعنی رنکلرك ایچنده بیاض واردر و مختلف آچیقلق و قویولقلر بیاضله استحصال ایدیلور . حالبوکه صولی بویا تمامیله شفافدر و کاغدك بیاضلغیله آچیقلق قویولق حاصل ایدیلور . أسکیدن حتی اون سکزنجی عصرده بیله صولی بویانی مسطح اوله‌رق برر طبقهٔ لونیه حصوله کتیرمك اوزره قوللانیرلردی و قویو اولمسی لازمکان یرلره بر قاچ طبقه چکرلردی ، یاغلی بویا کبی (modelé) تجسیم ایدرك ایشلنمزدی. شرق مینیاتورلرنده استعمال اولونان اصول کواش در. بونیده اکثریا بیاض ویا آلتون برآستار زمینی اوره‌رق اوستنه ایشلرلر و بویالری بیاض بویا ایله قاریشدیررلردی .

صولی بویا رسامی . Aquarelliste

صولی بویا اصولنده رسم یاپان صنعتکار .

آقواتینتا . Aquatinte

اوفورت اصولیله یاپیلان رسملر دائما چیزکیلردن متشکلدر و قلمله

ییلمش رسملری اکدیرر . بونوع رسملرك فورچه ایله یاپیلمش کبی اولانلرینه aquatinta دینور.

بو رسملرده چیزکی یرینه غایت کوچوك نقطه‌جقلر واردر. بونلر معدنی لوحه اوستنده رچنه توزیله وجوده کتیریلور و کاغده باصیلدیغی وقت طبیبق فورچه ایله یاپیلمش رسملری اکدیرر. اکثریا بویالی اوفورت رسملرنده قوللانیلان بر اصولدر.

صو کمری

Aqueduc صوکمری *

طاشدن ویا طوغله‌دن اورولمش یوکسك کمرلرکه ایکی سویه آراسنده‌کی منحط یرلردن صوبی عین سویه‌یه کچیرمکه خدمت ایدر.

صو کمری

Arabesque عارابه‌سك *

عرب اصول تزییننده‌کی کبی کرفت دال و شکللردن عبارت اشکال تزیینیه. «عرب یولی» دخی دینور. رەنەسانس renaissance معماریسنده پك چوق تصادف اولونور.

عارابه‌سك

عرب اصول تزییننده «عارابه‌سك» لر اکثریا هندسی شکللردن آلنمشدر. نباتی شکللردن آلنمش اولان تزییناتده تصادف اولونورسه‌ده نباتی «عارابه‌سك» لری الك زیاده تورکلر قوللانمشدر. بناءً علیه بونلره «عارابه‌سك» دیمك «اجنبی تعبیریدر» بو تعبیری آنجق عربلرك استعمال ایتدکلری کرفت اشکال هندسیه‌دن عبارت تزییناته تخصیص ایتمك لازمکلور. تورکلرك اوته‌دنبری استعمال ایتدکلری شکللرده «عارابه‌سك» دیمك طوغری دکلدر. (شکلده کورولدیکی کبی)

Arbalétrier *(archit)* ماقاص کیریشی*

ماقاص کیریشی

چاتیلرك انشاسنده ایکی یان دیوارلرك اوزرینه مائلاً یکدیکریله بر زاویه تشکیل ایده‌جك صورتده وضع اولنوب دامك میلنی وجوده کتیره‌ن آغاج ویا دمیرلر. مرتکلر و چاتی کیریشلری بونلرك اوزرینه قونور. ماقاصك اك سیوری تپه‌سی بابا اوستنه استناد ایدر.

Arc *(archit)* کمر، قوس.

هندسه‌ده (arc) قوس دی‌یه محیط دائره‌نك بر قسمنه ویا بر قسم منحنی‌یه دینور. معماریده بونی (voute) کلمه‌سنك مقابلی اولان (کمر) له ترجمه ایدییورز. بناءً علیه معماریده Arc ایکی دیواره مستند اوله‌رق آره‌ده‌کی آچیقلغی اورتن قوس شکلنده کارکیر ویا آخشاب انشا آتدر.

(Arc) و (Voute) کلمه‌لری آره‌سنده‌کی فرق (arc) ك دها زیاده شکل افاده ایتمسی یعنی (قوس) معناسنه کلمسیدر. کمرلر شکللرینه کوره مختلف اسملر آلیرلر. Voute ایسه بهمه‌حال مقوس شکلده اورولمش آچیقلقلردر.

arc a joints horizontaux طاشلرینك درزلری (joint) افقی اولانلره افقی درزلی کمر دیرلر وبو درزلر قوسك نصف قطرلری استقامتنده اولورسه قطری درزلی کمر (arc à joints rayonnants) تسمیه اولونور.

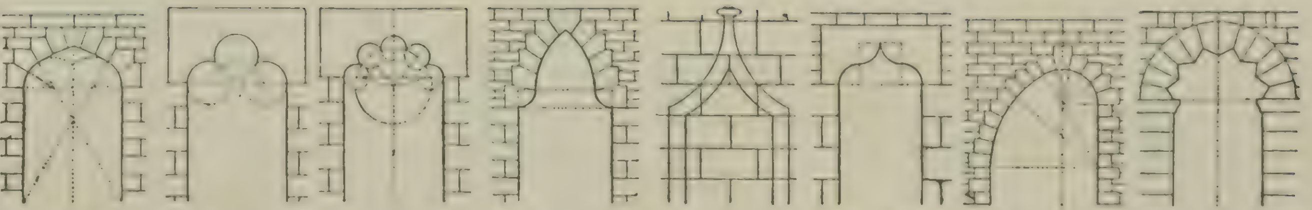
Arc à plein cintre تام دائره‌وی کمر. (شکل ۱۱)

قوسی نیم دائره اولان کمردر.

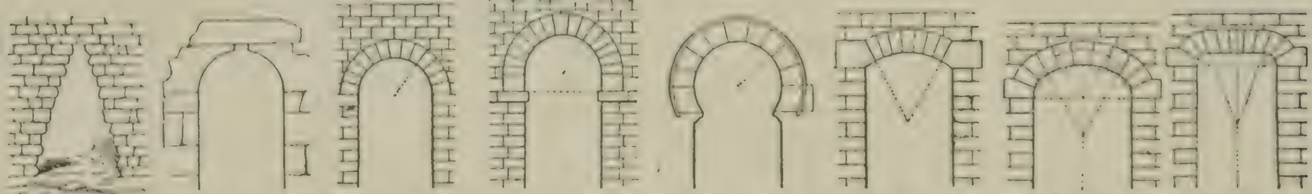
Arc angulaire ou arc en fronton ou arc brisé

زاویه‌لی کمر. (شکل ۱۸)

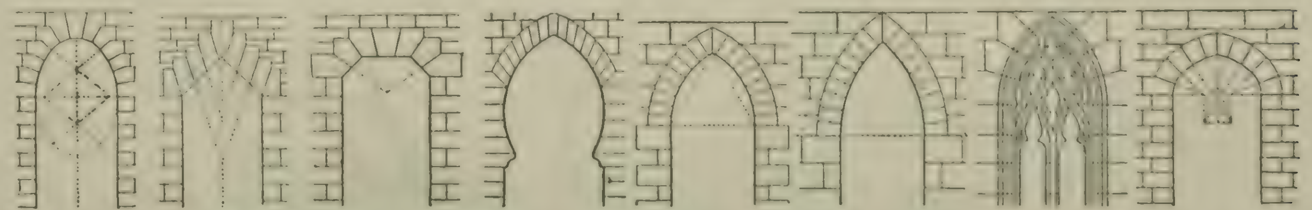
زاویه تشکیل ایتمك اوزره ایکی خط مستقیمك مائلاً تقاطع ایتمسندن حصوله کلن کمرلر بوکا (منکسر کمر) ده دینور (arc brisé).

۱ باسیق سیوری کمر
۲ ثلاثی الفصوص کمر
۳ خماسی الفصوص کمر
۴ ارمودی کمر
۶ قاش کمر

۱۰ ابتدائی دائره کمر
۱۱ تام دائره‌وی کمر
۱۲ معلا کمر
۱۳ نعل کمر
۱۵ باسیق کمر
۱۶ مستوی کمر

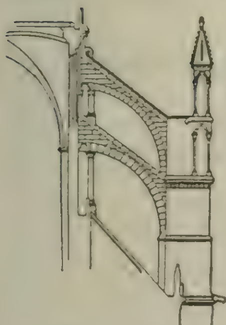
۱۷ بیضی کمر
۱۸ منکسر کمر
۱۹ کوشه‌لی کمر
۲۰ سیوری نعل کمر
۲۱ سیوری کمر
۲۲ حادسیوری کمر
۲۳ غوتیك کمر
۲۴ پاوان کمر

١ Arc Tudor	١٣ Arc outrepassé
٢ » Trilobé	١٤ » bombé
٣ » Quintilobé	١٥ » surbaissé
٤ » en doucine	١٦ » déprimé
٥ » infléchi	١٧ » Ellipitique
٦ » en accolade	١٨ » brisé
٧ » rampant	١٩ » angulaire tronqué
٨ » zigzagué	٢٠ » la céolé
٩ » triangulaire	٢١ » en ogive
١٠ » plein cintre primitif	٢٢ » en lancette
١١ » plein cintre a claveaux	٢٣ » flamboyant
١٢ » surhaussé	٢٤ » aplati

Arc apiati یایوان کمر. (شکل ٢٤)

قوسك وتری آلتنده تشکیل اولونان وهرضلعی اشبو وترك ثلثنه مساوی اولان بر مربع واسطه‌سیله تعیین ایدیلن درت مرکزلی بر قوسدر.

Arc bombé شیشکین کمر. (شکل ١٤)

استناد کمری

مرکزی اوزه‌نکی خطندن (naissance) آشاغیده بولونان کمردر. اسکی زمانلرده مستعمل دکل ایدی. شیمدیکی معماریده زیاده‌سیله استعمال اولونمقده‌در.

Arb boutant استناد کمری*

قبه و کمرلرك خارجه طوغری آچیلملرینی منع ایچون استناد ایتمك اوزره پاینده شکلنده و مائل کوپریلرکبی یاپیلان کمرلردر. سلاطین جامعلرك قبه‌لری اطرافنده کوریلور. غوتیك معماریسنده پك چوق مستعملدر. بونلرك اوزرلری تزیین ایدیله‌رك نظرده حصوله کتیره‌جکلری آغیرلق ازاله ایدلمشدر.

صاغر كمر

Arc de décharge صاغر كمر *

بر بند مستوى (plate bande) نك اوستنه كلن ثقلتی تخفیف ایتمك اوزره یاپیلان واکثریا طونلی اولان كمرلردر .

مستوى كمر

Arc deprimé مستوى كمر *

آنجق ایكی طرفنده برر ربع دائره ایله قائم آیاقلر (pied - droit) اوزرینه استناد ایدن بر (plate bande) بند مستویدر. (شكل ١٦)

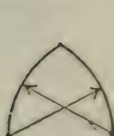
Arc de triomphe طاق ظفر .

ظفرلرك خاطره‌سی اولمق اوزره اكثريا بويوك بر دائره‌وى كمرله پايه‌لرى اوستنده تمثالى بر طاقم قابارتمه‌لرى احتوا ايدن مبانى وآبداتدر .

Arc en ogive سيورى كمر *

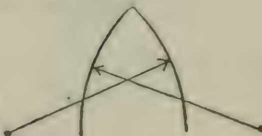
مختلف مركزلى ايكى قوسك يكديكرينى قطع ايتمسندن حصوله كلن كمردر. (شكل ٢١) تورك معماريسنده مستعملدر .

equilateral

(متساوى الساقين) سيورى كمر

en lancette

حاد سيورى كمر

plein cintre brisé

دائره‌وى سيورى كمر (باصيق)

سيورى كمر باشليجه اوچ صورتله ترسيم اولونور . (١) هر ايكى قوس وترى اوزه‌نكى خطنك برلشديكى نقطه‌لر مركزلر اعتبار اولونور. (٢) مركزلر اوزه‌نكى خطى اوزرنده فقط قوسلردن خارجده آلنير. (٣) وياخود بر برندن آز بر مسافه‌ده آلنير بوكا plein cintre brisé دائره‌وى سيورى كمر دينور.

Arc doubleau تقويه کمری *

قبه‌یی طوتان پیلپایه‌لرله بنانك خارجی دیوارنی آراسنه یاپیلوب هر ایکی قسمی بربرینه ربط ایدن و پیلپایه‌لری تقویه ایدن کمرلردر .

Arc elliptique بیضی کمر* (شکل ۱۷)

بیضی بر قوسدن متشکل کمر.

Arc extradossé مقبی کمر *

کمرك طاشـلری ، voussoir) کمرك سطحندن طیشاروبه چیقان و ننکه (intrados) و صیرتی (extrados) مشترك المرکز اولان کمر .

Arc en accolade قاش کمر * (شکل صحیفه ۱۰)

درت قوسدن متشکل بر کمرکه اکثریا غوتیك معماریسنده قوللانیلور.

Arc en anse de panier سپت قولپی کمر* (شکل صحیفه ۱۷)

بربرلرینه تطابق ایدن مختلف قوس دائره‌لردن عبارت کمر .

Arc en arceaux ثلاثی الفصوص کمر * (شکل ۲)

اوچلی بر یونجه یاپراغی trèfle شکلنده اوچ قسمدن عبارت کمر .

Arc en fer à cheval نعل کمر* (شکل ۱۳)

نصف دائره‌دن دها فضله بر قوسـله حصوله کلن کمر . بو نوع کمرلر تونس ، جزائر و فاس بنالرنده پك چوق مستعملدر .

Arc en talus شیو کمر

سطحی شاقولی اولمیان مائل دیوارلرده پنجره ویا قاپو ایچون آچیلمش اولان کمرلردرکه اکثریا قدیم شاتولرك استناد دیوارلری اوزرنده کوریلور .

Arc outrepassé معلا کمر * (شکل ۱۲)

برنصف دائره ایله اونك آلتنده قائم برر قسمدن عبارت اولان کمرلردر

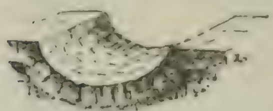
بو نوع كمرلر اكثريا بنانك يوكسك يرلرنده مناظرك حصوله كتيره‌جكی قیمه‌لی كیدرمك اوزره ياپيلور .

Arc polylobé كثيرالفصوص كمر * (شكل ٣)

متعدد دائره قوسلرندن عبارت كمر . عرب معماريسنده و باخصوص اندلسده مستعملدر .

Arc rampant صاعد كمر * (شكل ٧)

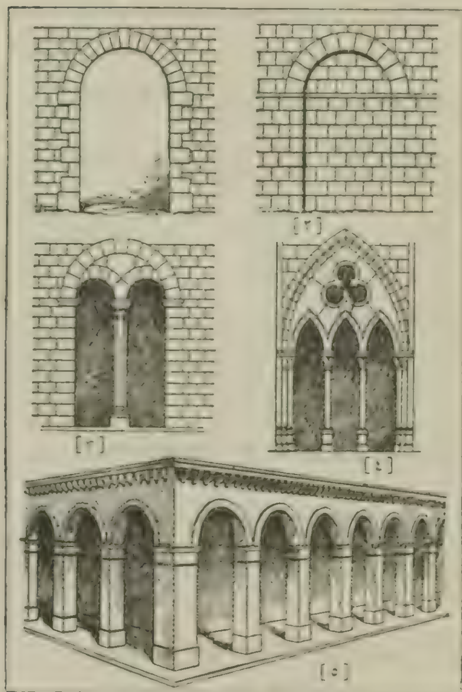
اوزنكی طاشلری بر سويه‌ده اولمايان كمرلردر . استناد كمرلرينك شكلی برر صاعد كمر ديمكدر .

ترس كمر

Arc renversé ترس كمر *

بربرندن آيری پايه‌لری طوتمق وزمينه‌متانت ويرمك اوزره ترسنه چوريلمش يعنی محدب جهتی آلته و مقعر جهتی يوقاری‌يه كلمك اوزره زمينه ياپيلان كمرلردركه تمللرده تجانس حصوله كتيرر .

كمر

Arc surbaissé باصيق كمر * (شكل ١٥)

نصف دائره‌دن دها آز بر قوسك حصوله كتيرديكی كمردر.

Arcade *(archit)* كمر*

مختلف شكلده كمرلرله آچيلمش فتحه ouverture لره دينور . (برهان قاطع) سرای قپولرينك وعالی ديوانخانه‌لرك كمرلرينه كمرا دينور arc ايله arcade آراسنده

برخیلی یوق کبیدر. arc قوس مقابلی قوللانیلمقده‌در. بزده arc یرینه قوس ویا طاق ، arcade یرینه‌ده کمر قوللانیلمسی لازم کلیورسه‌ده کمر کلمه‌سی arc یعنی قوس معناسنه تعمم ایتمشدر . کمرا تعبیری لساننزه بر آز یابانجی کلیور.

Arcade feinte (کاذب کمر) * [۲]

کمر شکلنده یاپیلوب ایچی شاقولی بر دیوارله اورولی کمر .

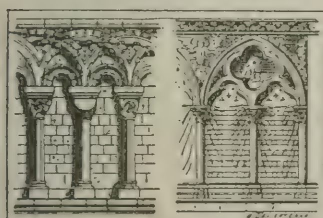
Arcade geminées (توأم کمر) * [۳]

یان یانه بیتیشك و بربرینی قطع ایدر صورتده یاپیلمش چفته کمر .

Arcade inscrites (محصور کمر) * [٤]

بیوك بر کمرك ایچنه یاپیلمش دیکر چفته کمرلر بوکا یاورو کمرده دینور.

Arcature *(archit)* تقویسات * [٥]

تقویسات

بربرینی ولی ایدن صیرا کمرلرکه مجموعی تزیینی بر شکل حاصل ایدر .
سیوری کمر (style ogivale) اسلوبنده بو نوعده تقویساته پك چوق تصادف اولنور.
اوچ نوع تقویسات واردر :

Arcature à claire-voie کوسترمه تقویسات *

بردیوارك اوکنه ویقین مسافه‌یه یاپیلان صیرا کمرلردرکه شکللری دیوارك اوزرینه ترسم ایدر .

Arcatures basses قیصه تقویسات .

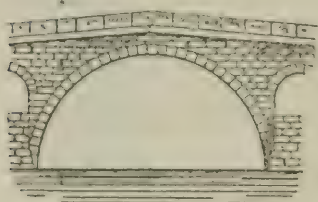
غوتیك معماریسنده پنجره‌لرك ایزاره (allège) لری اوزرینه تزیینات مقامنده یاپیلان تقویساتدر.

Arcatures de couronnement تاج تقویسانی .

(Corniche) قورنیشلرك اوست طرفنه یاپیلان و شیروانلری (galerie) تزیین ایدن صیرا کمرلردر .

Arceau *(archit)* کمر منحنیسی . دُرتلی یونجه

بر کمرك منحنیسنی تشکیل ایدن قطعهٔ قوس . نحتده درت یاپراقلی یونجه شکلنده‌کی تزیینات .

کوپری کوزی

Arche *(archit)* کوپری کوزی*

کوپری کمرینك آچیقلغی .

Archéologie عتیقیات .

ازمنهٔ عتیقه‌یه عائد صنعت اثرلرینی وآبده‌لری تدقیق ایدن علم . عتیقیات هر دورك وهر قومك کندینه مخصوص اسلوب style لرینی ، مبانیسنی تحقیق و تدقیق ایدر واو قوملرك صنعتلرینی ، براقدقلری آثار معماریه ، نحتیه وسائره‌دن وثائق طوپلایه‌رق میدانه چیقاریر .

Archéologie de l'art صنعت عتیقیاتی .

ازمنهٔ عتیقه ، قرون وسطا ورونه‌سانس دورلرینه عائد صنعت آبده‌لرینه عائد عتیقیاته دینور . یعنی‌او زمانه عائد نقش peinture معماری ، نحت وحك آثارینی ، پاره ومدالیه‌لری تدقیق وصنایع نفیسه‌نك بتون تاریخنی احتوا ایدن بر علمدر .

Archeologue عتیقیات متخصصی .

عتیقیات ایله متوغل عالم .

Architecte معمار .

بر بنانك پلانی و شکلنی ترتیب ورسم ایدن وانشاسنه نظارت ایدن صنعتکار .

Architecture معماری.

ابنیه‌نك تقسیمات و رسمنی یاپمق و انشا ایتمك صنعتی. معماری بنانك یالکز شکلیله مشغول اولان برصنعت دکلدر عین زمانده متین و قوللانیشلی اولمسنی‌ده اوکره‌ده‌ن بر علمدر. بناءً علیه معمار اولان یالکز صنعتده دکل انشا علمنده‌ده عالم اولملیدر. یعنی معمارینك ایکی جهتی واردر بری صنعته عائدکه کوزللك و دیکریده علمه عائدکه متانت وترتیبات جهتلریدر.

معماری بر قاچ شعبه‌یه آیریلور.

Architecture civile معماریٔ ملکی.

اشخاص و افراده عائد مسکن و سائره کبی خصوصی مبانی.

Architecture militaire معماریٔ عسکری.

قلعه و استحکام کبی عسکری انشاآت.

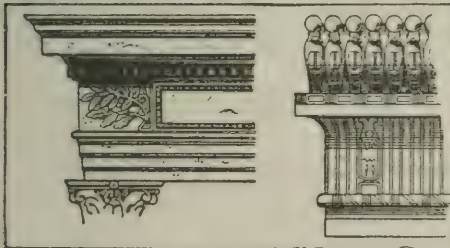
Architecture religieuse معماریٔ دینی.

مبانیٔ دینیهٔ معماریه؛ جامع، تربه و سائره کبی.

Architecturiste معماریکار رسام.

تابلولرنده دائما معماری موضوعلری یاپان رساملره دینور.

Architrave *(archit)* باش طابان*

مصراسلوبنده باش طابان   لوور بناسنك باش طابانی

صاچاقلق (entablement) ك آلت قسمنه دینور. باش طابان طوغریدن طوغری‌یه ستون باشلقلری اوزرینه استناد ایدن طاباندر. بزده شمدی‌یه قدر آرکیتراوا وصاچاق طابانی دی‌یه ترجمه ایدیلکده‌در. باش طابان هر ایکی ستون ویا پایه‌یی بربرینه وصل ایدر. دوریك نظامنده باش طابان بسیط بر بند مستویدن (plate bande) عبارتدر.

ایيونيك نظامنده برندن طيشارى چيقان اوچ مستوى بنددن تشكل ايدر. عموميتله باش طابان نظرده (افريز frise) لك تزييناتى كوسترەجك صورتده بسيط و دوز اولور و خدمتى ستونلر اوزرنده بر دوزلك حصوله كتيرەرك ثقلتى باشلقلر واسطەسيله ستونلره توزيع ايتمكدر.

كمربند

Archivolte كمربند *

كمرك پروفيلنى تعقيب ايدرك اطرافنده بر قورنيش تشكيل ايدن سيلمه (moulure). قديم معماريلرده كمربند اكثريا كمرك يالكز بر جبهەسنه ياپيلوردى. غوتيك معماريده هر ايكى طرفندەده واردر.

Arêtier *(archit)* ماهيا (مائيه).

سقفك اومورغه (Arête) سنه دوشەنيلن نيم يووارلاق كيرەميدلر ويا چينقو، بقر، قورشون كبى معدنى نوحەلر. رومان وغوتيك اسلوبلرنده چتى اومورغەسنك اوستنه كلن سيلمه (moulure).

Argamasse *(archit)* حضير، سطوح *

بنانك اوستنده دوز طام.

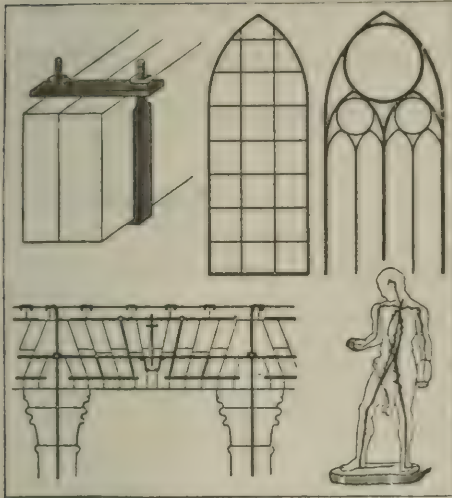
هر اوطەيه تصادف ايدەن و بعضاً سويەسى مختلف اولان سطحلردن عبارت اولمسى حسبيله عربلر سطوح دىيه جمع اولەرق قوللانورلر.

Argile كيل، لولەجى چامورى.

كيللرك عموميتله تركيبى، بالماء سيليسيت آلومينيومدر. كول رنكى ويا قرمزيمتراق ويوموشاقجه برچاموردر. لولەجى چامورى دينيلن جنسيله چاناق چوملك وچوبوق لولەسى ياپيلور. نحاتلر بو چامورى هيكل اورنەكلرينى ياپمق ايچون قوللانورلر.

بوكا (Glaise) دخى ديرلر. (Terre glaise)

Armature *(archit)* جهاز ، تحکیم دمیری*

جهاز

باش طابانلرك اكثریسنده وبعض افقی قسملرك تحکیمنده استعمال اولونان دمیرچوبوقلرکه متانتی تأمین ایدر.

نحت اثرلرنده و چاموردن یاپیلان هیکللرده چاموری طوتمق ایچون دمیردن یاپیلان اسکلت .

Armes آرمه.

بر عائله‌یه، بر حکمداره، بر شهره ویا بر حکومته عائد علامت فارقه. (طراز) دخی دینور .

Armilles یوزوك .

دوریك ستونلرده باشلغك آلتنده‌کی (echine) ك آشاغی قسمنه کلن واوچ اینجه حلقه شکلنده بولونان سیلمه‌لر .

Armoiries طراز. آرمه.

آرمه‌لرك اوزرنده‌کی مختلف اشارتلر . قرون وسطاده محاربلرك دائما بربرلرینی طانیمق ایچون قوللاندقلری شکللرکه بونلری قالقانلرك اوزرینه قویارلردی. بو علامتلر بر طاقم نظاماته تابع اولوب اسم و املاك کبی وراثتله انتقال ایدردی . اصیلزاده‌لرك کندیلرینه مخصوص (طراز)لری واردی .

Armure زره .

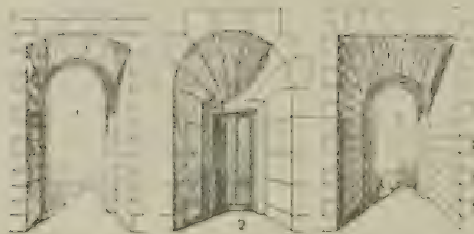
أسکی زمانلرده محاربلرك کیدکلری دمیر البسه، کوکسلك مغفر و سائره کبی اسیرکه‌ییجی البسه و سلاحلرك هیئت مجموعه‌سی .

Arrangement *(peint)* ترتيب .

بر رسامك شكللر و شخصلر ويا تزييني موضوعلرينه ويرديكي وضعيت و شكل . agencement دخي دينور .

Arrière voussure آرقه قوصره *

مقوس ، سيورى ويا بند مستوى طرزنده ياپيلان بر كرك آرقه طرفنه اولى تحكيم ويا تزيين مقصديله ياپيلان (voute) ووالطو كمردر .

آرقه قوصره

Art صنعت .

فرانسزجه‌ده art دوشونولن بر شيئ وجوده كتيرمك ايچون بيلكي (connaissance) نك تطبيقنه دينور. فقط عموميتله art تعبيرى يالكز اوله‌رق استعمال ايديلديكى وقت كوزل ايش ايشلمك وبديع اشكال وجوده كتيرمك معناسنه قوللانيلور .

Beaux - arts ى صنايع نفيسه دى‌يه ترجمه ايدييورز .

بو كلمه‌نك مقابلى اوله‌رق ، صنعت ، صناعت و بعضاً‌ده فن كلمه‌لرينك قوللانيلديغنى كوريورز. وحيد بك صنايع نفيسه مكتبنده ويرديكى درسلرده صناعت دييور. بعض ذوات فنون نفيسه دييورلر، حتى مصرده art ى (فن) كلمه‌سيله ترجمه ايدييورلر . بز ايسه آرتق فن كلمه‌سنى tecnique مقابلى آلديغمزدن « فن » تعبيرى art كلمه‌سنك مقابلى اولمقدن چيقمشدر.

صنعت (art) دى‌يه بر فكر (idée) ويا بر (concep.ion) ك بر شكل حقيقت آلمسنه يعنى ذهنى بر حالدن مدى بر حاله كچمسى ايچون مدون بيلكى و وسائط مخصوصه‌نك تطبيقنه دينور . صنعت ؛ ادمان ، تعليم و تدقيق ايله حاصل اولور . بر حرفه عائد قاعده و اصوللرك هيئت مجموعه‌سى حقنده‌ده استعمال اولنور. مثلا l'art de la teinture en soie ايپك بوياجيلغى صنعتى كبى .

اصطلاحاتده مهم اولان جهت هرشیئك براصطلاحی اولمق وبر اصطلاح مطلقا یالکز مدلولنه عائد بولنمق ایجاب ایدر. کلمه‌نك مشتق اولدیغی لسانده‌کی معنای حقیقیسی ایکنجی درجه‌ده قالیر .

(صناعت) کلمه‌سی بزده (industrie) مقابلنده آلنمشدر . بو سببله industriel ی صناعی دی‌یه ترجمه ایدییورز . صنایع ، صنعتك جمعی اولمدیغی حالده Beaux-arts ه صنایع نفیسه دیمشز وبوبویله‌جه تأسس ایتمش ، بر قلیشه اولمشدر .

بوراده وحید بکك نه‌دن طولانی صناعت کلمه‌سنی ترجیح ایتدیکنه دائر بعض ملاحظاتنی نقل ایتمکی مناسب کوردك .

وحید بك دییورکه : « صنیع و صنع کوزه‌ل ایش ایشلمك معناسنه‌کلیر. اسلاف ، صنع کلمه‌سنده‌کی معنای حسنی نظر دقته آله‌رق ادبیاتده figures تعبیرینك مرادفی اولمق اوزره یالکز جمعی استعمال ایتمشلر . صنایع لفظیه ، صنایع بدیعیه کبی‌که ادبیات کتابلرنده مصطلح و متداولدر . آثار متقدمینده صنایع کوزل و معجب اشیا ایجاد و اعمال ایلینلرك وحرفتك فوقنده‌اوله‌رق حسن جمیلی اوقشایه‌جق معمولات انیقه انشا ایدنلرك کار و صنعتلرینه‌تشمیل ایدلمشدر. حتی او وقتدن بری تداول ایدن (حرف و صنایع) تعبیری ساده و قابا ایش یاپان صنعتلر ایله کوزل و انیق اشیا اعمال ایدن صنعتلرك مجموعنه اطلاق ایدیلور .

انجق الیوم لسانمزده صنایع کلمه‌سی اصطلاحات اقتصادیه‌دن اوله‌رق مخصصاً industrie نك مرادفی اولمق اوزره اخذ و استعمال ایدلمکده‌در .

صنعت صنع‌دن مشتقدر، بوده او معنایه‌در. فقط استعمالاً صنعت بالخاصه آدمك کار و عملنه تعبیر اولنور . معنای مذکوره کوره لسانمزده صنعت بر تعبیر عمومیدر . فرانسزجه profeession مقابلیدر . ذهنی اولسون بدنی اولسون بدیعی اولسون ، منفی اولسون ، لهوی اولسون هر درلو کار و عمله صنعت دنیله‌بیلور ...

شیمدی کله‌لم art کلمه‌سنك اصل مقصود اولان معناسنه‌که « مفهوم حسنی اشکال تحسسیه ایله تجلی ایتدیرمك » دن عبارتدر . بوکا صنعت‌دیسه‌ك اولماز

چونکه بزلر اول سویلدیکمز کبی صنعت profession مرادفی اولەرق استعمال ایدیله‌کلمشدر . مؤلفین عرب شعره موسیقی‌یه صناعت کلمه‌سنی اضافه ایله (صناعةالشعر)، (صناعةالموسیقی) دیمیورلرمی ؟ کرچه art ده خذاقت ید لازمدر فقط غالب اولان معنی جهتیدر . »

وقتیله صناعت کلمه‌سنی بزده موافق کورەرك قوللاندق . فقط بالآخره دوچار اولدیغمز مشکلاتدن طولایی ترکه و آلیشلمش اولان اصطلاحاتی استعماله مجبور اولدق. اول امرده (صناعت) کلمه‌سنك تلفظندەکی آغیرلق تورکجه‌نك شیوه‌سنه پك اویمیور و (صنعت) تعبیری دها قولای و دها کوزەل کلیور . صکره اشبو صنعت تعبیرینی (art) ك مقابلی اولەرق هر یرده قوللانه‌بیلیورز . فرانسزلر صنایع نفیسه‌یه عائد اولمیان شیلرك پك چوغنده صنعت کلمه‌سنی قوللانیورلر. حتی profession مقابلنده دخی قوللانه‌بیلورز . فقط بونك مقابلی اولەرق ایش کلمه‌سی وار . صنعتکار دیمك صناعتکار دیمکدن دها قولای اولدیغی کبی لسانمز (ص) دەکی کسره‌یی اکثریا فتحه ایله اوقویەرق بوکا صاناعتکار دیمش و بونی artisan مقابلی آلمشدر . معنایه کلنجه لسانمز نجه عرب کلمەلرینی دلالت ایتدکاری معنانك بسبتون غیریسنه اولەرق آلمشدر. لازم اولان شیء اصطلاحاتی تثبیت ایتمك وتشوش وترددی ازاله ایتمکدر .

بو خصوصده اصطلاحات علمیه انجمنی دخی عریض و عمیق تدقیقاتدن صکره art و بوکا عائد اصطلاحاتی شو صورتله قبول ایتمشدر .

art = صنعت

artiste = صنعتکار

Beaux-arts = صنایع نفیسه (قلیشه اولەرق)

artisan = حرفتکار ، صناعتکار .

artifice = صنیعه

artificiel = صنعی

arts et metiers = حِرف و صنایع

arts industriels = صناعی صنعتلر

industrie = صناعيات

industriel = صناعى

profession = ايش

carrière = مسلك

metier = حرفت ، صناعت

Arti.an حرفتكار .

صنعتكار (artiste) ه اسكيدن artisan ديرلردى. بوكا اسكيدنبرى بزده صناعتكاردن محرف اولەرق زاناعتكار و (حريف) ديرلر . بو كون حرف وصنايعده ملكه ومهارتى اولانلره تعبيراولنور. صنعتكار تعبيرى صرف صنايع نفيسه‌يه تخصيص ايدلمشدر. حرفتكار وياخود صناعتكار تعبيرنده ابداع وشخصيت موضوع بحث دكلدر . صناعتكار صنعتكارك آثارينى مختلف شكللرده ترجمه ايدن و ميدانه قويان بر ايشجيدر .

Artiste صنعتكار .

صنايع نفيسه‌دن برنده اختصاصى اولان

Artistique صنعتكارانه ، صنعتلى .

صنعته موافق و بديعى بر صورتده ياپيلمش اثرلره دينور .

Arts d'imitation تقليدى صنعتلر .

بالخاصه (نقش peinture) ، (نحت sculpture) ، (حك gravure) صنعتلرينه اطلاق ايديلور و بونلرى صنايع نفيسه‌نك ديكر شعبه‌لرى اولان معمارى ، موسيقى و رقصدن آييرمق ايچون قوللانيلان بر تعبيردر .

Asile de nuit *(archit)* شبخانه .

فقرانك كيجه‌يى كچيرمسى ايچون ياپيلمش بنالر.

Aspect كورونيش

بر بنانك ، بر هيكلك ، بر طابلونك والحاصل هر هانكى بر اثر صنعتك ،

باقیلدیغی وقت. حاصل ایتدیکی انطباع. کورونیشی قبا بربنا un monument qui manque d'aspect دیمک کوزده قوتلی و کوزل بر تأثیر براقیان بنا دیمکدر.

صیرا

Assise *(archit)* صیرا *

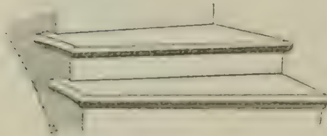
بر صیرایه و بر سویه‌ده اولمق اوزره یان یانه قونولمش طاشلر ویا طوغله‌لر.

عصابه

Astragale *(archit)* عصابه *

قدیم نظامات معماریه‌ده باشلغك (chapiteau) آلتنه کلن و پروفیلی نصف دائره اولان سیلمه (moulure). عصابه‌لره baguette یعنی قاوال چوبوق دخی دینور و بونلر دوز اولمیوبده تسبیح کبی یان یانه یووارلاقلردن بر دیزی تشکیل ایدرلرسه تسبیح عصابه (chapelet) دینور.

باصاماق عصابه‌سی

مردیوه‌ن قدمه‌لرینك یوقاروکی کنارلرنده اولان سیلمه‌لره دخی عصابه دینور *

حولی

Atelier آته‌لیه.

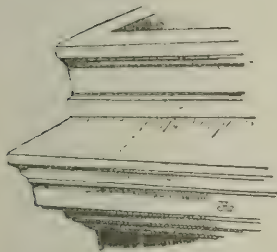
رسام، نحات و نقشکارلرك چالیشدقلری اوطه. آته‌لیه‌لر دائما شمالدن آیدینلق آلمق اوزره یاپیلور. بو جهتدن کونش کلدیکی ایچون ضیادا ئماثابتدر. صناعیاته (industrie) مخصوص ایش یرلرینه‌ده آته‌لیه دینور. بونی کارکاه ایله ترجمه ایده‌بیلورز.

Atrium *(archit)* حولی *

قدیم یونان بنالرنده atrium دییه أوك ایچ طرفنده اوستی آچیق و درت طرفی دیوار و portique دیره‌کلی یول یعنی رواق ایله محاط اولان میدانه

دیرلر . بو میدانك اکثریا زمینی مرمر دوشه‌لیدر و اطرافنده اوطه قپولری بولونور. بوراسنی تنته‌ایله‌ده اورترلردی. بیزانس معماریسنده بندن اول کلن اطرافی قاپالی میدانلقدر. بزده حولی دینیلور. بایزید جامعنك حولیسی کبی که اطرافی رواق ایله مزیندر . اطرافی قاپالی اولمیان یرلره حولی دیمك طوغری دکلدر . مثلا سلیمانیه جامعنك حولیسی داخلده و دیره‌کلی اولان قسمیدر . خارجده‌کی قسم ایسه طیش حولی و جامع میدانیدر . حیاط دی‌یه اولرك اوکنده اوستی قاپالی و اطرافی اچیق اولان قسملره دینور .

Attique *(archit)* دام قورقولغی *

دام قورقولغی

قورنیش (corniche)'ك اوستنه کلن صاچاق بدنی (entablement) قسمیدرکه کبره‌میدلرك (پوشیده‌نك) باشـلادیغی محلی کوسـترمه‌مکه خدمت ایدر .

بعضی بنالرده الك اوست قات غایت قیصه یعنی دیکر قاتلرك نصفی ویا اوچده ایکیسی قدر آلچق اولورسه اوکاده Attique دینور .

Attitude *(peint)* وضع ، اوضاع .

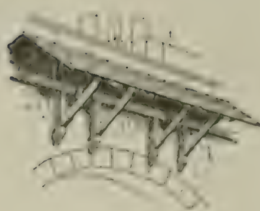
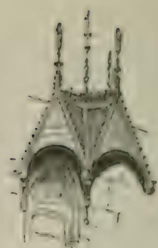
رسمده بر شخصك طوروشی . آلدیغی وضعیت .

Attributs *(peint)* مضافات .

رسمده مضافات بر صحنه‌نك ویا بر فیکورك (figure) اهمیتنی آرتدیرمق واوکا برخصوصیت ومعنا ویرمك‌اوزره اطرافنده بولوندیریلان‌اشیاوسائره‌در. مثلا بر عالمك رسمی اطرافنده کتابلر و بر رسامك یاننده رسم ادواتی بولونورسه بونلره‌مضافات دینورکه عمومیتله تفرعات قبیلندندر. بعضاً فرقه‌وی آلات و ادواته‌ده تسمیه اولونور .

Auvent *(archit)* سقیفه *

پنجره ودکان اوکنه ـ‌ینه صوندورمه شکلنده مائل‌یاپیلان سقفدر. کپنکره‌ده auvent دیرلر و بونلره contrevent دخی دینور .

سقیفه

اوکه چیقمه

Avant-corps *(archit)* أوکه چیقمه *

بنانك کتله‌سندن اوکه چیقان قسمی . بنانك جبهه‌سندن خارجه چیقان ستونلر وپایه‌لر حقنده‌ده مستعملدر .

Avant-portail *(archit)* قاپو رواقی .

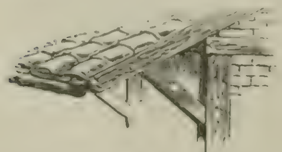
اکثریا غوتیك معماریسنده مستعمل برکلمه‌در. بنانك قپولری اوکنه طوغری چیقان و دیره‌کلرله مزین رواقدر .

Avant-projet ابتدائی پروژه.

بر بنا ویا سائر بر اثر صنعتك انشا واعمالندن اول تفصیلاتندن صرفنظر اولونه‌رق یاپیلان ابتدائی شکلی ، هیولاسی .

Avant-scène *(archit)* آوان‌سه‌ن ، أوك صحنه .

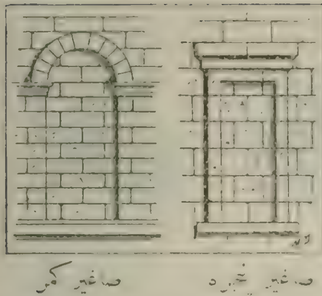
تیاترو صحنه‌سنك اوك پرده قاپاندیغی وقت خارجده قالان قسمی. اکثریا اورکسترو ایله صحنه‌نك بو قسمنه کلن محلده‌کی لوجه‌لره دینور . بو لوجه‌لر اکابر و قراللره تخصیص ایدیلور .

صاچاق

Avant-toit *(archit)* صاچاق *

بر دامك بنادن خارجه چیقان قسمی .

Aveugle *(arcade)* صاغر کمر ، صاغر پنجره *

کرك خارجده وکرك داخلده تناظر ایچون پنجره شکلنده یاپیلوپ مملو اولان وکمر ویا پنجره‌یی تقلید ایده‌ن قسملر.

Bague *(archit)* بوزوك .

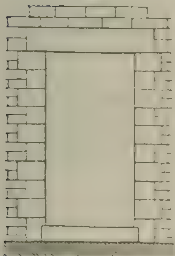
ستونلرك باشنده حلقه (anneau) شکلنده سیلمه (moulure) .

Baguette *(archit)* قاوال چوبوق .

پروفیلی نصف دائره اولان سیلمه (moulure) در . قاوال چوبوقلر معماریده بسیط اوله‌رق قوللانیلور . مرانغوزلقده اکثریا اوزرلرینه اشکال و یاپراقلر اویوله‌رق تزیین ایدیلور .

Baguette d'angle *(archit)* حرزانه ، کوشه عصبه‌سی .

کوشه‌لرك سیوریلکی چابوق بوزولمامق و آشینمامق ایچون یونتوله‌رق یووارلاق بر چوبوق حالنده یاپیلمسندن حصوله کلشدر. تورك معماریسنده اکثریتله مستعملدر .

فرجه، پنجره بوشلغی

Baie *(archit)* فُرجه ، پنجره بوشلغی ، قاپو بوشلغی *

بردیوارده متوازی‌الاضلاع ویا مدوراوله‌رق آچیلان آچیقلقلر . قاپو ایچون براقیلمش اولان آچیقلقلرك آلت قسمنه seuil أشیك و پنجره ایچون آچیلمش اولانلرینك آلت قسمنه قورقوتق کوپشته‌سی (appui) دینور . ایکی طرفده‌کی جانبی

قسملره صاعد (montant) ویاخود آیاق (dosseret)، یوقاری طرفنه (linteau) سوکه باشلغی ویاخود (plate - bande) بند مستوی دینور .

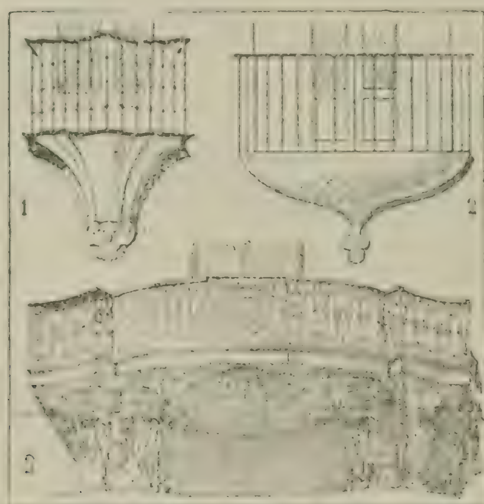
Balancer *(peint)* توزین ایتمك .

توازن معناسنه‌در. برطابلونك ترکیبنده توازن واردیمك اشکالك بربرلریله هم آهنك اولمسی دیمکدر .

La composition de ce tableau se balance دینور .

Balcon *(archit)* بالقون *

(بالاخانه) دن کلمسی محتملدر . بر قاتك دوشمه‌سی سویه‌سنده بنادن خارجه دوغرو چیقان (plate forme) سطیحه‌در بالقونلر هوا آلمق وطیشا ریسنی کورمك ایچون اوزرلرینه چیقیلان سطیحه لردرکه بونلرك اطرافنه دوشمه‌مك ایچون تخته، طاش ویا دمیردن طرابزان و پارمقلقلر انشا اولونور. تیاتروده بالقون تعبیری تیاترو salle « صحن » نك اطرافنده‌کی شیروان (galerie) لره دینور .

بالقون

Baldaquin *(archit)* سایه‌بان، سایه‌پوش .

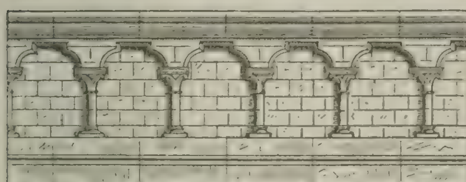
سقیفه کبی بر دیواره مربوط ویاخود ستونلر اوزرینه چارطاق کبی قورولمش کرك قوماشدن و کرکسه تخته، طاش ویا سائر موادن یاپیلمش مظله (Dais) لردرکه بونلر اکثریا حکمدارلر و پرنسلرك تختلری اوزرینه یاپیلوردی . بعض قاریوله‌لرك درت طرفنده‌کی ستونلرك اوستنه قبه کبی کلن اورتولرده دینور .

(برهان قطع) افتابگیردرکه سلاطین بشلری اوزرینه طوتیلان کونلك و شمسیه‌در حالا انی درت قت چارشفدن دیکوب استعمال ایدرلر و آکا شامیانه‌دیرلر. سایوان تعبیرایتدیکمز(خیمه)سایبان محرفیدر. سایه‌پوشده‌دنیور.

Balèvres چاپاق .

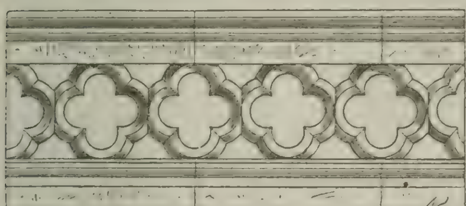
دوکولمش معدنلرده دوکمه یرینك براقدیغی پورتوك وپوروزلر.

(archit) **Balustrade**

طرابزان *

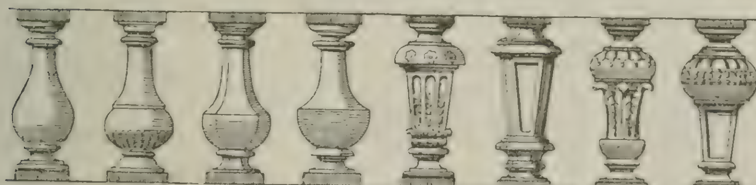
barrière پارمقلق و garde fou و حائط cloture قورقولق شکلنده مردیوەن ویا بر تراسه کنارینه قونولان مشبك ajouré ویا ستونچه‌لی پارمقلقلردن متشکل تحته، طاش ویا معدنی آچیقلقلی قورقولقلر.

طرابزان

بونلرك بویوك صفحه‌لره اویوله‌رق یاپیلمش اولانلرینه Balustrade à jour مشبك طرابزان دیرلر. طرابزانلرك اوستنده أل طوته‌جق یره کوپشته دینور.

Balustre *(archit)* طرابزان آیاغی *

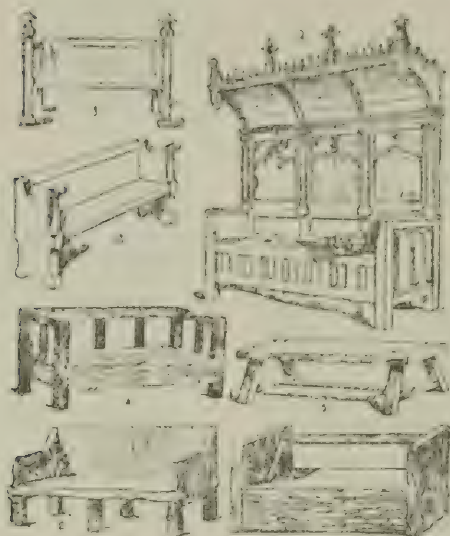

طرابزان آیاقلری

طرابزانلرده مستعمل کوچوك ستونچه‌لر .

Banc مصطبه، پیکه *

بر قاچ کیشینك اوطورمسنه مخصوص طاشدن ویا تخته‌دن معمول صیرا و رحله‌که بونلرك بعضیلری آرقه‌لقلی و بعضیلری آرقه لقسز یعنی یاصلانغاج (Dossier) سز اولور. قرون وسطاده قاناپه یرینه عمومیتله بویله bancلر قوللانیلوردی بونلرك بزده مستعمل نوعلرینه مصطبه دیرلردی. قهوه‌لرده و دیوارلره مربوط اوله‌رق یاپیلان سدیرلره‌ده پیکه دینور. صوك زمانده بو مصطبه و پیکه‌لرك یرینه دمیردن دوکولمش ایاقلی

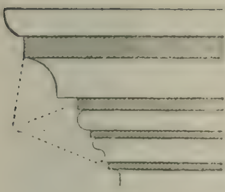

مصطبه، پیکه

اوزرینه تخته‌لرله یاپیلان قاناپه‌لر قائم اولمشدر. مکتبلرده قوللانیلان bancلره صیرا دینور. باغچه‌لرده‌کی bancلرده باغچه قاناپه‌سی دینیور. مصرده جامع ویا مدرسه ویا خان قاپولرینك یاننده اوطورمق ایچون یاپیلان یوکسکجه طاشلره مصطبه دینیلدیکی کبی مصر قدیم مزارلرینك بو شکله بکزه‌ین بر نوعنه‌ده اطلاق اولونور.

Bandeau *(archit)* میان بند.

بر سطح شاقولی اوزرنده افقی اوله‌رق دوام ایدن ویاخود بر کمرك اطرافنی تزیین ایدرك کمرك شکلنی تعقیب ایدن کنیش و آز طاشقین مستوی سیلمه‌لره دینور. بونلرك اشکال ایله مزین اولانلریده واردر. غوتیك معماریسنده بویله مزین بندلره چوق تصادف اولونور. بنانی دائراً مادار قوشادیرلر. بونلره قوردون اسمیده ویریلور.

Bandelette *(archit)* شريد ★

پروفیلی متوازی‌الاضلاع اولان کوچوک سیلمه‌لرکه اکثریا پروفیلی مدور و منحنی اولان سیلمه‌لرك آراسنه متوسط اوله‌رق قونیلور .

Bander *(archit)* باغلامق .

بر کمرك صوك طاشی اولان اورته‌ده‌کی کلید طاشنی قویه‌رق کمرك انشاسنی اتمام ایتمکه دینور .

Bariolage هرجائی ، دلی آلاجه‌سی .

بر بریله هم آهنك اولمیان رنکلرك بر آرایه کلمسی . بر طابلونك هرجائی اولمسی رنکلرینك چی وامتزاجسز بولنمسی معناسنه‌در . C'est un affreux bariologe دیرلر .

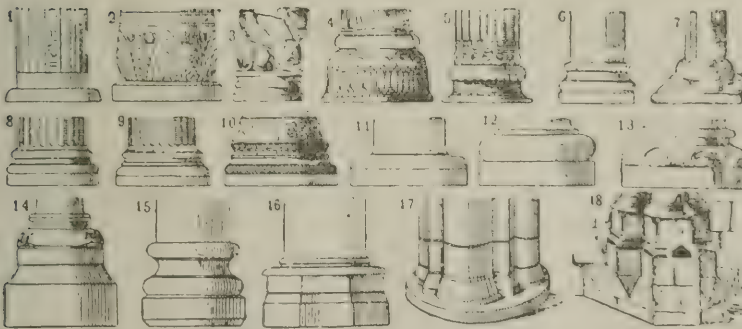
Barre قول دمیری .

قاپولرك آچیلماسی ایچون آرقه‌لرینه وضع اولونان قالین دمیر .

Bas côté *(archit)* جانبی صحن .

جامع و کلیسالرده صحن مرکزی (nef principale) نك قبه‌سندن دها آلچق اوله‌رق هر ایکی طرفه یاپیلان جانبی صحنلره دینور .

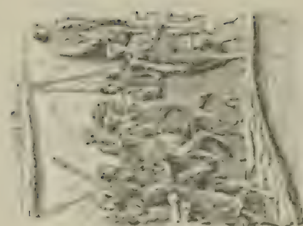
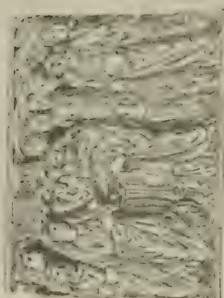
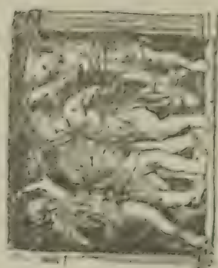
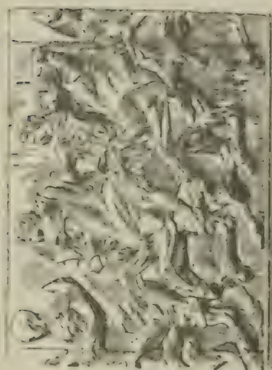
Base *(archit)* قاعده ★

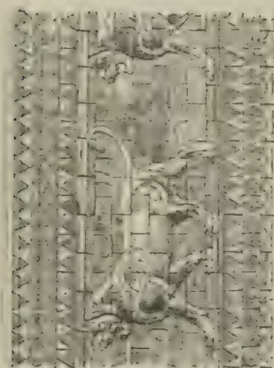
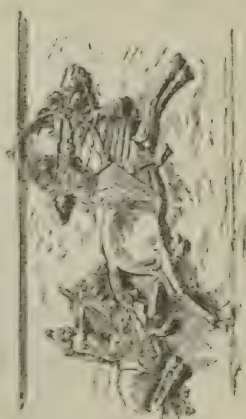
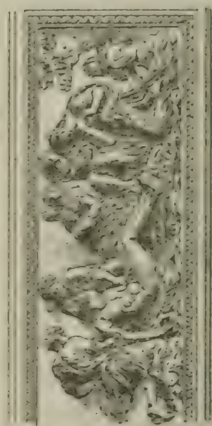
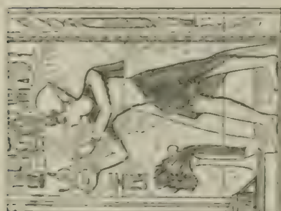

قاعده

بر بنانك آلتی (soubassement) و یاخود بر ستونك استناد ایتدیکی آلت قسم. قاعده‌لرك شکلی هر نظام معماری‌یه کوره مختلفدر .

Bas relief (*sculpt*) یاریم قابارتمه *

یاریم قابارتمه

بر سطح مستوی ویا منحنی اوزرینه یاپیلان اشکال نحتیه . قابارتمه‌لر

مختلف درجه‌لری واردر . اکر یاپیلان نحت هر طرفی بوشده و مجسم ایسه اوکا ronde bosse مجسمات دینور . بوکی نحتلرده شکل سطحه ملاصق دکلدر و زائر اونك اطرافنده طولاشه‌رق هر طرفنی کوره‌بیلیر . سطحه ملاصق اوله‌رق یاپیلان قابارتمه‌لرده bas relief و haut relief دییه ایکی قسمه آیریلور . بونلرك اورته‌سنده برده moyen relief واردر . bas relief که سطحك اوزرنده پك خفیف اوله‌رق قابارتیلور ، اوکا یاریم قابارتمه دییورز . دیکرلری ایسه سطحه ملاصق اولمقله برابر مجسم کبی کورینه‌جك صورتده قابارتیلمشلردر . بونلره یوکسك قابارتمه دینور . تمامیله اطرافی بوشالتیلمش اولانلرینه‌ده «مجسم قابارتمه» دییورز .

Basse-fosse *(archit)* زندان .

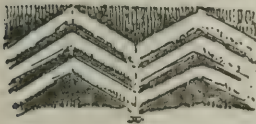
قرون وسطاده قلعه و قصرلرك بودروملرنده اشکنجه ویا حبس ایچون یاپیلان مخزنلر .

Basse-taille *(sculpt)* یاریم قابارتمه *

bas-relief معناسنه‌در .

Bâtiment *(archit)* بنا .

اکمال اولونمش ویا انشا ایدلمکده بولونان هر نوع آثار انشائیه‌یه دینور . یانی تعبیری عمومیتله انشا ایدلمکده‌اولان بنالره دینور . قیشله ، جامع و سائره کبی مبانئ عالیه‌ده‌انشاآته نظارت ایدن وحساباتی‌کوروب تسویه ایدن مأموره (بنا أمینی) دیرلر .

Bâtisse *(archit)* عادی بنا .

اوصاف معماریه‌سی اولمایان مبانئ عادیه .

Bâton rompus *(archit)* قیرمه‌چوبوق *

قیرمه چوبوق

پروفیلی دائره‌وی اولان بر سیلمه‌نك حاد زاویه‌لر تشکیل‌ایده‌جك صورتده فاصله‌لی قیریلمسندن

ویاخود برقچ صیرا سیلمه‌نك عین شكلده زیقزاق حصوله كتیره‌رك دوامندن حصوله كلن ornements زینت .

Battant *(archit)* قاناد (قنات) .

بر قاپو ویا پنجره‌نك آچیلوب قاپانان صفیحه‌لرندن هر بری .
بر قانادلی ویا ایكی قانادلی پنجره ویا قاپو دینور.

Bavure چاپاق .

Balèvreك مترادفی . قالبه دوكولن بر شیئك قالبدن طاشان كنارلرنده و بربرلرینه الصاق ایدیله‌جك مختلف پارچه‌لرك اطرافلرنده قالان فضله‌لقلر .

Bazar *(archit)* چارشو.

شرقه مخصوص اوستی اورتولی و ایكی طرفی دكانلرله محاط یوللرك هیئت مجموعه‌سی .

Bec *(archit)* مهموز.

بر طاش كوپرینك آیاقلرینك اوجنده صویه طوغری سیوری اوله‌رق یاپیلان و صویی یارمغه و بو وجهله تضییقنی آزالتمغه خادم اولان سیوری چیقینتیلر .

Beaux - arts صنایع نفیسه .

beau كوزه‌لی وجوده كتیره‌ن و كوزه‌للك ایله اشتغال ایدن صنعتلره دینور. موسیقی ، رسم ، نقش، نحت ، معماری ، حك ، شعر ، رقص كبی .

Beffroi *(archit)* كوزجی قوله‌سی ، بك قوله‌سی .

قرون وسطاده شهر قله‌لرینك ویا شاتونك ایچنده بولونان ونوبتجی بكلیه‌رك دشمن باصقینی ویا سائر بر فلاكتی شهره خبر ویرمك ایچون چاك چالینان قوله . بزم یانغین قوله‌سی كبی. بوكون Beffroi تعبیری چاك قوله‌لری ایچنده چاكك اهتزازندن دیوارلرك بوزونماسی ایچون قاعده‌دن اعتباراً یاپیلان اخشاب انشاآته دینور.

جهان نما

Belvedaire *(archit)* جهان نما *

بنالرك سقفی اوستنده یاپیلان واطرافی کورمك
اوستی سقفلی و اطرافی آچیق کوشك .

Berceau *(archit)* بشیك کمر .

نصف اسطوانه شکلنده کمر .

Biais شیو (مائل) .

Biseau پاخ ، شطف .

زاویهٔ قائمه تشکیل ایدن ایکی سطحك بربرینی قطع ایتمسندن حاصل اولان برکوشه‌نك ٤٥ درجه میلده سیوریلکنی آله‌رق حصوله کتیریلن قسم.

Bloc طومروق ، کتله ، طاقوز ، بلوق .

یونتولمامش طاش ویا مرمر کتله‌سی . (حککده) اوزرینه رسم حك ایدیلن شمشیر طاقوزلری . صولی بویا رسملرده اوجلری بربرینه یاپیشق اوله‌رق یاپیلوب رسم یاپیلدقجه قوپاریلان کاغدلردن متشکل دفترلر.

Boiserie خشبیات .

بنانك قاپو پنجره و قاپلامه کبی اخشاب اقسامی .

Boisseaux کونك .

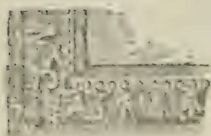
Bonnet کلاه ..

مناره و تورك باجلرینك اوستنه یاپیلان سیوری سقفلر.

Border *(peint)* کنار چکمك.

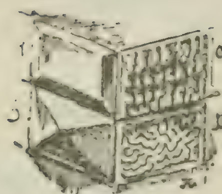
صورتلرك (figure) کنار چیزکیسنی (contours) قویو واکلیجه بر چیزکی ایله کوسترمك . دیوار رسملرنده دائما اشکالك اطرافنه بویله برر قالینجه چیزکی ایله کنار چکرلر . کنارلامق cerner دخی دینور . بونك عکسی کنارلری طاغیتمقدر . یعنی flou بولانیق یاپمقدر اشکال بو صورتله تجسم ایدر وکنار چکیلیرسه تزیینی بر شکل آلیر و مسطح کورینور .

Bordure كنار ، كنار صوبى ، كنار سيلمه‌سى ، پرواز *

كنار صوبى

بر لوحه‌نك اطرافنى قوشاتان و تزيين ايده‌ن سيلمه ويا تزيينات . خاليلرك اطرافنده جپه چوره دوام‌ايده‌ن وياخود موضوع مركزى‌يى برچرچيوه ايچنه آلان يول ، صو .

Bossage *(archit)* طاش كسمه *

طاش كسمه

بر ديوارك يوزندن طاشـقين اوله‌رق براقيلان طاشلرك چيقينتيسى . بونلر شكللرينه كوره مختلف اسملر آليرلر . اولوقلى طاش كسمه ، الماستراش طاش كسمه .B. قوردينيكى طاش كسمه كبى .D .

Bosse *(sculpt)* مجسم ، مجسمات .

Ronde bosse دى‌يه اطرافنده دونوله‌بيلن وهر طرفدن كورولن مجسم هيكللره وصورتلره دينور . Demi bosse نيم مجسم وياريم قباريته bas-relief در . مجسمدن چاليشمق ديمك ذى حيات موده‌لدن دكل فقط آلچيدن دوكولمش هيكللردن چاليشمق ديمكدر .

Boucharde *(sculpt)* طاراق چكيچ *

طاراق چكيچ

طاشلرى يونتمق ايچون نحات وسنكتراشلرك قوللاندقلرى بر نوع چليك چكيچ كه اوجى الماستراش شكلنده سيورى چيقينتيلرله مجهزدر .

Boucle *(archit)* حلقان *

حلقان

پروفيلى دوز ويا نيم دائره اولان ويكديكرينى تعقيب ايده‌رك اكثريا ايچرولرينه كوچك بر چيچك ويا كوكبه وضع‌اولونان سيلمه تزييناتى . مصر لفتلرنده بوكا حلقان ديورلر anneau دن تفريق ايچون بويله تسميه اولنه‌بيلير .

بومبار

Boudin *(archit)* بومبار *

پروفیلی (مجنب) نصف دائره اولان مدور سیلمه‌لردرکه أسکی معماری نظاملرنده Tore (قاوال) نامنی آلیر.
Boudin تعبیری آنجق غوتیك معماریسنده مستعملدر. قرون وسطا بنالرنده (archivolte) لر اکثریا کوشه‌لی کوچوك سیلمه‌لرله آیریلمش بر ویا بر قاچ Boudin دن ترکب ایدر.

Boudoir بودوار.

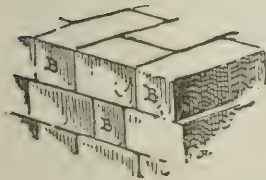
بر قادینك صمیمی و خصوصی اوطه‌سی.

طوپوز

Boule d'amortissement *(archit)* طوپوز *

بر (piedestal) کرسی بر (balustrade) طرابزان ویا بر بابا (socle) ك اوستنی تزیین ایتمك اوزره وضع اولونان مزین ویا ساده طوپلر.

Boutisse *(archit)* کند طاشی *

کند طاشی

دار طرفی کورونه‌جك صورتده دیوارك قالینلغی استقامتنده ودیکر طاشلره عموداً قونیلوب دیوارك اورکوسنی باغلایان طاشلره دینور .B.

Bracelet *(archit)* بیله‌زیك *

بیله‌زیك

ستونلرك کوده‌سی (fût) اوزرینه افقی اوله‌رق ستونی قوجاقلایاجق صورتده یاپیلان حلقه‌لردر. بونلره armille قیطان، annelet طاسما اسمیده ویریلور.

Brocart دیبای منقش، سُندُس.

آلتون ویا کوموش قاریشیق اوله‌رق طوقونمش چیچکلی ویا تزیینی شکللی ایپك قماشلر. (دیبای منقش) دیبای فرنکی دیبای هندی. بونلره «استوفا» دخی تسمیه اولنور.

Brocatelle دیبائی .

(بروقار) ی تقلید ایدەن فقط دها خفیف اولەرق یاپیلمش ایپکی از قماش .

Brosse فورچه .

قیللری قالین اولان وبویا ایله رسم یاپارکن بویایی سورمك ایچون استعمال اولونان صاپی تحته فورچه. pinceau دییه اینجه صامور قیلدن اولانلرینه دینور. بزده هرایکیسنەده فورچه دیرز. بواینجه فورچەلره أسکیلر «قیل قلم» تعبیر ایدرلردی.

Broyon *(peint)* دستەسنك *

دسته سنك

پورسلن، بللور ویا مرمردن کوچوك حاوان ألی. بونکله أسکی رساملر بویالرینی بر بوزلی جام لوحەسی اوزرنده أزرلردی. اسطوانی شکلنده اولانلرینه و افقی اولەرق ایکی طرفندن طوتیلانلره مردانه دینور که بونلر اکثریا مطبعەلرده مرکب أزمك وطاشه مرکب سورمك ایچون قوللانیلور .

Brûle - parfum بخردان .

ایچنه کول و آتش قونەرق اوزرنده عود آغاجی، کونلك وسائره یاقیلەرق اوطەلر ، جامع و سائره توتسولنور.

Brunissage *(grav)* مصقله ایتمك .

حك ایدیلن بر سطحك ویا بر چیزکینك ایکی طرفندەکی پروزلری دوزلەمك.

Buffet d'eau سلسبیل .

شاقولی وضعیتده بیوك بر چشمه آینەسی کبی اولوب اوزرنده مختلف یالاقلر بولونان و صو بربرندن آقارق آشاغی‌یه قدر کلن چشمەلرله صویی بربرلرینه آقان تکنەلردن متشکل چشمەلر.

قرص

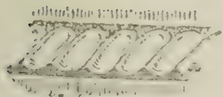
Bulle *(archit)* فقيعه ، قُرص *

مبانئ عاليه‌ده قپولرك اوزرينه مزين و مدور شكللرده قونيلان چيوى باشـلرى ، بونلر بعضاً پك بيوك اولور. درى ، چكمجه كبى شيلرده‌ده قونيلور. تزيينات مقامنده استعمال اولنور. كاركير مبانيده كمرلر آره‌سـنه و ستونلر حذاسنه مدور وجسيم بر يوزوك طاشى كبى قونيلان قباريق تزييناته‌ده bulle ديرلر .

Buste بوست .

وجود بشرك يوقاروكى قسمى. رسـمده اوموزلرله برابر كوكسـك بر قسمنى و باشى كوسترن اشكاله دينور. بوست رسملرنده أل يوقدر .

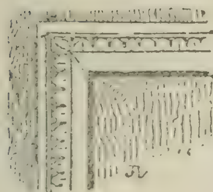

بورمه

Câble *(archit)* بورمه *

بوكولمش خالاطه مشـابه يووارلاق و حلزونى بوكوملردن متشكل سيلمه .

بيزانتين باشلقلرك وپروازلرك تزييناتنده كثرتله مستعملدر. Torsade دخى عين معنايه‌در . بو كبى صاريقلره بورمه صاريق ديرلر .

چرچيوه

Cadre چرچيوه *

نقش ويا نحت اولونمش بر موضوع تزيينى‌يى چپه چوره مربعى ويا مدور اوله‌رق قوشـاتان چيقنتيلى سيلمه . قابارتمه آثار نحتيه‌نك اطرافنده‌كى دوز كناره‌ده دينور . رسـملرك اطرافنه قونيلان ياالديزلى ويا سائر رنكده كنارلر . چرچيوه‌لر عصرلره كوره دكيشور . ايلك زمانلرده چرچيوه‌لرى آغاجدن اوياراق اوزرينه تزيينات حك ايدرلردى . بو أسكى چرچيوه‌لركده بو كون صنعت آثارى كبى بيوك قيمتلرى واردر .

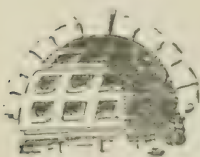
اون دردنجی و اون بشنجی لوئی زماننه عائد فوق العاده صنعتکارانه یاپیلمش چرچیوه‌لر گوریلور. صوك زمانلرده چرچیوه‌لر تخته اوستنه آلچیدن معمول تزیینات یاپیشدیره‌رق یالدیزلامق صورتیله فبریقه معمولاتی اولمشدر. صنعتکارلر چرچیوه‌یه بویوك اهمیت ویررلر هر اثره کوره لازمکلن چرچیوه‌یی تعیین ایتمك بر ذوق بدیعی‌یه محتاجدر حتی پك چوق صنعتکارلر چرچیوه‌لرینی کندیلری یاپارلر.

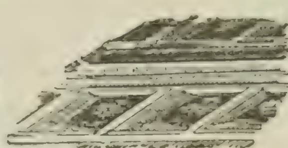
Cage d'escalier *(archit)* مردیوه‌ن یوواسی.

بر بنانك مردیوه‌ن یاپیله‌جق یرنده دیوارلرك آراسنده مردیوه‌ن یاپمق ایچون براقیلان بوشلق.

Caissons *(archit)* طاوان تکنه‌لری *

دوز طاوانلرده و قبه وکمرلرك طاوانلرنده سیلمه‌لرله بربرندن آیریلمش وچوکرتمه‌اوله‌رق براقیلمش مربعی ویا اشکال سائره‌ده بولمه‌لردر. بویله یاپیلمش طاوانلره تکنه‌لی طاوان دیرلر. بو تکنه‌لرك اساسی

کمر تکنه

دوز تکنه

طاوانلردن کچن کیریشلرك آراسنده قالان بوشلقلردر. کیریشلرك اطرافنه سیلمه‌لر تونولمش و بربرینی قطع ایدن کیریشلرك اورته‌لرنده تکنه کبی دردر کوشه چوقور یرلر قالمشدر. بونلر بالاخره مبانی عالیه‌نك اکثریسنده تزیینات مقامنده قوللانیلمشدر.

تورك أولرنده بوتکنه‌لر کوچوك وانجه چیته چوبوقلرله حصوله کتیریلور وطاوانك تخته‌لری آراسنده قالان آرالقلری قاپامغه خدمت ایدر.

قلب

Calibre *(archit)* قالیب *

بر سیلمه‌نك شکلنه کوره چینقودن کسیلمش اورنکدرکه صیوا یاش ایکن اوستنده او قالبی صیرارق شکلنی حاصل ایدرلر.

Calligraphe خطاط ، خوش نویس .

کوزه‌ل یازی یازمقده ماهر صنعتکار .

Calligraphie حسن خط .

کوزه‌ل یازی یازمق صنعتی ، بوکا مختصراً خط دخی دینور . تورك صنعتنك باشلیجه شعبه‌لرندن برینی تشکیل ایدر .

Campanes *(sculp)* جرسی ، جرسیات .

تخته اوزرینه یاپیلان اویمه تزییناتده مستعمل چاك شکلی که اکثریا کلیسا و پاپاسلره عائد أشیا اوستنه یاپیلور .

Campaniforme *(archit)* جرسی‌الشکل .

چاك شکلنده اولان تزیینات ، ستون باشلغی و سائره .

Canal *(archit)* ییو اولوق ، قانال *

داملالق (larmier) ، قیوریم (volute) لر و سیلمه‌لر اوزرنده آچیلان ییولردر . باغچه معماریسنده‌ایجه واوزون قانال ، ییو وطولاشیق حوضلره قانال دینور .

Canevas *(Dessin)* قاناوا .

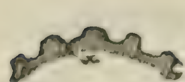
بر موضوعك ایلك شکلی . بر رسمك ترکیبنده اساس اوله‌جق خطلرك هیئت عمومیه‌سی .

Cannelée *(archit)* ییولی .

ییولرله تزیین ایدیلمش سطحلر .

Cannelures *(archit)* ییو *

ستونلرك ، پایه‌لرك ، طرابزان پارماقلقلرینك ویاخود بر وازونك سطحنه مساوی مسافه‌لرده یان یانه اویوق و بویلی بوینجه آچیلان اولوق شکلنده سیلمه‌لر . بو ییولرك بعضاً ایچلرینه چوبوق ویاخود تزییناتده طولدیریلور . ییولر شکللرینه کوره مختلف اسملر آلیرلر .

cannelures a côte	عصبه‌لی یيو
» à vive arrête	کسکین کنارلی يیو
» câblées	بورمه‌لی يیو
» plate	مستوی يیو

Capeline سرپاش، کله‌پوش، باشلق.

أسکی محاربه‌لرده باشی محافظه ایچون کییلن زره.

Caprices خرافی رسملر.

طبیعتدن اقتباس ایده‌رك یاپیلمیوب صرف خیالی و عجائب اوله‌رق یاپیلمش اولان رسملر.

Caractère فارقه، سجیه.

بر اثر صنعتده‌کی originalité خصوصیت و شخصیت و او اثرك هیئت کلیه „ensemble„سنده‌کی (effet) تأثیر حقنده استعمال اولنور.

بر پیزاژده «سجیه» وار دیمك. خطوطنده و ترکیبنده بر صنعت قیمتی و بر خصوصیت وار دیمکدر. «سجیه‌سز بر اثر» دینیجه زائرك نظر دقتی جلب ایتمیه‌ن عادی (banal بیاغی) بر اثر معناسی آکلاشیلور. cette œuvre manque de caractère «بو اثرده سجیه یوق» دینور.

Caractéristique فارقه‌وی، سجیه‌وی.

خصوصیت و شخصیتی اولان و دیکر اثرلردن آیریلان.

Cariatide *(archit)* قاریاتید.

یونان معماریسنده قادین هیکلی شکلنده یاپیلان ستونلر.

Caricature قاریقاتور، مزاح.

حقیقتك کولونج و قابا جهتلرینی تشریح و افاده ایده‌جك صورتده مبالغه‌لی اوله‌رق یاپیلان هجوی رسملر.

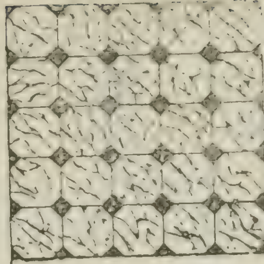
Caricaturiste قاریقاتور رسامی.

قاریقاتور یاپمقده ماهر صنعتکار.

(Archit) **Carreau**

مربعه *

مربعه ، دوشەمه لوحەسی

مرمر ، طاش ویا طوپراقدن ـ ده ویاخود مزین اولەرق یاپیلوب دیوارلره قاپلانان ویاخود زمینه دوشەنن لوحەلر . بونلر اکثریا مستطیل ومربع شکلنده اولورسه‌ده مثلث و مسدس ویا مثمن اولانلریده واردر.

Carton قارتون ، جلبند (جلد بند).

قارتون دی‌یه‌اوزرینه رسم یاپمق ایچون احضارایدیلمش وآستار سورولمش مختلف قطعه‌ده‌کی موقاووالره دینور .

جلدبند ایسه اوزرینه کاغد ویا بز قابلی و اورته‌سندن بز ویا مشینله بربرینه ملاصق کتاب جلدی کبی بیوك ایکی لوحه قارتوندن عبارت بر قابدرکه آراسنه رسملر وضع اولنه‌رق صاقلانور .

Cartonnier جلدبندلك .

جلبندلری صیرا ایله قویمغه مخصوص رخله‌کبی ویاخود چکمجه طرزنده یاپیلان آته‌لیه وکتبخانه أشیاسی‌که بونك ایچنده هردرلو رسم وکاغدلر حفظ اولونور.

Casque سرپاش ، کلّه‌پوش .

أسکی محاربه‌لرده باشه کیدکلری دمیر باشلق که قفانك هر طرفنی اورتر ویالکز کوزلرك محلنی آچیق بیراقیر .

Cavalier *(Dessin)* قوش باقیشی .

قوش باقیشی پلان ویا قوش باقیشی مناظر ، هوادن غایت یوکسك بر نقطه‌دن باقیلدیغنه کوره ابنیه و اشیانك کورونیشنی ترسیم ایتمکه دینور . « مناظر » ده بو آیری بر بحث تشکیل ایدر . اکثر معمارلر یاپه‌جقلری

بنانك اولجه قوش باقيشى مناظرينى ياپەرق هيئت عموميەسنك نظرده حاصل ايدەجكى تأثيرى تدقيق ايدرلر.

Cave سرداب ، مخزن.

بنانك آلتنده اكثريا كمرلى واوته برى حفظنه مخصوص سرين محل.

Cavet ياريم اولوق *

ياريم اولوق

اكثريا مجنى (profil) بر ربع دائره اولان مقعر برسيلمەدر. بوسيلمه قورنيش (corniche)لرده قوللانيلور. عين شكلده كى سيلمەلر قاعده وكرسيلرده استعمال ايديلديكى زمان (congé) اسمنى آلير. (قونج ايله مناسبت). وبو سيلمەنك منحنى سى برسطح مستوى ايله نهايت بولورسه adoucissement «آليشديرمه» اسمنى آلير.

Ceinture de colonne *(archit)* ستون قوشاغى ، ستون بند.

ستون كوودەسنك (fût de la colonne) يوقارو ويا آشاغى باشلرينه قونيلان وبر (congé) قونج ايله برلشمش بر زنج filet ويا مربعى بر سيلمەدن عبارت اولان قوشاق.

Ceinture de volute *(archit)* قيوريم قوشاغى.

ايونيك باشلقلرده volute «قيوريم»ك حصوله كتيرديكى ياصديق اوزرينه كلن سيلمه moulure.

Cellule حجره ، اركاح (مفردى ركح).

مدرسه ومناسترلرده كى كوچوك اوطەلر.

Céramique اوانىٔ ترابيه ، چوملكجيلك.

هر نوع طوپراقدن ، هر شكلده أشيا ياپمق واونلرى نقش وياخود (plastique) تجسيمات ايله تزيين ايتمك صنعتيدر. (آوانى) غلطدر.

طوپراغك جنسنه واعمال ايديلن اشيانك اينجەلك وتزييناتنه كوره أوانىٔ ترابيه بر قاچ قسمه آيريلور.

١ — طوغله، كيره‌ميد، دستى، صاقسى و عادى چاناق چوملك .

٢ — „faïence" چينى دينيلن معمولات. ياكلش اوله‌رق چينى دينور. بونلره كاشى ديمك لازمدر.

٣ — grès cérame قوملى چينى معمولاتى .

٤ — Porcelaine پورسلنلر .

أوانئ ترابيه (Céramique) معمارى ، نقش و نحتله اولان مناسبتلرى حسبيله تزيينى صنعتلرده پك مهم بر موقع اشغال ايدر. چينى‌نك الك اسكى استعمالى چينيلرده‌در. چينيلرده‌كى اوانئ ترابيه اشكالى برقاچ صنفه آيريلور.

١ — قريزانتم و خشخاش چيچكلرى تزييناتى.

٢ — يشيل تزيينات، باقر يشيلى رنكى و تاريخى موضوعلر ، قايالر ، قرنفيللر ، پاپاديه وكلبكلردن عبارت شكللر .

٣ — پنبه تزيينات .

— ايرانيلرده‌كى «چينى»لر اكثريا مينه‌لى بياض ماوى ويا توشه يشيلى زمين اوستنه رنكلى چيچكلر و هندسى اشكالدن عبارتدر . تورك چينيلرى شرق صنعتلرى ايچنده الك مهم بر موقع اشغال ايدر .

Cerner تحويط ايتمك. (حائط چكمك معناسنه)

بر (contour) محيط چيزكيسنى اولديغندن فضله قالينلاشديره‌رق بللى ايتمك. بر رسمك كنار چيزكيلرى قالينلاشديريلق و قويولاشديرلمق صورتيله تفريق ايديلورسه او رسمك (relief) مجسميتى غائب اولور ومسطح كورينور. بو كبى رسملر انجق ديوار رسملرينه يعنى تزيينى بر ماهيتى اولان و دوز كورونمسى ايستنيلن رسملره تطبيق اولونور.

Céroplastique *(sculpt)* مجسمات شمعيه ، سه‌روپلاستيك .

بالموميدن مجسم صورتلر ياپمق صنعتى. قديم ملتلر بو صنعتى بيليرلردى شيمدى بوصنعت پك ايلرى يه كيتمشدر. تشريح موزه‌لرنده، قيافت وحفظ الصحه موزه‌لرنده بو اصول ايله فوق العاده شيلر ياپيلمقده‌در.

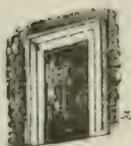
Chaire *(archit)* كرسى .

جامع و كليسالرده وعظ ايتمكه مخصوص ، اوزرينه مرديونله چيقيلور يوكسكجه محللر .

Chaleur de coloris *(peint)* حرارت لونیه.

بر رسمده صیجاق رنکلرك استعمالندن وجوده کلن لونیت اوصافی (qualité de coloration) که رسمی شفاف وضیادار کوسترر.

Chambranle *(archit)* سوکه پروازی *

سوکه پروازی

سیلمه‌لردن متشکل ویا دوزاوله‌رق بر قاپو ویا پنجره‌نك اطرافنه چوریلان کنار (bordure)، (پرواز).

Champ *(peint)* یاتاق.

اوزرینه بر نقش، بر رسم، بر صولی بویا ویا بر مینیاتور یاپیلان سطحلرکه بز، کاغد، تخته، مرمر ویا رطوبتله دوزه‌لدلمش یمورطه قبوغی، فیل دیشی و سائره کبی مواددن عبارت اولور.

Champêtre *(archit)* قیر، قیره مخصوص. صحرائی.

کوزه‌ل منظره‌لی بر یرده ویا پارقلرده و اورمانلرده یازین اوطورمغه مخصوص خفیف انشاآت ویا قیره مخصوص شیلر.

Chanfrein *(archit)* شطف *

شطف، باخ

بر دیوارك ویا مرانغوزکاری بر کتابه (panneau) وصفیحه‌نك سیوری کوشه‌سنی آله‌رق حصوله کتیریلن (باخ) (biseau) در.

Chantier *(archit)* انشاآتکاه.

بر بنایه لازم اولان مواد انشائیه‌نك احضار ایدیلدیکی اوستی آچیق ویا قاپالی محل.

Chantignole *(archit)* طاقوز.

چاتیلرده مقاص کیریشلری (arbaletrier) اوزرینه میخلانوب افقی آشیق کیریشلرینی (pannes) طوتان کوچوك تخته‌لر.

Chapelet *(archit)* تسبیح *

بونجوق و دوکمه‌لر شکلنده تزیینات.

Chapiteau *(archit)* باشلق، ستون باشلغی * تسبیح

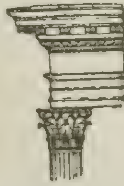
بر ستونك (colonne)، بر پایه‌نك (pilastre) ویا پیلپایه‌نك (pilier) رأسنه قونولان ومختلف سیلمه‌لردن وشکللردن مرکب اولان تزیینی موضوع (motif d'ornementation) در. خدمتی ستونك رأسنی کنیشلتمك و تحمل ایتدیکی ثقلتی دها کنیش برسطح اوستنه یوکاته‌رك باش طابانی تقویه ایتمکدر.

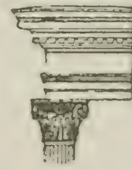
باشلقلر هر نظام معماریده باشقه شکللر آلورلر و او شکللره کوره عائد اولدقلری معمارینك اسمنی طاشیرلر. تورك باشلغی کبی.

1 — Chapiteau arabe	١ — عرب باشلغی
2 — Chapiteau byzantin	٢ — بیزانتین باشلق
3 — Chapiteau composite	٣ — قومپوزیت باشلق
4 — Chapiteau corinthien	٤ — قوره‌نتیه‌ن باشلق
5 — Chapiteau dorique	٥ — دوریك باشلق
6 — Chapiteau egyptien	٦ — مصری باشلق
7 — Chapiteau gothique	٧ — غوتیك باشلق
8 — Chapiteau ionique	٨ — ایبونیك باشلق
9 — Chapiteau persan	٩ — ایران باشلغی
10 — Chapiteau roman	١٠ — رومان باشلق
11 — Chapiteau renaissance	١١ — ره‌نه‌سانس باشلق

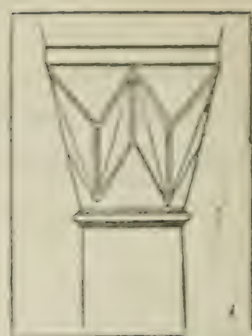

دوریك

ایبونیك

قوره‌نیته‌ن

قومپوزیت

یونانی باشلقلر و صاچاقلقلری

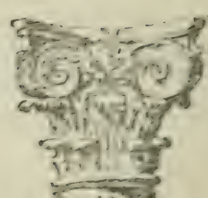
[*] تورك باشلغى

(١) عرب باشلغى

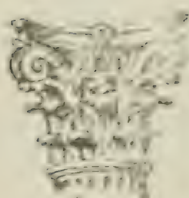
تورك باشلغى

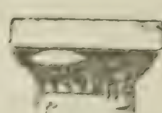
(٣) قومپوزيت باشلق

(٢) بيزانس باشلغى

(٤) قورەنتيەن باشلق

(٥) دوريك باشلق

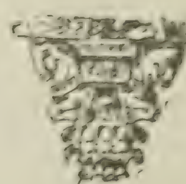
(٧) غوتيك باشلغى

(٨) ايونيك باشلق

(٦) مصر باشلغى

(٩) ايران باشلغى

(١٠) رومان باشلغى

[*] «هاينريخ غلوك» ك استانبول حماملرى كتابندن.

Char *(art. déc.)* جنك آرابه‌سی.

ایکی تکرلك اوستنده و اوستی آچیق آرقه طرفندن کیریلور. قاغنی‌یه بکزر آرابه. تمثالی اثرلرده مظفریتی ارائه ایدر. اقوام قدیمه بونك اوزرنده محاربه ایدرلردی.

Charge شارژ، مبالغه‌لی رسم.

بعض خصوصیتلری مبالغه‌ایده‌رك یاپیلان ترکیب‌وا کثریا تصویر (portait)لر حقنده قوللانیلور. قاریقاتورله پورتره آراسنده‌در.

Charpente *(archit.)* چاتمه.

بنالرك کرسته‌دن، دمیردن ویا دوکمه‌دن وسائر موادden یاپیلان اسکلتلری (ossature). دمیر چاتمه. اخشاب چاتمه.

رسمده (charpente) دی‌یه بر صورتك (figure) کمیکلرینه و اسکلتنه دینور une figure mal charpentée دیمك کمیکلری یرنده اولمایان بر صورت ویا تصویر دیمکدر. «أیی چاتیلمامش» دینه‌بیلور.

Chasse-rond اولوق طیغی.

مقعر مجنبلی (profil) سیلمه‌لری (moulure) اویمغه مخصوص آلت.

Chasse-roue تکرلکلك.

آرابا کیره‌ن قاپولرك یان طرفلرنده دینکیللرك قاپو سوکه‌سنه چارپه‌رق تخریب ایتمه‌سی و آرابه‌نك تام اورته‌دن کیرمسی ایچون أشیکك ایکی طرفنه قونیلان مدور و منحنی وا کثریا ربع دائره شکلنده دمیرلر.

Chassis *(grav.)* شاسی *

شاسی، سورمه

حکاکلر قازدقلری لوحه‌لر اوزرنده‌کی خطوطی کوزه‌ل کوره‌بیلمك ایچون چالیشدقلری لوحه‌لرله ضیا کلن پنجره‌نك اوکنه، ایچنه بوزلی جام، کاغد ویا بزکچیریلمش بر چرچیوه‌یی مائل اوله‌رق آصارلرکه بو چرچیوه‌یه شاسی دینور. بوندن کچه‌رك کلن طونوق ضیا باقرك ویا معدنی لوحه‌نك اوزرنده‌کی چیزکیلری دها عیان کوستررر.

معماریده chassis دی‌یه سورمه چرچیوه‌لره دیرلرکه سوکنك ایچنده آشاغی یوقاری حرکت ایدن قسمدر.

فوطوغرافیده ایچنه حساس جام قونیلان ویا مثبت رسملرك کونشده طبعی ایچون جام وکاغد برلکده وضع اولونان تخته ویاپلی چرچیوه‌لره دینور.

Chassis a tabatière *(archit)* دام پنجره‌سی * (دروانه)

طاوان آراسنده طوغریدن طوغری‌یه کیره‌میده ودامه آچیلان وبر طرفندن توتون طبقه‌سی کبی منتشه‌لرله آچیلوب قاپانان پنجره‌لره دینور.

دام پنجره‌سی

Château *(archit)* شاطو، قصر، قوله، حصار.

قرون وسطاده حکمدارلرك ودره بکلرك اوطوردقلری مستحکم سرای، واقامتکاهلر.

Chatoiement *(peint)* شطارت لونیه.

بعض آثار نقشیه‌ده‌کی پارلاق طونیت (tonalité brillante). جانلی بررونق اظهار ایدن رنکلر حقنده قوللانیلور.

Chaud *(peint)* صیجاق. (رنك)

صیجاق رنك دی‌یه صاری و قیرمزی طونلرك غالب اولدیغی شفاف (transparent) و جانلی (vigoureux) رنکلره دینور. ماوی و یشیللرده صغوق رنك دینور. مثلا سه‌پیا وقارمن رنکلریله یاپیلمش‌صولی بویا رسملرك کوزده حاصل ایتدیکی لونیت تأثیرینه صیجاق دینور. طیف شمسینك مرکزندن یعنی صاریدن اعتباراً قرمزی‌یه طوغری کیدن رنکلره صیجاق و قویو ماوی‌یه طوغری کیدن رنکاره صوغوق تعبیر اولنور.

Chef-d'œuvre شاه اثر.

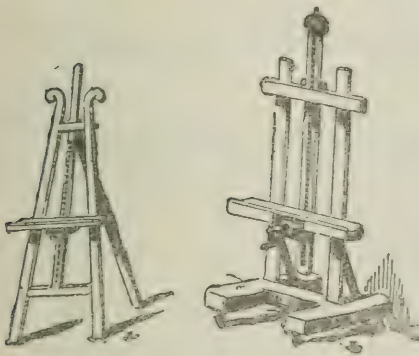
بر صنعتکارك اك ایی أثری. اسکیدن صنایعده اوسته اولمق ایچون چراقلرك یاپدقلری امتحانلق اثرلره دینیلیوردی.

Chef-d'orchestre *(mus)* سر آهنك.

اورکستروی اداره ایدن موسیقیشناس.

Chéneau *(archit)* دره.

بر دامك اتكلرنده یاغمور صولرینی طوپلایوب آقیتمغه مخصوص اوستی آچیق مجرالر كه صولری آشاغی‌یه اینن بر بورویه ویا اولوقلرله طیشارویه دوكر. اسكی زمانده بودره‌لرك طاشدن ومرمردن اویولمشلری كوریلور. اون اوچنجی عصر میلادیدن صوكره بو دره‌لره gargouille میزاب دنیلن خارجه طاشقین اولوقلر قونولدی وبو وجهله صولرك دیوارلر وتمللره ضرر ویرمه‌مسی تأمین ایدیلدی. دها صوكره‌لری كیره‌میدلردن دره‌لر قوللانیلدی. مبانیٔ حاضره‌ده چینقو وقورشوندن یاپیلمقده‌در. بودره‌لرك خارجه طاشقین اولانلرینه (chéneau suspendu) آصمه دره تعبیر اولنور.

سهپا

Chevalet *(peint)* سهپا*

اوزرنده رسم یاپمغه مخصوص آیاقلی رسم طاشیه‌جنی. آته‌لیه ایچون ثابت وطیشارووده رسم یاپمق ایچون آچیلور، قاپانیر وقابل نقل اولانلری واردر. نحاتلرك قوللاندقلری برنوع یوكسك ماصه‌یه‌ده سهپا دینور.

Chevêtre *(archit)* قاصناق بویوندوروغی.

دوشه‌مه كیریشلرینك ایچندن اوجاق وساٸره كچه‌جكی ویاخود بر آچیقلق براقیله‌جنی زمان اوجی كسیلمش كیریشلرك تثبیتی ایچون اوجلرینه قونیلان كیریش.

Chevron *(archit)* چاتی كیریشی*

چاتی كیریشی

چاتینك ماقصلرینه موازی قونیلان مائل كیریشلر كه بونلرك اوزرینه كیره‌مید آلتی دینیلن چاتی اورتوسی وضع اولنور. (چاتی‌یه مراجعت)

Chic (de) *(peint)* مخیله‌دن .

طبیعت واورنه‌ك نظر دقته آلنمقسزین فکردن واویدورمه اوله‌رق یاپیلان رسم و نقشلره دینور .

Chimère شیمه‌ر .

باشی آرسلان، وجودی کچی وقویروغی اژدر اولان خرافی بر حیواندر. باشی قوش، وجودی آرسلان شکلنده انسان چهره‌لی وقنادلی اوله‌رق قرون وسطا آثار نحتیه‌سنده برر تزیینی موضوع کبی قوللانیلان شکللره chimérique دیرلر .

Chrysographe مُذهِب .

آلتون ویا کوموش یالدیزله کتابلرك صحیفه‌لرینی تزیین ایدن صنعتکار .

Chrysographie تذهیب .

دری اوستنه آلتون ویا کوموش یالدیزله حرفلر یازمق وکتابلری یالدیزلی ورنکلی چیچکلرله تزیین ایتمك صنعتی. بوصنعت تورکلرده پك ایلری‌یه کیتمشدر.

Ciel *(peint)* سما .

بر طابلوده هوا و بلوطلری کوسترن قسم . بو قسمه طابلونك سماسی دینور. هواسی غایت نازك طونلرله ایشلنمش بر طابلوده‌کی سمایه (un ciel fin) انجه بر سما دینور . آغیر بر سما (un ciel lourd) دی‌یه سرت رنکلرله یاپیلمش بر سمایه دینور.

Cintre *(archit)* کمر قالبی، قنطره .

قنطره‌دی‌یه بر کمرك داخلی قوسنه دینور . کمر قالبی دی‌یه‌ده کمرلری اورمك ایچون یاپیلان اکره‌تی قالبلره کمر قالبی ، قنطره تعبیر اولنور . تیاترولرده صحنه‌نك پرده اوستندن اعتباراً چاتی‌یه قدر اولان محلنه دینورکه پرده‌لرك مقاره‌لری وبرچوق‌آلات وادوات ایله‌صحنه مانووره‌لرینه عائد وسائط وشیروانلر بوراده بولونور بوکاعرش‌صحنه ویاخودصحنه قنطره‌سی دی‌یه بیلیرز .

Ciselure نقر .

معدنیاتی چکیج و چلیك قلمله تجسیم ایتمك صنعتی . حکاك بر معدنك سطحنی قازارق رسملر حصوله کتیرر ، نقار ایسه اونی اویاراق و چوقورلاشدیروب قابارتارق اوکا مجسم اشکال ویرر .

Ciseleur نقّار .

نقرده مهارتی اولان صنعتکار . (ciselure) ه باقیکز .

Citadelle *(archit)* حصار ، أرهك .

بر شهرك بر طرفنده او شهری مدافعه ایتمك ایچون یاپیلان مستحکم حصار ، ایچ قلعه.

Clair-obscur ایشیق و قارالتی .

بر طابلوده ایشیقلی وکولکه‌لی قسملرك صورت توزیعی . بو خصوصده تمایز ایده‌ن رساملردن برنجیسی « رامبراند » در . اسکیدن ایکی رنکله یاپیلان رسملرده تعبیر اولنوردی، بو تعبیر شیمدی ترك اولونمشدر. clair-obscur بر کلمه حالنده قوللانیلور «ایشیق وقارالتی» اصطلاحیده بویله قوللانیلملیدر. وقتیله بونی آچیقلق قویولق دی‌یه ترجمه ایتمشدك حالبوکه کولکه ombre مقابلی اولدیغی کبی قویولق‌ده foncé معناسنه کلیر. sombre ك مقابلنی ایسه مظلم کلمه‌سیله ترجمه ایتملی‌یز Les couleurs sombres مظلم رنکلر.

Clairs *(peint)* ایشیقلی یرلر .

بر طابلوده ضیانك قوتلیجه طوقوندیغی یرلره (les clairs) دینور . یعنی آچیق طونلردن عبارت اولان قسملردر.

Clarté منوریت .

شفافیت ، صافیت ، رونقیت معناسنه‌در.

مثلا غایت ضیادار بر رسم سماسنده ویاخود ضیا ایله مشبوع افقلر حقنده « بو رسمك افقلرنده‌کی منوریت » دینه‌بیلور.

Classé مُصَنَّف .

« آبدات مصنفه »دی‌یه محافظه‌سی لازمکلن آبدات تاریخیه لیسته‌سنه داخل اولان آثار و مبانی‌یه دینور .

Classique قلاسیك.

بر قاچ معنایه کلیر. أسکی یونان آثار عتیقه‌سنك antiquité الك کوزه‌ل دورینه دیندیکی کبی بو دورك طبیعتده‌کی کوزه‌للکی تدقیق ایده‌رك حصوله کتیردیکی آثاره دینورکه بالاخره بو آثارده‌کی قوانین و تضامت نمونه اتخاذ ایدیله‌رك اونك خارجنه چیقیلمقسزین یاپیلان آثار صنعته دیرلردی. دها صوکره‌لری دور انحطاطده بو قواعده تابع اولمایان بر طاقم آثار وجوده کلدی‌که بونلره «قلاسیك» تعبیراولونمیوردی. مع‌مافیه رافائل‌کبی أسکی یونان آثارنی تقلید ایتمیه‌رك کوزه‌للك پشنده حقیقتی بولمش وبر عنعنه وضع‌ایتمش اولان استادلرك اثرلرینه‌ده «قلاسیك» تعبیری قوللانیلمشدرکه الك زیاده بویله عنعنوی آثار حقنده مستعملدر. بونك قواعدندن چیقه‌رق اون طوقوزنجی عصرده ظهوره کلن اختلال فکری وبدیعی نتیجه‌سی اوله‌رق طوغان آثاره‌ده Romantique دیرلر. بو سربست جریانکده کندینه مخصوص قواعدینی فضله کوزه‌رك عصیان ایدن صنعتکارلر réalisme « شأنیون » و بوکا قارشوده impressionisme «انطباعیون» مسلکلری ظهور ایتمش و الك صوك اوله‌رق بوکونکی cubisme «مکعبیون» چیقمشدر. بو مکتب رومانتیزم و رهآلیزمك خولیاوی حسلری وشأنی منحنی و شکللرندن اوزاقلاشمش و عصرك بدیعی وألمیله هم‌اهنك بر یوله کیرمشدر.

Clausoir *(archit)* کلید طاشی

کمرك الك اوستنده کمر طاشلرینی باغلایان طاشدرکه بوکا clef de voûte دخی دینور .

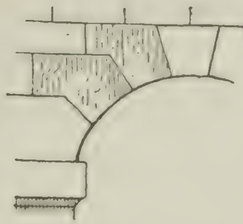
Claveau *(archit)* کمر طاشی *

کمرلرك انشاسنده مستعمل آلتی وجهلی طاشلردرکه بونلر بربرلرینه

استناد ایتدیریلەرك کمر وجوده کتیریلور. بو طاشلرك یوقاروکی سطحلرینه صیرت (extrados) و آلت طرفده‌کی سطحلرینه‌ده قارن (intrados) دیبور. هرایکی طرفده‌کی شاقولی سطحلرینه یوز (têtes) و بربرلرینه بیتیشدکلری و آرالرینه خرج قونیلان سطحلرینه‌ده lit یاتاق دینور.

کمر طاشی

قولاقلی کمر طاشی

کمر طاشلرینك عددی هر کمرده تکدر. اورتەده والك یوقاروده‌کی طاش دیکرلرندن بویوك اولوب بوکاده کلید طاشی ویا کمر کلیدی (clausoir) (clef de voûte) تسمیه اولنور.

a crossette — قولاقلی کمر طاشی * یوقاروکی قسملری افقی اولوب بربرینه باغلانان کمر طاشلری.

clef pendante

معلق کلید

Clef de voûte *(archit)* کمر کلیدی

باقکز (clausoir) کمرلرك اورته‌سنه کلن بر کمر طاشیدر. غوتیك معماریده کمرلی قبه‌لرك مرکزینه قونیلان کوکبیه (rosace) لرەده دینور. بونلرك آشاغی‌یه طوغری صارقانلرینه clef pendante (معلق کلید) * یاخود (آونك کلید) دینور.

Clocher *(archit)* چاك قوله‌سی.

کلیسالرده ایچنه چاك قونیلان قوله‌لر.

Cloître *(archit)* دَیرْ *

بر کلیسایه و یانده‌کی بر مناستره عائد بنالرك هیئت مجموعه‌سی. اکثریا برباغچه ویا حولی اطرافنده برطرفی مشبك رواق ایله دائراً مادار کمرلی یوللری محتوی اولان بنالره دینور.

دَیرْ

Coiffe *(archit)* طاقيه.

اون آلتنجی واون‌یدنجی عصر میلادیلرده انشا ایدیلن کنیسا محرابلرینك اوستنی اورتن کمر.

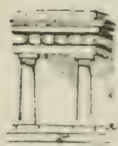
Collateraux *(archit)* یان صوفه.

bas côté یه باقکز.

Collier *(archit)* دیزی.

دیزیلمش اینجی کبی یووارلاقلردن عبارت عصابه. تسبیح کبی دیزیلی یووارلاقلردن عبارت باشلق سیلمه‌سی. moulure de chapiteau

Colonnade *(archit)* صیرا ستونلر *

صیرا ستونلر

بر ویا مختلف صیرایه کلك اوزره ترتیب و انشا ایدیلمش ستونلرك مجموعی‌که بو ستونلرك اوستی اسلوبه کوره یا کمرلر ویا بند مستویلرله اورتولمشدر.

بعض دیره‌کلی یول (portiques) لره‌ده تسمیه اولنور. بو نوع صیرا ستونلره‌ده قدیم یونان وروما معماریلرنده اکثریتله تصادف اولونور.

بزم اسکی دیره‌کلر آرا‌سی بر colonnade ایدی.

پارسده لوور colonnade ی مشهوردر.

Colonne *(archit)* ستون *

اوزرینه یاپیله‌جق بنانك ثقلتنی طاشیمق ایچون شاقولاً قونولمش طاش دیره‌ك. ستونلر اوچ قسمدن عبارتدر.

(base) قاعده و پابوچ، (fût) کووده، (chapiteau) باشلق. (بو کلمه‌لره باقکز). ستونلرك شکللرینه کوره انواعی واردر.

Colonnes accouplées چفت ستون.

بربرینك یاننده اولمق اوزره ایکیشر ایکیشر قونولمش ستونلر.

Corniche قورنیش
Entablement صاچاقلق
Frise افریز
Architrave باشطابان
Chapiteau باشلق
محمل Abaque tailloir
یاصدیق Echine
یوزوك Armille
Colonne
ستون گوده سی
FÛT, TIGE, TRONC
چاپ
طبل (قاضاق)
طونبوق
قاوال
Base پابوج
Corniche قورنیش
Piédestal
پایه دان
PLINTHE
آیاقلق
DÉ
Base قاعده

Colonne adossée ملاصق ستون.

بر دیواره شاقولاً نصفی ویا برقسمی گومولی اولان ستون. بوکا گومولی ستون دینور.

Colonne annelée حلقه‌لی ستون.

قابارمه حلقه‌لرله مزین ستون.

Colonne à pans گوشه‌لی ستون، منشوری ستون.

کثیرالزوایا ستون.

Colonne cannelée ییولی ستون.

گووده‌سی ییولرله تزیین اولونمش ستون cannelures کلمه‌سنه باقکز.

Colonne cantonnée گوشه ستونی.

بر پیلپایه‌یی تحکیم و قبه‌یی ویا کمری طوتمق ایچون مذکور پیلپایه‌نك گوشه‌سنه قونیلان ستونلر.

Colonne composite قومپوزیت ستون.

باشلغی و اسلوبی قومپوزیت composite نظامنده اولان ستون.

Colonne corinthien قوره‌نتیه‌ن ستون.

باشلغی و اسلوبی قوره‌نتکاری اولان ستون.

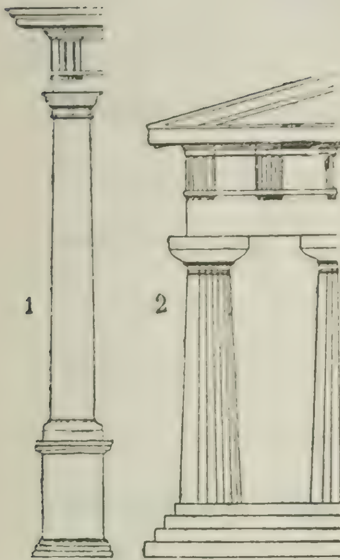
Colonne cylindrique اسطوانی ستون.

قطری هر نقطه‌سنده مساوی و مجنبی یکدیکرینه موازی ایکی خط شاقولیدن عبارت ستون.

Colonne d'assemblage قاپلامه ستون.

اساسی تحته و دمیردن اولوب اوزرینه ستون تقلیدی اوله‌رق آلچی و سائره‌دن قاپلانمش ستونلر.

Colonne diminuée مخروطى ستون.

دوريك ستون و صاچاقلغى

باشلغنه یاقین اولان قسمك قطرى قاعده‌سنه یقین اولان قسمك قطرندن دها آز اولان شكلده‌كى ستون.

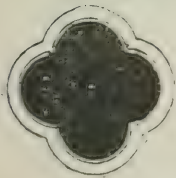
Colonne dorique دوريك ستون *

باشلق واسلوبى دوريك dorique نظامنده اولان ستون.

Colonne doublé مضاعف ستون.

بر جبهه‌يه عمود بر سطح داخلنده بربرينك آرقه‌سنه كلن چفته ستون.

Colonne en faisceau دسته ستون *

دسته ستون

غوتيك اسلوبنده بربرينه یاپيشديريلمش كبى يان يانه وملاصق اوله‌رق قونيلوب هيئت عموميه‌سى بر پيلپايه تشكيل ايدن ستونچه‌لرك هيئت مجموعه‌سى. بونلرك پلانلرى مختلف شكلده اولانلرى واردر.

Colonne en tambours قاصناقلى ستون.

ارتفاعى قطرندن آز اسطوانه‌لرك بربرى اوزرينه وضعندن حصوله كلن ستون.

Colonne flanquée ايچرلك ستون.

پايه‌لرله محاط ستون.

Colonne fuselée محدب ستون.

پروفیلده برقسمی خارجه طوغری شیشکین اولان ستون. بوشیشکینلک اکثریا ارتفاعلرینك ثلثی قسمنده‌در.

Clonne gemellée بتیرمه ستون.

بربرینك اوستنه قونیلمش و بیندیریلمش ایکی ستوندن مرکب ستون.

Clonne gothique غوتیك ستون.

باشلغی و اسلوبی غوتیك نظامنده اولان ستون.

Colonnes groupées مجتمع ستونلر.

مشترك بر آیاق (socle) اوزرینه قونولمش لااقل اوچ ستوندن عبارت ستون زمره‌سی (groupes de colonnes).

Colonne historique تاریخی ستون.

بر بیوك وقعهٔ تاریخیه‌یی تذکیر ایچون یاپیلمش ستون.

Colonne ionique ایبونیك ستون.

باشلغی و اسلوبی ایبونیك نظامنده ستون.

Colonne meniane شرفه‌لی ستون.

تپه‌سنده باشلق یرینه شرفه‌سی اولان ستون.

Colonne nichée حجروی ستون.

برقسمی دیوارده‌کی شاقولی حجره‌یه گیره‌ن فقط دیوارك زمینه یاپیشوب اطرافی بوش اولان ستون.

Colonne ovale بیضی ستون.

ستون گووده‌سنك مقطعی بیضی اولان یاصصی بر ستون.

Colonne polygonale منشوری ستون.

گووده‌سی منشوری اولان یعنی کثیرالزوایا اولان گوشه‌لی ستون (clonne a pans) عینی معنایه‌در.

Colonne rustique رستائی ستون.

کوودەسی قبارتمه بروز (bossage) وطاش کسمه اولەرق یاپیلمش ستون.

Colonne serpentine ییلانقاوی ستون.

بربرینه صاریلمش ییلانلر کبی یاپیلمش ستونلر. سلطان احمد میداننده‌کی ییلان ستونی کبی.

Colonne torse بورمه‌لی ستون*

کوودەسی هلزون شکلنده بورمه‌لردن عبارت ستون.

بو نوع ستونلر موبیلالرده اکثریتله مستعملدر.

بورمه ستون

Colonne toscane طوسقانی ستون.

طوسقان اسلوبنده ستون.

Colonnette *(archit)* ستونجه.

ارتفاعنه نسبتاً قطری دار اولان اینجه ستون. بو نوع ستونلر اکثریتله غوتیك معماریسنده کمرلری طوتمق اوزره قوللانیلور ودمت حالنده برقاچی بر آرەده پیلپایه تشکیل ایدرلر.

Coloration *(peint)* تأثیر لونی.

بر نقشده مستعمل رنکلرك هیئت مجموعەسنك نظرده حصوله کتیردیکی تأثیر (effet d'ensemble)، بو تأثیرك نوع و درجەسنه کوره شدید (violente)، مغموم (triste)، اینجه (fine) بر (coloration) تأثیر لونی دینور.

Colorant *(peint)* ملوّن.

رنك حصوله کتیرەن مادەلر حقنده قوللانیلور (مادهٔ ملونه) دینور.

Coloré *(peint)* رنکین.

طونلری کسکین و صیجاق اولان نقشلر حقنده قوللانیلور.

قره قلم بررسم ویا براثر معماریدەده استعمال اولنور. «ایشیق وقارالتی»لری اهنکدار و رونقلی اولان بر بنا حقنده دخی (رنکین بر رسمده) دینیلور.

Colorer *(peint)* قیمت لونیه‌سنی ویرمك .

رسمده رنكلره كندی قیمتلرینی حقیله ویرمك معناسنه‌در. ساده بویالی رسملر حقنده قوللانیلماز . بیاض وسیاهدن عبارت اولان رسملردهده هر شیئك لونی ، طونی ، وقیمتی (vaieur) لایقیله كوسترلمسنه‌ده دینور . بعضاً بو كبی رسملر رنكلی اولمدیغی حالده حصوله كتیردكلری (تأثیر لونی) ایله بویالی طابلولردن دها رنكین (coloré) عد اولونه‌بیلورلر.

Colorier *(peint)* رنكله‌مك ، تلوین ایتمك.

بر چیزكی ایله تحدید ایدیلمش بر سطحی بویا ایله اورتمكه دینور. اولجه یاپیلمش بر رسمی ویا بر حكی اوزرندن بویا كچه‌رك رنكله‌مكه‌ده تعبیر اولونور . اوجوز و چابوق اولمسی مطلوب اولان بعض اعلان و سائره رسملرینی بویالامق ایچون عملی بعض اصوللر واردر . بزدن ویا موقاوودن كسیلمش قالبلری رسمك اوزرینه تطبیق ایده‌رك بر سونكر ویا فورچه ایله بوش یرلرندن كچه‌رك رسملری چابوقجه بویالارلر . بر بنا ویا دوز بر سطحی بویامغه (peindre) دینور . بز بونی رسمده نقش ایتمك وعادی صورتده استعماله كوره بویامق دی‌یه قوللاندیغمز ایچون بوكبی قالبله رسملری بویامق ایچون قوللانیلان colorier كلمه‌سنی رنكله‌مك ویاخود تلوین ایتمك تعبیریله ترجمه ایتملی یز .

Coloris *(peint)* محصلهٔ لونیه، لونیت.

بر رسمده استعمال اولونان رنكلرك هیئت مجموعه‌سنك ویاخود بربرلری اوزرینه كلمه‌سندن حاصل اولان لونیتلرك حصوله كتیردیكی تأثیر ، (محصلهٔ لونیه) .

Coloriste *(peint)* رنكشناس .

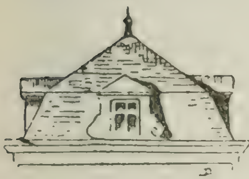
كندی اثرلرنده رنكه اهمیت فوق‌العاده ویره‌رك رنكلرك رونق وآهنكنی افاده ایتمسنی بیلن نقشكار. ونديك مكتبنك نقشكارلری فوق‌العاده رنكشناس ایدیلر .

(Coloriste) دی‌یه جك ویا لیطوغرافیا اصوللریله باصیلمش، رسملری فورچه ایله بویایان (artisan) حرفتکارلره‌ده دینور بونی لسانمزده (بویاجی) ویا (رنککار) دی‌یه ترجمه ایده‌بیلورز .

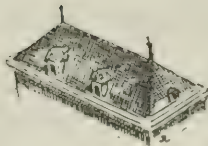
Colossal شدّادی .

فوق‌العاده بویوك بر جسامتده یاپیلمش اولان آبدات ، مبانی ، هیکللر وسائر آثار صنعت حقنده استعمال اولونور.

Comble *(archit)* چاتی آراسی *

مانسار چاتی آراسی

چاتی آراسی

دامی طوتان چاتمه (charpente) نك هیئت مجموعه‌سی. چاتی آرالرینك ارتفاعی مختلف اولور . شمال مملکتلرنده‌وباخصوص غوتیك معماریسنده همان بنانك جبهه‌سی ارتفاعی قدر یوکسك چاتی آرالری یاپیلور . وبو چاتی آرالری داخلاً بر قاچ قاته دخی تقسیم اولونور. چاتی‌یه (ferme) دینور. comble چاتیده بولونان قات دیمکدر .

Commémoratif تذکاری .

بر خاطره‌یی احیا ایتمك اوزره یاپیلمش صنعت اثرلری (آثار تذکاریه).

Compétent اهل .

طبیعتنده ذوق سلیم اولوب صنعت آثارینی دخی تدقیق ایله بوخصوصده صلاحیت کامله کسب ایتمش اولان (amateur) هوسکار ، قوللکسیونجی ، منقد ، اهل خبره کبی ذوات حقنده قوللانیلور .

Complémentaire مُتَمِّم .

مبحث ضیا قانونلرنجه بشقه بر رنکله برلشدیکی وقت بیاض رنك حصوله کتیره‌ن رنکه دینور . رنکلر ماوی ، صاری ، قرمزی اولمق اوزره اوچ اساسه آیریلوب بونلردن هر هانکی ایکیسنك برلشمه‌سندن حاصل اولان

مرکب رنك دیکر قالان رنکك متممی و قالان رنکده او برلشمش اولان رنکلرك حصوله کتیردیکی رنکك متممی اولور. مثلا ، یشیل ـ که ماوی وصاریدن مرکبدر ـ قرمزینك متممیدر. صاری ـ دیکر ماوی وقرمزینك برلشمه‌سندن حصوله کلن ـ مور رنکك متممیدر. متمم رنکلر یان یانه اولدقلری وقت رنکلری دها شدتلی کورینور.

Composition ترکیب.

رسمده شکل و رنکلرك بربرلرینه اولان مناسبتلری نظر دقته آلنه‌رق آهنکدار بر صورتده ترتیب ایدیلملرینه دینور.

بر طابلو ویا بر هیکلده خطوطك و شکللرك حصوله کتیردیکی آهنکه کوره (ترکیبی فنا) ویا (ترکیبی أیی) بر اثر دینور.

ترکیبی أیی بر منظر دیمك آغاجلرینك کتله‌لریله اراضینك خطلری وسمانك افقده‌کی شکلی بربریله هم آهنك اوله‌رق کوزه‌لك حسی ویره‌ن بر رسم دیمکدر.

Concentration d'effet تحشید تأثیر ، تأثیری تمرکز ایتدیرمك.

بر اثر صنعتده دیکر جهتلری اهمال ایده‌رك بتون نظر دقتی بر نقطه‌یه طوپلامق.

Gonception ادراك.

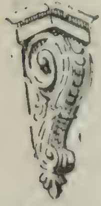
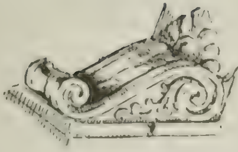
صنعتکارك بر موضوعی آکلایشی طرزی. بر اثر صنعتك صنعتکارده حصوله کتیردیکی انطباع. او اثری آکلامق وابداع ایتمك.

Congé *(archit)* قونج *

قونج

بر حناده بولونمیان، بری ایچرویه وبری طیشارویه طاشقین اولان ایکی سطحی برلشدیرمك ایچون اکثریا ربع دائره مجنبده بر سطح مقعردن عبارتدر. بونلرك بعضاً منحنیلری اوزانمش اولانلریده واردر، سیلمه‌لرده تصادف اولونور.

قونسول

Conque *(archit)* یاریم قبه.

قبه‌نك نصفی شکلنده‌کی محرابی قبه‌لر.

Console *(archit)* قونسول *

بر سطحدن دها طاشقین اولان سیلمه‌لری ، بالقونلری ، پروازلری طوتمق اوزره آلتلرینه قونیلان دستك شکلنده بر عنصر معماری. قونسوللرك مختلف شکللری واردر. اکثریا هر ایکی اوجی مقابل طرفلره قیوریلمش قیوریملرله مزیندر.

Console à encorbellement *(archit)* بیندیرمه قونسول.

بربرلرینی طاشه‌رق قونولمش بر قاچ صیرا طاشدن عبارت فروش. بو نوع فروشلر تورك سیویل معماریسنده کثرتله مستعملدر. اکثریا اسکی خانلرك جونبا وچیقمالرینك آلتنده قدمه قدمه دستکلر شکلنده قونولمشدرکه مذکور چیقمالری طوتار.

ترس قونسول

Console renversée ترس قونسول *

بو نوع فروشلر اکثریا ایکی مختلف سطح آراسنده‌کی بوشلغی تزیین ایتمك وایکی عضو معماری‌یی بربرینه برلشدیرمك اوزره تزیینی بر مقصدله قوللانیلور. قلاسیك اسلوبلرده مستعمل دکلدر.

Consonance حاکمیت. (شکل و رنك حقنده)

بر موضوع تزیینی (Motif de décoration) ده حاکم اولان بر رنك ویا بر شکلی اخطار ایده‌ن طرز تزیین (système d'ornementation) درکه دائما او شکل ویا رنك حاکم بولونور.

Constructeur انشاگر.

مبانینك یالکز انشاسیله اشتغال ایدن متعهد ویا متخصص مهندس ومعمار.

Construction انشاآت.

بر بناده متانت و احتیاجی تأمین ایده‌جك صورتده مالزمهٔ انشائیه‌نك استعمالی صنعتی و حال انشاده بولنان مبانی.

Continuateur پیرو.

کندیلرندن اول کلن استادلرك صنعتی (traditions) و اونلرك طرزلرینی تعقیب ایدن صنعتکارلر حقنده قوللانیلور.

Contour محیط.

بر شکلك کنار چیزکیسی، او شکلی احاطه ایدن چیزکی.

Contraste *(peint)* تضاد.

بر نقشك متعدد قسملرنده‌کی مختلف اوصافی عیان کوسترمك ایچون ایستیه‌رك وجوده کتیریلن ضدیتلر (opposition) تزییناتده: آچیق رنکلرك قراکلق رنکلره و مستقیم خطلرك منحنی خطلره مقابل کلملری.

Contraste des couleurs تضاد الوان.

بری قویو دیکری آچیق و فقط هر ایکیسیده عینی رنکده مثلا کول رنکی ایکی کاغدك اوجلری یان یانه قونولدیغی وقت آچیق اولانك دیکر آقسامدن دها آچیق وقویو کاغدك آچیغه طوقونان قسمنده‌ده دیکر آقسامندن دها قویو کورونمسی. کذا: رنکلرده‌ده ایکی رنك یان یانه اولدیغی وقت تماس ایتدیکی رنکك متممیله بویالی کبی کورونمسی. مثلا صاری ایله ماوی یان یانه کلدیکی وقت صاری‌نك ماوی متممی اولان طورونجی‌یه چالدیغی کبی ماوی رنکده صارینك متممی اولان موره چالار. طورونجی ایله صاری یان یانه کلیرسه‌طورونجی‌دها زیاده قیرمزیلاشیروصاری‌دهازیاده یشیله‌طوغری کیدر. اوانك تضاد نسبیسی contraste simultané des couleurs دینور.

Contre-balancer توزین ضیا.

کوزل و ایشیقلری (effet) تأثیرده توازن حصوله کتیره‌جك صورتده کتله‌لر آراسنه توزیع ایتمك.

Contre - bouter پاياندالامق .

بر بنانك بعض آقسامنى آخشاب ديرەكلر ويا ديوارلره و كاركير كتلەلره استناد ايتديرەرك طوتمق .

Contre - clef *(archit)* قولتوق طاشى .

كمرلرده كليد طاشنك صاغ و صولندەكى ايكى طاش .

Contre - corbeau *(archit)* تالى فروش .

اون اوچنجى عصر معماريسنده بر كمرك استناد ايتديكى (modillon) دستكجەلر آراسنه موضوع وبويوك كمرك ايچندەكى ايكى كوچوك كمرك استناد ايتديكى (دستكجه) در .

Contre - épreuve *(graviere)* ترس باصقى .

بر حكك ترسنه باصيلمش اولان شكلى . بو نوع ترس باصقيلر يكى باصيلمش بر حكك اوزرينه ديكر بر كاغد قونيلەرق تكميل مركبى ديكر كاغده كچيرمك صورتيله ألده ايديلور .

Contrefort *(archit)* استناد آياغى ، پكتمه آياغى *

شاقولى ديوارلرك متانتنى آرتيرمق ايچون يانلرينه ياپيلان كاركير آياقلر . بونلر غوتيك معماريسنده چوق مستعملدر . كمرلى اولانلرينه (arc boutant) (استناد كمرى) ديرلر .

استناد آياغى

Contre - hachure مقابل طارامه .

طارامه رسملرده چيزكيلرى قطع ايدەجك صورتده اوزرلرندن كچيريلن ديكر خطلر .

Contre - jour ایشیغه قارشو .

مقابل ضیا اولان بر شیئك آرقه طرفندن کاوب او شیئك هر طرفنی کولکه‌ده کوستره‌ن ویالکز محیط خارجیلرینی ایشیقلاتان ضیانك ویردیکی ایشیق . هر هانکی بر ضیانك طوغریجه تنویر ایتدیکی سطحلرده حصوله کلن کولکه‌لرك بشقه ضیادار سطحلردن کلن ضیا عکسلریله تنور ایدوب دها آچیق کورونمسی حالنده بو أشیانك وضعیتنه‌ده (contre - jour) دینور.

Contre - marche *(archit)* رخت .

مردیوه‌ن باصامقلرینك شاقولی اولان قسمی که مردیوه‌نك یوکسکلکنی تشکیل ایدر .

Contrevent *(archit)* کپنك .

بر فرجه ویا پنجره‌یی قاپامق ایچون یاپیلمش تخته ویا دمیر قاپاقلر.

Copie قوپیه .

بر صنعت اثرینك استنساخ اولونمش صورتی.

Copier قوپیه ایتمك.

طابلولرك قوپیه‌سنی یاپمق ، بر صنعتکارك آثارینی وطرز واصولنی قوپیه ایتمك .

Copieur قوپیه‌جی.

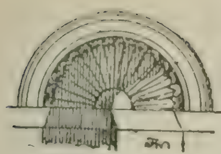
بشقه صنعتکارلرك اثرلرینی قوپیه ایده‌ره‌ك قوپیه اولدیغنی صاقلایان وکندی اثری کبی کوستره‌ن صنعتکارلره دینور .

Copiste قوپیست .

کرك تعلیم وممارسه وکرکسه استنساخ مقصدیله باشقه صنعتکارلرك اثرینی قوپیه ایدن و قوپیه اولدیغنی صاقلامایانلر حقنده قوللانیلور.

Coquet ظریف .

(Gracieuse) و سویملی تازه طونلرله یاپیلمش سوسلی وانجه صحنه‌لر حقنده مستعملدر. بو طابلوده ظریف بر ترکیب وار دینور.

محرابی کمر

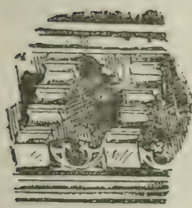
Coquille *(archit)* محرابی کمر *

کره‌نك ربعی شکلنده اولان وولطو. بونلرك ایچی بعضاً یلپازه کبی ییولرله تزیین اولنور.

Coquille d'escalier *(archit)* مردیودن کمری.

مناره مردیوه‌نی کبی دونن مردیوه‌نلرده باصاماقلرك تشکیل ایتدیکی صاعد کمرلرك آلت طرفی که هلزون شکلنده دوام ایده‌ن بر کمردر.

Corbeau *(archit)* فروش *

فروش

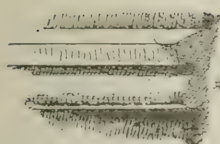
بر (corniche) قورنیش ویا بر چیقمه‌نك ویا بر کمر اوزه‌نکیلرینك استناد ایتمسی ایچون طاشقین اوله‌رق دستکجه کبی یاپیلان طاشلردر.

اون، اونبر و اون ایکنجی عصر معماریلرنده بونلر بر طاقم انسان و حیوان اشکالیله تزیین ایدیلیردی. آخشاب انشاآتده‌ده مختلف شکللری قوللانیلمشدر. قرون وسطاده‌چوق مستعمل ایدی. تورك سیویل معماریسنده‌ده پك چوق قوللانیلمشدر.

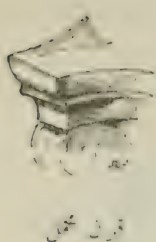
Cordelière *(archit)* خالاط بوکومی.

خالاط شکلنده سیلمه. رومان اسلوبنده کثرتله مستعملدر.

Cordon *(archit)* قوردون *

قوردون

بر بنانك اطرافنده هر قاتی کوستره‌ن و افقی اوله‌رق طولاشان آز طاشقین سیلمه‌لره دینور. بوکا قات سیلمه‌سی دخی دینور. بو نوع سیلمه‌لر یالکز قاتلره مخصوص دکلدر؛ بشقه خصوصلرده‌ده قوللانیلور.

قرن محمل

Corne d'abaque *(archit)* قَرن محمَل *

(abaque) (مَحْمَل)ك بعض شكللرنده اوست طابلەسنك اوجلری خارجـه طوغری سـیوری اولەرق چیقارکه بو سیوریلکلره (قرن محمل) یعنی محمل بوینوزی ویا قولاغی دینور.

Corne d'abondance قرن الرخا .

ایچندن میوەلر ، چیچکلر و بعضاً هردرلو أشیا چیقار کبی رسم اولونان بوینوز شکلنده بر عنصر تزیینی‌که برکت تمثالیدر. عثمانلی آرمەسنده واردی.

Corniche *(archit)* قورنیش *

صاچاقلغك (entablement) افریز (frise) اوزرینه طاشـان فوقانی قسمی. برجبهەنك ویا اقسام جبهەدن برینك اوست قسمنی تزیین ایدن کنیش سیلمەلر. بر پنجرەنك ویا قاپونك اوستندن ویا طاوانك آلت قسمنده چیقه چوره طولاشان کنیش سیلمەلره دخی دینور. بزده پرده قورنژی دیدکلریده بودر. غوتیك معماریسنده قاتلرك حذاسـنده و جبهەده کنیشجه چیقینتیلی و اکثریا اوزرنده توریقات اویولمش سـیلمەلردن عبارت (میان بند) لرەده دینور.

پروازلرك شکللرینه کوره مختلف اسملری واردر.

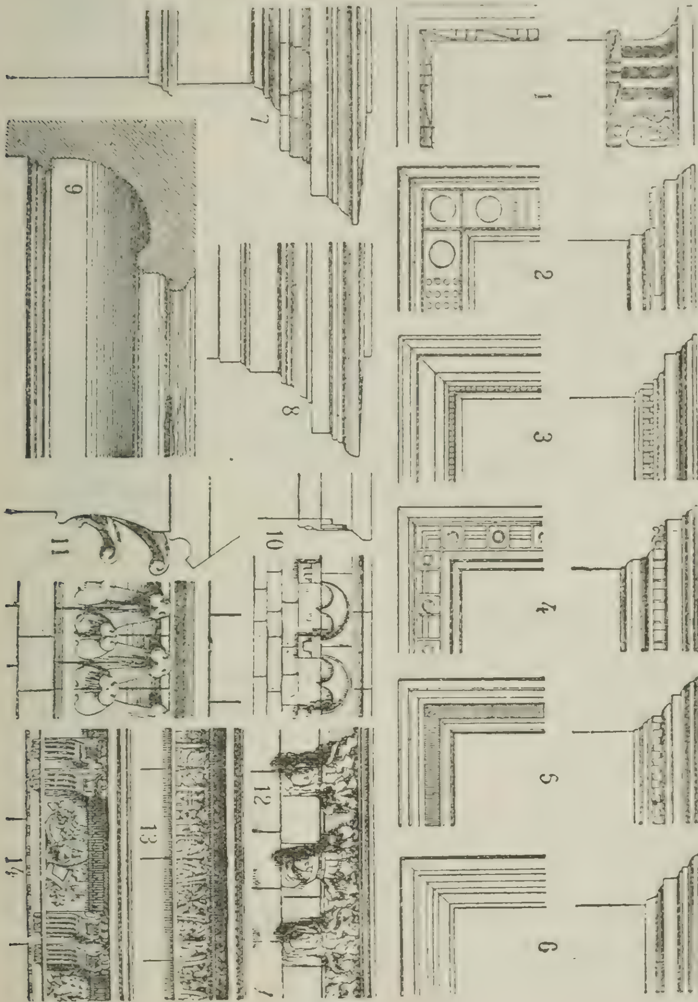
Corniche architravée (باش طـابان پروازی) أفریز بولونمـایان صاچاقلقلرده طوغریجه باش طابان اوستنه استناد ایدن قورنیش.

Corniche cintrée (مقوس قورنیش) بر خط منحنی رسم ایدن آلنلقلرده قوس شکلنده‌کی قورنیش.

Corniche continue (ممتد قورنیش) بر بنانك جبهەسـنده هیچ بر عارضه ایله توقیف ایدلمکسزین دوام ایدن قورنیش.

Corniche coupée (منقطع قورنیش) پایەلرله ویا بشقه اشـکال تزیینه ایله انقطاعه اوغرایان قورنیش.

Corniche en chanfrein (شطفلی قورنیش) سیلمه‌سز اولوب یالکز بر پاخدن عبارت قورنیش.

(١) مصری ؛ (٢) دوریك ؛ (٣) اییونیك ؛ (٤) قوره‌نتیه‌ن ؛ (٥) قومپوزیت ؛ (٦) طوسقان ؛ (٧) دستکجه وأفریزلی تام قورنیش ؛ (٨) باش طابانلی قورنیش؛ (٩) اویوق قورنیش؛ (١٠،١١،١٢) رومان قورنیش؛ (١٣ ، ١٤) ره‌نه‌سانس قورنیش.

Corniche mutilée (کسیك قورنیش) عمودی بر مقطعله کسیلمش قورنیش.

Corniche rampante (صاعد قورنیش) مثلثی بر آلنلغك رأسنه طوغری کیدن خط مائلی تعیین ایدن قورنیش.

قاپو و پنجره‌لرك ایکی جهتنه و دائراً مادار سوکه‌نك کنارینه قونیلان قورنیشلره سوکه پروازی Chambranle. دینور

کوشه بند

Cornière *(archit)* کوشه بند *

بر زاویه تشکیل ایده‌جك صورتده بیتیشمش کرسته ویا دمیر سطحلرك متانتنی ورابطه‌سنی آرتیرمق ایچون کوشه‌لرینه قونیلان معدنی دیرسکلر.

Corps d'un édifice *(archit)* بنا بدنی.

بر بناده دیوارلرك هیئت مجموعه‌سی.

Correction صحت ترسیم.

رسمده correction دی‌یه او رسمك صاف و غایت طوغری اولمسنه دینور. بر طابلوده (dessin) چیزکی غایت طوغری اولور فقط او طابلو معناسز و قیمتسز اوله‌بیلور؛ حتی فضـله بولونمسی بعضاً صنعت قیمتنی بیله دوشورر. مع مافیه صنعتکارانه اولمق ایچون بر رسمك مطلقا پاکلش اولمسی لازمکلدیکی آکلاشیلماملیدر.

Corridor قوریدور.

بنالرده اوطه وصوفه‌لرك اطرافنی طولاشان وبربرینه وصل ایدن اوزون آرالقلر.

Cote *(archit)* ترقیمات، راقم.

بر طولی، بر ارتفاعی وبوکبی بعد ومسافه‌لری کاغد اوستنده کوسترمك ایچون بر مقیاسلی مسطح (plan) ویا بر (croquis) اوستنه یازیلان رقملر. مسافه‌سی رقمله کوستریله‌جك اولان بعدلر نقطه‌لی ویا نقطه‌سز بر چیزکی ایله

کوستریلور و چیزکینک هر ایکی جهتنه بر اوق اوجی رسم اولنور. ترقیات بو چیزکینک اورتەسنده براقیلان بوشلغه یازیلور.

خریطەلرده دکز سویەسندن اعتباراً ارتفاعی کوسترەن رقملره ایسه (راقم) دینور.

مثلا بر موقعك راقمی (١٥٠) مترو دیمك او موقع دکزدن (١٥٠) مترو یوکسك دیمکدر.

Côte *(archit)* دیلیم.

قبەلرده کرك داخلاً وکرك خارجاً مرکزدن قاعدەیه طوغری قابارتمه ویا مقعر اولەرق یاپیلان اقسام.

Couleur رنك ، بویا.

ملون مادەلرك کوزده حصوله کتیردیکی تأثیر. اشبو ملون مادەلره ایسه (بویا) اطلاق اولونور. بویا دنیلنجه مطلقا رنکك مادۀ ملونەسی خاطره کلیر.

Couleurs amies قاییناق رنکلر.

یکدیکرینه قاریشدیریلدیغی وقت آهنکلی طونلر حصوله کتیرەن رنکلر.

Couleurs changeantes یانار دونر رنکلر.

مختلف جهتلردن باقیلدیغنه کوره بشقه بشقه الوانده کورونن رنکلر.

Couleurs génératrices مولد رنکلر ، آنا رنکلر.

ماوی، صاری، قیرمزی رنکلرکه بوتون رنکلر بو اوچ اساس رنکك بربرینه قاریشدیرلمسندن حصوله کلیر.

Couleur locale موضعی رنك.

هر شیئك کندیسنه مخصوص اولان عمومی رنکی.

Couleurs primaires اساس رنکلر.

مولد آنا رنکلر معناسنەدر.

Couleurs rompues قیریق رنکلر.

بشقه‌رنکلرله‌قاریشدیریله‌رق‌شدتی‌غائب‌ایدلمش ولونیتی‌سوندورلمش‌رنکلر.

Couleurs vierges باکر رنکلر ، تمیز رنکلر .

بشقه رنکلرله قاریشدیریلمه‌رق صاف براقیلان رنکلر .

Couloir *(archit)* صوفا .

بر اوطه‌دن دیکر اوطه‌یه کچمك ایچون براقیلان اوزون صوفا .
تیاترو galerie شیروانلرینك ویا اجتماعه مخصوص بویوك صالونلرك آرقه طرفنده دائراً مادار طولاشیلان اوزون صوفا .

Coup de jour *(peint)* ایشیق چارپمه‌سی .

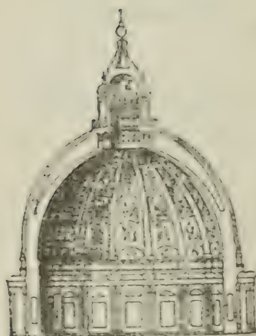
ضیانك نحت ویا نقش اولونمش بر اثر اوستنه اوره‌رق اواثرك تجسیاتنی بارز بر حاله کتیرمه‌سی .

Coupe مقطع *

مقطع

بر بنانك بر سطح شاقولی ایله کسیلدیکی فرض اولوندیغنه کوره حصوله کلن شکل که او بنانك دیوار قالینلقلرینی و داخلی تقسیماتنی کوستریر .

Coupe des pierres *(archit)* قطع احجار .

قبه

بر بناده طاشلرك قونیله‌جغی یرلره کوره اولجه تعیین اولونان شکل وجسامتده تراش اولونه‌رق احضار ایدیلملرینه ویاخود بوصنعتك نظریاتنه اطلاق اولونور .

Coupole *(archit)* قبه *

بو تعبیر بر (dôme) کنبد ایله مذکور کنبدك داخلی حقنده قوللانیلور فقط (coupole) تعبیری بالخاصه کنبدك ایچ قسمنه تخصیص ایدیلمك لازمدر .
بعضا بو ایکی قبه آراسنده کنیش بر آرالق براقیلدیغی کبی اکثری قبه‌لرده‌ده خارجی قبه‌ایله داخلی قبه بشقه بشقه شکللرده یاپیلور .
بناءً علیه coupole تعبیرینی قبه ایله ترجمه ایدرسه‌ك بونی داخلی قبه‌یه حصر

ایتمك و خارجی قبه‌لره dôme (كنبد) دیمك لازمكلورسه‌ده هر ایكیسنه‌ده (قبه) دنیله كلمكده‌در.

Cour *(archit)* آولو. (چغتایجه «آوول» دن)

بر بنانك ایچنده اوستی آچیق و اطرافی رواق (portique) دیوار ویا سائر مبانی ایله محاط میدانلق. جامعلرك آولوسنه حریم دینیلور. سلاطین جامعلرنده ایچ آولو، طیش آولو ویا جامع میدانی دینور.

Couronne *(archit)* تاج.

بنا و موبیلالرك یوقاروسنه ویا قاپو و پنجره‌لرك اوستنه تزیینات اوله‌رق یاپیلان تپه‌لكلر.

Couronnement *(archit)* تپه‌لك، اوستلك.

بنا و موبیلا یوقاروسنه تزیینات اوله‌رق قونیلان شكللر.

Couverture *(archit)* اورتو *

بنالرك چاتیلرینی اورتمك خصوصنده مستعمل كیره‌مید، ساز، قایاغان، تخته ویا طوپراق كبی مواده اطلاق اولونور. «كیره‌مید اورتولی بر بنا» دینور.

اورتو
۲، ۳، ٤ كیره‌مید أورتو؛ ٥ قایاغان أورتو؛ ٦ چینقو أورتو.

Coyeau قیرمه صاچاق. چلیك *

چاتی كیریشلرینك دیوارلر اوزرینه كلن قسمنك صولری دیواردن خارجه ویرمك ایچون یاپیلان مائل سطح.

صاچاق قیرمه‌سی.

Création احداث .

Original (اصلى) اولان بر اثر حقنده استعمال اولنور. « بو صنعتكار احداثده غايت مقتدردر » « بو بر اثر احداثدر » كبى . ابداع invention معناسنه‌ده كلير .

Créneau *(archit)* مازغال سپرى *

قلعه ديوارلرينك اوستنده آرالقلى اوله‌رق ديش ديش ياپيلان سپر ديوارلرى .

مازغال سپرى

Crète *(archit)* ابيك ، ماهيا سوسى *

چاتى ماهيالرى اوزرينه تزيينات مقامنده قونيلان چينقو ويا قورشوندن معمول دانتل شكلنده سوسلر .

ابيك ، ماهيا سوسى

Creux چوكرتمه .

قبارتمه‌نك ايچرى‌يه كيركين قسملرى . يوكسك قسملره relief قبارتمه وانكين قسملره creux چوكرتمه دينور .

Criard چى .

بربرلريله امتزاج ايتميه‌جك صورتده ترتيب ايدلمش رنكلر حقنده قوللانيلور .

Croissant ماهچه ، هلال .

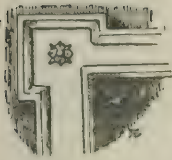
بايراق كونده‌رلرينك وبعض مبانينك اوزرينه علم اوله‌رق ياپيلان هلال شكلنده‌كى تزييناته دينور .

Croquis *(dessin)* قروكى .

كرك طبيعتدن وكركسه دوشونيلن بر شيئك فكردن مختصر بر قاچ چيزكى ايله ياپيلان رسملرينه دينور . هر تفصيلاتيله ياپيلان رسملره قروكى دنيلمز . قروكى مطلقا برقاچ اساسلى چيزكى ايله بسيطا اوله‌رق ياپيلان رسملردر .

Culée d'arc-boutant *(archit)* كمر پاینده‌سی.

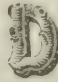
بر كمر ويا قبه‌نك خارجه طوغری تضییقنی طوتمق اوزره یاپیلان دیوارلر.

سوكه قولاغی
پرواز قولاغی

Crossette كلید قولاغی، سوكه قولاغی *

بر فرجه (baie) نك اطرافنده‌كی سوكه‌لرك كوشه‌لرینه یاپیلان چیقینتیلر ویاخود بر كلید طاشنك اوستنه طوغری چیقان قسم. claveau à crossette ه باقكز.

Dais *(archit)* سایه‌لك *

دیواره ملاصق اوله‌رق یاپیلان كوچوك ومزین صوندورمه‌لر. بعض هیكللرك اوستنی محافظه ایتمك اوزره درت دیره‌ك اوستنه ویا دیواره ملاصق اوله‌رق یاپیلان كلاهلر. قماشدن اولانلرینه سایه‌پوش و سایه‌بان (baldaquin) دینیلور. اكابرك اوطوره‌جغی تخت و صندالیه‌لر اوزرینه قماشلر آصیله‌رق یاپیلان سایه‌بانلره ده دینور بوكا بزده آصقی

سایه‌لك سایه‌پوش

دیبورز، كلیسالرك آصقی آلتنه اوطورملری كبی فقط بو Dais لر قرون وسطاده و غوتیك معماریسنده مستعملدر. زمان حاضرده یالكز قاتولیك دیننه عائد مراسمده استعمال اولونمقده‌در.

Dalle *(archit)* قاپاق طاشی ، كالار.

نحس آز وكنيش صفيحه حالنده طاشلره دینورکه قالدیرمه، دوشه‌مه‌ده و مجرا قاپاقلرنده قوللانیلور.

Damasquine *(art. dec.)* دەمشق ، كومه تلكاری .

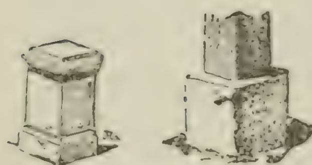
دەمیر ویا چلیكدن معمول أشیا اوزرینه‌قازیله‌رق‌سائر معدنلرله طولدیرلمق صورتیله یاپیلان تزیینات.

دەمیر ویا سائر معدن اوزرینه كذابله قازیله‌رق اویوقلی رسملر وجوده كتیریلور و بورالره آلتون طوتقالی سوریله‌رك آلتون ویا كوموش ورقلر تثبیت و اویوقلردن خارجده قالان ورقلر كسكین بر آلتله تمیزلنه‌رك مصقله‌لانیركه بو اصوله Damasquinure و Damasquinage دخی دیرلر.

Damassé شام قماشی (داماسقو).

مقدما شامده اعمال اولونان غایت بیوك تزییناتله مزین ایپك ویا یوك قماشلری تقلیداً یاپیلان قماشلر.

Dé *(archit)* كرسی طاشی *

كرسی طاشی

بر (piedestal) كرسینك بدنی تشكیل ایدن منشور مربعی شكلنده‌كی طاش كه اوزرینه ستون ویاتحته‌ویاخود دەمیر دیره‌كلر استناد ایتدیریلور.

Débillarder *(archit)* پاخلامق .

بر كرسته‌نك كوشه‌لرینی آلمق.

Décadence انحطاط .

صنعتك اسكیسی كبی یوكسك آثار وجوده كتیرمه‌مسی و سقوط ایتمسی خصوصنده مستعملدر . مثلا : صنعت بر دورهٔ انحطاط كچیرییور دینور . «دور انحطاطه عائد آثار» كبی .

Décalcomanie چیقارته.

خصوصی برنوع ضمغلی بویالرله باصیلمش رسملردرکه بونلری ایصلادەرق باشقه بر کاغد اوزرینه یاپیشـدیرنجه آرقەسندن برآز تضییق ایتمکله تکمیل رسم دیکر کاغده چیقار و رسمی حامل اولان کاغد بیاض قالیر؛ چوجوقلرك پك خوشنه کیدەن اکلنجەدر.

Décalque چکیرمك.

بر رسمدن آلنان صورتی (calque) ی دیکر بر سـطح اوزرینه نقل ایتمکه دینور. مع مافیه اوجله بشـقه بر کاغده صورت آلمەدن طوغریدن طوغری‌یه décalquer ایتمك‌ده ممکندر. بعض رسملرك آرقەسنه ایسلی کاغد ـ سیاه طرفی نقل اولونەجق کاغده کلمك اوزره ـ قونیلوب رسمك اوزرندن سیوری بر کمیك، فیل دیشی ویا معدنی بر شیئله چکەرك رسمی آرزو ایدیلن کاغد اوزرینه چکیرمك قابل اولور. حکاکلر غایت ایجه اولمسی مطلوب اولان رسملری شـفاف (ژەلاتین) کاغدلری اوزرینه سیوری بر اوجله آلەرق بالاخره بونلرك چیزکیلری آراسـنی قورشـون قلمی ویا رچنه توزی ایله طولدیرر وباقر لوحەلر اوزرینه خفیف بر تضییق ایله چکیررلر. calquer دی‌یه رسمدن بر صورت استنساخ ایتمکه و décalquer دی‌یه او صورتی بشقه بر کاغد ویا بر سطح اوزرینه نقل ایتمکه دیرلر.

Décharge *(archit)* حماله . قورد باجاغی . پشتیوان .

بربنانك، برکمرك ثقلتنی تقسیم ایدرك عین نقطەاوزرینه یوکلنمەمسی ایچون یاپیلان دیوار ، کمر ویا سـائر اقسام انشائیه . آخشاب بنالرده بو مقصدی تأمین ایچون قونیلان پایندەواری پارچەلره قورد باجاغی دینور. صوم دیوارلرده تملی صاغلام اولمایان قسملره یاپیلان طولو کمرلرکه بونلر دیوارك ثقلتنی صاغلام طرفلره توزیع ایدەرك او قسمك یوکنی بوشالدیر.

Décor دەقور . تزیینات.

دەقوردی‌یه بلا تفریق، نقش تزیینی peinture décorative و peinture d'ornementation و سوس نقشنه و تیاترو نقشلرینه دینور.

بر آنه‌لیه‌ده ویا بر اوطه ایچنده بعض کوزه‌ل أشیالری رسامانه بر وضعیتده ترتیب ایده‌رك «صنعتکارانه بر ده‌قور» وجوده کتیرلمش اولور.
بر وازونك اوزرنده‌کی تزیینات ورسملرده‌ده او وازونك ده‌قوری دینور.
ده‌قور کلمه‌سنی عیناً آلملی‌یز. سوس کلمه‌سنی ornement مقابلی آلیورز.
مثلا اشیانك اوزرنده‌کی ornement سوسلرك مجموعی اواشیانك بر(ده‌قور)یدر.
تیاترونك پرده‌لری و رسملریله صحنه‌سنك ترتیباتی مجموعنه‌ده (ده‌قور) دینور.
تیاترو پرده‌لری کبی بسیط و تزیینی نقطهٔ نظردن یاپیلمش تابلولره‌ده ده‌قور دینور. Décoratif تعبیرینی تزیینی‌دی‌یه آییرمی‌یز. ornemental = سوسه عائد. Décoratif = تزیینی.

Décorateur مُزَین، ده‌قور رسامی، قلمکار.

نحت تزیینی ویا نقش تزیینی ایله مشغول اولان صنعتکار.
بر هیئت مجموعه ensemble ایچنده اشغال ایده‌جکی محل نظر اعتباره آلنمق اوزره یاپیلان نقش ویا نحتلره، تزیینی Décorative دینور.
بو کبی تزیینی اثرلری یاپان صنعتکارلره‌ده Décorateur ده‌قور رسامی تعبیر اولونور. تیاترو ده‌قورلری یاپان رساملره‌ده ده‌قور رسامی دینور. دیوارلره مرمر وتحته تقلیدی یاپان وزیخلر وسوسلر (ornement) ایشله‌ین بویاجیلره‌ده peintre décorateur تسمیه اولنورکه بوکاده لسانمزده (قلمکار) دیيورز.

Décoratif تزیینی.

بر محلك، بر شیئك ویا هر هانکی بر ماده‌نك طبیعت وسجیه‌سنی دکیشدیرمیه‌جك و اونك مختص اولدیغی کیفیتی بوزمیه‌جق صورتده صرف (تزیین) مقصدیله اوزرلرینه نقش، نحت وسائره ایله یاپیلان موضوعلر.
art décoratif تزیینی صنعت‌دی‌یه صرف طابلو ایله هیکل کبی باشلی‌باشنه بر صنعت اثری اولمق اوزره احداث ایدلمیوب، أشیا، أو، مجوهرات، البسه، موبیلا وسائره کبی شیلر اوزرینه صرف بر مقصد تزیین ایله یاپیلان آثاره عائد صنعته اطلاق اولونور.

Décoration تزیینات.

بر جبهه‌نك تزییناتی دیمك او جبهه‌یی سوسله‌ین سوس ornement موضوعلرینك هیئت مجموعه‌سی دیمكدر.

بعض محللری خالیلر، صنعت اثرلری، وسائر كوزه‌ل شیلرله سوسله‌مك صنعته‌ده art de la décoration صنعت تزیین دینور. تیاترولرده‌كی صحنه رسملرینك مجموعه، یعنی پرده‌لر، قولیسلر، چرچیوه‌لر واوزرینه رسم یاپیلمش تخته ویا بزلرك كافه‌سنه (تیاترو ده‌قوری) Décoration théâtrale دینور.

Décoré مُزَیَّن.

(ornement) سوسلرله كوزللشدیرلمش معناسنه.

Décorer تزیین ایتمك.

نقش ویا نحت ویا نقر اثرلریله سوسله‌مك. بر قماشك اوستنه نقش ایشله‌یه‌رك كوزه‌للشدیرمك. بر شیئك اطرافنه كوزه‌ل شیلر دیزه‌رك نظره خوش كله‌جك بر هیئت مجموعه، بر (كل) حصوله كتیرمك.

Dédicace اِتْحاف.

بعضی اثرلرك صنعتكارلری طرفندن مقام شكرانده ویا وسیلهٔ یاد وتخطر اولمق اوزره مذكور اثرلرك اوزرینه یازیلان یاز ـ .

اون یدنجی واون سكزنجی عصرك بعض حككرلنده آرمه‌لر ایچنه قازیلمش ورسام طرفندن اورسمك تقدیم ایدیلدیكی ذاته اتحاف ایدیلمش جمله‌لر یازیلیدر.

Dégagement *(archit)* آرالق.

یان یانه ایكی اوطه‌یی بربرینه وصل ایده‌ن ویا براوطه وصالانك قاپوسندن چیقنجه صوفا مقامنده بیراقیلمش محل.

Degré *(archit)* قدمه.

مردیوه‌نلرك اوزرینه باصیله‌جق درجه‌لرندن هر بری. (قدمه) ایكی قسمدن عبارتدر. بریسی اوزرینه باصیلان افقی قسم كه بوكا marchepied باصامق و دیكریده ایكی باصاماغك آراسنده‌كی شاقولی قسملر كه بوكاده contremarche رخت دینور.

Demi - bosse یاریم قابارتمه .

Bas relief کلمه‌سنه مراجعت .

Demi - nature یاریم جسامت طبیعیه .

جسامت طبیعیه‌نك یاریسی جسامتنده یاپیلمش اولان صورتلره دینور . مثلا آیاقده اوله‌رق ۸۰ سانتیمترو طولنده یاپیلان بر انسان صورتی یاریم جسامت طبیعیه‌ده‌در .

Demi - teinte نیم رنك .

رسملرك ضیا اوران ایشیقلی قسملریله گولگه‌ده قالان قارانلق قسملرینك رنكلری آراسنده‌كی متوسط الوانه ویریلن اسمدر .

(Les demi - teintes d'un tableau) بر تابلونك نیم رنكلری ، شدتلی آچیقلر وقویولر آراسنده بر كچید تشكیل ایده‌رك تابلونك هیئت عمومیه‌سنه آهنك ویرر . (نیم رنك ایشلنلمش بر طابلو) دیمك قویو و آچیقلری شدتلی اولوب هر طرفی معتدل رنكلرله خفیف و نازك بر طونده یاپیلمش دیمكدر .

Demi - ton یاریم طون .

بر برندن چوق فرقلی قویولقده ، ایكی طون آراسنده‌كی متوسط طون .

Demi - translucide نیم شفاف .

شعاعات ضیائیه‌یی ، تام شفاف اولان جسملركبی تمامیله كچیرمیه‌ن و یالكز بر پارچه كچمسنه مساعد اولان مواد حقنده مستعملدر .

دندانه

Denticule *(archit)* دندانه *

ایونیك وقورنتیه‌ن نظام معماریلرنده صاچاق بدننك سیلمه‌سی مقامنده (moulure) یاپیلان و پروازك آلتنه كله‌رك پارچه ، پارچه گولگه‌لر حصوله گتیرمك صورتیله یكنسقلغی دكیشدیره‌ن بر موضوع تزیینیدر كه قلعه بارولری اوزرنده‌كی دیشلرك ترسنه چوریلمش شكلنده كوچوك كوچوك مكعبلردن عبارت اولور .

Description شرح ، توصيف.

آثار صنعته عائد قاتالوغلرده قيصه‌جه ويريلن ايضاحات.
Description d'un monument بعض آبدات حقنده ايضاحات وتعريفات «توصيف آبده».

Dessin رسم ، چيزكى.

باجمله أشيانك (crayon) قورشون قلم ويا (plume) دير قلمله ياپيلمش اشكالنه دينور. فرانسزجه‌ده Dessin دنيلنجه رنكسز رسم آكلاشيلور. صولى بويا (aquarelle) ، ياغلى بويا (peinture á l'huile) وپاستل (pastel) آيريدر: رسم dessin دنيلديكى وقت بونلر عقله كلمز. فقط بزده اكثريا هپسنه رسم دنيليور. بو كلمه‌نك تخصيصاً آثار نقشيه‌دن غيريسنه اطلاقى لازمكلور. مع مافيه Les arts du dessin دنيلديكى وقت نقش ، نحت ، معمارى ، حك صنعتلرى آكلاشيلور.

Dessin چيزكى معناسنه‌ده كلير. بوطابلونك (Dessin) چيزكيسى بوزوق ويا طوغرى دكلدر دينور.

معماريده (Dessin) رسم‌دييه معمارك چيزديكى پلان، پروفيل وسائره‌نك مجموعنه دينور. مثلا «شو بنا فلان معمارك رسمى اوزرينه انشا ايديلمشدر؛ فلان بنا، فلان معمارك رسميدر» دنيلور.

Dessin au trait چيزكى رسم.

اشيانك يالكز حدود شكليسنى كوستره‌ن و ايشيق وكولكه‌لرله بوحدودك داخلنده‌كى قابارمه وتجسياتى ارائه ايده‌ن و ايتميه‌ن و يالكز چيزكيدن عبارت اولان رسملره دينور.

Dessin à la plume طارامه رسم.

اشيانك تجسياتى كوستره‌جك صورتده كوچوك چيزكيلرله و سيورى قلمله ياپيلان رسملر.

Dessin aux deux crayons ایکی قره‌یون رسم.

رنکلی کاغد اوزرینه قورشون قلمیله یاپیلوب اوستنه ایشیقلری بیاض قره‌یونله قونیلان رسملر.

Dessin auz trois crayons وچ قره‌یون رسم.

رنکلی ویا بیاض کاغد اوزرینه سیاه، بیاض و سانکین (خنابی) قره‌یونلرله یاپیلان رسملر.

d'architecture — رسم معماری.

بنالرك هندسی اصوللرله یاپیلمش پلان مقطع و جبهه رسملری.

de machine — ماکنه رسمی.

ماکنه‌لرك اعمالی ایچون مختلف اقسامنك مرتسملری و پلانلرینه و کوروپیشلرینه عائد چیزکی ایله ویا یالامه اصولیله یاپیلان رسملر.

d'imitation — تقلیدی رسم.

منظره، اشخاص ویا تزییناته عائد شکللری اوکره‌تمك اوزره مکتبلرده تعلیم اولونان رسم درسلری. بو تعبیر معماری و ماکنه رسملرینك غیریسنه مخصوص اولمق اوزره استعمال اولنور.

géometrique — رسم هندسی.

(Linaire —) رسم خطی کلمه‌سنه باقکز. هندسهٔ رسمیه (geometrie descriptive) ایله قارشدیرلمامیلدر.

industriel -- رسم صناعی.

فابریقه و ماکنه رسملری.

Lavé — یالامه رسم.

طارامه رسمده اشیانك تجسیماتی، چیزکیلرك صیق ویا سیرك اولمسیله کوسترلشدر. یالامه رسمده اشبو تجسیمات بر رنکك قویو و آچقلقیله کوستریلور. معماریده و ماکنه رسملرنده و بعض طوپوغرافیا خریطه‌لرنده بو اصول مستعملدر.

Linéaire رسم خطی.

چیزکی ایله بر شکل هندسیده یاپیلمش بنا، ماکنه و بونلره عائد پلان مقطع و سائره رسملریدر.

Dessin ombré کولـکه‌لی رسم.

محیطی چیزکیلردن عبارت اولدیغی حالده ایچنده (modelé) تجسیماتی و قباریقلقلری (اسـطومپ) ایله و یاخود فورچه ایله بر رنك اوزوله‌رق کوستریلن رسملر.

Dessinateur چیزکی رسامی، رسمکار.

معماری و صنایع رسملری یاپمقده متخصص رسام. بزده رسام دنیلنجه رسمك دیکر شعبه‌لرنده‌ده اختصاصی اولان صنعتکارلر آکلاشیلدیغی جهتله بونی (چیزکی رسامی) ویا رسمکاردی‌یه آییرمق اقتضا ایدر. دمیر قلم، قره قلم و قورشون قلم رسم یاپمقده ماهر صنعتکارلرده‌ده dessinateur تعبیر اولنور.

aq arelliste صولی بویا رسامی.

peintre یاغلی بویا رسامی که بوکا (نقشکار) ده دیته‌بیلیرز.

Dessiner چیزمك، رسم ایتمك.

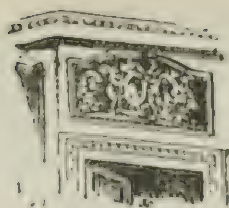
اشیانك رنکسز اوله‌رق خطوط و اشـکالنی یاپمق. بویالی رسم یاپمغه peindre دیرلر.

Dessiné رسملی.

محیطی واقفانه چیزیلمش بر اثر حقنده قوللانیلور. رسملی بر تابلو ویا بر صـورتك چیزکیلری صنعتکارانه و کوزه‌ل رسم ایدلمش اولمسی دیمکدر. رسملی بر آت. کبی.

Dessus *(archit)* صحنه شیروانی.

تیاترو صحنه‌سنك درونده وپرده‌لرك اوستنده‌کی قات. بوراده پرده‌جیلر پرده ایپلرینی و ماکنه‌لرینی قوللانیرلر. بویوك تیاترولرده بو قاتلر متعددر. صحنه پرده‌سنك اوستنه کلن بو قسمه centre (صحنه قنطره‌سی) دخی دینور.

قاپو اوستلکی

Dessus de porte قاپو اوستلکی *

بر قاپونك اوستندەکی سطحی تزیین ایتمك اوزرە یاپیلان نقشلی ویا اویمە تزییناتلی panneau کتابە.

Détail تفصیلات.

نقش و نحت آثارندە اهمیتلی و اساس قسملرك غیری اولان مثلا البسە ومضافات attributs کبی ایکنجی درجە اقسامە دنیلدیکی کبی رسمك هر پارچەسنك الك خردە تفرعاتنی ایشلەمك وکوسترمکدە اطلاق اولونور.

مثلا : تزیینی دیوار رسملرندە تفصیلات ایشلەمکە حاجت یوقدر، بو کبی رسملردە اساسلی قسملر یاپیلور وتفصیلات اهمال ایدیلور ذاتاً بویلە رسملردە تفصیلات رسمك آهنك عمومیسنی بوزار. رسمك کوزللکنی بوزمقسزین تفصیلات ایشلەمك أپی کوچ بر شیدر.

معماریدە تفصیلات (Détail) دییە بنانك مختلف اقسامنك انشا آتندە صحیح بر نمونە اولەجق وجهلە آیری آیری ومفصل اولەرق معمار طرفندن یاپیلمش رسملرینە و سوس (ornemen) شکللرینك ایضاحاتی و بویوك مقیاسدە یاپیلمش رسملرینە دینور.

Détrempe (نقش) دەترامپ.

بیوك سطحلر ایچون طوتقال وکوچوك رسملر ایچون ضمغلی صو ایلە قاریشدیریلەرق یاپیلان بر نوع (طوتقاللی بویا) اصولیدر. بوکا دەترامپ اصولی نقش دینور، بو اصولدە بویا تیاترو پردەلری و بعض دیوار کاغدی و تزییناتلی قماشلر ایچون قوللانیلور.

Développement *(peint)* انکشاف، اکتشافات.

رسمدە آهنکدار و مناسب محیطلر (contours) و انحنالری کوزل بر شکلدە انکشاف ایتمش خطلر حقندە مستعملدر.

مثلا : (cette figure présente de beaux développements). بو تصویر کوزل انکشافاتی حائزدر.

معماریده : پلان ، مقطع و رسم ارتفاعیسی (élevation) کبی بر بنایی هر طرفدن کوسترەن و انکشاف ایتدیرەن رسملر.

بر جسمك منحنی ویا کروی اولان سطحلرینك آچیلەرق بر سطح مستوی‌یه انطباقندن حصوله کلن شکل.

Déversoir *(archit)* آزماق.

بر خزینه ویا صهریج طولدیغی زمان فضله صولری طیشارویه آقیده‌جق بوری ویا اولوق.

Devis *(archit)* کشف.

بر بنایی انشا ایتمك ایچون لازمکلن ایش و مالزمهٔ انشائیه مقداریله بو خصوصده ایجاب ایدەن مبلغك حسابات و تفصیلاتنی کوستر جدول.

Diablerie شیطانیات.

رسام Teniers و Callot نك طرزلری کبی شیطانلر اعجوبه‌لر و خرافی مخلوقاتی کوسترەن رسملره اطلاق اولنور.

Diadème سربند.

اسکی حکمدارلرك تاج کبی آلنلرینه باغلادقلری قماشدن معمول بر قوشاق. قادینلرك باشلرینه باغلادقلری سربند و چنبر.

Diagramme خطاطه.

بر جسمك شکلنی ارائه ایدن رسم هندسی.

Diagraphe دیاغراف.

اون آلتنجی عصر میلادیده معمار Cigosi طرفدن ایجاد ایدیلمش بر آلتدرکه قارشوسنده‌کی بنا اشیا ویا طابلولرك رسمنی عینی عیننه بر کاغده چیزمکه خدمت ایدر. بونکله موزه‌لرده‌کی بعض رسملرك قوپیه‌لری چیزلمشدر.

Diamant (en) *(archit)* الماستراش.

الماس کبی فسه‌تالردن عبارت بر شکلده کسیلن طاشلرکه بونلر دیوارلرك جبهه‌لرینی تزیین ایدرلر.

Diaphane نیم شفاف.

آرقه‌سندن کلن شعاعاتك بر قسمنك کچمه‌سنه مساعد اولان اجسام. رسمده بوطرلرك آرقه‌سندن کلن ضیانی کوسترمه‌سنده بلوطرلرك نیم شفافتی دنیلور.

Diaphanographe دیافانوغراف.

بر جامك آرقه‌سندن بر رسمی قوپیه صورتیله چیزمکه مخصوص آلت.

Digue *(archit)* بند، صو بندی، طالغه قیران.

ایکی تپه‌نك یاماجلری آراسنه وکچیدلرك دارجه اولان قسملرینه صولری طوپلامق ایچون یاپیلان قالین ومتین دیوارلر. صولر بوراده طوپلانه‌رق شهرلره ایصال ایدیلور. استانبولك جوارلرنده بویله بر چوق صو بندلری واردر.

Diorama دیوراما.

١٨٢٢ سنه‌سنده فوطوغراف موجدی داکر Daguerre ایله Bouton طرفلرندن ایجاد ایدیلمش بر نوع پانورامادر که رسملر یوشامبانك هر ایکی طرفنده یاپیله‌رق آرقه واوك طرفدن ویریلن صنعی ضیالرله طبیعی حقیقت منظره‌سی حاصل ایدر.

Diptyque دفتین، لوحتین.

بر کتاب قابی کبی اورته‌سندن منتشه‌لی وآچیلوب قپانور ایکی قناد شکلنده جفت (صفیحه panneau) لرکه بونلرك اوزرینه دینی وتمثالی رسملر یاپیلور. فیل دیشندن اولانلریده واردر. وبعضلری بویوك کتابلره قابلق خدمتنی کورر.

Disciple پیرو.

اسکی براستادك صنعتنی تعقیب ایدن صنعتکار. طلبه معناسنه قوللانلمامليدر فلان استادك طلبه‌سیدر دیمك اوندن طوغریدن طوغری‌یه درس آلمش دیمکدر Continuateur دخی دیرلر.

Discordance اهنكسزلك .

يان يانه قونولمش رنكلر آراسنده امتزاجسزلق حسبيله حصوله كلن نقصان.

Disposition وضعيت .

بر (تركيب composition) ده كتله‌لرك يكديكرينه نسبتاً وضعيتلری و قونولوشلری ، آغاج كتله‌لرينك حصوله كتيرديكی شكل.

Disproportion عدم تناسب .

صورت و شكللرك نسبتلری آراسنده طبيعيلك اولماسی مثلا بر انسان رسمنك يانده بولونان بر آغاجك او شخصه كوره پك كوچوك وياخود بر شخصه نسبتاً بر صاندال و يا قايغك ويا بر حيوانك پك كوچوك و نسبتسز رسم ايديلمسی .

Distance *(perspectiən)* ابعاد .

بر طابلونك بعدی ديمك راصدك كوزندن طابلويه قادار اولان مسافه‌در.

Divergent متباعد .

كيتدكجه بربرندن اوزاقلاشان خطلر حقنده مستعملدر.

Dôme *(archit)* كنبد .

كنبد

كثير الاضلاع و يا مدور ويا بيضی بر پلان اوستنه ياپيلان قبه (coupole)لرك خارجی قسمی. اكثريا قبه‌لرك داخل وخارجی آيرو آيرو شكللرده‌در، بناءً عليه بونلره آيرو اسملر ويريلمسی لازمسه‌ده عموميتله قبه ديخه هر ايكيسيده آكلاشيليور . (كنبد) تعبيرينك Dôme يعنی خارجی قبه‌يه تخصيصی وياخود بوكا (طيش قبه) دينيلمسی معماری نقطهٔ نظرندن فائده‌ليدر.

Dôme دی‌يه قاته‌درال كليسالرده دينيور . مثلا Dôme de Milan ميلان قاته‌درالی يرينه ميلان دومی دينيور.

Dôme a pans *(archit)* وجهه‌لی کنبد.

بر ذوکثیرالاضلاع اوزرینه انشا اولونمش کنبد.

Dôme surbaissé باصیق کنبد.

کورونن سطحی بر نصف کره‌دن کوچوك اولان کنبد.

Dôme surhaussé معلاّ کنبد.

نصف کره‌دن متشکل فقط قسم سفلاسی مستوی ویا منحنی بر شکلده اوزایوب دوام ایده‌ن کنبد.

Dominant حاکم رنك.

بر طابلوده دیکر رنکلر اوزرینه تفوق ایدن وهرطرفده بارز برصورتده کورونه‌ن رنك.

Donnée اساس.

بر اثرك اساسی l'idée fondamentale حقنده مستعملدر. un tableau dont la donnée n'est pas heureuse دیمك فکر اساسیسی وموضوعی ایی اولمایان بر طابلو دیمکدر.

Dorique *(Archit)* دوریك *

قدیم یونانی نظامات معماریه‌سندن بری ویاخود اونی تقلیداً یاپیلمش اصول معماری. بو نظامده‌کی اشکال هم متین وهم ظریفدر. اوزرنده‌کی سوسلری ornementation غایت بسیط وستونلرك اکثریا قاعده‌سی (base) یوقدر. برده (دوریك رومه‌ن) واردرکه بو رومالیلرك یاپدیغی (دوریك) نظامیدر. بوکا طوسقان دخی دیرلر. بو نظامده شکللر یونانی دوریکدن دها قالین وآغیردر.

سوکه

Dormant *(archit)* سوکه *

قاپو وپنجره قانادلرینی طوتان ودیواره ربط ایدیلن ثابت چرچیوه. قاپو سوکه‌سی. پنجره سوکه‌سی دینور.

chassis dormant, verre dormant دی‌یه صاغر جام، آچیلوب قاپانمیان
پنجره و جاملره دینور.

صاغیر قاپو، ثابت پنجره، بونلرك خارجدن کورینه‌ن قسملرینی چپه‌چوره
قوشـاتان پروازلره قاپو ویا پنجره پروازی وعمومی تعبیرله سـوکه پروازی
Chambranle دینور.

Dos آرقه، صیرت.

انسانك اوموزلرندن بلنه قدر اولان آرقه قسمی وبوندن کنایه اوله‌رق
اشیانك آرقه طرفنه دینور. بر صندالیه‌نك آرقه‌سی، بر دولابك آرقه‌سی.
بر کمرك صیرتی.

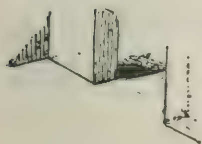
Dos d'âne خرپشته.

هر ایکی طرفه میللی بر سـطحه دینورکه دیوارلرك اوسـتنده یاغمور
صولرینك ایکی طرفه آقمسی ایچون ایکی طرفه میللی یاپیله‌رق اوستی‌کیره‌مید
ویا سائر بر شیئله اورتولور. بوکا (سمر) ده دینور. زیر زمینده‌کی کونکلری
محافظه ایچون اوستلرینه طاش وخرجله یاپیلان اورتویه‌ده دینور.

Dosseret *(archit)* کمر آیاغی.

بر تقویه کمری (arc doubleau) نك اوزه‌نکی (naissance) سنه
آیاقلق خدمتنی کوره‌ن طاشقین پایه (pilastre saillant).

Dosserets قاپو آیاغی *

قاپو آیاغی

قاپو ویا کچید کبی بر (فرجه baie) نك (سـوکه
باشلغی linteau) نی طوتان واونکله برابر بر چرچیوه
تشـکیل ایدن عمودی آیاقلرکه بونلر او بنانك طرز
معماریسنه و نظامنه کوره ساده ویاخود سیلمه‌لی و تزییناتلی اوله‌رق یاپیلور
وقاپو اولان محللرده‌کی سـوکه اشبو آیاقلره تثبیت ایدیلور.

(بر قاپونك دیکمه‌لری) دیمك Dosserets معناسنی افاده ایدر. سوکه
باشلغی ویان سوکه‌لر اشبو قائمه‌لره تثبیت ایدیلور.

Dossier آرقه‌لق.

صانداليه، مصطبه ويكه‌لرك آرقه طايامغه مخصوص اولان شاقولى وياخود آز ميللى اولان قسمى، بر قاريوله‌نك باش طرفنده تزييناتلى اولان قسمنه‌ده دينور.

بربنايه وياخود برايشه عائد بالجمله اوراق وحساباتك مجموعنه‌ده Dossier ديرلر بونى (دوسيه) دييه عيناً آليورز.

Doubleau تقويه كمرى، تقويه كيريشى.

بر كمرك وياخود بر طاوانك متانتنى آرتيرمق ايچون قوللانيلان (كيريش solive) ويا (كمر arc). بو نوع انشا اولونان كمرلردن (تقويه كمرى arc doubleau) ظهوره كلمشدر.

Doucine آرمودى *

آرمودى

مقعر طرفى يوقارويه ومحدب طرفى آشاغى‌يه كلمك اوزره ايكى قوس دائره‌دن متشكل سيلمه. بونوع سيلمه‌لر صاچاق بدنلرنده و(تپه‌لك couronnement) لرده كثرتله قوللانيلور.

Doucine renversée ترس آرمودى.

مقعر جهتى آشاغى‌يه ومحدب قسمى يوقارى‌يه كلن آرمودى سيلمه كرسى (piedestale) واوست تمل (soubassement) ينك سيلمه‌لرنده كثرتله مستعملدر.

Dragon اژدر *

اژدر

پنچه‌لرى آرسلان ووجودى ييلان وكرتنكله شكلنده قانادلى (خرافى fabuleux) بر حيوان. هر ملتك اژدره ويرديكى شكل بر آز باشقادر. اسكى بيزانسليلر وبا وقحطلق كبى بلالرك تمثالى اولمق اوزره اژدر رسمى ياپارلردى. چينليلرك اژدرلرى كندى اسلوبلرينه كوره بشقه بر شكلده‌در.

خرستیانلر دینی ماصاللرده اژدری دائما ذکر ایدییورلر. قرون وسطاده مملکتلری فلاکتدن قورتارانلرك رسمی اکثریا بر اژدری اولدیرر وضعیتده یاپیلمشدر. اژدر رسملری صنعتکارلرجه مختلف شکللره صوقولمشدر.

Drapé پوشیده‌لی.

کرك منقوش و کرکسه منحوت آثارده (صورت figure) لرك بر طرز صنعتکارانه‌ده قیوریملر تشکیل ایده‌جك صورتده قماشـلر ویا اسکی البسه‌لرله کیملی و اورتولی اولمسی. قماشلرك قیوریملرینی تعلیم ایتمك ایچون اسکی طرز تلبسه کوره بیوك قماشلرله اورتولمش جانلی موده‌للر.

Draperie دراپه‌ری پوشیده.

کوزه‌ل بوکلوم وقیرمه (pli) لر حصوله کتیره‌جك بر پیچیمده کسیلمش قماشلر و البسه‌لره دینور. قدیم زمانلرده البسه‌لر بو پیچیمده ایدی. اسـکی یونان و رومایه عائد هیکللرده کورولن قیرمه قیرمه البســه‌لر بویله بویوك بر قماشك وجوده صاریلسندن حصوله کلمشدر. وجودك بعض قسملرینی چیپلاق اوله‌رق کوستره‌ن بو طرز تلبس زمانمزده موده اولمغه باشلامشدر.

١٢ نجی عصر میلادیده (نکارنده imagier) لر رســملرنده‌کی بوکلوم (plis) لری صیق و یکدیکرندن عین مسافه‌لرده منتظم یاپارلردی.

١٣ نجی عصرده (دراپه‌ری) لرك دوز و سرت اولدقلری کورولیور.

١٤ نجی عصرده‌کی هیکللره باقیلیرســه دراپه‌ریلر دها ماهرانه ترتیب ایدیلدیکی و١٥ نجی عصرده وجودك شکللرینی دها زیاده کوستر بر پیچیمده اولدقلری بناءً علیه هر عصره کوره بشقه بشقه شکللر ارائه ایدر صورتده یاپیلدیغی کوریلیور. بناءً علیه صنعتده (دراپه‌ری) مهم بر موقع اشغال ایده‌ر.

دراپه‌ری دی‌یه پرده‌لرك اوستنه وبعضاً دیوارلره تزیینات مقامنده بوکلوم و قیرمه‌لی قماشلردن یاپیلان اورتولره‌ده دینور.

Dressoir سرکن *

قات قات رافلری اولان وقاپاقلری اولمیان بر نوع أشیا که اوزرینه اوته بری قونیلور. قرون وسطاده سرکنلرك اوزرینه قیمتلی آلتون وكوموش آوانی قونولەرق تشهیر ایدیلوردی.

بالاخره بونلرك یرینه شیمدیکی بوفەلر قائم اولدی بوفەنك ظهوری اون آلتنجی عصر میلادیدن صكرەدر.

Dur سرت.

بر رسمده محیطك سرتلکی‌دی‌یه چیزکیلرك شکل عمومی ایله امتزاجسز، آهنکسز وجهی اونسنه دینور. بر صنعتکار ایچون قلمی ویا فورچەسی چوق سرت دیمك او رسامك کندی اثرلرندەکی (تجسماته modelé) اهنکدار بر یموشاقلق (moellaux) ویرەمەمسی دیمکدر. (سرت رنك) دی‌یه بربریله امتزاج ایتمیەجك صورتده قونولمش رنکلره دینور. (چی رنك) مقابلیدر.

Eau-forte *(grav)* اوفورت.

صو ایله قاریشدیریلمش حامض آزوت محلولی درونده معدنی لوحەلری قویەرق آشیندیرمق صورتیله یاپیلان بر نوع اصول حك.

بو اصولده حك ایچون باقر ویا چینقو لوحەلر اوستنه رەچینالی بورونی طلا ایدیلوب اوزرینه، اوجی اینجه دمیر قلمله رسم چیزیلور. قلمك کچدیکی یرلرده ورنی قالقار ومعدنك سطحی میدانه چیقار. بعده بو لوحه حامضلی تانیویه صوقولونجه، حامض ورنیلی قسملره تأثیر ایتمیوب یالکز ورنیسی

قالقمش اولان چیزکیلری آشیندیرر و اویوق چیزکیلردن متشکل بر رسم حاصل اولور . بالاخره مرکب سورولدیکی وقت اشبو اویوقلره طولان مرکبلر کاغده چیقەرق رسم وجوده کلور. بو اصول ایله رسم یاپان رسامله Aquafortiste (اوفورت رسامی) دینور .

Ébauche قابا طاسلاق .

رسمك اساس چیزکی ویا رنکلرینی قویەرق بالاخره اینجه چالیشمەیه حاضرلق اولمق اوزره یاپیلان شکل احضاریسی .

رسمك ایشیقلی جهتلریله کولکەلی قسملرینك قابا طاسلاغی عین طرزده یاپیلماز. قابا طاسلاغك رسمده بویوك اهمیتی واردر. بعض جهتلرك شفاف قالمسی لازمدر. اورالره قالین بویالر سورەرك طولدورمق جائز اولماز بعض یرلردەده مزشامبانك پروزلری کورونمك لازمدر والحاصل رسمك نهایتنه قدر ایش ایلرولدکجه هر قسمه لازمکلن قالینلق ، شفافلق ، اینجەلك نظر دقته آلنمق اوزره بر قابا طاسلاق یاپیلماسی ایجاب ایدر .

(نحت sculpture) ده قابا طاسلاق بر یاریم قابارتمه (bas relief) ویا بر (هیکل statue)ك فکر ابتدائیسنی تشکیل ایدر؛ وبو فکر ابتدائی اوزرنده او هیکلك تکمیل اساس خطلری و شکلی کورونور .

صنعتکار بعضاً بو قابا طاسلاق اوستنده دها زیاده چالیشەرق اونی اکمال ایدر، بعضاًده اویلەجه براقیر واونی نمونه اتخاذ ایدەرك دها بیوك بر مقیاسده باشلار . رسمدەده بویلەدر . ایشته بوکبی اکمال ایدلمەمش و فقط او اثرك اوصافنی وشکل انطباعیسنی مختصرجه حائز اولان رسملره قابا طاسلاق دیرلر. بونلر ایچنده بعضاً اکمال ایدیلمش رسملردن قیمتلی اولانلری ده بولنه بیلور.

Ébaucher قابا طاسلاق ایشلەمك .

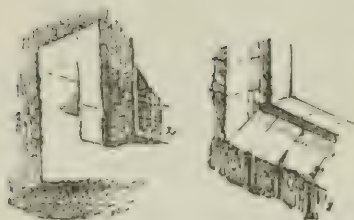
بر نقشك ، بر نحتك ویا بر حککك شکل احضاریسنی یاپمق وبالاخره تعدیل ایدیلك اوزره استار مقامنده لازم اولان رنکلر ویا شکللری قویمق.

Ébeniste طاوشان.

موبیلا یاپان اینجه مرانغوز.

Ébenisterie اینجه مرانغوزلق.

زنکین و اینجه موبیلا یاپمق صنعتی.

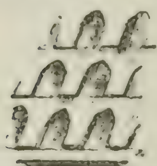

آیدینلق سطحلری

Ébrasement آیدینلق سطحلری *

بر پنجره‌نك آلت قسمنده حصوله کلن کوپشته ویا دکزلك.

Écaillage *(peint)* قابوقلانمق.

نقشلرك سطحنده بویانك چاتلایه‌رق پول پول دوکولمسیدرکه بوده طابلونك فنا ورنیلنمسندن ویاخود بویالرك فنالغندن نشأت ایدر.

بالق پولی، باغه

Écaille *(sculpt)* بالق پولی، باغه *

اکثریا مائل دیوارلرله چاتیلرك اوستنی اورتمك اوزره بالق پولی کبی بربری اوستنه قونیلان ومختلف شکللرده بولونان کوچك پارچه‌لر. قایاغان طاشندن، تخته‌دن وکیره‌میددن وجامدن یاپیلور. بعض قبه‌لرك اوستنه باقردن‌ده قونیلور.

Écailler (s') قاولامق.

بر مرمر، بر طابلو ویا چوملك کبی شیلرك سطحلرینك چاتلایه‌رق دوکولمسی.

طاقوز

Échantignole *(archit)* طاقوز *

آشیقلری طوتمق ایچون ماقاص کیریشلری اوزرینه میخلانان اغاج پارچه‌لری.

Échafaudage *(peint)* اسکله، رسم اسکله‌سی.

بنالری یاپمق ایچون قوللانیلان و بنانك ختامنده سوکیلن کرسته

انشاآت . رسامرلرده بویوك دیوار رسملری یاپمق ایچون مردیوه‌نلی اسکه‌لر قوللانورلر . بو اسکه‌لرك اوزرنده رسامك صاغه صوله کیده‌بیلمسی ایچون دوز صحنلقلر واردر .

مقیاس . Échelle

رسمده بر شکلی بویولتمك ویا کوچولتمك ایچون استعمال ایدیلن نسبت جدولی . معماری رسملرنده او رسمك هانکی نسبتده یاپیلدیغنی یعنی حقیقتده قاچ مترولق بعدك رسمده قاچ سانتیمترویه معادل اولدیغنی کوسترن جدول ویا تقسیماتلی چیزکی‌یه دینور .

مقیاسلر عمومیتله بشده بر ، اونده بر ، یکرمیده بر اولمق اوزره مختلف نسبتلرده یاپیلور . فقط مختلف ایشلره کوره عمومی بر صورتده قبول ایدیلمش مقیاسلر واردر .

مثلا بر بنانك عمومی پلانی ایچون $\frac{١}{١٠٠}$ (بر تقسیم یوز) یعنی رسمده برمترو طول ، حقیقتده یوز مترویی کوسترمك اوزره قوللانیلور . بر سانتیمترو برمترو دیمکدر . عمومی پلانلر ایچون $\frac{١}{٥٠٠}$ ده قوللانیلور . تفصیلات رسملرنده $\frac{١}{٥٠}$ ، $\frac{١}{٢٥}$ کبی بیوك مقیاسلر استعمال اولنور .

خریطه‌لرده مقیاس دها کوچوك اولمق لازم کلدیکندن $\frac{١}{١٠,٠٠٠}$ ، $\frac{١}{٢٠,٠٠٠}$ ، $\frac{١}{٢٥,٠٠٠}$ ، $\frac{١}{٤٠,٠٠٠}$ ، $\frac{١}{١٥٠,٠٠٠}$ ، $\frac{١}{٨٠,٠٠٠}$ مقیاسلری مستعملدر .

جبهه مقیاسی . Échelle de front *(perspec)*

مساوی مسافه وبعدلرك مناظرلرینی تعیین ایتمك ایچون استعمال اولونان . خط افقی‌که مساوی بعدلر اشبو خط اوزرنده مساوی مسافه‌لرله کوستریلور .

میل مقیاسی . Échelle de pente

سویه‌لری کوسترن مقیاس .

تناسب مقیاسی . Échelle de proportion

تخته ، فیل دیشی ویا معدندن معمول بر جدول ویاخود رسمك بر

کوشه‌سنه چیزیلمش بر خطدرکه اشیانك نسبتی اشبو جدول اوزرندن آلنه‌رق کاغده نقل اولونور یعنی حقیقتده‌کی بعدلر بر نسبت داخلنده یا کوچولدیلور ویا بویولتیلور ومقابلی اولان بعد اشبو جدولدن آلنه‌رق نقل ایدیلور .

Échelle des plans پلان مقیاسی .

بر پلانك بر کوشه‌سنده حقیقی مسافه‌لرله رسم اوزرنده‌کی مسافه‌لرك نسبتنی وبناءً علیه رسمده‌کی بعدلرك حقیقتده نه مقداره معادل اولدیغنی کوسترر تقسیماتلی چیزکی.

Échelle fuyante *(perspe)* فراری مقیاس .

نقطهٔ فرارده برلشه‌ن برخط اوزرنده کیتدکجه کوچولمك اوزره کوستریلن بعدلری جامع خطلرکه بونلر حقیقتده مساوی اولدقلری حالده نقطهٔ فراره تقرب ایتدکجه کوچولیور کبی کورونن خطلرك بعد حقیقیلری ویاخود بعد مناظریلرینی تعیینه خدمت ایدر .

Échelle progressive تدریجی مقیاس .

تقسیمات اعشاریه‌سی ینه او مقیاسه موازی سائر خطلر اوزرینه نقل ایدیله‌رك تقسیمات نقطه‌لرینك قاریشمسی احتمالی منع ایدیلن مقیاسلر .

Échelle simple بسیط مقیاس.

ایکی موازی خط آراسنه چیزیلمش تناسب مقیاسی .

Échine یاصدیق *

یاصدیق

یونانی دوریك نظام معماریسنده‌کی باشلقلرده محمل (abaque)ك آلتنه کلن وخفیف بر منحنی ایله بویوك نصف قطرلی بردائره‌نك قوسندن تشکل ایتمش اولان سیلمه.

Éclairage ایشیق .

بر طابلوده ایشیقلرك صورت توزیعی . مثلا بو طابلونك éclairage ی فنادر دیمك ایشیقلی اولان قسملرك کولکه‌لی قسملرله هم آهنك اولمیه‌جق

صورنده ترتیب ایدلمش اولمسی دیمکدر. بوندن ماعدا برطابلونك éclairage ی فنادر دی یه آصیلی اولدیغی پرده ضیانك فنا بر وضعیتدن کلمسی ویاخود راصده نسبةً طابلو ایله ضیا آراسنده زاویهٔ مطلوبه بولونمهیهرق طابلونك پارلامسی و رنکلرك ایی کورونمهمسی دخی دیمکدر. مثلا رسملرده ایشیق یوقارودن کلمیدر. آثار نحتیهدهده ایسه کلن شعاعات ایله افق آراسنده ٤٥ درجهدن فضله بر زاویه بولونمملیدر.

Éclaircie قطعهٔ مضیه.

منظری رسملرده آغاج کتلهلری ویا قایالقلر آراسندن اوزاقلرده کورونهن کونشلی و منور قسملره وقالین و قویو بلوطلر آراسندن کورونهن ضیادار سما پارچهلرینه دینور.

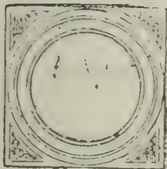
Éclaircie *(peint)* آچمق، آیدینلاتمق.

بر طون (Ton) ی دها آز قاراکلق یاپمق، بر لون (teinte) ی داها آیدینلاشدیرمق.

Éclat رونق، پارلاقلق.

پارلاقلق ومنوریت حقنده استعمال اولنور. برطابلونك لونیتی وطونلرك جانلیلغی (vavacité) خصوصنده مستعملدر.

Écoinçon کوشهلك ٭

کوشهلك

ایکی خط مستقیم ایله بر خط منحنیدن عبارت مثلثه قریب شکلده اولوب کمرلرده ویا بر مربع ایچنه بر دائره چیزلدیکی وقت کوشهلرنده قالان قسملره یاپیلان اشکالدرکه اکثریا طاوان تزییناتنده مستعملدر.

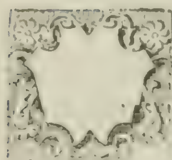
هر طرز معمارییه کوره بو کوشهلکلر مختلف صورتده مزینات و چیچکلرله طولدیریلور، غوتیك معماریسنده و عرب معماریسنده اکثریا کوشهلکلره کوکبهلر رسم اولونور.

مكتب Ecole

بر مملكت صنعتكارلرينك وضع ايتدكارى اساسات داخلنده عنعنوى بر شكل آلان طرز صنعت. مثلا تورك مكتبى ديمك تورك صنعتكارلرينك هيئت مجموعه‌سنه عائد آثار ديمكدر. اثرلرنده كندى خصوصيتى ايله تمايز ايده‌ن بر استادك اثرينه اقتفا ايدنلرك ياپدقلرى اثرلرده، او استادك مكتبى دينور. معمار سنان مكتبى، رسام بهزاد مكتبى كبى‌كه، معمارسنان اصولنده معمارى، بهزاد اصولنده نقش ديمكدر.

باصيق. Écrasé

عرضنه نسبةً بويى قيصه اولان شكللر. بويى قيصه اولان بر رسم ويا طاوانلرى آلچق اولان بر قات حقنده مستعملدر. باصيق بر رسم، باصيق بر قات، باصيق بر بنا كبى.

آرمه‌لق

آرمه‌لق ٭ Écusson

اوزرينه (آرمه armoirie) ويا سائر تزيينات رسم اولونان قالقان شكلنده‌كى (قرتوش cartouche)لر.

بناچه. Édicule

بر بنانك كوچوك موده‌لى. كوچك بنا.

عالى بنا، مبنا. (جمعى مبانىٔ عاليه). Édifice

عالى بنالر حقنده مستعملدر.

تأثير. Effet

بر اثر صنعتك نظرده حصوله كتيرديكى انطباع.

ce tableau a de l'effet يعنى بو طابلو كوزه‌ أيى بر تأثير ياپيور.

il manque d'effet تأثيرسز بر طابلو.

un effet heureux تأثيرده موفق اولونمش بر طابلو كبى.

Effet de nuit کیجه ایشیغی ، کیجه رسمی .

بر منظر (paysage) ویا بر دکز رسمی (marine) نك کیجه حالی اوله‌رق رسم ایدیلوب بر ضیا ویا آی ایشیغیله تنویر ایدیلمسی .

Égrisage قوم پرداخی .

مرمرلری ، اینجه قوم سورتمك صورتیله دوزله‌یه‌رك اوزرنده‌کی قلم یارالرینی کیده‌رمك . (هیکللرده قوللانیلور) .

Élephantine فیل دیشی آثار نحتیه .

فیل دیشی اوزرینه نحت ایشله‌مك . فیل دیشنه التون قسملر علاوه ایدیله‌رك یاپیلان هیکللره « chryséléphantine » دینورکه آتنه پارته‌نوننده فیدیاسك یاپدیغی هیکل بویله ایدی .

Élévation مرتسم شاقولی .

بر شیئك ویا بر بنا ویاخود بر ماکنه‌نك سطح شاقولی اوستنه آلنمش رسم هندسیسیدر .

Dresser un plan en élévation بر بنانك رسم شاقولیسنی یاپمق . دیرلر .

Élève شاگرد .

مکتب وآقاده‌میلرده صنعت تحصیل ایدنلر . بیوك بر استادك طرزینی تعقیب ایدنلره‌ده او استادك تلمیذی دینور . disciple کلمه‌سنه باقیلیرسه شاگرد کلمه‌سنی استاددن طوغریدن طوغری‌یه وصاغلغنده درس آلمش اولانلره تخصیص ایتمك دها مناسبدر . مثلا بوکون رافائل طرزنده رسم یاپان بر رسامه « رافائلك تلمیذی » دیمك وشاگردی دیمه‌مك دها طوغری اولور . Bougreau دن طوغریدن طوغری‌یه درس آلمش بر رسامه (بوغرونك شاگردی) دی‌یه‌بیلیرز .

Émail مینه .

جامك اینجه مختلف حمضات معدنیه قونیله‌رق مختلف رنکلرده یاپیلان بر مادهٔ زجاجیه‌درکه معدنی اوانی وسائره اوستنه قاپلامه اوله‌رق قوللانیلور .

Émailleur میناکار.

مینا ایشلریله طانمش مشهور صنعتکارلره تعبیر اولونور.

Embasement أتك ، بنا أتکی.

بر بنانك آلت قسمنده طاشقین اولەرق بنانی طولاشان قاعده دیواری.

Embaumer تحنیط.

جنازەیی چوریمکدن منع ایچون وجوده اجزالر طولدورەرق صارمق. مصریلر مومیالر بویله محافظه ایدەرلردی.

Emblème رمز.

تمثالی اولان شکللر و بر شیئك اشارتنی کوستردن مضافات (attributs).

Embrasure کـیك ، آیدینلق سطحلری. مازغال شیوی.

بر قاپو ویا پنجره فرجه (baie) سنی تشـکیل ایتمك اوزره بر دیوارده براقیلان آچیقلق ودیك. بو دلیکت مائل اولان دیوار قلینلغنەده embrasure دینور. بو معناده embrasement تعبیری مستعملدر. اسکی قلعەلرده دشمنه کولله ومرمی آتمق ایچون کنارلری شیولی اولەرق یاپیلان مزغللرەده دینور.

Embu *(peint)* دومان ، تکدر.

بر طابلوده آلتدەکی بویالر ایچه قورومەدن اوستنه بویا سورولورسه رنکلر طونوق ودومانلی بر حال کسب ایدر اشته بوکا دومن (embu) دیرلر، تکدرده دییهبیلیرز. بویالر ایچه قورویوبده بو دومن زائل اولەدن وەرنی سورولمك جائز دکلدر.

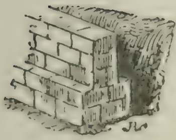
Emmurer *(archit)* دیوار چویرمك ، تحویط ایتمك.

بر عرصەنك ویا بنانك اطرافنی دیوارله احاطه ایتمك.

Empâter قالین بویا اورمق ، تعجین ایتمك.

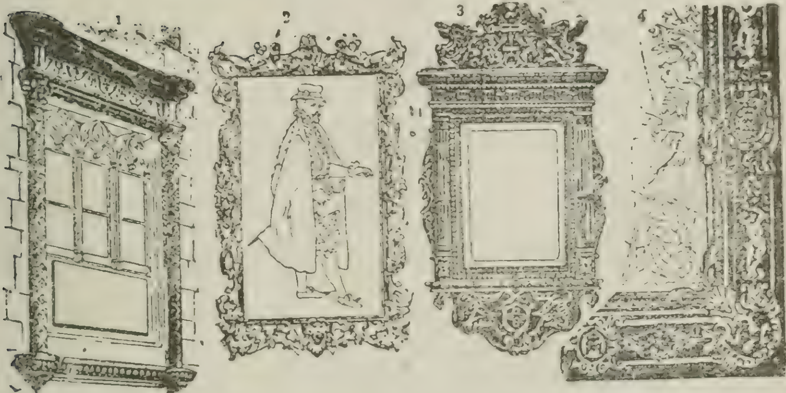
بر طابلوده بویالر یاش ایکن بر برینه قولای قریشەجق صورتده اوست اوسته قویمق. قالین بویالری خمور کبی بول بول سورەرك ایشلەمك. حکیات (gravure) ده رسملرك بوکبی قالین طبقەلرینی تقلید ایتمك.

Empattement *(archit)* پابوچ ، طابان آیاغی ، پنچه *

طابان آیاغی

دیوارلرك اوست تمل (soubassement) نده‌كی طاشقین قسم. بر ستونك، بر پایه‌نك، بر كرسینك آلتنده قاعده‌سنك طاشقین اولان قسمی كه بوكا پابوچ دینور . ستونك قاعده‌سنده‌كی مربع بر (پایه‌دان plinthe) ك همان اوستنه كلن سیلمه (moulure) ایله رابطه‌سنی تأمین ایدن موضوع تزیینی (motif d'ornementation) كه پنجه دینور .

Encadrement *(archit)* چرچیوه *

مفروشات چرچیوه‌سی آینه چرچیوه‌سی طابلو چرچیوه‌سی پنجره چرچیوه‌سی

بر قارطوش ویا بر قاپو ویا بر پنجره فرجه (baie) سی اطرافنده چیقینتیلی تزیینات ویا سیلمه‌لردن مركب كنار.

Encarpe انقارپ *

چیچك، یاپراق ویمشدن عبارت آصقی (guirlande) لر.

Encensoir بخوردان .

ایچنده بخور و قوقولی آغاجلر یاقیلان قاپاقلی و مزین كوچك منغالجقلر.

Enchevêtrure *(archit)* دوشه‌مه قاصناغی .

دوشه‌مه‌ده باجا کچمسی ویاخود باشقا بر شی ایچون بوش براقیلمسی لازمکلن یره آچیلان دلیکی تحکیم مقصدیله یاپیلان آخشاب ویا دمیر کچمه‌لردن عبارت چرچیوه که بر طرفی دیوار ویا باجا اووب ایکی طرفنده‌کی کیریشلره کچیریلمش قوتلیجه بر « چلیك » ایله تحکیم ایدلمشدر . بو چلیکه chevêtre قاصناق بویوندروغی دیرلر.

Enclave *(archit)* ایچ بنا .

بر بنا ویا آپارتمان ایله محاط وقاپالی اوله‌رق ایچروده قالان بنا قسمی.

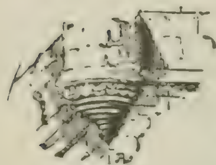
Encoignure کوشه ، پاخلی کوشه *

کوشه ، پاخلی کوشه

ایکی دیوارك بربرینه ملاصق اولدیغی سیوری کوشه ویاخود بوکوشه‌نك بر (پاخ) وجوده کتیرمسی. أولرده کوشه‌لره قونولمق اوزره یاپیلان موبیلالره‌ده تسمیه اولونور بونلره (کوشه‌لك أشیا) دیمك مناسب اولور.

Encorbellement *(archit)* بیندیرمه ، جونبا ، چیقمه *

بیندیرمه جونبا ، چیقمه

دستکلر اوزرینه استناد ایدن چیقمه قسملر که دیواردن خارجه طوغری بربرلری اوزرینه طاشیره اوله‌رق قدمه قدمه چیقان طاشلر ویاخود بر طرفلری دیواره استناد ایده‌رك خارجه طوغری امتداد ایدن دیرکلر اوزرینه بیندیریلن بنا قسملریدر . غوتیك معماریسنده وتورك معماریسنده قاتلر بویله‌جونبالرله بربری اوستنه چیقار. بو نوع انشاآت، عرصه‌لرك محدودیتی ویوللرك دارلغی حسبیله اوست قاتده فضله بر قازانچ وسوقاغه نظارتی‌اولمق‌ایچون یاپیلمشدر.

قرون وسطا معماريسنده (جونبا) طرزنده ياپيلمش يعنى فروشلر و دستكلر اوزرينه استناد ايدر صورتده ياپيلمش غالەريلر و كمرلر كوريلور كه بونلره بينديرمه‌كمر، بينديرمه غالەرى دينور. شاهنشين‌لرده برر جونبادر. چيقمه‌نك مقابلى porte a faut در.

Enduit *(peint)* آستار ، *(archit)* صيوا .

اوزرينه فرەسك رسم ياپيله‌جق ديوارلرك سطحنى رسمه الويريشلى بر حاله قويمق ايچون سوريله‌ن كيرەچ وقوم وياخود خوراساندن عبارت صيوا.

فرەسك رسملر، بو صيوا دها ياش ايكن ياپيلديغى ايچون هر كون رسم ياپيله‌جق قسمه اوصباح آستارى سورولمك لازمكلور. بوكا فرەسك صيواسى‌ده دينور.

Energique رصين ، قوتلى .

چيزكيلرى ومحيطى (contour) متين ، امين وترددسز اولەرق ياپيلمش رسملر و اثرلر حقنده مستعملدر.

Enfaîteau ماهيا .

چاتى كيرەميدلرينك ايكى سطح مائلى برلشديكى سيورى صيرتلرى اورتمك ايچون مستعمل نصف اسطوانى كيرەميدلر .

Enlumineur مُذَهِّبْ .

أل يازيسى كتابلرك يازيلرى اطرافنى يالديز و چيچكلر ويا نقوش تزيينيه ايله سوسله‌يەن صنعتكاره آوروپاده بيوك حرفلرى ويازيلرى يالديزله سوسله‌ين صنعتكاره أسكى تعبيرله chrysographe ديرلركه اصل (مذهب) ك مقابلى بودر . Enlumineur نقوش تزيينيه ايله سوسله‌يەنه ديرلر . بزده ايسه أسكى اثرلرده (طرّحان) دى‌يه بر صنف صنعتكار واردر. (طرّاح) كلمه‌سى باغچه‌يى سوسله‌ين و چيچكلره تزيينات ياپان معناسنه كلديكى جهتله enlumineur مقابلى اولسه كركدر. اسكيدن بو ايكى صنعتى بربرندن آييريورلردى بوكون ايسه كرك يالديزلى وكرك نقوش ايله مزين اولەرق كتابلره سوس ياپان صنعتكارلره (مذهب) ديورز .

Enluminure تذهیب ، طرح.

أل یازیسی کتابلر ویا سائر وثائقك یازیلری اطرافنی یالدیزلامق ورنکلی نقوش ایله سوسله‌مك صنعتی. یالکز یالدیزله ایشله‌مك صنعتنه chrysographie دینوردی. فقط بوکون عمومیتله تذهیب enluminure مقابلی قوللانیلیور.

یالدیز استعمال اولونمایان تزیینات و نقوش ایچون enluminure مقابلی (طرح) کلمه‌سیله افاده ایدیله‌بیلور ظننده‌یم.

Enroulement *(archit)* قیوریله ★

قیوریله

فیلیز کبی قیوریلش دور (volute) لردن عبارت موضوع تزیینی. بونلر اکثریا فیلیزلر کبی ترسنه قیوریلور وبونلردن برچوق عناصر تزیینیه تشکیل ایدیلور. تورك طرز تزیینده‌یك مستعملدر.

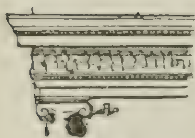
ایپونیك نظامنده‌کی باشلق (chapiteau) لرله فروش (console) لر اشبو قیوریله (enroulements) لرله سوسله‌نمشدر. (روقای) و (روقوقو) اسلوبلری بو شکلك افراط درجه‌ده استعمالندن ظهوره کلمشدر.

چینیلرك تزیینده اك چوق قوللانیلان برشکلدر دور شکوفه (Rinceau)لر بو کبی (قیوریله) و (دوزه) لردن متشکلدر.

Ensemble کل . هیئت مجموعه .

بر شکل ویا بر بنانك هیئت مجموعه‌سی .

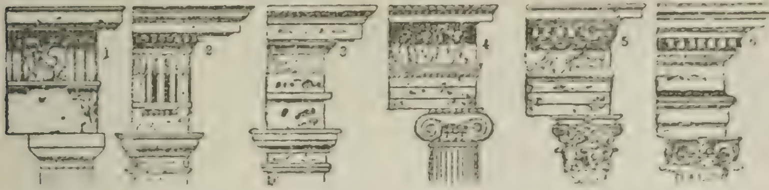
Entablement صاچاقلق ★

صاچاقلق

نظامات قدیمه (ordres antiques) ده بر باش طابان (architrave) ، بر افریز (frise) و بر قورنیش (corniche) دن ترکب ایده‌ن افقی قسم. صاچاقلق ستونلرك اوستنه کلیر ویوکسکلکی ٤ الی ٥ چاپ (module) آراسنده تخالف ایدر . ١ چاپ module دیمك ، ستونك قطری دیمکدر. بر قاچ نظام معماری

بریری اوستنه کلمك اوزره ترکیب ایدیلن بنالرده ایسه متوسط نظاملرك

٦. قومپوزیت ٥. قورەنتیەن ٤. ایونیك ٣. طوسقان ٢. روما دوریکی ١. یونانی دوریك

صاچاقلق قورنیش (cornicie) سز اولور وقورنیش بنانك اك اوست قتنه قونور. بعضاً هیچ ستون اوممدیغی حالده بنالرك اوست قسمنده (صاچاقق) یاپارلر؛ بونلر اکثریا کیرەمیدلری ستر ایتمك ایچون قوللانیلور.

(أشیا meuble) لرك (تپەلك couronnement) نی تشکیل ایدن سیلمەلرده بعضاً entablement تعبیری قوللانیلور، بو موقعده اوکا (اوستلك سیلمه) ویا (تپه سیلمەسی) دیەلیز. entablement کلمەسی تپەلك وتاج معناسنەدر. فقط بز بو کلمەلری couronnement مقابلی آلدق. وقتیله اصطلاحات علمیه انجمنی طرفندن قبول ایدیلن اصطلاحات میانده بو کلمەیی (صاچق بدنی) دییه ترجمه ایتمشدك. معمارلرمزك اکثریسی ایسه یاکلش اولەرق صاچق سیلمەسی دییورلر و سیلمه تعبیری بوراده استعمال اولونمقله moulureمعناسنی غائب ایدیور. (صاچق بدنی) تعبیریentablementی تمامیله افاده ایتمیور؛ برکلمەدن عبارت اولان صاچاقلق تعبیری دها موافق کورونیور.

Entrain ایشلکلك، سرعت افاده.

بر صنعتکارك اثرنده کوستردیکی سرعت تخیل وافاده حقنده مستعملدر. un peintre qui a plus de sience que d'entrain زیدە ایشلکلکدن علمی اولان بر رسام دیمکدر. یعنی بیلکیسی چوق فقط سرعت افادەسی آز دیمکدر.

Entrait *(archit)* باغ کیریشی. براقمه. *

بر چاتی (ferme) ده دیوار اوزرندەکی طابانلره استناد ایدن و چاتینك آلتندەکی افقی کیریش. غوتیك باغ کیریشی، براقمه کیریشی. معماریسنده بعض باغ کیریشلری ایچ طرفدن کورونور و اوزرلری اویمەلر و سوسلرله تزیین ایدلمشدر.

Entre - colonnement *(archit)* ستون آرالغی *

ایکی ستون آراسنده‌کی مسافه. ستون آرالغی بر ستونك مركزندن دیکر ستونك مركزینه قدر اولان بعددرکه هر نظام معماری‌یه کوره دکیشور طوسقان نظامنده (entre - colonnement) ٦ چاپ (module) و چاپك اون ایکیده سکز قسمیدر. دوریك نظامنده ٧ چاپ (modules) و ٨ قسمدر. ایونیك نظامنده ١١ بچق چاپدر. قوره‌نتیه‌ن نظامنده ستون آرالغی رواق (portique) ك کرسیلی (piedestal) ویا کرسیسز اولدیغنه نظراً ٦، ٩ و ١٢یه قدر تخالف ایدر.

ستون آرالغی

Entrecoupé متقطع.

آراسی کسیله‌رك صیرا ایله دوام ایتمیان تزیینات، اشکال وسائره.

Entrée *(archit)* کیریش قاپوسی، کیریش یری، مدخل، آغزلق *

آناختار آغزلغی

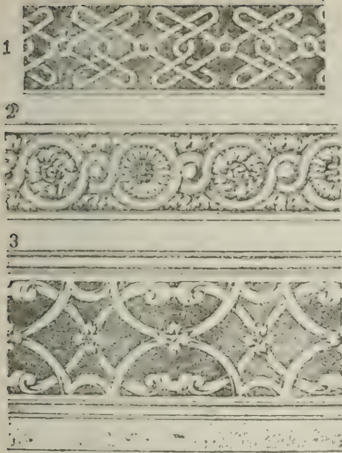
کیرمکه مخصوص اولان محل ویا قاپو. porte d'entrée کیریش قاپوسی une entrée monumentale آبده‌وی بر مدخل. کلیدلرك آناختار دلیکلری آغزینه قونیلان معدنی و اورته‌سی دلیك لوحه‌لره‌ده دینورکه بز بوکا (آناختار آغزلغی) دییورز.

Entrelacement *(archit)* کرفت.

چیزکیلری بربری ایچنه کیره‌ن وکرفت اولان موضوع تزیینی.

ایکی ویا اوچ نوع دالك بربرلرینه صاریله‌رق فصله‌لی شکللرله دوام ایتمسندن حصوله کلن اشکال تزیینیه‌که هرایکی ویا اوچ جنس یاپراغك هپسی‌ده آیری آیری کوریلدیکی حالده عین بر موضوع منظره‌سی حاصل ایدر.

Entrelacs *(archit)* كرفت زينت *

كرفت اشكال تزيينيه

بربرينه صاريلير شكلده واينجه كيرينتيلى دال و چيچكلردن عبارت سوس (ornement). عرب اسلوب معماريسنده بو نوع زينتلر پك چوق مستعملدر. چينليلر دخى كثرتله قوللانمشلردر.

Entre-sol *(archit)* آراقاتى.

ير قاتى (rez de chaussée) ايله برنجى قات آراسنده؛ طاوانى آلچاقجه اولان قات. بعضاً ايكى يوكسك قات آراسنده‌كى آلچاقجه قاته‌ده ديرلر.

Entretoise *(archit)* اشكب.

ايكى كيريشى بربرينه چاپراسد اوله‌رق ربط ايدن كيريشلره دينور.

Épargner *(peint)* محافظه ايتمك.

صولى‌بويا رسمده بياض وضيالى‌اولان يرلر كاغد اوزرنده محافظه‌اولونور. بو صورتله حصوله كلن بياض رنك صكره‌دن قونيلان غواش بياضيله وياخود بويايى قالديره‌رق وجوده كتيريلن بياضدن دها شفاف اولور. اشته بوصورتله بويا سوروليه‌ن محللر حقنده بياضلرى محافظه ايتمك on épargne les blancs تعبيرى مستعملدر.

Éperon *(archit)* مهموز.

بر كوپرى آياغنده صولرك كلديكى طرفه متوجه اولمق اوزره ياپيلوب آقينتينك شدتنى كسمكه خادم اولان سيورى آياغه ديرلر. بوكا Avant-bec ده دينور. اسكى غاله‌رلرك برونه طاقيلان سيورى دمير ويا طونجدن معمول قارغى كبى شيئلر.

دام باشاغی

Épi *(archit)* کیرپی

اهرامی ویا مخروطی برچاتی آراسی (comble)نده بابا (poinçon) نك اطرافنده‌کی چاتی کیریشلری (chevron) مجموعی.

de toiture — دام تپه‌سی ، دام باشاغی *

قورشون ، چینقو ویا صیرلی طوپراقدن معمول سوس(ornement) موضوعلری‌اولوب داملرك‌اوزرینه و سیوری یرلرینه وضع اولونور. صرف قدیم آوروپا بنالرنده اون اوچنجی عصر میلادی‌یه طوغری کثرتله قوللانیلمشدر. کلیسالرده ومبانیٔ رسمیه‌نك داملرنده‌کوریلور. بونك مختلف شکللری واردر. انسان قفاسی شکللری و میوه‌لر ودها اوستنده بر طاقم سوسلر ، بر قوش ، بر تاج والحاصل تزیینی شکللرك ترکیبندن حصوله کتیرلمش بر (علم) ماهیتنده سیوری اوقلردر. بزده مناره و قبه‌لرك اوستنه قونیلان مختلف بوغوملی و یوقاروسنده هلاله بکزه‌ر بوینوز شکلی بولونان تزییناته دینور.

Épigraphe کتابه.

بنالرك اوزرنده خاطره اولمق اوزره بر لوحه ایله وضع اولونان یازی. panneau و inscription کلمه‌لرینه باقکز.

Épistyle *(archit)* اوست طابان.

ستون باشلقلری اوزرینه افقی اوله‌رق قونیلوب مذکور ستونلری بربرینه ربط ایدن و بنانك صچاقلغنی یوکلنه‌ن باش طابان ویا اوست طابان.

Épitaphe *(archit)* مزار کتابه‌سی ، مزار طاشی.

مزارلرك اوستنه قونیلان یازیلی طاشلر ویا معدنی لوحه‌لر.

Épreuve *(grav)* پرووا.

حك ایدلمش بر معدنی لوحه ویا لیطوغرافیا طاشندن تجربه اولمق‌اوزره باصیلوب اوکا کوره تصحیحات اجرا ایدیلن نسخه‌لر.

حك اثرلرینك آلتنه دها یازی یازیلمه‌دن اول آلنمش اولان پروا نسخه‌لرینه épreuve avant la lettre دیرلر. قبل الحروف معناسنه‌در؛ بو کبی نسخه‌لر نادر اولدیغی ایچون بعضاً پك بهالی یه صاتیلور. بونلره قیصه‌جه (avant-lettre) دخی دیرلر. آلتنده اسمی یازیلمش وحکاکك، رسامك وطابعك اسملری باصیلمش اولان نسخه‌لره (avec la lettre) تسمیه اولونور.

épreuve ساده پروا معناسنه کلمز، نسخه معناسنه‌ده کلیر. حکیاتده سرنامه‌لر وحکاك ورسام وطابع اسملری مختلف یازیلرله اولدیغنه کوره‌ده مختلف اسملر ویریلور:

avec la lettre blanche ایچی بوش یازی. آلتنده‌کی سرنامه ویازیلر، ایچی بوش چیزکیلرله کوسترلمش اولانلر.

avec la lettre noir سیاه یازیلی. آلتنده‌کی سرنامه ویازیلر ایچی طولی سیاه چیزکیلرله کوسترلمش اولانلر.

avec la lettre grise طارامه یازیلی آلتنده‌کی سرنامه ویازیلرك، ایچی طارانمش چیزکیلرله طولدورلمش اولانلر.

(grav. sur bois) **Épreuve neigeuse**

تخته اوزرینه یاپیلان حکلرده تخته‌نك اویوق قسملریله قاباریق قالان چیزکیلر بربرینه قاریشیرسه رسم قارلی کبی کورینور وبو سببله اوکا، (قار یاغدیلی حك) (épreuve neigeuse) دینور.

Épreuves volantes *(grav)* منفصل نسخه‌لر.

تخته اوستنه حك ویا لیطوغرافیا ویاخود معدنی لوحه اوزرینه قازیلمش حکلردن انجه چین کاغدینه باصیلوب موقاوایه یاپشدیریله‌رق ویا کز براوجلرندن یاپیشدیریله‌رق ایلیشدیریلمش اولان نسخه‌لر.

Épure *(archit)* کارنامه، مُفَصَّل.

بر بنانك مسطحی (plan)، مقطعی (coupe)، ومرتسم شاقولیسنی (élévation) کوسترن وچیزکیلرله یاپیلمش اولان رسم هندسی یه اطلاق اولونور.

کارنامه‌لر دائما مقیاسلی اوله‌رق یاپیلورلر و اکثریا بعضلری ارائه ایدن ترقیمات (cote) ی محتویدرلر .

دیوارجیلرك ویا دوکرلرله طاشجیلرك یاپه‌جقلری قسمی واضح بر صورتده کوسترمك اوزره جسامت طبیعیه‌ده اوله‌رق دوز بر تخته‌یه ویا کاغده یاپیلان رسملره‌ده تعبیراولنور. بوکا بز « مُفَصَّلْ » دیبورز . یعنی بر ستونك مفصلی ویا بر باشلغك « مفصلی » او باشلغك اوزرنده‌کی تزییناتك ابعادینی جسامت طبیعیه‌ده کوستره‌ن رسم وشکللردر.

Épurer تصفیه ایتمك .

براثرصنعتی دها تمیز، دها صاف ودها عیان بر حاله کتیرمك. بر (محیطی contour) تصفیه دیمك اونی تصحیح ایده‌رك اطرافنده‌کی زائد چیزکیلردن تمیزله‌مك دها صاف وعیان بر حاله کتیرمك دیمکدر .

Equation du beau دستور آهنك ، دستور جنس .

بنالرك ابعادی (Dimension) آراسنده‌کی مناسبتدن چیقان بر دستور ریاضیدر . بو خصوصده بر چوق نظریه‌لر واردر . بنالرك کوزل اولمسی ایچون عرضنه نسبتاً ویریله‌جك طول ومسطحنه نظراً ویریله‌جك ارتفاع حقنده بعض دستورلر موجود اولدیغی کبی موسیقیده‌کی صدالرك عدد اهتزازلری آراسنده‌کی نسبتی تدقیق ایده‌رك ابعادی بو نسبت اوزره یاپمق نظریه‌سنی ایلری سوره‌ن مؤلفلرده واردر .

Équerre *(archit)* گونیه .

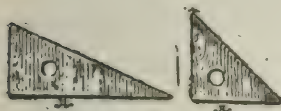
دمیردن دوز وزاویهٔ قائمه شکلنده ایکی ضلعلی بر پارچه‌در که آخشاب انشاآتده تخته وکیریشلری بربرینه ربط ایتمك وکوشه‌لری تحکیم ایتمك اوزره قوللانیلور . کوشه‌بند (cornière) بر کتاب شکلنده زاویهٔ قائمه تشکیل ایدر یعنی سطحلری بربرینی عموداً قطع ایدر . گونیه‌ده ایسه سطح دوزدر قوللر بربرینه زاویهٔ قائمه تشکیل ایده‌جك صورتده اکریلمشدر . بناءً علیه گونیه‌یه کوشه‌بند دیمه‌ملیدر . رسمده عمود چیزمك ایچون قوللانیلان اوچ کوشه جدوله‌ده تسمیه اولونور.

Équerre a coulisse سورمه‌لی کونیه *

سورمه‌لی کونیه

اسطوانی جسملرك قطرینی اولچمکه یارار، اوستی تقسیماتلی برچوبوغه قائماً قونولمش، بری ثابت، دیکری سورمه‌لی جدول.

à dessiner — رسم کونیه‌سی *

رسم کونیه

مثلثی شکلده اولوب بر زاویهٔ قائمه‌سی اولان اینجه لوحه‌دن عبارت و اورته‌سی دلیك کونیه. عمود چیزکیلر ایچون بو کونیه و بر جدول قوللانیلور.

a 45^0 — ٤٥ درجه‌لی کونیه.

بر زاویهٔ قائمه ایله ٤٥ درجه‌لك ایکی زاویه‌دن متشکل رسم کونیه‌سی. بو کونیه معماری رسملرینك کولکه‌لرنده استعمال اولونور چونکه بو کولکه‌لر دائما ٤٥ درجه‌لك بر ضیایه کوره رسم اولونمسی اصولدندر.

d'arpenteur — معمار کونیه‌سی.

اراضی اوزرنده مساحه عملیاتی اجرا ایتمکه و خریطه و پلان یاپمغه مخصوص سکزکوشه‌لی ویا اسطوانی شکلده برآلت اولوب قارشولقلی یاریقلری واردر و سهپا اوزرینه قونیله‌رق باقیلور.

de tailleur de pierre — طاشجی کونیه‌سی *

طاشجی کونیه‌سی

طاشلرك یونتوله‌سنده وجهلرك عموداولمسنی تأمین ایچون طاشجیلرك قوللاندقلری زاویهٔ قائمه‌لی دمیر کوشه.

fausse — متحول کونیه.

ایستندیکی صورتده بر زاویهٔ حاده ویا منفرجه ویا قائم چیزه‌بیلمکه قابلیتلی و قوللری متحرك کونیه.

faux — آقساق کونیه.

زاویهٔ قائمه‌نك غیری بر زاویهٔ منفرجه ویا حاده تشکیل ایدن کونیه‌لر.

d'équerre — کونیەلی.

زاویهٔ قائمه تشکیل ایتمك اوزره بولونان.

Équilibre موزونیت.

بر صورت (figure) لـك طبیعی وضعیتی و بر ترکیبده (compositi n) طولو وبوش قسملرك متناسب وآهنکدار بولونمسی حقنده مستعملدر.

Érection رکز ایتمك.

بر هیکلی ویا بر ستونی قاعدەسی اوزرینه قویمق.

Ériger *(archit)* رکز وبنا ایتمك.

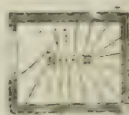
تأسیس ، انشا و بنا ایتمك معنالرینەدر.

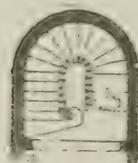

اسکمله

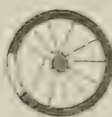
Escabeau اسکمله *

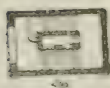
قرون وسطاده قوللانیلان آرقەلقسز وطبقی بر رحلەکبی تختەدن معمول اوطورەجق اسکمله. حمام اسکملەسی.

Escalier مردیوەن *

کوشەلی مردیوەن

مدور مردیوەن

منارە مردیوەنی

صحناتلی مردیوەن

منارە مردیوەنی

آصمە مردیوەن

صحنلقلی مردیوەن — a paliers de repos
مدور مردیوەن — circulaire
خدمت مردیوەنی — de degagement
گیزلی مردیوەن — derobé
تشریفات مردیوەنی — d'honneur
طولامباج مردیوەن منارە مردیوەنی — en colimacon
آصمە مردیوەن — suspendu

Estompe *(dessin)* اسطومپ *

اسطومپ

کاغددن ویا دریدن بوکولەرك قلم کبی یاپیلمش، اوجلری سیوری اسطوانەجکلر کە بونلری رساملر کومور قلم ویا قورشون قلم رسملرك اوستنە سورەرك کولگەلری طاغیدیرلر. sauce دینیلن غایت یوموشاق بر قورشون قلمنك توزلرینیدە بو اسطومپ ایلە آلەرق کاغدە رسم یاپارلر.

Esquisse تاصارلامە.

بر بنانك، بر طابلونك ویا بر هیکلك ایلك شکل خیالیسی. تاصارلامە صرف خیالك وتصورك اثری اولان بر شکلدر، تاصارلامەلر غایت چابوق وهمان فکردەکی خیال ایلە یاپیلدیغی ایچون بعضاً طابلودن دها صنعتکارانە اولورلر.

طابلو اوزون بر سعی وتدقیق وبیوك بر صبر وتجربەنك محصولیدر. تاصارلامە ایسە فکرە سنوح ایدن بر خیالك صورتیدر.

ایجە چالیشلمامش و بیتیریلمەمش طابلولرە ce n est qu'nne esquisse «بو طابلودن زیادە بر تاصارلامە»در دیرلر.

تاصارلامەلر دمیر قلم ویا قورشون قلملە چیزیلور وبعضاًدە پاستل، یاغلی بویا ویا صولی بویا ایلە بعض رنکلر قونیلور. بو کبی بویالی رسملرە بویالی تاصارلامەلر (esquisse peinte) دینور. بعض تاصارلامەلر همان طابلو قدر قیمتلیدر. نحاتلر sculpteurs تاصارلامەلرینی لولەجی چاموری ویا بالمومی ایلە یاپارلر.

Esquisser تاصارلامق .

برطابلونك تاصارلامه‌سنی یاپمق . بویوك چیز کیلرله ترکیب (composition) ك خطوط اساسیه‌سنی کوسترمك .

Estampe استامپا .

حك (gravure) ویا لیطوغرافیا اصولیله باصیلمش رسملره اطلاق اولنور .

Esthétique بدیعیات .

فلسفهٔ صنعت . کوزللکك قواعد وشرائطنی تدقیق وتحلیل ایدن علم .

Étage *(archit)* قات .

بر بناده دوشه‌مه ایله تفریق ایدیلن افقی تقسیمات .

Étai *(archit)* طایاق .

بربنایی طوتمق ایچون قوللانیلان اخشاب کرەسته وکیریش .

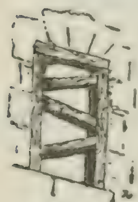
Étalon *(archit)* قالیب ، واحد قیاسی .

بر بنانك انشا اولونه‌جغی اراضی اوزرینه او بنانك رسمنی چیزه‌رك یرلرینی بللی ایتمك . قالیبنی چیقارمق .

(واحد قیاسی) اولچوده اساس اولمق ایچون آلنان ثابت بعد .

Étançon پاینده .

بربنایی طوتمق ایچون قوللانیلان کیریشلرك بویوکی معناسنه‌در . بونك کوچوکنه Etai طایاق دیرلر . دها کوچوکنه‌ده دستك دینور .

Étançonnement پاینده‌لامق ، آصقی‌یه آلمق .

بر دیوار ویا بنایی بویوك کیریشلر وپاینده‌لرله طوتدورمق ، تحکیم ایتمك .

Étrésillon باغلامه ★ باغلامه

چوروك اراضیده درین تمل آچیلدیغی زمان ، طوپراغك یقیلمامسی ایچون هر ایکی جداره قارشولقلی اولارق افقی وچاپراسه قونیلان طایاقلر .

Étrésillonnement باغلامه ، اکره‌تی‌یه آلمق.

انشا ایدلمش اولان قسملرده بر طرفنی ییقه‌رق یکیدن بر قسمه علاوه ایتمك ویا تبدیل ایتمك ایچون اوست قسملری باغلامه‌لر وطایاقلرله تحکیم ایتمکه دیرلر . بر تمال باغلامه‌سنی یاپمق ؛ بر پنجره‌یی اکره‌تی‌یه آلمق ؛ بر چاتی‌یی اکره‌تی‌یه آلمق دینور .

Étude تمرین .

طبیعتدن ویاذی‌روح موده‌لدن تدقیق وتحری ایله طوغری اوله‌رق دقتلیجه یاپیلمش برتاصارلامه (Croquis)یه دینور. رسام طابلوسنی بوتمرینلر سایه‌سنده یاپار . هر رسام ایچون بو تمرینلر پك قیمتداردر .

Études مشق .

طلبه‌لره اورنه‌ك (modèle) اوله‌جق رسم (Dessins) لر ، حکیات gravures ویاخود قابارتمه‌لر . etudes de marine دکز مشقلری ، حیوان مشقلری ، یاپراق مشقلری وسائره کبی .

Étudié تدقیق وتتبعلی .

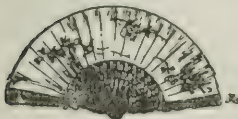
مؤلفلری طرفندن بویوك بر تدقیق و وقوف ایله یاپیلمش آثار صنعت حقنده قوللانیلیر .

«Les premiers plans de ce paysage sont bien etudiés»

« بو منظرك برنجی صفحی غایت تدقیق وتتبعلی یاپیلمشدر. » کبی .

Eurythmie نظم تناسب .

معماریده نسبتلرك کوزللکی (beauté des proportions)، نقش (peinture) ونحت (sculpture) ده ترکیبك کوزللکی و خطلرك موزونیت (équillbre) واهنکدارلغی حقنده مستعملدر .

یلپازه

Éventail یلپازه *

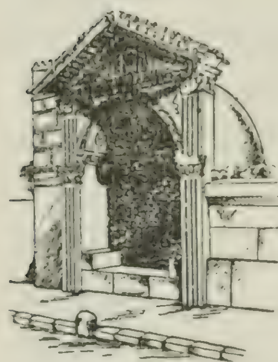
دری ، قدیفه ، ایپك و سائر قماشلر اوزرینه یلپازه شکلنده یاپیلوب بالاخره یلپازه‌نك صاپلرینه

چکیریلن رسملر . بو نوع یلپازه‌لرك پك قیمتدار اولانلری و موزه‌ده محافظه اولونانلری واردر. باخصوص ژاپونلر بو طرزده فوق‌العاده اثرلر وجوده کتیرمشلردر .

Exécution یاپیلیش . انشا .

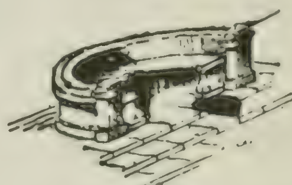
بر صنعتك فنی جهتلری . الده‌کی مهارت وحرفتك بیلکیلری. فنا ترکیب اولونمش بر طابلونك عین زمانده (یاپیلیش)ی پك أیی وماهرانه اوله‌بیلیر. یعنی فنی جهتدن مکمل، فقط صنعت اعتباریله تصورلی اولور. بناءً علیه یاپیلیش‌ده‌کی اوصاف، ترکیبده‌کی اوصافدن بوسبوتون آیریدر. بونی انشا کلمه‌سیله‌ده افاده ایده‌بیلورز . بر طابلونك انشاسی دی‌یه‌بیلورز . (arch) معماریده بو کلمه‌نك معناسی انشادر . exécuter une oeuvre d'architecture بر اثر معماری‌یی انشا ایتمك معناسنه‌در. (un modèle, grandeur d'exécution) انشا جسامتنده بر اورنك دی‌یه ترجمه ایدرز .

Exèdre *(archit)* مصطبه ، أیوان *

پومپه‌ئیده بر أیوان

اسکی زمانلرده قوللانیلان پیکه‌لره وباخصوص قدیم فیلسوفلرك اوطوردقلری محلی اکدیران

مصطبه

یاریم نصف دائره شکلنده اوطوراجق محلاره دینور . سرای قاپولری یاننده قاپوجیلرك اوطورمسی ایچون طاشدن معمول پیکه‌لر .

Exercice تعلیم .

طلبه‌لرك بعض مشکلات ایله ممارسه کسب ایتلری ایچون قوپیه ایتدکلری اورنه‌کلردر .

Expert اهل خبره .

آثار صنعت حقنده معلوماتی اولوب بونی کندینه مسلك اتخاذ ایده‌نلر. آثار صنعته قیمت تعیین ایتمك و حقیقی اولانلرینی تقلیدلرندن آییرمق کبی خصوصاتده بوکبی اهل خبره‌یه مراجعت اولونورسه‌ده اهل خبره‌دن اولانلرکده بر چوق خطالری کورولور واهل خبره دی‌یه کچینتلرك معلوماتی چوق دفعه ناقص وحکملری یاکلش ظهورایده‌بیلور. مزادیرلرنده‌رسمی اهل خبره‌لر واردر.

Exposition سرکی ، مشهر .

آثار صنعتك تشهیر ایدلدیکی دائره . فرانسه‌ده ایلك صنایع نفیسه سرکیسی ۱٦٧٣ سنه‌سنده نقش آقاده‌میسی طرفندن پاله‌رواپال‌ده تأسیس ایدلمشدر ۱٦٩٩ ده لوور سراینك بویوك غاله‌ریسنده وبعده بویوك صالوننده یاپیلدی. شمدی هر سنه یاپلقده اولان صنایع نفیسه سرکیلرینه (صالون) تعبیری بوندندر .

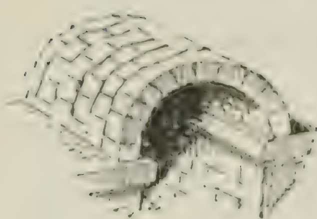
۱٧۰٧ دن ۱٧۲٧ یه قدر صالون دوام ایتدی ؛ صکره بر آرالق اهمال ایدلدی واون بشنجی لوئی ۱٧۳٧ دن ۱٧٥۱ سنه‌سنه قدر هر سنه تأسیس ایتدی . اوندنصکره ۱٧٩۱ تاریخنه قدر ایکی سنه‌ده بر آچیلدی. بوسرکیلر یالکز آقاده‌می اعضالرینه کشاده ایدی . ۱٧٩۳ ده ینه سنه‌لك اولدی . (۱۸۰۲) تاریخنه قدر هرسنه یاپیلدی. ۱۸٦۳ سنه‌سندن‌صکره منتظماً سنه‌ده بر دفعه کشاد ایدیلدی . ۱۸٦٧ تاریخندن اعتباراً سرکی هر سنه Palais de l'industrie دنیلن بیوك سرکی دائره‌سنده وشانزه‌لیزه سراینده یاپیلدی . ۱۸۸۱ سنه‌سندنبری صالونلرك تأسیس واداره‌سی حکومت طرفندن یاپیلوب Société des artistes français نامی آلتنده طوپلانان رساملر جمعیتنه ترك ایدیلدی .

Expression افاده .

برأثری، موضوعك سجیه‌سنی حقیله کوستره‌جك برصورتده‌یاپه‌بیلمکدینور. figure d'expression دی‌یه سجیه‌سی بارزاولان وبرحسی افاده‌ایدن برچهره ویا باشه اطلاق اولنور؛ (افاده‌لی بر چهره ویا سیما) کیبی.

Extrados *(archit)* کمر صیرتی ، قبه صیرتی .

بر کمرك (voûte) طاشـلرینك صرت طرفنك تشکیل ایتدیکی سطح محدب .

کمر صیرتی ، قبه صیرتی

— de niveau افقی کمر صیرتی .

اوستی افقی اولان کمر صیرتی .

— en chape شطفلی کمر صیرتی .

مختلف سطح مائللردن عبارت کمر صیرتی .

— parallèle موازی کمر صیرتی .

صیرتی کمرك ایچ یوزینه موازی بر قوس تشکیل ایدن کمر صیرتی .

Extradossé تسویه‌لی کمر صیرتی .

منتظم صورتده یونتولمش وتسویه ایدلمش اولوب قابا وپروزلی براقیلمیان کمر صیرتی .

Façade *(archit)* جبهه .

بر بنانك یوزی. بالخاصه اك اساسلی و اك زیاده کوزه کورونه‌ن و تزیین ایدیلن واساس مدخلك بولوندیغی یوز جهتی.

Face *(peint)* چهره .

چکه‌دن آلنه قدر اولان قسم .

— *(archit)* وجهه .

آقسام معماریه‌نك بویوك و دوز سطحلری حقنده قوللانیلور.

مثال : بر باش طابانك وجهه‌سی کبی .

Facette فاسه‌تا .

کوچوك دوز سطحلر. بر پرلانطه‌نك فاسه‌تالری.

Fac - similé فاق سیمیله .

بر شیئك بعضاً بر صنعتکار طرفندن و چوق دفعه فوطوغرافی ، هلیوغراوور کبی میخانیکی اصوللرله یاپیلان و تماميله اصلنه بکزه‌ین بر عیننه دینور . صوك عصرده استاد رسملرینك (taille douce) دنیلن اصول حك ایله صورتلری چیقاریلور وهر درلو تفصیلاتی حتی کاغدك لکه‌سنه قدر تقلید ایدیلوردی؛ بوکون فوطوغرافی سایه‌سنده غایت طوغری (fac - similé) لر الده ایدیله‌بیلور .

أل یازیلری وامضالرك دخی فوطوغرافله آلنمش اولان صورتلرینه دینور.

Facture یاپیم .

بر اثر صنعتك یاپیلیشی ، طرز اعمالی .

مثال : la facture de ce dessin est habile, بو رسمك یاپیمی مهارتکا-رانه‌در . cet artiste a des qualités de facture remarquable بو صنعتکارك کندیسنه مخصوص اوصافی حائز بر یاپیمی واردر .

Faïence کاشی .

طوپراقدن یاپیلوب صیرلی ویا جلالی اولان معمولاته دینور . دیوارلره قاپلانان faïenceلره بز یاکلش اوله‌رق چینی دیيورز و پورسله‌ن ایله کاشی‌نك هر ایکیسنه‌ده چینی تعبیر ایدییورز. پورسله‌ن (porcelaine فغفوری) بشقه faïence باشقادر أك أسکی‌زمانلرده‌بیله قوللانمشلردر porcelaine ایسه بیاض وخصوصی بر نوع طوپراقدن اعمال اولونور . چینی دیمجه بیاض چین ایشی فغفوری معمولات آکلاشیلمالیدر . جامعلرك و سائر مبانینك دیوارلرینه قونیلان صیرلی‌طوپراق لوحه‌لر فغفوری وچینی دکلدر. مع‌مافیه چینی تعبیری او قدر تعمم ایتمشدرکه بوکون ترك ایده‌میورز بناءً علیه بو تعبیری یالکز دیوارلره قاپلانان faïence لوحه‌لر حقنده قوللانمق ضروریدر.

يلك سيديكمز طابانلرنده كنى (faience) ويا فغفورى (porcelaine) اولانلرى واردر.

Faisceau *(archit)* دسته ستون.

غوتيك اسلوب معماريسنده ياپيلمش بعض بنالرده بربرينه بيتيشيك وباغلى كبى دسته شكلنده ياپيلان ستونلردن مركب piliers پيلپايه.

Faîtage چاتى اومورغه‌سى.

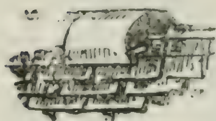
بر چاتينك اوستنده اك يوكسك صيرتى تشكيل ايدن و صولرى ايكى طرفه تقسيم ايدن ماهيانك وضعيتنده بولونان كيريش.

Faîte *(archit)* ماهيا كيريشى.

بر چاتينك تپه‌سنده چاتى كيريشلرينك (chevron) استناد ايتديكى بويوك كيريش.

Faîteau *(archit)* ماهيا سوسى.

بر چاتى اومورغه‌سنك اوجلرينى قاپاتمق وتزيين ايتمك ايچون قوللانيلان ornement سوس.

ماهيالق

Faîtière *(archit)* ماهيالق *

چاتى اومورغه‌سنى اورتن بويوك ومدور كيره‌ميدلر.

Fantaisie فانته‌زى.

صرف خيالى اولان وباخصوص طبيعتدن لايق وجهله تدقيق ايديلمه‌رك ياپيلان اثرلر حقنده استعمال اولونور. بو اثر فنتازيدر ديمك طبيعتدن تتبع وتدقيق ايديلمه‌مش ديمكدر.

Fantastique فانته‌زيكارانه.

غريب و بر طاقم عجائب شكللرى هيولا ويا خياللرى محتوى و بعضاً طبيعتك ضدى رنكلر و شكللردن عبارت اثرلر.

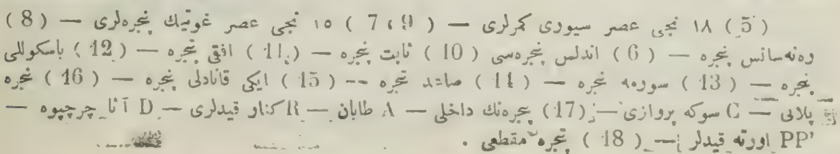
★ چیقمه *(archit)* **Faux (Porte à)**

بر دیوارك طوغریدن طوغری‌یه اوستنه بینمیوب خارجه طوغری دستكلر اوزرنده چیقان قسملر. چیقمه جبهه.

چیقمه

★ پنجره *(archit)* **Fenêtre**

(5) ١٨ نجی عصر سیودی کمرلری — (9 ، 7) ١٥ نجی عصر غوتیك پنجره‌لری — (8) ره‌نه‌سانس پنجره — (6) اندلس پنجره‌سی (10) ثابت پنجره — (11) افقی پنجره — (12) باسكوللی پنجره — (13) سورمه پنجره — (14) صاچاقلی پنجره -- (15) ایكی قانادلی پنجره — (16) پنجره پلالی — C سوكه پروازی — (17) پنجره‌نك داخلی — A طابان — R كنار قیدلری — D آنا چرچیوه — PP' اورته قیدلر — (18) پنجره مقطعی .

بنایه ضیا و هوا کیرمك ایچون آچیلان مختلف جسامت و شکلده‌کی آچیقلقلر. اعصار قدیمه‌دنبری پنجره‌لر هر اسلوب معماریده برر شکل مخصوص اکتساب ایتمش و عناصر معماریه‌نك اك مهم بر رکننی تشکیل ایتمشدر.

یونان اسلوبنده پنجره‌لر (بند مستویلی plate-bande) بر شکلده اولوب رومان اسلوبنده (plein-cintre دائروی) درلر. بونلرك چرچیوه‌لری طاشدن، مرمردن ویا تخته‌دندر. بونلره کوچوك جاملر طاقیلیردی. غوتیك وتورك اسلوبنده (سیوری کمر ogivale) شکلنده و عرب معماریسنده نعل کمر شکلنده‌در. تورك معماریسنده‌ده سیوری کمر شکلنده‌در. تورك سیویل معماریسنده ایسه دوز پنجره دخی مستعملدر.

Feinte *(archit)* **یالانجی پنجره** *

بر دیوارك سطحنده پنجره کبی یالاندن یاپیلمش واطرافی پروازلی اوله‌رق انشا ایدلمش پنجره شکللری که جبهه‌لرك رسمنده آهنك وشکلده تناظر حصوله کتیرمك ایچوندر.

Ferme *(théatr)* **فرما** *

فرما (معماری)

تیاترو صحنه‌لرنده تخته چرچیوه‌لره میخلانمش بزلر اوستنه یاپیلان ده‌قورلردر که دیب پرده‌سی اوکنده مختلف وضعیتلرده قونیله‌رق آرزو ایدیلن شکل وجوده کتیریلور.

— *(archit)* **چاتی** *

بر (comble) چاتی آراسی نك اومورغه (faîte) سنی طوتان آخشاب ویا دمیر چاتمه‌لرك هیئت مجموعه‌سی.

Ferronnerie *(archit)* **حدیدیات.**

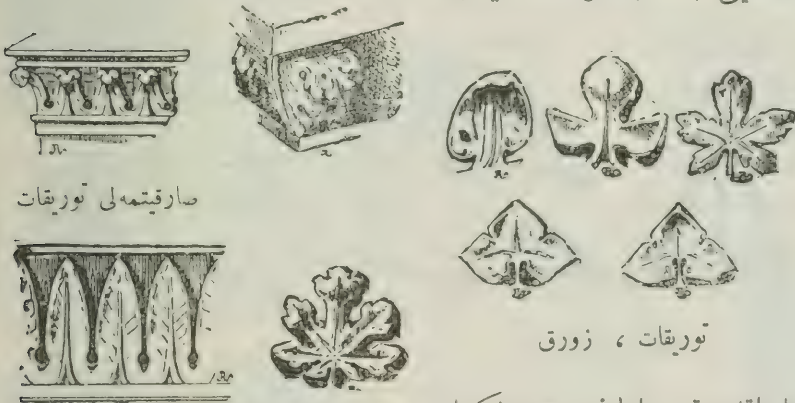
عمومیتله ده‌میردن معمول شیئلره اطلاق اولونور. قرون وسطاده‌کی ferronnerie d'art لرك اك مکمللرینه تصادف اولونمقده‌در. او زمانك

معماریسنده بالقون و پارمقلقلر عادتا مهم بر اثر صنعت ماهیتنی اکتساب ایده‌جك درجه‌ده یاپلمشـدر. بنالره ویا اشیایه لازم اولان دمیر قسمی. مثلا قاپو طوقماقلری، منتشه‌لر، کلیدلر، کوشه بندلر و سائره عادی مالزمهٔ انشائیه صیراسنده قلمیوب بونلرك اوستنه غایت ظریف وصنعتکارانه تزیینات ایشانه‌رك بر اثر صنعت حالنه کتیریلمشدر.

موزه‌لر بوکبی حدیدیاتی طوپلارلر. بزده‌ده قاپو خلقه‌لری، قاپو طوقماقلری، منتشه‌لر، دمیر پارماقلقلر، کلیدلر کبی بنایه وسائر اعمالاته عائد بر چوق آثار صنعت واردر. بونلرك قسم اعظمی آوروپا موزه‌لرینه کچمشدر.

Feuillage (sculpt) توریقات، زورق *

معماریده تزیینات اوله‌رق طاشلره نحت صورتیله یاپیلان وکرك طبیعی وحقیقی (réels) وکرك فانته‌زیکارانه

صارقیتمه‌لی توریقات

صو یاپراغی

توریقات ، زورق

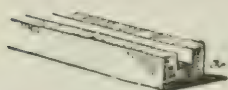
یاپراقلره تعبیر اولونور. هر مملکتك اسلوب معماریسنده مستعمل یاپراق شکللری او مملکتك نباتات شکللریله مناسبتدراردر. مثلا مصر قدیمه‌کی توریقات، خرما ولوطوس یاپراقلرندن عبارت اولدیغی کبی یونان قدیم و روما اسلوبنده دفنه، زیتون و کنکر یاپراقلرندن متشکلدر. تورکلر تزییناتده یاپراقدن زیاده چیچك استعمال ایتمشلردر. الك زیاده قوللاندقلری یاپراق نخوددر.

قرون وسطاده آوروپاده مستعمل توریقات، تدیم صنعتلردن کلن یاپراقلر ایدی. اون اوچنجی عصر میلادیدن صکره توریقاتدن متشکل اولان موضوع تزیینلرك اصللری طبیعتدن غایت دقتله تتبع وقوییه ایدلمك صورتیله وجوده کتیرلمشدر.

اك زیاده مستعمل یاپراقلر، صارماشیق، اوزوم، میشه، چیلك، الما، کستانه، انجیر، مایدانوز، هندبا، ختمی، کیره‌ویز، لخنه و یابان دیکنی یاپراقلریدر. توریقاته رونه‌سانس دورندن چیچك ومیوه آصقیلری guirlande انضمام ایتمشدر. اون آلتنجی عصردن اعتباراً یونان قدیمه کنکر acanthe یاپراغی تعمم ایتمشدر. تورکلرده نخود یاپراغی‌اك زیاده قوللانیلان برموضوع تزیینیدر.

Feuille *(sculpt)* یاپراق *

(سیلمه‌لرده moulure) و (ستون باشلقلرنده chapiteau) تزیینات مقامنده یاپیلان یاپراق شکللری.

ولوق

Feuillure *(archit)* اولوق *

بر تخته‌یه ویا بر طاشه بویدن بویه آچیلان اولوق‌که بونك ایچنه کندی جسامتنده دیکر بر قسم کیرر.

Figure فیکور. (انسان و حیوان رسمی)

بر انسان ویا حیوانك نقش، نحت ویا خط ایله یاپیلان رسملرینه دینور. بر (منظر paysage) ی (فیکور) لرله دوناتمق دیمك او (منظر) ه اشخاص و حیوانات رسملری علاوه ایتمك دیمکدر.

une figure de grandeur nature دیمك جسامت طبیعه‌ده بر انسان رسمی دیمکدر. Demi-figure یاریم فیکور یالکز بله قدر اولان انسان رسملریدر و یاریم جسامت طبیعیه، une figure demi-nature جسامت طبیعیه‌نك یاریسی قدر اولان فیکورلردر.

(figure d'académie) آقادەمی فیکوری) تعبیری، صنایع نفیسه مکتبلرنده عادت اولان بویوکلکده، یعنی یاریم جسامت طبیعیەدن بر پارچه کوچوك اولان جسامتده‌کی فیکورلره دینور.

فیکور تعبیری یرینه انسان ویا حیوان رسمی دخی دی‌یه‌بیلیرز.

figure d'homme } انسان رسمی
figure de femme

figure d'animal حیوان رسمی

بو حالده figure ی عمومی اولەرق ترجمه ایچون (انسان و حیوان رسمی) دی‌یه برلکده افاده ایتمك لازمکلور.

figure آیروجه (شکل) معناسنه‌ده کلور.

drapée — کیملی فیکور.

البسه، مانطو ویاخود بر (پوشیده draperie) ایله اورتولمش اولان فیکور. dessiner une figure drapée کیملی بر فیکورك رسمنی یاپمق.

nue — چیپلاق فیکور، چیپلاق انسان رسمی.

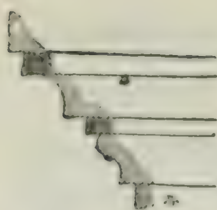
البسه، مانطو ویا پوشیده کبی هیچ بر شیئله اورتولمه‌رك چیپلاق اولان ارکك ویا قادین رسملری.

Figuriste فیکور یاپان.

آلچیدن انسان و حیوان رسملری یاپان صنعتکار. چیچك و سوس (ornement) کبی تزییناته عائد شکللری اعمال ایدنلره ornemaniste دیرلرکه بونك ضدیدر یعنی فیکوریست دی‌یه یالکز حیوان و انسان figuriste رسملری یاپانلره دینور.

Filer *(archit)* زیغ چکمك.

دیوارلرك (joint درز) لرینی و (assise طبقه) لرینی عیان ایتمك ایچون دیوارلرك سطحنه چیزکیلر چکمك. بعضاً بو زیغلر دیوارك اوستنه بویا ایله یاپیلور و بعضاً ده خرج ویا چمنطو ایله قابارمه اوله‌رق کوستریلور.

زيخ

* زيخ (archit) **Filet**

مقعر و محدب (سيلمه moulure) لرك آرالرينه كلن دوز و مربعی پروفیلده‌کی سیلمه‌لره دینور که هر نظام معماری‌یه کوره عدد ونسبتلری تخالف ایدر.

Filigrane تلکاری .

اینجه معدنی تللرك بربرینه لهملنه‌رك ربط ایدیلمسی صورتیله اعمال ایدیلن اوانی. بزده کوموشدن یاپیلمش بو کبی بر چوق اشیا واردر. باخصوص تلکاری فنجان ظرفلری مشهوردر.

Filigrane du papier کاغد فیلیغرانی .

کاغدلرك خموری ایچنده اولوب کاغدی ایشیغه قارشو طوتونجه کورونن مه‌نه‌ویش، مارقه و شکللر.

Fini بیتیریم .

هیچ بر تفصیلات اعمال ایدیلمه‌رك ایشلنمش اولان بر طابلونك صورت رسیمی حقنده قوللانیلور. le fini d'un tableau برطابلونك بیتیریمی دیمك او طابلونك بتون تفصیلاتیله چالیشیله‌رق ایشلنمسی دیمکدر .

بویوك طابلولرده مبالغه ایدلمش بر (بیتیریم) رسمی بوزار.

Fioritures دونانیم .

بر موضوع تزیینی اطرافنه، اونی سوسله‌مك ایچون علاوه ایدیلن وصاریلان قیوریق شکوفه‌لر و (سوس ornement) لره دینور.

(archit) **Flanc** جناح .

بر (بنا édifice) نك یان جهتلری حقنده مستعملدر .

(archit) **Flanqué** کوشه‌له‌مه .

کوشه‌لره مائلاً قونیلان تزیینات و اقسام معماریه حقنده مستعملدر .

کلاه

Flèche *(archit)* کلاه ⭑

غایت سیوری اولان چاك قوله‌لرینك تپه‌سنه‌دینور. بونلر یا کارکیر ویاخود آخشابدن معمول اولوب اوستی قورشون قاپلیدر. مناره‌لرك تپه‌سنده‌کی کلاهلر کبی. فقط بو تعبیر چاك قوله‌لرینك یالکز تپه‌سنه اطلاق اولونمیوب هیئت مجموعه‌سنه دینور که او معناده عیناً «فله‌ش» اوله‌رق قوللانیلملیدر. «سیوری قوله» دخی دینه‌بیلور.

Fleur du chapiteau *(archit)* باشلق گولی.

قوره‌نتیه‌ن باشلقلرینك (محمل tailloir) لرینك اورته‌سنه تزیینات اوله‌رق یاپیلان (گول rosace).

Fleuron *(archit)* تپه چیچکی ، کوبك ⭑

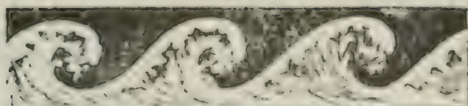
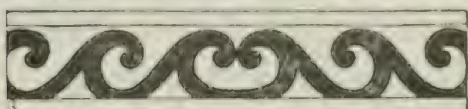

عمومیتله نحت اولونمش اولان بر یاپراق ویا بر چیچکه دخی تسمیه اولنورسه‌ده اصل غوتیك اسلوبنده سایه‌لك (dais)، چاتی قالقانی (pignon) و مثلثی تپه‌لکلرك اوجنی تزیین ایچون یاپیلان موضوع تزیینی‌لره اطلاق اولنور.
— قلاسیك اسلوبلرده کوچوك کوکبه‌لره واورته‌سنه اوفاق بر چیچك واطرافنه یاپراقلر یاپیلان منفرد تزیینات موضوعلرینه کوبك دینور.

تپه چیچکی ، کوبك

Flore ازهار .

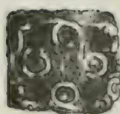
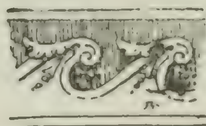
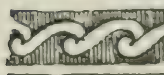
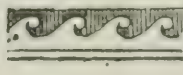
١
٢
٣
٤

نباتاتدن آلنان اسوس موضوعلری. تورکلرك تزيينات اولەرق قوللاندقلری باشليجه چيچكلر، لاله، نار، قرنفيل چيچكلريدر ؛ بونلره تورك ازهاری دينور . La flore grecque أسكی يونانك تزيينات اولەرق قوللانديغی چيچكلردر .

موجه

١ ابتدائی. ٢ بسيط. ٣ قرنه‌لی. ٤ چيچكلی.

Flots (grecs) *(archit)* موجه* (S) شكلنده تكرر ايدەن تزيينات.

موجه

Flou بولانيق .

محيطی (contour) و تجسيمی (modelé) بلليسز اولەرق ياپيلمش اولان اثره دينور . «بولانيق بر رسم» فوطوغرافيده خطلری كسكين چيقميان رسملره دينور.

Fond زمين، اوزاقلقلر . ديب زمينی .

رسم و نقشده افق و افقه يقين اولان قسملره «اوزاقلقلر» دينور . (Le fond d'un paysage) بر منظرك اوزاقلقلری كبی . اكر رسم ياپيلان سطحك كنديسی مراد اولونيورسه زمين دينور . مثلا شو تصويرك زمينی چوق قيرمزی اولمش وياخود زمينی تصوير ايله مناسبتدار اولمايان بر طابلو دينه‌بيلور بو حالده زمين موشامبا و يا كاغدی اورتن عمومی رنكه عائددر . فوطوغرافياده اشخاصك آرقەسنه قونيلوب اوزرنده رسملر بولونان پردەلرەده

زمین پرده‌سی fond دینور. بونلرك مختلفلری واردر صالون دیب زمینی un fond de salon رستائی بر دیب زمینی کبی . un fond rustique

Fond gradué تدریجی زمین.

اکثریا فوطوغرافیلرده استعمال اولونان و بر طرفدن باشلایوب کیتدکجه آچیلان ویا قویولاشان زمینلر .

Fond grainé *(grav)* قوملی زمین .

قورشون قلمی کبی رسم حصوله کتیرمك اوزره manière de crayon دیدکاری اصول حکده، طارامه چیزکیلری کبی اولمیوب اوفق نقطه‌لرله طبقی قورشـون قلمی ایله یاپیلمش رسملره بکزه‌ین بر رسم حاصـل ایتمك اوزره قوللانیلان معدنی لوحه‌لرك زمینی.

Fondation *(archit)* تمل .

اوستنه بر بنانك اوطورمسی و صـاغلام اولمسی ایچون یاپیله‌جق اولان تمل دیوارلریله طولدیریلان خندقلر و بو خندقلرك ایچنده‌کی دیوار قسمی .

Fondement *(archit)* تمل دیواری .

تمل خندقلری ایچنه یاپیلوب طوپراقك سطحی سویه‌سنه قدر اولان دیوارلر.

Fonderie دوکومخانه.

دمیر، پرنج ویا طونجدن معمول هیکل ویا سائر آثار صنعت دوکولن فرونلر.

Fondre *(peint)* قایناشدیرمق .

یان یانه اولان هرایکی رنکك کنارلرینی آچیقلاشدیره‌رق ویاخود بربرینه مزج ایدرك حلول ایتدیرمك. هر ایکی رنکی بربرینه قایناشـدیرمق . یاغلی بویاده اوست اوسته وبعضاً یان یانه قونیلان رنکلر، یوموشاق بر فورچه ایله حفیفجه چکیله‌رك یکدیکرینه قایناشـدیریلور . صولی بویاده فورچه صولیجه طوتیله‌رق هر ایکی رنکك کنارلری اریدیلمك صورتیله قایناشدیریلور .

Fonts baptismaux وافتیز قورناسی*

وافتیز قورناسی

وافتیز مراسمنده چوجوقلری طالدیرمق ویا ایصلاتمق ایچون خرستیان کلیسالرنده بولونان ماء مقدس قابی.

رومانو بیزانتین و غوتیك دور معماریلرنده بونلر طاشدن، باقیردن و قورشوندن یاپیلوردی. بعضلرینك قاپاقلری واردی.

Forcé جبری، زورینه.

كرك نقش اولونمش وكرك نحت اولونمش انسان وحیوان رسملرنده وضعیتك غیر طبیعی اوله‌جق صورتده مبالغه‌لی بر شكلده اولمسنه دینور.

Format قطعه، بوی.

كتاب وكاغدلرك بویوكلكلری، بویلری. اوقتاو قطعه‌سنده بر كتاب. بطال بوی بر كاغد كبی.

Forme شكل.

رسم ونحتده، رنكك غیری اوله‌رق، یالكز محیطك وجوده كتیردیكی هیئت مجموعه‌در.

chercher la forme d une figure برانسان ویا حیوان رسمنك شكلنی آرامق؛ یعنی رنكلریله مشغول اولمیه‌رق یالكز خطوطنی ومحیطنی رسم ایتمك.

— *(archit)* قوم دوشك.

معماریده بر زمینه چینی قاپلانه‌جغی وقت آلتنه دوشه‌نیلن قوم طبقه‌سی.

Fouetter *(archit)* چارپمق.

خرج ویا آلچی‌یی بر دیواره صیوامق ایچون او دیوارك سطحنه حیزلیجه آتمق.

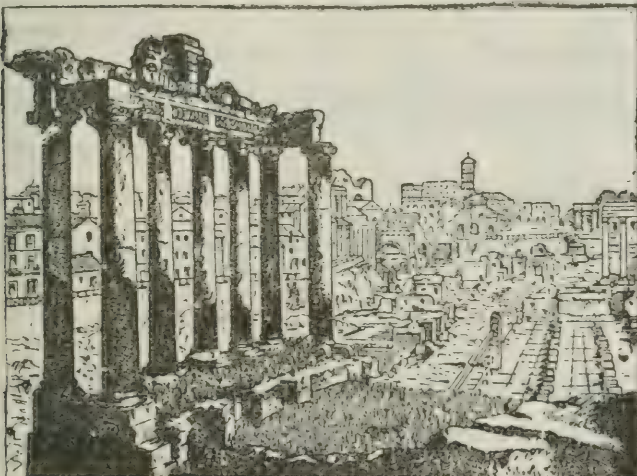

Forum

روما فوروم *

١ — حبسخانە
٢ — تابولاریوم (مخزن اوراق)
٣ — وەسپاسیەن معبدی
٤ — قونقورد معبدی
٥ — سەپتیم سەوەر طاق
٦ — تریبون
٧ — رواق
٨ — سەزار معبدی
٩ — رەژی
١٠ — وەستا معبدی
١١ — قاستور معبدی
١٢ — بازیلیك
١٣ — ساتورن معبدی
١٥ — یالدیزلی ستون
١٦ — تیبەر طاق

قدیم رومادە خلقك اجتماع ایدەرك مسائل حقوقیە وتجاریە ایلە مشغول اولدقلری بویوك

« فوروم » ك خرابەسی « كورلن ستونلر ، ساتورن معبدینكدر »

میدان. بومیدانك اطرافندە محكمە، معبد وبوكبی مبانیٔ عمومیە بولنور. فورومـلرك زماندە معاملۀ تجاریەنك كچدیكی بر بورسە مقامندە ایدی. اطرافندە بانقە كبی مالی مؤسسەلر و سائرە بولنوردی. رومادەكی فوروم بوكون كاملاً خراب اولمشدر.

Fouillé آراشديريلش .

بويوك بر تتبع ودقتله الك اينجه نقطه‌لرينه قدر افاده ايدلمش أثرلر حقنده قوللانيلور .

Fragment پارچه، اقسام معماريه .

هيكللردن قيريلوب قالان پارچه‌لر ويا سوس موضوعلريله ستون، پرواز، باشلق كبي معماري‌يه عائد منفرد اقسامه دينور .

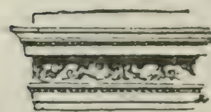
Fresque فرەسك .

خصوصي صورتده احضار ايديلن بياض صيوا اوستنه، دها صيوا ياش ، ايكن سوريله‌رك ياپيلان ديوار نقشلريدر كه صيوانك درونه نفوذ ايدرك عصرلرجه رنكني محافظه ايدر . بو اصول الك اسكي نقش اصوليدر . قديم يونانيلر وبيزانسليلر كثرتله قوللانمشلردر . قعريه جامعي ديوارلرنده‌كي فرەسك رسملر مشهوردر . بو اصولده رسم ياپمق ايچون ديوارك صيواسي دها ياش، فقط پارماق باطمایاجق قدر قتي ايكن اوجلري سيوري ، قيللري اوزون وسرتجه فورچه‌لر (brosse)له ايشله‌نور .

بويالر طوپراق چاناقلر ايچنده حاضرلانور وصولانديريلور . بوعادتا كيرەچلي بر نوع صولي بويادر . كيرەچ ديواره نفوذ ايتدكجه رنكلر دها صولوقلاشور . رنكين اولمسي آرزو ايديلن اقسامه درعقب اوچ درت قات چكيلير . قورودقدن صوكره رنك اورولورسه لكه ياپار . بو اصوله ايتاليانلر (Fresco) ديرلر .

Frise *(archit)* أفريز *

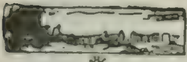
صاچاقلق (entablement) لرده باش طابان (architrave) ايله قورنيش (corniche) آراسنده‌كي دوز ويا رسملي وتزيينات ايله مزين قسمدر.

أفريز

دوريك نظام معماريسنده أفريز، مه‌طوپ métopesلر وتريغليف (triglyphes) لرله مزيندر . قورەنتيەن وايونيك نظامنده قابارتمه (bas relief) لرله تزيين اولونمشدر .

طولی عرضندن پك چوق فضله‌اولان واوزون اوله‌رق دوام ایدن رسم، نحت، نقش آثارینه‌ده أفریز (frise) تعبیر اولونور.

أفریز

Fronteau *(archit)* کرچوك آلنلق.

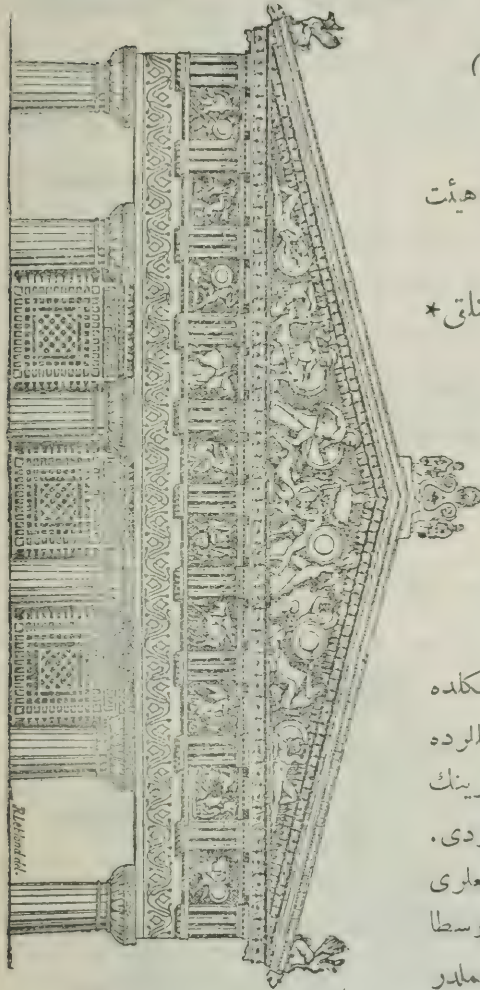
آلنلغك کوچوکی.

Frontispice *(archit)*

اساس جبهه.

بر بناده اساس جبهه‌نك هیئت عمومیه‌سی.

Fronton *(archit)* آلنلق★

آلنلق

بنالرك ویا قاپو و پنجره کبی اقسامك اوستنده تپه‌لك (couronnement) اوله‌رق انشا ایدیلان و مائل ایکی (قورنیش) لك افقی بر صاچاقلق قورنیشی ایله برلشمسندن حصوله کلن مثلثی شکلده ویا آلتی افقی، اوستی مدور شکللرده تپه‌لکلردر. ازمان قدیمه معبدلرینك جبهه‌لرنده دائما (آلنلق) یاپیلوردی. بو آلنلقلرك ایکی مائل ضلعلری دامك میانی اورترلر. قرون وسطا مبانیسنده دخی آلنلق مستعملدر فقط بونلر صاغر وطولواولمیوب مشبك (ajourés) واویمه‌لی اوله‌رق یاپیلورلر. بونلره gables ویا pignons دینور. بو نوع آلنلقلر سیوری و مثلثی اولوب غوتیك و رومان معماریلرنده مستعملدر. آلنلقلرك مختلف شکللری واردر.

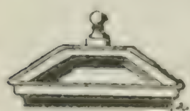
مشبك آلنلق * Fronton à jour

آلن (tympan) قسمنه يووارلاق
بر دليك آچيلمش آلنلق.

مشبك آلناق — آلناق

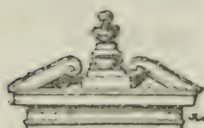
Fronton à pans

منحرف آلنلق

منحرفه آلنلق *

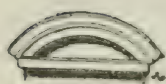
ايكى مائل ضلع ايله اوزرلرنده افقى بر قسمدن عبارت و اكثريا دها اوستنه بر امامه قونولمش آلنلقلر.

كسيك آلناق

كسيك آلناق — brisé *

ايكى ضلع مائلى بربرينه التصاق ايتميوب ياريده قالان وبعضاً قيوريلان و اورته‌ده‌كى بوشلغه بر كرسى اوستنده بر هيكل ويا صاقسى قونيلان آلناقلر.

مدور آلناق

مدور آلنلق — circulaire *

قورنيشلرى بر قوس دائره شكلنده اولان آلنلق.

چفت آلنلق — double *

چفت آلناق

برى ايچنه ياپيلان ايكى آلنلق. بونلردن برى برصاچاقلغه (entablement) تپه‌لك (couronnement) وظيفه‌سنى كوروب مذكور آلنلغك tympan يعنى آلنى ايچنده‌كى بر پنجره ويا بر سوسك اوستنده‌ده ايكنجى بر كوچوك آلنلق ياپيلور.

كسيك آلناق

كسيك آلنلق — entrecoupé *

كسيك آلنلقلرك عينيدر. fronton brisé

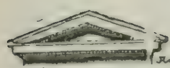
قیوریق آلنلق . — **par enroulement**

مثل قورنیشلری، افقی قورنیش اوزرنده قونسول کبی قیوریلان آلنلق.

اتکسز آلنلق . — **sans base**

قاعده قورنیشی اولمایان آلنلق.

باصیق آلنلق * — **surbaissé**

باصیق آلنلق

رأسنده‌کی زاویه‌سی غایت منفرج اولان یاتیق وباصیق آلنلق. طولی اوزون اولان مبانیده استعمال اولونمشدر.

سیوری آلنلق. — **surmonté**

رأسنده‌کی زاویه حاد اولان سیوری آلنلق.

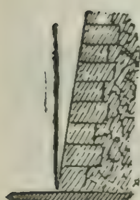
مثلثی آلنلق . — **triangulaire**

مثلث متساوی الاضلاع شکلنده آلنلق .

Frottis *(peint)* اینجه طلا .

آلتده‌کی رنکی و یاخود موشامبانك قابارجقلرینی اورتمیه‌جك قدر اینجه بویا سورمکه دینور . بو صورتله اینجه اوله‌رق سورولان رنکلر حفیفلك وشفافیتی حسبیله کولکه‌لرده شفافلق حصوله کتیررلر.

Fruit *(archit)* شیو ، میل *

شیو ، میل

دیوارلرك خارجنده سطحلرینه ویریلن میل. اکر دیوار طیشارویه طوغری مائل اولورسه اوکا عکسی شیو دیرلر.

Fusainiste کومور قلم رسامی.

کومورله رسم یاپان صنعتکار.

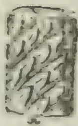
Fuselé *(archit)* بوغوملی مقاره *

ارتفاعلرینك ثلثنده شیشکین اولان ستون وتپه‌لك (couronnement) موضوعلری و سائره حقنده مستعملدر. قاعده‌لری و تپه‌لری بربرینه یاپیشمش مخروطلرك بر صیرایه دیزیلمسندن حصوله کلان سیلمه تزییناتنه‌ده دینور.

بوغوملی مقاره

Fût *(archit)* ستون کووده‌سی *

ستونك باشلق وقاعده آراسنده‌کی اسطوانی قسمی. ستون کووده‌لری یا ییولر ویاخود سائر شکللرله تزیین اولونور و علی الاکثر دوز اولور. کووده‌نك آشاغی قسمنده‌کی نصف قطری چاپ module نامنی آلیر ونظامات معماریه اولچیلرنده واحد قیاسی خدمتنی کورر.

ستون کووده‌سی

Fuyant فراری .

بر طابلوده‌کی اوزاقلقلر (Lointaines) ك مناظراً درین کورونشلری وکیتدکجه کوچولملری.

Gabarit *(archit)* قالیب .

بر کمر ویا برسیلمه‌نك انشا واعمالی ایچون اعمال جسامتنده grandeur d'exécution و او کمر شکلنده یاپیلان تخته ویا ده‌میر اورنه‌ك (modèle). کمر قالبی ، سیلمه قلبی که کمر و سیلمه‌لر اشبو قالبیه کوره انشا اولونور.

Gâble *(archit)* سیوری تپه‌لك ٭

سیوری تپه‌لك

غوتیك و رومان معماریلرنده اکثریتله مستعمل سیوری و مشبك آلنلق (fronton). بونلر بنالرك چاتی ماقاصلرینی وقالقانلرینی اورتمك ایچون‌ده مستعمل اولدیغی کبی سیوری کمر (ogival) تقویساتك (arcature) اوستلرینه تپه‌لك اوله‌رق دخی وضع اولونورلر. بعض کلیسا قاپولرنده مختلف سطح شاقولیلر داخلنده طیشارویه وبربری اوستنه چیقنتیلی اوله‌رق یاپیلورلر. تورك معماریسنده مستعمل دکلدر.

Gaine *(archit)* ترس اهرام آیاقلق ٭

ترس اهرام آیاقلق.

آشاغی طرفی دار ویوقاریسی کیتدکجه کنیشله‌ین آیاقلق (piédestale) که اوزرلرینه هیکلچه‌لر (statuette) ، «بوست» هیکللری (buste) ویا سائر صنعت اشیلری قونیلور.

Galbe محدبیت .

ستونلرك مولدلرنده اورته‌یه طوغری کیتدکجه محدب اولملری .

Galbé *(archit)* قارنلی .

اورته‌سی شیشکینجه اولان ستونلره دینور .

Galerie *(archit)* اوزون صوفه ، کمر آلتی ، شیروان ، شرفه ٭

غاله‌ری

طولی عرضنك لااقل ایکی مثلی اولان اوزون و بیوك صوفه (salle). لوور ، ورسای ، فونتبنلو کبی اسکی سرایلرده بو کبی galerie لر غایت مزین بر اوزون صوفه‌لردن عبارتدر .

معماریده، خارجی ویا داخلی جبهه‌لرده تأسیس ایدیلن قاتلره ستون ویا درابزانلر وضع اولونه‌رق حصوله کتیریلن شیروانلردر . آیاصوفیه جامعنك یوقاریکی قاتلرینه Galerie supérieure فوقانی شیروان و فوقانی محفل دینور . خنکار محفلی. کبی .

بعض بنالرك خارجی قسمنده دائرآ مادار طولاشمق ایچون یاپیلان كمرلی یوللرەده تعبیر اولونور . بر نوع غالەریلرده واردركه بونلر أسكی كلیسا وشاتولردەكی قولەلرك یوكسك چاتیلرینك كریشلرینی استناد ایتدیرمك ایچون بنانك خارجنه بیندیرمه و چیقمه صورتیله یاپیلان شرفەلردر . منارەلرك شرفەلرینەده galerie دینور .

— (salle théatre) بر تیاترو salleنك یوقاروسنده دائرآ مادار یاپیلان بالقون.

— طابلو، هیكل وسائرەكبی صنعت أشیاسی قوللكسیوننه تسمیه اولونور.

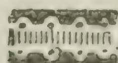
— تاریخی اشخاص و مناظری كوسترن حكیاتدن عبارت بعض قوللكسیونلرەده دینور.

غاللو ـ رومەن . Gallo - romain

غول اقوامنك روما حاكمیتی آلتنده بولوندیغی زمانه عائد آثار صنعت و عتیقیات حقنده قوللانیلور . اك پارلاق دوری، بشنجی عصر میلادیدن طقوزنجی عصره قدردر.

Galon (archit) شرید *

شرید

دوز دیا اوجەلی بر شرید اوزرنه دیزیلمش بونجوقلردن عبارت تزیینات موضوعی.

غالوانوپلاستی . Galvanoplastie

هیكل ، قابارتمه ، قابارتمه حككی آثارك قالیبلرینی آلەرق مذكور قالیبلری ، الكتریق جریانی كچن بر بانیو ایچنده وقارشولرنده معدن لوحەسی اولەرق قویوب ، مذكور معدنك محلولده اریەرك قالیبه یاپیشماسی صورتیله عیننی استحصال ایتمك اصول مخصوصیدر .

دەمیر ویادوكمەأشیایه بواصول ایله آلتون، كوموش، باقر وسائرەقپلانور. قپلامه و دوكمەلرده قوللانیلان بو اصوله « ألكترو میخانیكی » Electro - mécaniques اصوللر دینور .

مسطرِ الوان. Gamme des couleurs

بر رنكك فروق متعاقبه (nuances successives)سی ودرجاتی حقنده مستعملدر ؛ مع مافیه مسطرالوان دینیلنجه طیف شمسده‌كی یدی رنكك آیری آیری آجیقدن قویویه قدر اولان درجاتی آكلاشیلماملیدر. هر رنككده كثیف intense، رمادی grisatre، مجرد neutre) وشدتلی vigoureuse) پرده‌لرینك (gamme) درجاتیده واردر. بر رنكه خصوصیت ویره‌ن پرده اورنكك پارلاقلق وشدتنه‌ده تابعدر. مثلا برطابلو هرهانكی بر(مسطرالوان) gamme des couleurs) ه كوره یاپیلورسه او طابلویه كیره‌ن رنكلرك هیچ بری او مسطردن خارج قالمامالیدر ؛ زیرا بشقه بر مسطره عائد یابانجی بر رنك، طابلونك بوتون رنكلرینی بوزار وآهنكی اخلال ایدر. بونی ایضاح ایده‌لم: مثلا بر طابلوده قیرمزی بایراقلر ایچون او طابلونك دیكر رنكلرینك ایجاباتندن اوله‌رق قویو كیره‌میدی و براز مورجه بر رنك قوللانیلمش ایسه طابلونك بشقه بر یرنده‌كی بو نوع قرمزیلركده عین مسطره تابع بر قیرمزی اولمسی لازمدر ؛ یوقسه دها چی ویا قویو بر قیرمزی او طابلوده‌كی هوایی ودرینلكی بوزارق بر لكه كبی قالیر.

قبضه سپری. (art. dec.) Garde

قلنجك صاپنده ألی محافظه‌یه مخصوص كوپرو.

أشیا خانه. Garde - meuble

فرانسه‌ده حكومته عائد قیمتلی أشیا و خالیلرك محافظه‌سنه مخصوص انبارلر وبونكله مشغول‌اولان‌اداره‌یه‌اطلاق‌اولونور. بوأشیالر رجال حكومتك قوناقلری ودوائر رسمیه‌نك تفریشنه وبعض شاتولرله أسكی سرایلرك مفروشاتنه عائددر. اشبو اداره بعضاً قیمتلی أشیالرینی تشهیر ایتمك صورتیله سرگیلرده وجوده كتیرر.

— نقل ایتمك ویا سیاحت ایتمك ایستیه‌نلرك أشیالرینی بر مدت موقته ایچون ایجار مقابلنده محافظه ایدن اداره وانبارلره‌ده تعبیر اولونور.

Garde - vue كوز سپری.

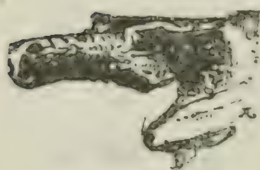
حكاكلرك ایشلركن، ضیادن كوزلرینی محافظه ایچون آلنلرینه طاقدقلری هلال شكلنده موقووا كه اكثریا یشیل آستارله قاپلیدر.

Garde - robe البسه‌لك، جامه‌كاه.

تیاترولرده و سائر یرلرده، كیرنجه چیقاریلان پالطو، شمسیه و سائره‌یی محافظه‌یه مخصوص اوطه و مأمور. تیاترو صحنه‌لرنده صنعتكارلرك البسه‌لری حفظ اولونان دائره.

Gargouille *(archit)* اولوق، میزاب.

قرون وسطا مبانیسنده داملرده‌كی یاغمور صولرینی بنانك تملندن اوزاقجه بر محله آقیتمق ایچون دامدن طیشارویه طوغری چیقاریلمش اولوقلردر.

اولوق، میزاب

بونلرك استعمالی اون ایكنجی عصر میلادیدن صوكره تعمم ایتمشدر. بو اولوقلر طاشدن معمول اولوب اكثریا ـ غوتیك معماریسنده ـ عجائب الشكل حیوان باشلری و شیمه‌رلر شكلنده یاپیلمشدر؛ صو، بونلرك آغزلرندن چیقیورمش كبی یره دوكیلور. اون بشنجی واون آلتنجی عصرلرده قورشوندن یاپیلمش اولانلریده واردر.

قالقانلی (pigeon) قرون وسطا أولرنده قالقانك قاعده‌سنده و ایكی طرفنده صولری سوقاغه دوكن اولوقلر واردر.

قرون وسطا معماریسنده بو اولوقلر مهم بر عنصر معماری ماهیتنی اكتساب ایتمشلر و تزیینات مقامنده قوللانیلمشلردر، حتی هیكل شكلنده اولانلری دخی واردر. اولوقلره، تورك معماریسنده كثرتله تصادف اولونور. بزده‌كی اولوقلر یكپاره طاشدن اویولمش دوز و ساده‌در.

كعبهٔ مكرمه‌نكده آلتون اولوغی واردر.

Garnissage *(céram)* قاپلامه، یاپیشدیرمه.

اوانی ترابیه‌دن بر پارچه‌نك اوستنه معدنی ویا ینه او خموردن بعض پارچه‌لر علاوه ایده‌رك سوسله‌مك.

Gauchir چارپیلمق .

مسطحلغنی غیر منتظم صورتده غائب ایدن سطحلر حقنده مستعملدر .
یاش آغاجدن معمول چرچیوه‌لره گیرلمش موشـامبالرك چارپیلمسی کبی .
قوری آغاجدن یاپیلمایان تخته لوحه‌لر وسائره‌ده چارپیلورلر.

Géminé *(archit)* ایکیز .

ایکیشر ایکیشر یان یانه بولونان پنجره‌لر، کمرلر وستونلر حقنده مستعملدر.

Génie دها .

ذکا نك فوقنده بر قابلیت فوق‌العاده . رافائل ، میکل آنژ برر دها
صاحبی صنعتکار ایدیلر .
(Le génie de l'art) «دهای صنعت» قانادلی برانسان ویا چوجق رسمی
اولوب روح صنعتی تمثیل ایدر .

Genre حیاتی رسم ، حیاتی طابلو .

حیات حقیقیه و حیات بشرله مناسبتی اولان بالجمله صحنه‌لرك طابلولرینه
«حیاتی‌طابلولر» تسمیه‌اولونور. بوصنف رسملره دینی وتاریخی رسملر داخل
اولماز. حقیقی حیات صحنه‌لرینی کوسترن مثلا چشمه‌دن صو طولدیران برقادین،
سوقاقده بر صاتیجی ، بر أو داخلنده بر قاچ اشخاص ، بر سواری ، دانس
ایدن بر غلبه‌لك بونلر هپسی حیاتی طابلولر جنسندندر ؛ بو طرز رسملرده
اختصاص کسب ایدن رساملره «حیاتی» صحنه‌لر رسامی دینور. دیکرلرینه‌ده
مثلا تصـویرده (portrait) اختصاصی اولانه تصـویرکار «پورتره رسامی»
(portraitiste) ، منظر رسملرنده اختصاصی اولانه منظر رسامی دینیلور .

Géométral *(perspect)* افقی لوحهٔ ارتسام .

زمین لوحه‌سی .
مناظری چیزیله‌جك شـیلرك پلاننی رسم ایتمـکه مخصـوص اولان افقی
لوحه‌نك تعبیر مختصری .

— رسم هندسی .

بر بنا ویا بر شیئك رسم هندسیسی دیه ، او بنا ویا شیئك خطوطی آراسندهکی نسبتلری عینیله طوغری اولهرق ارائه ایدن رسملره دینور . بوکبی رسملر ، رسم مناظرینك عکسیدر . یعنی مناظرهدهکی کبی مسافهنك اوزاقلغی نسبتنده ابعادی کوچوك کوسترمك اوزره یاپیلمش رسملر دکلدر . هر خطی اولچو اوزرینه رسم اولونمشدر .

Géometrie descriptive هندسهٔ ترسیمیه .

اجسامك شکللرینی ، بری افقی دیکری شاقولی ایکی لوحهاوزرینهارتسام ایتدیرمك صورتیله ابعاد حقیقیهلرینی و وضعیتلرینی کوسترهن علمه دینور .

Geste اوضاع .

بر رسم ، بر نقش ویا بر تحت اثرنده وجود واعضای وجودك طوروشی . مثلا : بو هیکلك اوضاعی کوزهل دکلدر دینور .

Gigantesque غولانه .

غایت جسیم نسبتلرده یاپیلان ویاخود مستثنا برقیمتی اولان اثر صنعتلره دینور .

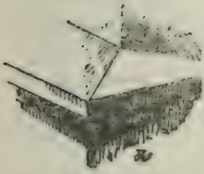
Girouette یلقوان ، فیریلداق .

داملرده روزکارك عدیکی استقامتی کوسترمك اوزره قونیلان میل اوستنده دونر لوحه ویا اوق . اخشاب بنالرده صاچاغك اوکنه میخلانان وکیرهمیدلرك اغزلری قارشوسنه کلن دوز تختهیهده دینور .

Glacis (peint) غلاسی .

یاغلی بویاده اولجه یاپیلمش اولان بویالر قوریدقدنصوکره اوزرینه یاغلی وشفاف اینجه بر قات بویا سورهرك رنکلر آراسنده آهنکی تأمین ایتمك اوزره قوللانیلان شفاف رنکه دینور .

Glacis de corniche *(archit)* قورنیش شیوی *

قورنیش شیوی

بعض قورنیشلرك ، اوست طرفنده صولرك آقمسی ایچون مائل یاپیلان سطحلری .

Gland *(archit)* پوسکول *

صاچاق ویا پالاموط شکلنده منحوتات .

پوسکول

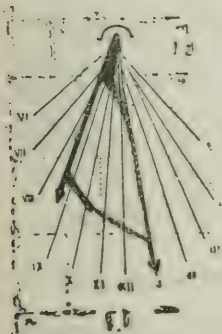
Glaise لوله‌جی چامورى .

حدید ، قوم و قالسکرله ممزوج کیللی بر نوع طوپراقدرکه هیکلتراشلر موده‌للرینی بونك چاموریله یاپارلر . دائما رطوبتلی اوله‌رق محافظه ایدیلور . بو چامورله یاپیلان موده‌للر ایشلندیکی زمان ایصلاق بر بزله اورتوله‌رك قورومقدن محافظه اولونور . چونکه هوایه معروض قالنجه قورور و چاطلار ؛ باخصوص داخللرینه تجهیزات قونولمش ایسه چاطلامغه دها مساعد اولور .

Glyphe *(archit)* غلیف .

بعض دوز سطحلری تزیین ایتمك و اقسامه آییره‌رق یکنسقلغنی ازاله ایتمك ایچون اویوق اوله‌رق حك ایدیلن ییولردر .

Gnomon بسیطه ، مِزْقَم ، کونش ساعتی *

بسیطه ، کونش ساعتی

قرون وسطا بنالرنده کونش کوره‌ن جبهه‌لره ، کونشك وضعیتنه کوره حصوله کتیردیکی کولکه‌لرك اوجی تصادف ایده‌ن محله برر رقم قونولمش ، معدنی میللی طاش لوحه‌لردرکه ساعتی کوسترر .

Godet *(peint)* بويا طاباغى ، حقه ، ياغ حقه‌سى ⭑

رساملرك پالت كنارينه طاقوب ايچنه ياغ قويدقلرى كوچك معدنى قابلر . صولى بويادە قوللانيلان حقه‌لر يورساندر .

Gorge *(archit)* بويون ⭑

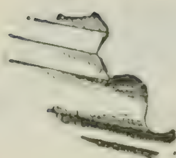

پروفيلى مقعر اولان بر نوع سيلمه .

بويا طاباغى

Gothique غوتيك .

قرون وسطاده استعمال اولونان براصول معماريدر . سيورى كمر اسلوبنده ياپيلمش اولان بو اصول معمارى شرق وعرب معماريسنك تأثيريله حصوله كلمش ورومان اسلوبنى تعقيب ايتمشدر . بونك الك كوزل انموذجلرى اون اوچنجى عصر ميلاديده ياپيلمشدر . (١٥) و(١٦)نجى عصرلرده عناصر تزيينيه‌سى شعله‌وى شكللر آلديغندن طولايى gothique flamboyant ناميله بر نوعى وجوده كلديكى كبى « رەنەسانس » دن أولده چيچكلرينك فضله‌لاشـه‌سى و تزييناتنك آرتمسى حسبيله gothique fleuri اسمنى آلمشدر .

بويون

Gouache كواش .

ضمغلى وباللى صو ايله أزيله‌رك خمور حالنه كتيريلمش غير شفاف بر نوع صولى بويادر كه بو اصول ايله ياپيلان رسملرده كاغدك بياضى هيچ برخدمت كورمز وبويالرله كاغد تماماً اورتوله‌رك بياضلرى وآچيقلقلرى بويالره قاريشديريلان بياضله حاصل ايديلور . أسكى مينياتورلر «كواش» اصوليله ياپيلوردى . (برهان قاطع)

دستك

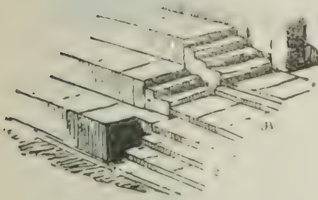
Gousset *(archit)* دستك ⭑

بر برينه استناد ايدەن ايكى ديرەكى طوتمق اوزرە مائلاً قونيلان پارچەلر .

Gouttière *(grav)* دوداق .

حك یاپیلدیغی زمان كذاب مایعنی آقیتمق اوزره لوحه‌نك كنارینه بالمومی ایله یاپیلان اولوق شكلنده كوچك بر كوشه.

Gradine *(sculpt)* دیشلی قلم .

قدمه‌لر

برقاچ دیشی اولان دمیر قلم كه هیكلتراشلر مرمرلرك قاباسنی اونكله آلیرلر.

Gradins قدمه‌لر *

بربرندن یوكسك اوله‌رق یاپیلان قدمه‌لی سدلر وصیرالر . أسكی یونان وروماتیاترولرنده یاپیلیوردی.

Grandeur d'exécution اعمال جسامتی .

نحت موده‌للری وپلان و معماری و ماكنه رسملرینك اعمال اولونه‌جق بویوكلكده یاپیلمشلرینه دینور .

Grandeur nature طبیعی جسامت .

هرهانكی برشیئك حقیقی جسامتنه مساوی اوله‌رق یاپیلان رسمی حقنده قوللانیلور .

Graveur حكاك .

معدنی ویا تخته لوحه‌لر اوزرینه هر نوع رسم اویان صنعتكار . كیمیوی اصوللرله رسم قازان صنعتكارلره‌ده حكاك دینديكی كبی بزده مهر قازانلره‌ده اطلاق اولونور .

Gravure حكیات .

هر نوع حك آثارینه دینور. معماریده اویوق اوله‌رق یاپیلان تزیناته‌ده دینور .

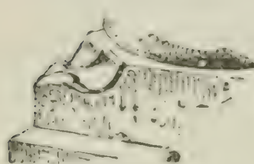
عاشق يولى

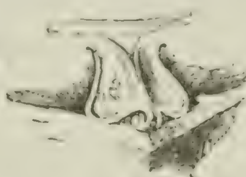
Grecque عاشق يولى *

منكسر خطلرك يكديكرينه عموداً طولاشمسندن حصوله كتيريلش بر نوع (motif d'ornementation) موضوع تزيينيدر .

Griffe *(archit)* پنجه *

رومان اسلوبنده‌كى ستونلرك (base) قاعده‌لرنده‌كى مدور و محدب سيلمه (moulure) لرى، اوزرينه‌موضوع اولدقلرى مربع كرسى‌يه ربط ايتمكه خادم اولان تزيينى بر ياپراق feuille d'ornementa-tion) در .

پنجه

Griffon غريفون *

غريفون

باشى قارتال، وجودى آرسلان شكلنده خرافى بر حيوان رسمى . ايران ، آثوريه و يونان معماريلرنده تزيينات اوله‌رق قوللانيلور .

Grillage *(archit)* پارماقلق .

مشبك حاضر تشكيل ايتمك اوزره آخشاب ويا دمیردن معمول پارچه‌لرك يان يانه كتيريلمسندن ويا تزيينى بر شكلده ترتيب ايديلوب ربط اولونمسندن حصوله كلن بولمه‌لر .

Grisâtre رمادى .

كول رنكنه بكزه‌ين .

Groupe زمره .

برهیئت تشکیل ایده‌جك صورتده طوپلانمش اولان اشخاص (figures) ویا أشیا.

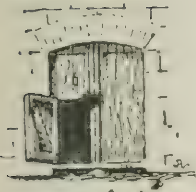
مثلا: برطابلونك مختلف زمره‌لری آهنکدار کتله‌لر (masse) تشکیل ایتملیدر.

Groupement تجمع ، تجمعات ، کومه .

رسم ، نحت ، ویا نقشده شکل وصورت (figure) لرك جمعنه دینور . بو طابلوده‌کی تجمعات آهنکدار دکلدر کبی .

Guichet *(archit)* دریچه ، قاپو یاوروسی ، کیشه *

بیوك قاپولرده قانادلردن برینك ایچنـه آچیلان کوچوك قپو .

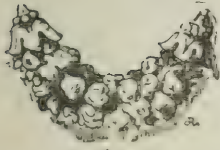

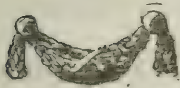
دریچه ، قاپو یاوروسی ، کیشه

Gynécée حرم ، ماتم ، قادینلره مخصوص قسم .

کلیسالرده قادینلره مخصوص اولان قسم . قدیم یونان أولرنده ارککلرك اوطوردیغی قسمه سلاملق (andronitis) دینوردی .

Guirlande آصقی *

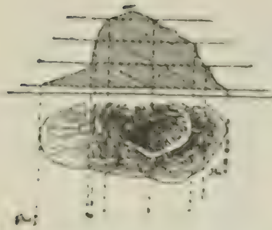

آصقی

چیچك ، یاپراق ویا میوه‌لردن عبارت اوله‌رق هوده کبی بر آرایه کتیریله‌رك ایکی اوجلرندن آصیلمش و قورده‌لالرله باغلانمش ، اورته‌لری شیشکینجه شکلده موضوع تزیینی (motif d'or-nementation) لردر . بزده کلینلرك اوطوردقلری یرك اوستنه یاپیلان تزییناتده آصقی دینور .

طارامه

Hachure *(grav)* طارامه *

يكديكرينه موازى ويا چاپراست چيزكيلرله رسمك مختلف قويولقلرينى حصوله كتيرمك و تجسيم (modelé) ايتمك ايچون قوللانيلان بر نوع اصول ترسيمدركه چيزكيلرك بربرلرندن آچيق ويا صيق اولمريله آچيق ويا قويو بر طون (Ton) وجوده كتيررلر. معماريده كولكهلرى كوسترمك ويا بركتلهيى اشعار ايتمك اوزره قوللانيلور. طوپوغرافيا خريطهلرنده اراضىيى كوسترمك ايچونده طارامه قوللانيلور. صارپ ودك قسملر طار وقالين چيزكيلرله، ميلى آز اولان قسملرده اينجه و آرالقلى چيزكيلرله ارائه اولونور.

Hangar *(archit)* خانغرد ، صالاش .

اطرافى خفيف برصورتده قاپاديلمش واوستى موقت برچاتىايله اورتولمش، اوته برى محافظهسنه مخصوص بويوك محل .

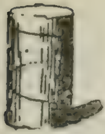
يوكسك قابارتمه .

Harem *(archit)* حرم .

اسلام أولرنده قادينلره مخصوص دائره .

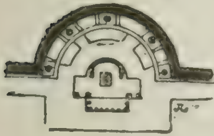
Haut - relief يوكسك قابارتمه *

او صورتله ياپيلمش آثار نحتيهيه دينوركه صورت (figure) لرى آرقهدهكى سطحه يالكز برقاچ نقطهده تماس ايدهجك وجهله مجسم ياپيلمشدر؛ يعنى قابارتمه اولهرق تماماً مجسمدر. عادى قابارتمه bas relief لرده ايسه اشكالك نصفندن زيادهسى آرقهسندهكى سطحه كومولى كبى طورر..

حلزون

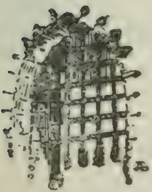
Hélice حلزون *

دونن بر اسطوانه‌نك سطحی اوزرینه تماس ایده‌رك عین زمانده یوقاری ویا آشاغی طوغری حرکت ایده‌ن بر شیئك چیزدیکی منحنی. اکثریا دونه‌ مردیوه‌نلره تطبیق اولونان بر شکلدر. معماریده قوره‌نتیه‌ن باشلقك مقاره‌لرنده‌کی قیوریملرده‌ده اطلاق اولونور.

هجرهٔ مدوره، نصف قبه

Hémicycle حجرهٔ مدوره ، نصف قبه *

شاپه‌ل وکلیسالرده محراب مقامنده اولان جهتك نصف دائره شکلنده یاپیلمسندن حصوله کلن قسم انشائی. معماریده نصف دائره شکلنده یاپیلان نصف قبه‌لره و قبه‌نك انشاسی ایچون یاپیلان آخشاب اسکه‌لره تسمیه اولونور.

آصمه پارماقلق

Herse *(arch. milit.)* آصمه پارمالق *

قرون وسطاده قلعه قاپولرینی دشمنه سد ایتمك فقط عین زمانده مدافعه ایده‌بیلمك اوزره ایکی دیوارك آرالغی بویجه زنجیرلرله آشاغی یوقاری حرکت ایدن بویوك دمیر پارمقلقلی آصمه قاپو.

قاپو طوقاغی

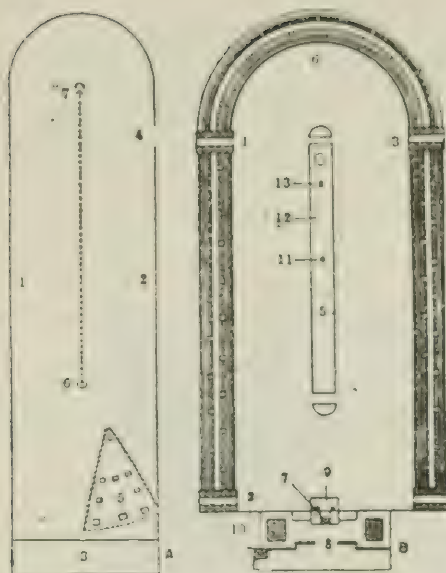
Heurtoir *(archit.)* قاپو طوقاغی *

قرون وسطاده قاپولری چالمق ایچون قوللانیلان مختلف شکلده‌کی حلق وطوقاقلره دینور. بونلرك پك مزین وظریف اولانلری واردر. بزده حالا استعمال ایدیله کلمکده‌در. اسکی مزین قاپو طوقاقلرینك ایچنده موزه‌لرده حفظ ایدیلان و اثر صنعت نظریله باقیلانلری پك چوقدر.

آناطولی اولرنده قاپو اوستنده‌کی تزیینات و طوقاقلرك پك کوزه‌للری واردر.

Hippodrome *(archit)* ایپودروم *

بیضی شکلده واوزون اولوب ایکی طرفلری نیم دائره کبی مدور آت قوشدورمغه مخصوص جانبازخانه (cirque) لر. بو کونکی قوشو محللرینه ده اطلاق اولونور.

ایپودروم

Horizon افق.

مناظرده افق، ذاتماً راصدك کوزی ارتفاعندن کچن وزمین خطنه موازی اولان برخط افقیدر. بو خطك اوست طرفنده اولان اشیانك افقی چیزکیلری یوقاریدن آشاغی یه طوغری و آلت طرفنده اولانلرك چیزکیلری آشاغیدن یوقاری یه طوغری کیدر کبی کورینور وحقیقتده موازی اولان افقی خطلر اشبو افق اوزرنده برنقطه ده برلشیرلر. رسمده الك اوزاق طاغلرك و دکیزك سما ایله برلشدیکی خطك سویه سنده کی قسمه افق دینور.

Horizon visuel افق بصری.

رسمده ارضله سمانك برلشیر کبی کوروندیکی خط. بوکا Horizon visuel افق مرئی دخی دینور.

Hôtel *(archit)* قوناق، اوتل.

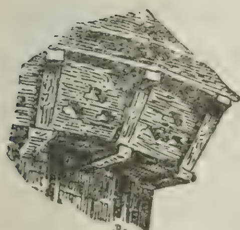
بیوك و مزین خصوصی أو. — Hôtel de ville شهر قوناغی، بلدیه دائره سی، حکومت قوناغی کبی رسمی مبانی یه دخی دینور.

Hotte *(archit)* اوجاق خوطوزی ، اوجاق کلاهی ، یاشماق *

اوجاق کلاهی

اوجاقلرك دومانی اوطه‌یه کیرمه‌مك ایچون اوکلرینه یاپیلان مختلف شکللرده‌کی اورتولر. أسکی زمانلرده اوجاق کلاهلری غایت مزین یاپیلیردی . کلاه دی‌یه بونلرك اوست طرفنده‌کی سیوری قسمه تعبیر اولونور بونك آشاغی طرفنده دومانلری طیشاری‌یه چیقمقدن منع ایدن قسمه‌ده یاشماق دینور. بعض آناطولی أولرنده‌ده پك صنعتکارانه یاپیلمشلری واردر. بوکلاهلر باجا کلاهیله قاریشدیریلمامليدر. باجا کلاهلری باجانك خارجنده‌کی اقسامنك اوستنه‌کلور. خوطوس دی‌یه‌اوجاغی باجایه ربط قسمه‌ایدن دینور.

Hourd *(archit)* اخشاب متریس، سنك انداز *

قرون وسطا شاتولرینك قوله‌لری تپه‌سنه و سکردملرك قورقوللری اوستنه بیندیرمه و طیشارویه طوغری طاشیرمه اوله‌رق اخشابدن یاپیلان و دیوارلرك دیبنی مدافعه‌یه مخصوص اولان غاله‌ریلر. بونلرك بعضلری طاشدندر. آخشاب اولانلری متحرك اولوب طاش قونسوللر اوستنه استنادایدر. اخشاب‌متریس، سنك‌انداز

اون دردنجی عصرده بو متریسلرك یرینه mâchicoulis «سنك‌انداز»لر قونولمشدر. فقط آلمانیا و اسویچره‌ده hourd اصولی ١٥ و ١٦ نجی عصرلره قادار دوام ایتمشدر .

Hypèthre *(archit)* هیپه‌تر، قاپو پنجره‌سی *

یونان معماریسنده اوستی قسماً آچیق و دامسز اولان معبدلره تسمیه اولونور. معبدلرده قاپولرك اوستنده‌کی پارمقلقلی بویوك پنجره‌لره اطلاق اولنورکه

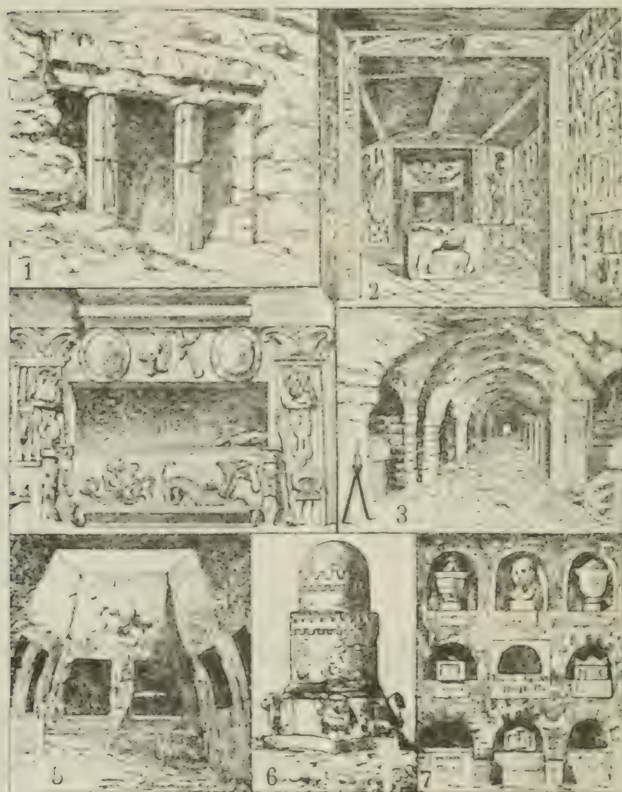
قاپو پنجره‌سی

معبده بو پنجره‌دن هوا و ضیا کیرر. ضیانی اوستندن آلان و دامك برقسمی آچیق اولان یونان معبدلرینه تعبیر اولنور .

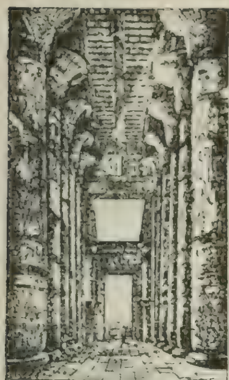
Hypocauste *(archit)* کولخان .

اسکی حماملرك آلتی ایصینمغه مخصوص (جهنملك) دینیلن قسمت بر اوجنده اولوب آتش یاقیلان اوجاغك بولوندیغی قسم . Hypocauste دی‌یه حمامك آلتنی ایصیتان بوش قسمه‌ده دینور . یعنی هم کولخان و هم جهنملك معناسنه گلور .

Hypogée یر آلتی خانه‌سی *

١ — بر مصر هیپوژه‌سی جبهه‌سی .
٢ — میت اوطه‌سی .
٣ — سه‌راپه‌ئوم غاله‌ریسی .
٤ — ثه‌تروسك مزاری درونی .
٥ — آمریت مزاری (داخلی) .
٦ — آمریت مزاری .
٧ — روماليلرك قولومبازيوم تسميه ايتدكلری یر آلتی مزارلری .

هیپوستیل

تحت‌الزمین معناسنه‌در . یر التنده یاپیلان هر دورلو مبانی ، مخزن ، معبد ، مزار وسائره‌یه اطلاق اولنور .

Hypostyle هیپوستیل *

ضاوانی ستونلرله طوتدورلمش بویوك صوفه‌لر و دیوانلر .

Idéal مفکوره ، خیالی .

صنعتده مفکوره ، یالکز صنعتکارك تصورنده‌کی کالدرکه دائما برغایهٔ خیال اوله‌رق قالور . مفکوره فردیدر . هر صنعتکارك کیتدیکی بر مفکوره واردر . مفکوره‌یه واصل اولمق دیمك صنعتکارك خیالنده‌کی تکامله ممکن مرتبه یاقلاشمق دیمکدر . beauté idéale مفکوره‌وی کوزه‌للك ـ خیالده تصور ایدیلن کوزه‌للك معناسنه‌در .

Idéaliser خیالی ، بر کوزه‌للك ویرمك .

بر صحنه‌یی ، بر رسمی یوکسك برحسله تصویر ایده‌رك کوزللشدیرمك ، دها یوکسك وکوزه‌ل کوسترمك .

Idéalisme افتکاریه .

فلسفه‌ده حقیقیه (réalisme) مسلکنك عکسی . أنا (moi)نك خارجنده‌کی أشیانك حقیقتنی قبول ایتمه‌ن ویالکز فکرك موجودیتنی فرض ایده‌ن نظریه .

Idéaliste افتكاری ، خیالپرست ، مفکوره‌جی .

اثرلرنده دائما مفکوره‌یی آرایان صنعتکار .

Idée فکر .

Idole صنم .

بت معناسنه دخی کلیر . الهلرك صورتنی تمثیل ایتمك اوزره یاپیلان بویالی ، یالدیزلی هیکللر .

Illustrateur مصور .

کتابلری و غزته‌لری رسملمه‌مك ایچون مصورات (illustration) یاپان صنعتکار .

Illustrer رسمله‌مك .

بر اثر ویا غزته‌یه ، حك ویا سائر طرز رسملر قویمق . اونده‌کی بحثلری رسملرله ایضاح ایتمك . کتاب باشلقلری وکنارلر یاپمغه دخی رسمله‌مك دینور .

Illustration مصورات .

اسکی کتابلرك میناتور طرزنده یاپیلمش رسملریله صحیفه‌لرینك اطرافنده‌کی چیچکلره و شیمدیکی کتابلرده موضوعه دائر یاپیلمش رنکلی و رنکسز رسملره دینور .

Image نکار ، صورت .

بر رسم ، بر نحت ویا بر نقشك طبع اولونمش بر صورتی . بعضاً چوجقلری اکلندیرمك ایچون قابا صابا یاپیلان رسملره‌ده دینور .

اسکی وقتلرده خرستیانلرك ایکی قپاقلی بر محفظه ایچنه ویا بر کوچك حجره ایچنه قویدقلری اعزه هیکلچه‌لرینه‌ده دینوردی ، une image de la vierge « حضرت مریمك صورتی » کبی . نکار مریم .

Imagerie نكارى .

قرون وسطا نكارنده imagier لرينك صنعتى. بو صنعتكارلره اسكيدن imagier ديرلردى بالآخره artiste ديلمشدر . او زمانلرى image دى‌يه حضرت عيسى، مريم ، و سائر اعزه‌نك بويالى و يالديزلى كوچوك هيكللرينه دينوردى كه بونلر اكثريا حجره (niche) لر ايچنده كوچوك رافلر اوستنه وضع ونوردى وبعضلرينك دولاب قاپاغى كبى قاپانير ايكى قانادلى قاپاقلرى واردى. بعضلرينكده يالكز اوست طرفنه بر سايه‌لك (Dais) قونوردى .

Imagier نكارنده .

قرون وسطاده صورت (image) ياپان صنعتكارلره دينوردى . بالجمله نقش ونحاتلرده عين اسم ويريلوردى. شيمدى imagier دى‌يه چوجوقلرى اكلنديرمكه مخصوص قيمتسز رسملر ياپان رساملره دينور.

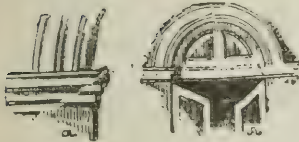
Imitation تقليد .

بعض قيمتلى ماده‌لرى تقليد ايده‌ن آثار نحتيه ويا نقشيه . بر برونز تقليدى ، بر مرمر تقليدى كبى .

Arts d'Imitation تقليدى صنعتلر .

صنايع نفيسه‌دن نقش ، نحت و حك صنعتلرينى، معمارى و باخصوص موسيقى و رقصدن آييرمق ايچون اولكيلره ويريلن اسمدر .

Imposte *(archit)* كمر طابلاسى ، كمر ياتاغى *

كمر طابلاسى ، كمر ياتاغى

بر پيلپايه (pilier) نك اوست طرفى نهايتنى تشكيل ايده‌ن طاشقين طاشلركه بر كمرك (arc) ايلك كمر طاشى (voussoir)ى بو قسمه استناد ايدر . بر پنجره ويا قاپو دورينك ايچ طرفنده‌كى مدور قسم ؛ بوكا (كمر طابلاسى) دينور .

بر كمرك ويا برفرجه (baie) نك اطرافنى تزيين ايده‌ن سيلمه (moulure) يه دينور . بو حالده كمر بند (archivolte) معناسنه كلور .

Impression *(peint)* آستار ، انطباع .

اوزرینه رسم یاپیلەجق موشامبا، بز، تخته وساڠرەنك سطحنه سورولن بویا طبقەسیدر که اونی رسم یاپیلمغه مساعد بر حاله قویار .

انطباع معناسنەدە تأثیر؛ بو صورتده بر رسمك نظرده حصوله کتیردیکی تأثیر مقامنده قوللانیلور .

Impressionnisme انطباعیه .

انطباعی (impressionniste) اولان رسامرك تعقیب ایتدیکلری مسلك .

Impressionniste انطباعی ، انطباعیون .

حقیقتی (réalité) افاده ایتمکی آرامایوب، طبیعتك یکنظردە کوزه چارپان کورونوش (aspect) نی ضبط و ارائه ایتمك ایستەین صنعتکارلره دینور ، (impressionniste) لر طبیعتدەکی بیك درلو تفرعاته أهمیت ویرمزلر. اشکالك هیئت مجموعەسندەکی کورونیشه باقارلر و بر فورچه ایله قوجامان بر آغاجك تکمیل یاپراقلرینی کوسترمك ایسترلر، طوالرك طوغریلغی ورنکلرك خطوط اصلیەنك آهنکی الك زیاده اهمیت ویردکلری جهتلردر . طبیعتی بوتون تفصیلاتیله قوپیه ایدەن (رەآلیست) مکتبله شیمدیکی فوتوریست ، کوبیست (cubiste ، futuriste) وساڠر یکی مسلکلر آراسنده بر حلقه تشکیل ایتمشدر .

Improvisation ارتجال .

Incrustation خاتمکاری ، قاقمه .

خاتمکاری ، قاقمه

بر سطحك اوزرینه تزیینی شکللر اویارق حصوله کلن بوشلقلری اوسطحه بکزەیەن باشقه بر ماده ویا معدنله طولدورمق صورتیله یاپیلان تزیینات . مرمر طاشلری اویارق ایچنه رنکلی مرمرلر طولدیرمق ویا باقر ایچنه کوموش یرلشدیرمك وبعضاده تختەلری اویارق ایچنه باشقه رنکدەکی تختەلردن یاپیلان تزییناتەدە دینور. قاقمەلرده کرك اویولان وکرك طولدوریلان سطحلرك سویەسی بردر.

Incruster قاقمه ایشله‌مك .

incrustation کلمه‌سنه باقیکز .

Incrusteur قاقمه‌جی .

قاقمه ایشله‌ین صنعتکار .

Indécis متردد .

أمین اولمیه‌رق یاپیلان چیز کی و شکللر حقنده قوللانیلور . عیان و بللی اولمامق معناسنه‌ده کلور .

Individualité فردیت ، فردیلك .

بر صنعتکار (artiste)ك خصوصیتی (originalité) حقنده استعمال اولنور. او صنعتکارك کندی اثرلرینه ویردیکی شخصیت وسجیه (caractère) دیمکدر .

Industrie صناعت ، صنایع جسیمه .

مواد ابتدائیه‌نك دیکر بر شکله افراغی ضمننده‌کی اعمالات . ثروت بشری آرتیره‌جق مصنوعات . حرفت (metier) معناسنه‌ده کلیر .

Industriel صناعی .

dessins industriels صناعی رسم‌دی‌یه استعمال اولونمق لازمدر .
arts industrielsه‌ده صناعی صنعتلر دیمك ایجاب ایدر .

Inscription کتابه ، محکوکات .

مرمر لوحه‌لره ویاخود بر آبده‌نك ویا بر مزار طاشنك کیمه و هانکی وقعه‌یی درخاطر ایتدیرمکه مخصوص اولدیغنی مشعر اولمق اوزره قازیلمش یازیلره دینور. مزار طاشی کتابه‌لری ، چشمه کتابه‌لری ، نشانطاشلری کتابه‌لری کبی .

متوسط . Intermédiaire

نقشده بربرینك یاننه قونولمش ایکی رنکی یکدیکرینه ربط ایدن متوسط رنك .

تفسیر . Interprétation

هر رسامك طبیعتی افاده ایتمك خصوصنده کوستردیکی طرز، آکلایشی وکوروشنك نتیجه‌سیدر . صنعت ، طبیعتك صنعتکاره کوره بر تفسیریدر .

متقطعه . Intersécance

تزیینی بر موضوعك (motif d'ornementation) صیرا ایله کلن دیکر بر موضوع آراسنده منتظماً فقط آزاده بر کلمسی . تناوب alternance صورتنده‌کی تزییناتده مختلف ایکی موضوع بربرینی تعقیب ایده‌رك دوام ایدر ؛ متقطعه‌ده ایسه بر موضوع ، دوام ایدن موضوعلر آراسنده آزاده بر کلیر .

فاصله . Interstice

آز آچیقلقده اولان آرالقلر . تزیینی موضوعلر آراسنده‌کی فاصله‌لر .

لنکه ، قارن . Intrados

بر کمرك ایچ طرفنده ، کمر طاشلرینك حصوله کتیردیکی سطح مقعرکه بوکا کمرك قارنی دینور .

ابداع . Invention

بر صنعتکارك بر صحنه‌یی ویا بر موضوعی طرز ترکیبنده‌کی خصوصیت ، تصور . بو طابلو بر اثر ابداعدر دینور .

ایونیك . Ionique

ایونیك

یونان معماریسنه عائد بر اسلوب . بو اسلوبده ستون باشلقلرینك ایکی طرفی قیوریملرله مزیندر . منشأی اناطولیدر . Entablement اصاچاقلق کلمه‌سنه باقکز .

Isolé *(archit)* اقسام مجرده *

اقسام مجرده

بنانك قسم آصليسندن آيريلمش ، اوكه وياخود يان طرفه آيريجه ياپيلمش اقسام. مجرد ستون دييه اقسام انشائيه‌دن هيچ برينه ملاصق اولميان ستونه اطلاق اولونور. معمافيه تحتانى اوله‌رق بر اوست تمل وياخود فوقانى اوله‌رق بر صاچاقلق ايله مربوط اولان ستونلرده مجرد نظريله باقيله‌بيلور. عين پلانه تابع اولديغى حالده بنايه ملاصق اولميه‌رق ياپيلان كوشكلر و سائر بوكبى تمات انشائيه حقنده‌ده مستعملدر. Soutien isolé يعنى مجرد ستون و آياقلره «عماد» ديمك لازمكلور.

Jacquemart طنه‌زن.

اسكى بويوك ساعتلرده ساعتك ايكى طرفنده ألى طوقاقلى هيكللردركه ساعت باشى كلديكى زمان اورته‌ده‌كى چاڭه اوروولر.

Jalousie *(archit)* پانجور.

اخشاب ويا ده‌ميردن آرالقلى ، كوچوك و مائل لوحه‌لردن مركب پنجره كپنكلريدركه داخلدن خارجه باقيلديغى وقت طيشاريسى كورولور ؛ فقط طيشاروددن ايچريده‌كيلر كورونمز. بنلرده كونشك ايچرىيه كيرمسنى منع ايتمك فقط هوايه مانع اولمامق مقصديله ياپيلور. انواعى واردر.

Jambe de force *(archit)* كوكوسله‌مه ، دستك *

بر چاتمه (charpente) كرسته‌سنى تقويه ايتمك ايچون آلته قونولان و او خطك صاللليغنى قيصالدان ديكر بر پارچه‌يه دينور. بعض مائل انهدام و تهلكه‌لى ديوارلره قونيلان طاياقلره‌ده دينور. درين تمللر آچيلديغى وقت طوپراغك ييقلمامسى ايچون قونيلان آغاجلره‌ده كوكوسله‌مه و دستك دينور. بونلر مائلاً وضع اولنور.

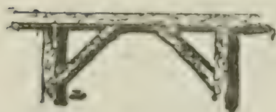

كوكوسله‌مه ،دستك.

Jambe d'encoignure *(archit)* کوشه باجاغی، کوشه قیرمه‌سی.
اخشاب بر بنانك کوشه‌سنده‌کی دیره‌که دینور .

Jambe étrière *(archit)* اوزه‌نکی آیاغی .
بردیوارك رأسنده مضاعف استناد نقطه‌سی اولمق اوزره احضار ایدیلن قسم.

Jambe sous poutre *(archit)* خطل یاتاغی .
بر دیوارك اوستنه افقی اوله‌رق کله‌جك خطلرك استناد ایده‌جکی دیوار قسمنه ینه طاشدن و بربرینه کچمه‌لی اوله‌رق (chaine) شکلنده یاپیلان یاتاقلر.

Jambe قول .

کردانه

Jambette *(archit)* کردانه *
بر ماقاص کیریشنی، بر ماهیا کیریشنی تقویه ایتمك و وزونلغنی آزالته‌رق بل ویرمه‌سنه مانع اولمق اوزره ایکی طرفلرینه وضع اولونان دستکلرکه عین زمانده کوکوسلمه ماهیتنده‌درلر .

Japonisme ژاپونیه.

ژاپون طرز صنعتندن ملهم اوله‌رق کرك چیزکی وکرك رنك اعتباریله او طرزه یاقین اثرلر یاپان صنعتکارلرك تعقیب ایتدیکی مسلك .

Jardins *(architecture des)* باغچه معمارلیسی .

باغچه رسملری یاپمق صنعتی. بو صنعتده باشلیجه ایکی مکتب موجوددر، بریسی فرانسز باغچه‌لریدرکه André Le Nôtre طرفندن ایجاد اولونمشدر . دیکری انکلیزکاری باغچه‌لردرکه موجدی William Kent در. چین باغچه‌لرندن آلنمشدر.

فرانسزکاری باغچه‌لرده اراضینك طبیعی عارضه‌لری تسویه ایدیله‌رك منتظم شکللر ، حوضلر ، سدلر یاپیه‌رق چمنلکلر و یاصدیقلر اشکال منتظمهٔ هندسیه اوزره طرح اولونور و آغاجلر طبیعی براقیلمیوب اهرام و مخروطی شکللرده کسیلور ویاپراقلر بر حذایه کلمك اوزره بودانیر.

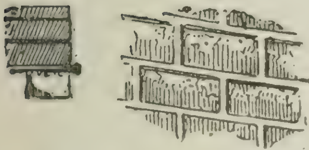
انكليز كاری باغچه‌لرده ایسه بونك عكسنه‌در. كرك اراضی وكرك آغاجلر ضیق طبیعتده اولدیغی كبی قارمه قاریشیق و پریشان براقیلور و طبیعت تقلید ایدیلور .

Joaillerie جواهرجیلك .

ذی‌قیمت طاشلری آلتون و یا كوموش اوستنه طاقمق صنعتی .

Joint *(archit)* درز آرالغی ،

فصل مشترك *

درز آرالغی ، فصل مشترك

بر بنانك طاشلری ویا طوغله‌لری آراسنده خرج ویا چمنطو ایله طولدورلمغه مخصوص اوله‌رق قالان آرالقلر .

Joint a onglet طیرناقلی درز .

٤٥ درجه زاویه‌لی درزلر.

— carré قائم درز .

سطحلری زاویهٔ قائمه تشكیل ایده‌جك صورتده كسیلمش مواد انشائیه‌نك حصوله كتیردیكی درزلر .

— de lit افقی درز .

اوزرلرینه باشقا بر صیرا كله‌جك اولان افقی درزلر.

— en coupe قطری درز .

بر نصف قطر استقامتنده میل ایتدیریلن درزلر .

— montant شاقولی درز .

عمودی درزلر .

Jointoyer درز ایتمك .

طاشلرك آرالرنده‌كی كوچوك آچیقلقلری خرجله دولدوروب دوزله‌مك ودیوارك سطحیله بر یاپمق.

Jouée قالینلق . (پنجره و قپو حقنده)

بر دیوارده قاپو ویا پنجره ایچون آچیلمش اولان فرجه‌نك دیواره كلن آچیقلغی . دیوار قالینلغی .

Jour d'escalier مردیوه‌ن قوواسی .

مردیوه‌نلرك كوپشته‌لری آراسنده قالان مدور ومردیوه‌ن بونجه حصوله كلن قویو كبی بوشلق .

Jour d'en haut فوقانی ایشیق .

یوقارو طرفدن آشاغی‌یه طوغری مائلاً كلن ایشیقلر .

Jury حكم .

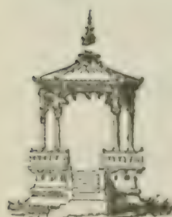
صنایع نفیسه صونوشنده آثارك قبولی ایچون تشكل ایدن هیئت امتحانیه‌كه بونلر اثرلری تشهیر ایدن صنعتكارلر طرفدن انتخاب اولونور و اثرلری رأی طوپلامق صورتیله قبول ویا رد ایدرلر .

K

Khmer قیمه‌ر .

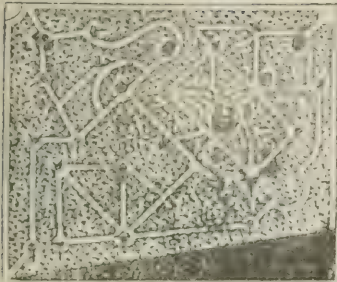
قامبوجك قدیم معماریسنه ویریلن اسم . هند معماریسیله مناسبتدار اولان و شرقك مهم بر معماری شعبه‌سنی تشكیل ایده‌ن صنعت .

Kiosque *(archit)* كوشك *

كوشك

باغچه‌لرده مناسب محللره یاپیلان مزین وكوچوك بنالر . بزده‌كی كوشك بونك مقابلی دكلدر . كوشك دی‌یه یازلق اوطه دینور . فرانسزجه Kiosque دیدكلری بنالر كوچوك قریه ویا مهتابیه‌یه بكزه‌ر سوسلی باغچه بنالریدر .

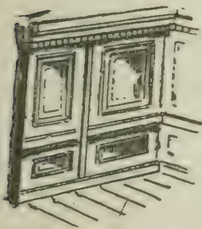

لابیره‌نت

Labyrinthe لابیره‌نت *

باغچه تنظیمنده یوللری، طولاشیلدیغی وقت شاشیرله‌رق ایچندن چیقلسیه‌جق برشکلده یاپمقدن حصوله گلن شکلدرکه بو یوللرك اطرافنده‌کی طرحلره اغاج وبودور اوزمن دیکیلور . تحت الزمین طولاشیق یوللری اولان یرلرده دینور. أسکی روما قاتاقومبلری کبی . ایچنه گیره‌نلر رهبرسز یولی بولوب چیقامازلر.

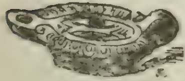

أتکلك قاپلامه‌سی

Lambris *(archit)* أتکلك قاپلامه‌سی *

مرانغوز کاری سیلمه‌لی تخته‌لرویادیواراوستنه طوغریدن طوغری‌یه تطبیق ایدیلمش آلچی صفیحه‌لرله دیوارلرك ویا بولمه‌لرك اورتولمه‌سندن حصوله گلن قاپلامه قسملری .

Lampe antique چراغ *

چراغ

طوپراق ویا معدندن، ایچنه معمول یاغ قونیلوب اوج طرفنده‌کی دلیکه برفتیل طاقیله‌رق یاقمغه مخصوص اسکی یاغ قندیللری .

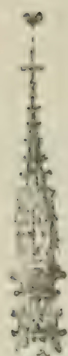
Lancette *(archit)* حاد سیوری کمر *

حاد سیوری کمر

اون بشنجی واون آلتنجی عصر میلادیده مستعمل غایت حادسیوری کمر (ogive). بو کمرك شکلی مرکزلری بربرندن غایت اوزاق اولان ایکی قوس دائره‌ایله رسم اولونور.

Lanterne فنار *

بر بنانك تپه‌سنده ویا قبه‌نك اوستنده داخله ضیا و هوا ویرمك اوزره جهانما کبی و یاخود اطرافی پنجره‌لی اوله‌رق یاپیلان کوچوك قوله‌جکلر .

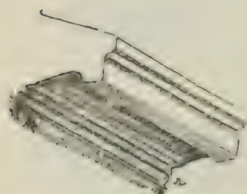

فنار

Laques *(peint)* لاك .

آلومینلی بعض شفاف بویالره ویریلن اسمدر . چین وژاپونیاده قوللانیلان بر نوع «ورنی»در که ژاپون معمولاتی خته و سـائر اشیالر اوزرینه سوردلور وپارلاتلر . بوطرزده یاپیلمش اشیالرده ساده‌جه «لاك» ویا «لاكه» دیرلر .

Larmier *(archit)* داملالق ، صاچاق *

داملاق ، صاچاق

دامدن آقان صولردن بنانی محافظه ایچون جزئی کنیشلکده طیشـارویه طوغری طاشـغین اوله‌رق یاپیلان دام قسـمی . صاچاق دخی دینور . قلاسیك معماریده قورنیشی تشکیل ایدن سیلمه Moulure لرك حیقینتیسنه دینور .

Latéral *(archit)* جانبی .

یانلرده اولان شیلره دینور . جانبی پنجره دی‌یه بویوك بر پنجره‌نك ایکی طرفنده‌کی پنجره‌لره دینور .

Lavé یالامه رسم .

یالامه (Lavis) اصولیله یاپیلمش رسملره دینور .

Lavis یالامه .

بر رسمك کولکه‌لرینی یا مستوی رنکلر ویاخود بر رنکك آچیقلی و قویولی درجاتیله کوسترمك اصولنه دینور .

ماکنه و معماری رسملرنده قوللانیلور .

Légende تعریفات .

بر خریطه ویا بر پلانك بر طرفنده‌كی محل مخصوصه یازیلان ایضاحات . بعض طابلولرك ویا فره‌سكلرك ایچلرینه نه اولدقلرینی كوسترمك ایچون یازیلمش یازیلره‌ده دینور .

Liberté de main أل خفیفلكی .

بر استادك فورچه‌یی ویا قلمی قوللانمقده كوستردیكی أل مهارتی .

Ligne خط ، چیزكی .

رسمده اشكالك محیطنی تشكیل ایدن چیزكی‌یه دینور . چیزكی‌یی رنكه فدا ایتمك دیمك ، شكلك محیطندن زیاده رنكنه اهمیت ویرمك دیمكدر .

Ligne horizontale خط افقی .

Ligne de naissance *(arch.it)* اوزه‌نكی خطی .

شاقولی بر سطحله ، بر كمرك مقعر سطحنك برلشدیكی خط .

Ligne de niveau سویه خطی .

بربرندن اوزاق ایكی نقطه‌نك افقی وضعیتلرینی كوستره‌ن خط .

Ligne de pente میل خطی .

ایكی نقطه آراسنده‌كی سویه فرقنی كوستره‌ن خط .

Ligne de terre زمین خطی .

بر رسم مناظریده اساس اولان خط افقی .

Ligne méplate خط فاصل .

بر سطحدن دیكر سطحه كچیلدیكنی ارائه ایدن خط .

Ligne fuyante خط فراری .

مناظرده بر نقطه‌ده برلشیر كبی كورونه‌ن و حقیقتده یكدیكرینه موازی اولان خطلر .

Ligne d'ombre كولـكه خطى .

كولكەلى قسملرى ضيالى قسملردن آييران خط .

Ligne ponctuée خط موهوم ، نقطەلى خط .

صيرا ايله نقطەلردن عبارت اولوب پلان و يا سائر رسملرده يامحورلرى
ويا غير مرئى خطلرى كوسترمك ايچون قوللانيلور .

Ligne horaire بسيطۀ شمسيه خطلرى .

كونش ساعتلرنده ساعتى كوسترمك اوزره چيزيلن خطلر

Linteau *(archit)* بويوندروق .

بر پنجره ويا قاپو بوشلغنك قائم آياقلرينى *(pied droit)* برلشديرەن افقى بندلر .

بويوندروق

Lisse *(archit)* دوز *

سيلمەسز و تزييناتسز بسيط سطحلر .

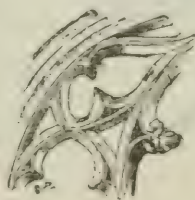
Lit d'un claveau *(archit)* ياتاق .

بر كمر طاشنك استناد ايتديكى سطح .

Lobe *(archit)* فص ، ديليم *

غوتيك و مغرب معماريسنده مختلف دائره
قوسلرندن ديليم ديليم آيريلمش كمرلر ،
عرب معماريسندەكى سيورى كمرلر
دائما بويله « فص »لردن عبارتدر
وهركمردەكى فصلرك عددى تكدر .
غوتيك معماريسنده بو « فص »لر
چيچك تزيينات ايله سوسلنمشدر .

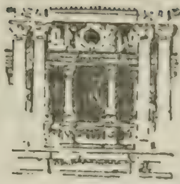

فص ، ديليم

Lobé مفصص ، ديليملى .

« فص »لره آيرلمش .

لوجه ، لوجيا

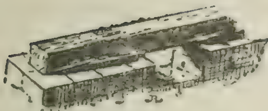
Loggia لوجه ، لوجيا *

پنجره كبی ستونلرله و بعضاً بنادن چیقمه اولەرق اوستی و اطرافی رواقلی یاپیلان بالقونلردر . تیاترولرده اوچ طرفی قاپالی اولوب بر طرفی صحنەیه طوغری آچیق اولان كوچوك حجرەجكلره دینور.

Logement مسكن .

اسكان و اقامته مخصوص اوطەلرك هیئت مجموعەسی.

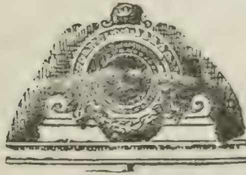
Longrine *(constr)* طابان كیریشی ، خطل *

طابان كیریشی ، خطل

بر دیوارك اوزونلغنجه اوستنه یاتیریلان ویا یكدیكرندن آز فاصلەلی ستونلر اوستنه افقی اولەرق قونیلان صاغلام و متین آخشاب كیریشلردركه چاتی بونك اوستنه استناد ایدر.

Lucarne چاتی پنجرەسی *

چاتی پنجرەسی

بر چاتینك سطح مائلی اوزرنده عموداً آچیلمش و اوستی اوفاق بر چاتی ایله اورتولمش پنجرەلر . قرون وسطا بنالرنده كثرتله استعمال اولونان بو چاتی پنجرەلرینك مختلف اسلوبلره كوره مختلف اشكالی واردر.

Lumière ایشیق .

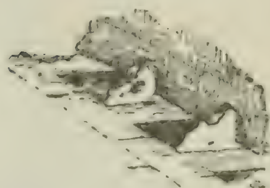
بر طابلو ویا بر رسمك الك منور قسمی ایچون استعمال اولنور. مثال: بو طابلونك بعض قسملرنده ایشیق آزدر.

Lumineux منور ، ایشیقلی .

رنکلری آچیق و ضیالی اولەرق یاپیلمش طابلولر ایچون مستعملدر . موضوعك هر طرفی بویوك بر ضیا آلتنده و هر طرفندن ایشیقلی اولان رسمه غایت منور بر رسم دینه‌بیلور .

Machicoulis سنك انداز ، تپه مازغالی *

سنك انداز، تپه‌مازغالی

قرون وسطاده‌کی قلعه‌لرك دیوار دیبلرینی محافظه و مدافعه ایچون قلعه‌نك اوست قسمنده طیشارییه طوغری طاشقین اولەرق یاپیلان مازغالی قسملر . دیوار دیبنه یاقلاشان دشمن اوزرینه بودلیکلردن طاش وسائره آتیلوردی .

Main courante *(archit)* کوپشته .

مردیوەن طرابزانلرینك اوست قسمنده ال طوتەجق کنار . طرابزانلر دەمیردن اولدیغی تقدیرده اکثریا کوپشته آخشابدن معمولدر . بونلرك چوخه و قماش قاپلانمشلری دخی واردر . بعضاً مرمر مردیوەنلرك کوپشته‌لریده مرمردن معمولدر .

Maître استاد .

اثرلری بر مکتب احداث ایده‌جك قدر ممتاز اولان صنعتکار .

Manière طرز .

بر صنعتکارك کندینه مخصوص اولان ترکیبی ، اصوللری و ایشله‌یشی .

« بو طابلو Corot طرزنده یاپیلمشدر » دیمك اونك اصول نقشنده و اونك اثرینه بکزه‌مین دیمکدر. بعضاً بر صنعتکار مختلف طرزلرده چالیشور. هر استادك بیله حیاتنده بر قاچ طرز دکیشدیردیکی کورولمشدر.

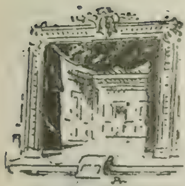
Mannequin مانکه ، اویوق * (بوروق وزننده)

مانکن ، اویوق

مفصللری متحرك ، آغاجدن معمول کوچوك ویا بویوك انسان شکلی که رساملر اوکا ایستدکلری وضعیتی ویره‌رك او وضعیتلری قولایجه تصورایدرلر. بویوك مانکه‌نلر، البسه دخی کیدیریله‌رك قماشك بوروشقلقلری تدقیق و مطالعه و حقیقتده آله‌جغی شکللره کوره رسم ایدیلور. رنکلرك قویولق و آچیقلیقلری کورولور. اویوق تعبیری اویمق، بکزه‌مکدن کلور.

Manteau d'arlequin آرله‌که‌ن آتقیسی *

آرله‌که‌ن آتقیسی

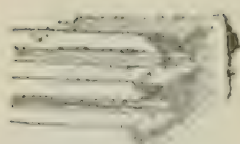
تیاترولر صحنه‌لرنده اوکده‌کی پرده قالقدیغی زمان قالان فاربالالی قسمدر که آرقه‌ده‌کی دیب پرده‌سنه کوره اکلی ویا اکسز اوله‌رق تنظیم اولونور.

Manuscrit یازمه ، آل یازمه‌سی.

آل ایله یازیلمش کتابلر. قرون وسطاده مطبعه ایجاد ایدیله‌دن اول بوتون کتابلر آل ایله یازیلوردی. بونلرك اکثریسی تذهیب، و مینیاتورلرله سوسلنیردی.

Mappe جلبند.

ایچنه رسم کاغدلری ویا یاپیلمش رسملر قونیله‌رق اونلری بوزولمقدن محافظه ایده‌ن کتاب قابی کبی بر کنارندن بزله باغلنمش ایکی موقووادن عبارت قاپاقدر.

Marche *(archit)* باصاماق *

بر مردیوه‌نك باصیله‌جق قدمه‌سی . آیاغك باصدیغی افقی قسم . شاقولی اولان قسمنه رخت contre marche دینور .

باصاماق

Marge هامش .

رسمده و طبع ایدیلن کتابلرده کاغدك وصحیفه‌نك اطرافنده قالان بوش و بیاض قسم .

Mariniste دکز رسامی .

دکز رسملری یاپمقده اختصاصی اولان رسام .

Marqueterie رصعکاری .

مختلف رنکلی تحته، معدن ویا مرمر وسائره پارچه‌لرینی دیکر بر سطح ایچنده‌کی اویولمش قسملره یرلشدیره‌رك تزیینی شکللر وجوده کتیرمك صنعتی. شامده کثرتله استعمال اولونان بر اصولدر .

Marqueteur رصعکار .

رصعکاری یاپمقده متخصص صنعتکار ویا زاناعتکار (artisan) .

Marquise ناغول ، مارکیز *

ناغول ، مارکیز

بر بنانك اطرافنده ویا بر قاپونك اوستنده یاغمور وکونشدن محافظه ایچون یاپیلان کوچوك وخفیف سقیفه‌لر. تیاترو واوتل قاپولری اوستنه یاپیلان بویوجك سقیفه‌لره‌ده دینور . عمومیتله بونلر جامدن یاپیلور .

Masse کتله .

صنعتده «کتله»دی‌یه تفصیلات détail دن صرفنظر اوله‌نرق هیئت مجموعه‌یه دینور. آغاجك کتله‌سی دیمك یاپراقلردن صرفنظر هیئت عمومیه‌سنك شکلی دیمکدر. کتله ایشله‌مك؛ تفصیلاتی براقه‌رق شکل عمومی‌یی یاپمق دیمکدر.

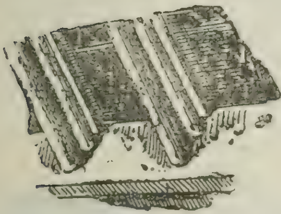
Massif *(archit)* بنا كتله‌سی ، كتله ، صوم .

بوشلقلری اولمايان بر ديوار حقنده صوم ديوار دينور . بنانك هيئت عموميه‌سنی تشكيل ايدن ديوارلره تعبير اولنور . قابا تزيينات حقنده‌ده صوم تزيينات تعبيری قوللانيلور.

Mausolé تربه ، مَرقد .

پيغمبران و أوليای كرام ايله مشاهير و اعاظم رجالك مزارلری اوستنه ياپيلان بنالر. آناطوليده أسكی هاليقارناس شهری اولان بودرومده قراليچه « آرته‌ميس » ك زوجی « موزول » نامنه ياپيلان بيوك مزاردن قالمه بر كلمه‌در.

Ménea *(archit)* پنجره بولمه‌سی *

پنجره بولمه‌سی

غوتيك ورونه‌سه‌نس اسلوبنده‌كی بنالرده پنجره‌لرك بوشلقلرينی مُتعدد اقسامه آييرمق اوزره مختلف پروفيلده ياپيلمش طاش سيلمه‌لردر.

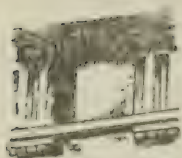
رونه‌سانسده قيدلر يكديكرينی قائماً قطع ايده‌ر شكلده ياپيلوردی . بو قيدلرك آرالرنده قالان قطعه‌لر ايچنه معدنی رابطه‌لرله كوچوك جاملر طاقيليردی.

Merlon *(archit)* بارباته‌سپری *

بارباته‌سپری

قلعه‌لرك اوزرنده‌كی بارباته‌لرك آرالقلر تشكيل ايده‌ن فاصله‌سی سپرلری كه بونلرك اوستی انشاآتك اسلوبنه كوره مختلف شكلده ياپيلور .

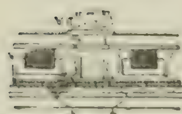
Metope (*archit*) مەطوپ .

يونان معماريسنده أفريزى تزيين ايدەن ، اورتە‌لرنده شاقولى ييولر واوجلرنده يوسكول شكللرى بولونان برعنصر تزيين ، آخشاب انشاآتدەباش طابان اوستنه بينەن كيريشلرك خارجه چيقان اوجلرينى تقليداً ياپيلمشدر.

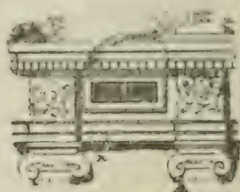
Meurtrière مازغال ، گز .

قلعەديوارلرينه آچيلان دليكلر كه اورادن قلعەيى مدافعه ايدنلر اوق وسائره آتارلر.

Mezzanine (*archit*) آرا قاتى *

آرا قاتى

برقاتك اوستنده و اوقات ايچنده ياپيلمش كبى اولان قيصەقات. خارجدن هرايكى قات بر قات اولەرق ياپيلمش كبى كورينور .

Mièvrerie سولپوكلك .

رسمده عجميجه خطلر بولونمسى ورسمك متين اولمامسى حقنده مستعملدر.

Mihrab (*archit*) محراب .

جامعلرده امامك بولونديغى و قبلەيه متوجه اولان حجروى محل .

Miliaire كركوز .

يوللرده مسافەلرى كوسترر و هر فرسخ باشنه ديكيلور طاشلر .

Miniature ميناتور ، خرده نقش .

اسكى أل يازيسى كتابلرى رسملەمك وتزيين ايتمك اوزره صولى بويا ويا كواش اصوليله ياپيلان اينجه ودقتلى رسملر .

بو یولده اینجه و دقتلی اوله‌رق یاپیلمش پك کوچك قطعه‌ده‌کی رسم ، نقش وحك کبی آثار صنعتده اطلاق اولونور. مینیاتورلر اکثریا فیل دیشی و دری (ترشه) اوزرینه یاپیلور.

Miniaturiste مینیاتور رسامی.

مینیاتور یاپان رسام. مینیاتور طرزنده پورتره‌لر ایشله‌ین رسام.

Minute *(archit)* دقیقه.

چاپ (module) ك ۳۰ قسمده برقسمی [باقکز module].

Modelage اورنه‌کنی یاپمه ، تجسیم ایتمه.

هیکلتراشلرك آلچیدن ، پیشمش طوپراقدن ، برونزدن ، مرمردن ویا طاشدن یاپه‌جقلری هیکلرك لوله‌جی چاموری ویا بالمومیدن کوچوك ویا بویوك اورنه‌ك (modèle) ینی یاپمغه اطلاق اولنور.

هیکلك ویاآثار نحتیه‌نك سطحری‌اوزرنده‌کی تفصیلاتی میدانه‌چیقاراراق ایشله‌مکده دینور. تجسیم معناسنه.

Modèle اورنه‌ك ، موده‌ل.

اورنه‌ك‌دی‌یه اونك عینی یاپمق اوزره وجوده کتیریلن نمونه‌لك شکللره دینور. مثلا بر رسم اورنه‌کی (un modèle de dessin) دینور. نحتده هیکلتراشك اساس و نمونه اونق اوزره بالمومی ویا لوله‌جی چاموردن یاپدیغی فیکوره دینور.

موده‌ل لسانمزه کچمش کبیدر. آته‌لیه‌لرده موده‌ل دی‌یه ذی‌حیات اورنه‌ك modèle vivant لره دینور. انسان رسملرینی اوکره‌نمك ایچون ارکك ویا قادین موده‌للر آته‌لیه و رسم مکتبلرنده یوکسکجه یاپیلان محل مخصوصلرده وضعیت آلوب طورور و طلبه‌لر اونلرك قارشوسنده چالیشه‌رق رسملرینی یاپارلر.

Modelé تجسيمات .

نقشده سطحلرك مجسميتنى كوسترمك . نحتده بالمومى ويا چاموردن ياپيلان اثرلر. قارا قلمده (une figure modelée avec soin) ديمك او فيكورلك هر بر قابارتيسى و يووارلاقلقلرى دقتله افاده ايدلمش ، تجسيماتى كوسترلمش ديمكدر. هر طرفنده‌كى كيرينتى وچيقينتيلرى تماميله ايشلنمش اولان برهيكل حقنده (une statue d'un beau modelé) تجسيماتى كوزه‌ل برهيكل دينور.

Modeler تجسيم ايتمك ، مجسملشديرمك .

برهيكلك تجسيماتنى ايشله‌مك وكوسترمك. بر رسمده تدريجاً قويولاشان ويا آچيلان رنكلرله بر سطحك ويا اراضينك مختلف سطحلرينى ارائه ايتمك.

Modeleur مجسِّم .

چامور ويا بالموميدن هيكل و منحوتات اورنه‌كلرى ياپان و بونلرك طاش ويا معدندن برر صورتلرينى ياپمق ايچون چامور ويا بالموميدن بويله نمونه‌لر ايشليه‌ن و حاضرلايان صنعتكار.

Modenature سيلمه طاقمى .

هرهانكى براسلوبده مستعمل سيلمه‌لرك انواعى وبونلرك اولچو وقالبلرى.

Moderne عصرى ، شيمديكى ، زمانى ، نوايين .

Moderniser عصريلشديرمك .

اسكى بر موضوعى تازه‌لشديرمك ويكى و زمان آخيره موافق بر طرزه صوقمق .

Modillon *(archit)* دستكجه .

دستكجه

بر بالقون ويا بر « قورنيش »ك چيقينتيسى آلتنه صيرا ايله و بربرندن مساوى مسافه‌لرده قونيلان تزيينى موضوعلر (motif de décoration). بونلرك افقى وضعيتده قونولمشلرينه‌ده دستكجه دينور .

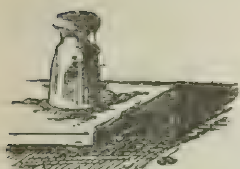
Modulaire *(archit)* چاپلی نظاملر.

قدیم یونانلیلر و روماليلره عائد اولان نظامات معماریه حقنده مستعمل بر اصطلاحدر.

Module *(archit)* چاپ.

نظامات معماریه‌ده ابعادی اولچمكه مخصوص واحد قیاسی که ستونك نصف قطر وسطیسنه مساویدر. بو نصف قطر یعنی چاپ‌ده ۳۰ مساوی قسمه تقسیم اولونه‌رق هر برینه دقیقه «minute» تسمیه اولونور. یعنی بر چاپ ۳۰ دقیقه‌در.

Molette دسته سنك ، مردانه *

دسته سنك ، مردانه

بویالری أزمكه مخصوص مرمر ، پورسلن ، صومكی ویا بللور هاوان ألی. أسكی رسساملرك هپسی بویالرینی كندیلری ازرلردی. بویالر، بردوز مرمر اوستنه قونوله‌رق أزیلور.

Monochrome یكرنك ، وحیداللون.

یالكز بر رنكله یاپیلمش نقش.

Monographie مونوغرافی ، توصیفنامه.

یالكز بر صنعتكارك ترجمهٔ حالی واثرلرینه عائد اوله‌رق یازیلان كتاب ـ یالكز بر اثر صنعتی تدقیق ایده‌ن كتاب. بر بنانك «مونوغرافی» سی دی‌یه او بنانك تكمیل تفصیلاتنی ایضاح ایده‌ن ، پلانلرینی و مختلف اقسام تزیینیه و معماریه‌سنی كوستره‌ن اثرلره دینور.

Monoptère *(archit)* مونوپته‌ر *

مونوپته‌ر

قدیم یونان معبدلرینك مدور ویالكز بر صیرا ستونلری حائز شكلنده اولانلرینه تسمیه اولنور. آتنه‌ده لیزیقارتك خوراژیك آبده‌سی بو نوعك بر بنادر.

یکباب ، مونوپیل

Monopyle *(archit)* یکباب ، مونوپیل *

یالکز بر قاپوسی اولان قدیم معبد ویا بنا .

Montant *(archit)* دیکمه .

بر آچیقلق (پنجره baie)نك ایکی شاقولی قسملرینه سوکه کبی قونیلان کرسته ویا دمیرلر .

Montée *(archit)* کمر ارتفاعی .

کلید طاشنك آلتندن اولچمك اوزره بر کمرك یوکسکلکی .

Monter une couleur *(peint)* رنکی یوکسلتمك .

بر رنکك کثافتنی (intentité) تزیید ایتمك ، قوتنی آرتدیرمق .

Monument آبده .

عربی ابددن مشتق : دائم اولان شی معناسنه اولوب یکی اصطلاحدر جمعی آبدات کلیر . بر ذاتك ، بر شیئك ویا بر وقعه‌نك تذکیر نامی و تأیید خاطره‌سی ایچون انشا و رکز اولونان آثار معماریه و نحتیه‌یه دینور .

ستون ، هیکل ویا سائر آثار صنعت . سلطان احمد میدانندە‌کی دیکیلی طاش ، چنبرلی طاش ، طونج ییلان ، قیز طاشی ، آبدهٔ حریت اسکی تورکلرك اورخون آبده‌سی کبی .

— منافع عمومیه‌یه عائد اولوب مبانیٔ عادیه‌نك فوقنده بولونان ویاخود عظمت وکوزللکیله تمایز ایدن آثار معماریه . سلیمانیه جامعی ، سلطان احمد چشمه‌سی ، بنلر کبی استانبولك مبانیٔ عالیه‌سی .

— (عتیقیات) ازمنهٔ قدیمه‌ده بر علم دورینك براقدیغی شایان دقت اثرلر . انشاآت قدیمه ، اشیای قدیمه ، آثار نقشیه .

— **Monument mégalitique** مغالیتی آبده .

اقوام قدیمه طرفندن بویوك طاشلری شاقولی اوله‌رق رکز ایدوب اوزرلرینه افقی طاشلر قویه‌رق حصوله کتیریلن و مقبر اولدیغی ظن ایدیلن اثرلر .

— Les monuments de l'art صنعت آبده‌لری .

تاریخ صنعتده تمیز ایدن آثار معماریه، نحیته ونقشیه .

— Monument historique آبدات تاریخیه.

وقایع تاریخیه‌نك تحقیق و تدقیقنه یارایان اثرلر . مه‌دای (médaille) و مهرلر تاریخ ایچون قیمتلی برر آبده‌در .

[٢٣ ربیع‌الاخر سنه ١٣٠١ و ٩ شباط سنه ١٢٩٩ تاریخلی آثار عتیقه نظامنامه‌سنك اوتوز اوچنجی ماده‌سنده عمومی و خصوصی محللرده موجود ومرکوز اولان آثار عتیقه‌یی تخریب ویاخود رخنه‌دار ایدنلردن قانون جزانك یوز اوتوز سکزنجی ماده‌سی موجبنجه تضمینات وجزای نقدی آلنمقله حقلرنده بر آیدن بر سنه‌یه قدر حبس جزاسی دخی اجرا قیلنور] دیو محرر اولوب بوکبی آبداتك تعمیر و ترمیمنه و حسن محافظه‌سنه معارف (نظارتی) وکالتی مأمور ایدیلمشدر .

— Monuments publics آبدات عمومیه .

منافع عمومیه ویا شهرك تزیینی ایچون یاپیلمش آبداتدر، فرانسزجه‌ده بو تعبیر ایله édifices publics تعبیری اکثریا بربرینه قاریشدیریلور . بویوك وقایع تاریخیه‌نك ویا مشهور ذواتك تأیید خاطره‌سی ایچون یاپیلان طاق ظفرلر ، ابراملر ، ستونلر ، هیکللر کبی آبدات عمومیه ایله معماریسی کوزل اولان سرای، کلیسا، تیاترو وسائره کبی مبانی عمومیه‌یی اکثریا monuments publics نامی آلتنده ذکر ایدرلر . بونی (مبانی عمومیه) دییه ترجمه ایتمك مناسب اولور . اداره نقطهٔ نظرندن مبانی عمومیه اوچ قسمه آیریلور . سیویل مبانی ، مبانی عسکریه ، مبانی تاریخیه .

Monumental آبده‌وی ، بنائی .

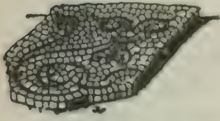
معماریده جسیم بنالره دینور . نقشده غایت بویوك سطحلری تزیین ایتمك ایچون یاپیلمش فرسك ویا طابلولره اطلاق اولونور . نحتده‌ده بویوك قطعه‌ده و بنالرك جبهه‌لرنده‌کی تزیینات آراسنه قونیلمق اوزره یاپیلان جسیم هیکل و فیکورلره تعبیر اولونور .

Mosaique موزاییق ، ریزه‌سنك ، ریزه‌نكاری *

موزاییق

كوچوك كوچوك رنكلى طاش ويا جام پارچه‌لريله ياپيلمش رسملر .

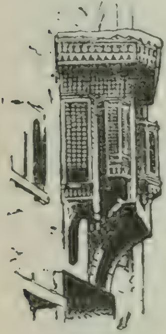

موزاييق

تاريخ صنعتده مهم بر موقع اشغال ايدن موزاييق اصولى پك أسكى زمانلردنبرى مستعملدر. موزاييق ايچون استعمال اولونان كوچوك مكعبجقلر، ياپيله‌جق سطحه كوره طاولا زارى كبى ويادها كوچوك اولوب اكثريا خمورى بوياتمش مينا ويا جامدندر . بونلرى ديوار ويا سائر دوز بر سطح اوستنه بر نوع خرج ويا چمنطو ايله تثبيت ايده‌رك رسملر حصوله كتيررلر. استانبولده أك أسكى موزاييقلر آياصوفيه جامعنده كوريلور. بيزانس أثرى اولان قعريه جامعنك موزاييقلرى ده مشهوردر.

Mosaïste ريزه‌كار .

موزاييق ايشله‌ين صنعتكار .

Motif موضوع .

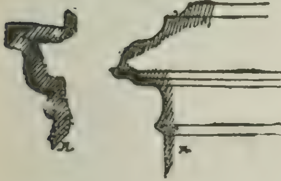
بر طابلونك، برفيكورك ، بر زمره (groupe)نك، بر كل تزيينى (ensemble décoratif)نك رسمنه اساس اولان فكر (sujet).

Moucharabi *(archit)* مشرفيه ، شبكيه *

مشرفيه ، شبكيه

مصر وعرب مملكتلرنده قوللانيلان مزين قفسلى پنجره‌لر وشاهنشينلره اطلاق اولونور. كوچوك كوچوك تخته‌لردن ياپيلمش اولان بو قفسلر اكثريا مختلف رنكلرى و شكللرى حاويدر .

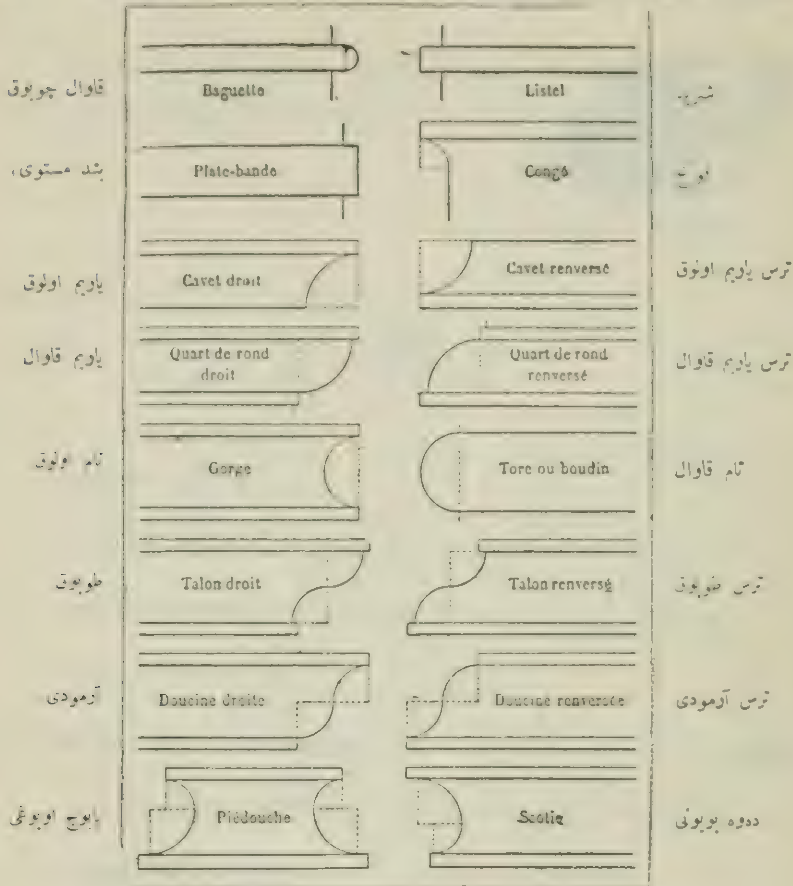
Moulure *(archit)* سيلمه *

سيلمه

دوز ، مقعر و يا محدب بر مجنب (profil)ى اولان وديوارلرك سطحنه تزيينات اوله‌رق قونيلان چوبوق شكلنده‌كى چيقينتيلر (saillie). بونلرك هر بر شكلنه كوره مختلف اسملرى واردر . سيلمه‌لرك دوز و چكمه اولانلرى اولديغى كبى اوزرلرينه

یاپراق و چیچکلر ایشلنمش ویا قاباریلمش اولانلریده واردر . هر معماری

سیلمه

اسلوبنك كندینه مخصوص سیلمه شكللری واردر. بوشكللرك هیئت مجموعه‌سنه سیلمه طاقی modénature دینور.

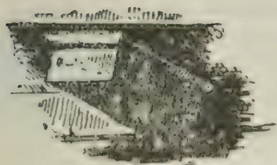
Moulurer سیلمه‌له‌مك.

سیلمه چكمك ، بر سطحی سیلمه ایله تزیین ایتمك.

Musée موزه.

آثار صنعتك محافظه‌سنه مخصوص محل ، رسم موزه‌سی، نقش موزه‌سی musée de peintnre.

Mutule *(archit)* موتول ، دوریك فروش *

موتول ، دوریك فروش

دوریك نظام معماریسنده مستعمل كنیش و تزییناتسز دستكجه.

Nacré صدفی.

صدفه بكزه‌ین طون (ton) و شفافیتلر حقنده مستعملدر.

Naissance d'une colonne *(archit)* ستون باشلانغجی.

بر ستون كووده (fût) سنك باشلادیغی قسم.

Naissance d'une voute *(ar hit)* كمرباشلانغجی، اوزه‌نكی خطی.

بر كمر منحنیسنك باشلادیغی قسم كه اوزه‌نكی خطی‌ده دینور.

Naos صحن معبد.

وقتیله یونان قدیم معبدلرینك قسم وسطیسنه تعبیر اولنوردی الیوم یونان وروم كلیسالرنده اهالینك دعا ایتمك ایچون طوپلاندیغی (صحن) د تسمیه اولنور.

Narcisse نركیس.

تزییناتده قوللانیلان برنوع چیچك.

Nartex دالانه ، طیش دهلیز.

كلیسالرده داخلی دهلیز (vestibule)، جامعلرده صوك جماعت یرینه‌تقابل ایدن قسم.

Naturalisme طبیعیه .

آثار صنعتده طبیعتی غایت یاقیندن وطوغری اوله‌رق تدقیق وافاده ایدن برمسلکدر . هرصنعت مکتبنك طبیعتی طبیقی طبیقیسنه تقلید ایتمکه تمایلی ایجاب ایدن فلسفهٔ صنعت .

Nature طبیعتك عینی .

صنعتده طبیعتی تماميله تقلید ایده‌رك یاپیلمش نقش ونحت اثرلرینه دینور بو معناده C'est nature جمله‌سی قوللانیلورکه دقتله و طبیعتك عینی اوله‌رق یاپیلمش دیمکدر .

(d'après) Nature طبیعتدن .

جانلی برموده‌ل ویا برمنظره قارشوسنده طوروب اوکا باقه‌رق رسم یاپمغه دینور . (بورسم طبیعتدن یاپیلمشدر) کبی .

Nature morte اجسام جامده ، جانسز .

چیچك ، اشیا ، میوه وسائره کبی جامد اولان شیلرك رسملرندن متشکل طابلوله وتودلره دینور . جانسزدن چالیشمق .

Nef *(archit)* صحن .

کلیسالرك chœur دینیلن اوکده‌کی قسمیله بویوك قاپواراسنده ووسطنده بولنوب قبه ایله اورتولمش اولان قسمی . اکثریا غوتیك معماریسنده‌کی کلیسالرده ایکی طرفك ستونلرینه استناد ایده‌ن وباش آشاغی‌یه چویرلمش برکمی تکنه‌سنه بکزه‌ین قسم .

Nef Collaterale یان صحن ، صحن جانبی .

صحن مرکزی (nef centrale یه موازی اوله‌رق ایکی طرفده بولنان دیکر صحنلر .

Nerf *(archit)* عصبه .

nervure معناسنه‌در • یعنی غوتیك معماریسنده وسیوری کمر اسلوبنده

فصل‌مشترکرله حدوصلده قیطان‌شکلنده یاپیلان سیلمه‌لردر. بونلربولوندقلری سطحه کوره مستقیم ویامنحنی چوبوقلر شکلنده‌در .

Nerf d'ogives *(archit)* سیوری کمر عصبه‌سی .

بر کمرك‌علیقه(pententif) لرینی طوتان واحاطه ایدن چیقینتلی سیلمه‌لر .

Nerveux عصبی .

نقشده ونحتده ترددسز قونولان رنکلر وزنده رسملر حقنده مستعملدر.

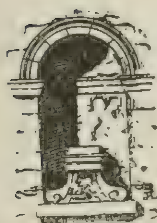
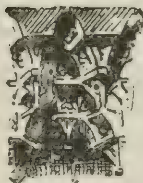
Nervure عُصَبه ، شیرازه .

سیوری کمراصولنده‌کی کمرلرده فصل‌مشترکلرك قوردون شکلنده‌سیلمه‌لی وطاشقین قسمی . کتابلرك صحیفه‌لرینی بربرینه باغلایان آرقه قسمده‌کی‌دیکیش یری «شیرازه». بوحالده nerf دخی دینور .

Neutre بیطرف .

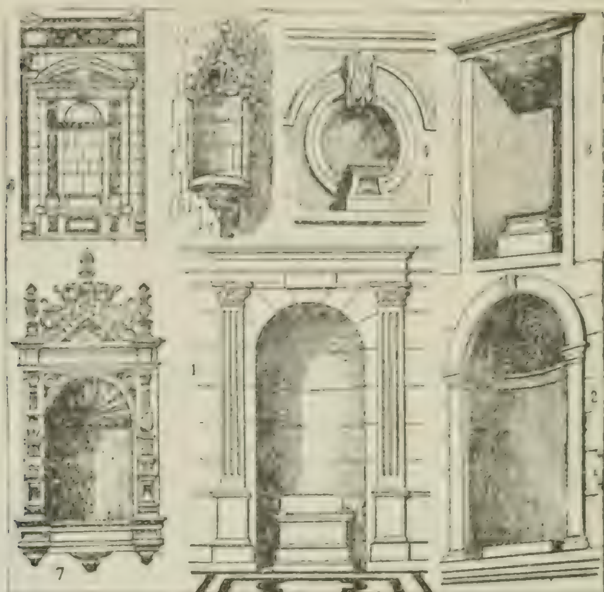
بللی باشلی حاکم (dominant) بررنکی اظهار ایتمکسزین مبهم وسونوك اوله‌رق دیکر رنکلرك تأثیرینی بوزمایان رنکلر حقنده مستعملدر. صولی‌بویاده مورمتراق برکول رنکی ایچون قوللانیلور . بیطرف رنکلر طابلولرك زمین واوزاقلقلرینی (fond) یاپمغه پك الویریشلیدر . دیکر جانبی رنکلری میدانه چیقاریر وشدتلرینی آرتیرر .

Niche *(archit)* حجره ، تختچه .

حجره

برجبهه‌ده ویادیوارده محراب شکلنده داخله‌طوغری اولمش کیبی براقیلان

حجره ، تحتچه

١، ٢ — محرابی حجره	٥ — کوشه حجره‌سی
٣ — دوز حجره	٦ — یالانجی حجره
٤ — دائره‌وی حجره	٧ — طابه‌ر ناقل

حجره‌لرکه غوتیك معماریسنده ایچنه هیکل وضع اولنور .

Niche feinte کاذب حجره .

دیوارده رسمله تقلید اوله‌رق کوستریلمش اولان حجره ویا انجق کوچوك برهیکل قونه‌جق قدر درینلکی آز اولان تحتچه‌لر .

Nimbe هاله *

هاله

رسـاملرك اعزه رسملرنده باشـك اطرافنه رسم ایتدکلری بر دائرهٔ نور . بونك مختلف شـکلده یووارلاق یپلدیز کبی ویا حزمه‌لی ویاخود مثلثی اولانلری واردر .

Niveau پرده‌سه ، سویه ، ترازی .

تخته ویا ده‌میردن مثلث شکلنده وزاویهٔ قائمه اولان کوشه‌سنه برشاقول آصیلی اولان تسویه آلتی . بو آلتی دیوارجیلر ، مرانغوزلر ، دولکرلر سطحلرك افقیلکنی بولمق ایچون قوللانیرلر . رمزی اولان رسملرده بو آلت « مساوات » ه دلالت ایدر .

علی‌العاده معناده سویه یعنی عین سطح افقیده بولونمق معناسنه‌در

Note شیوه .

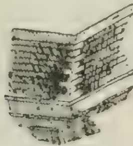
نقشده براثرك tonalité générale یعنی رنکلرینك محصلهٔ عمومیه‌سنه ، ترکیبنك اوصافنه و ارائه ایتدیکی شخصیته دینور . فلان رسام کندیسندن أولکیلرك یاپمدیغی برشیوه کوسترمشدر کبی .

tel œuvre donne bien la véritable note de l'artiste

(فلان اثر، صنعتکارك شیوه‌سنی تماميله کوستریيور) کبی.

Noue *(archit)* دره *

دره

داملرده ایکی چاتینك برلشدیکی کیرکین کوشه‌ده حاصل اولان و چینقو ویاخود ترس کرده‌مید قونیه‌رق صولرك آقمسی تأمین ایدیلن قسم .

Nourrie بسیلی ، بول بویا .

نقشده خورلی وقالین رنکلره (tons empâtés) دینور . بول سوریلن بویالرله رسمده قالین و کنیش چیزکیلره تسمیه اولنور. بسیلی چیزکیلر . بول بویا . کبی .

Nuance فروق ، آزات ، اینجه‌لك .

متعدد رنکلرك قاریشمه‌سندن حصوله کلن نتیجه. بر رنکك مختلف درجاتی . عین طونك بربرندن فرقلی اولان درجاتنده‌کی اینجه‌لکلر .

Numismate مسكوكات شناس .

مەدای وأسكی پارەلری طوپلايان، وبونلرله مشغول اولان متخصص .

Numismatique مسكوكات شناسی .

تاريخی وأسكی پاره ومدایلری طانيمق وتدقيق ايتمك علمی .

Numismatographie مسكوكات نويس ، توصيف مسكوكات أسكی پاره ومەدايلری توصيف ايدەن علم.

Obélisque *(archit)* اهرامی ستون ⋆

يوكسك اهرام شكلنده يكپاره طاشدن معمول مصر قديم آبدەسی . ديكيلی طاش .

اهرامی ستون

سلطان احمد ميداننده‌كی ديكيلی طاش . بعضاً بو نوع ستونلری يكپاره اولميه‌رق مختلف طاشلردن ومتعدد پارچەلردن اهرامی ستون شكلنده ياپارلر .

Ocre rouge آشی .

نقشده وبوياده قوللانيلان برنوع قويو قيرمزی بويا .

مختلف درجەلردەكی رنكلرينه كوره ايتاليا قيرمزيسی، پروسيا قيرمزيسی وهند قيرمزيسی نامنی آلور .

Oculus *(archit)* کوز پنجره ، لومبوز .

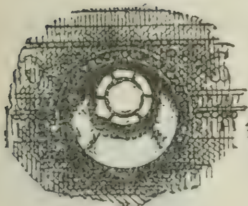
ضیا ویاهوا آلمق اوزره یاپیلان یووارلاق پنجره‌لره‌دینور. بوشکلده پنجره‌لر اکثریا « رومان » و « غوتیك » اسلوبلرنده بولنور . اسکی لاتین کلیسالرنده پنجره آنلرینه (tympan) قونور. اکرجبهه‌لرك تزییننده مهم‌برموقع‌اشغال ایدرسه اوزمان بوکبی پنجره‌لره‌گول ویا کوکبه دینور. (rose) ویا (rosace)

Oeil *(archit)* کوبك *

کوبك

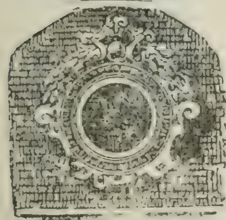
ایونیك بر ستونك قیوریم (volute) لرینك مرکزی وبر قبه‌نك تپه‌سنه‌آچیلان یووارلاق پنجره (کوبك پنجره) برکوکبه‌نك (rosace) مرکزینه قونیلان‌کوچوك دائره .

Oeil de bœuf *(archit)* — یووارلاق پنجره *

برجبهه‌یه ویاچاتی‌یه وضع اولونان یووارلاق ویابیضی‌پنجره. اون یدنجی واون‌سکزنجی عصر میلادی بنالرنده غایت مزین اوله‌رق استعمال اولونمشدر .

Oeil de chat — عین خور.

یووارلاق پنجره

برنوع قیمتدار طاش‌که‌رنکی‌صارمتراق ویا یشیلمتراق اولوب غایت پارلاق‌یشیل چیزکیلری حاویدر . کدی کوزینه بکزه‌دیکی ایچون عین خور" تسمیه ایدلمشدر .

Oeuvre اثر ، مؤلفات ، اثار .

برصنعتکارك اثرلرینك مجموعنه‌ده دینور . بومعناده قوللانیلدیغنه کوره Oeuvre کلمه‌سی مذکردر . فقط برصنعتکارك فلان ویا فلان اثرینی افده‌ده استعمال اولوندیغی وقت مؤنثدر .

معماريده Oeuvre بنامعناسنه‌در. Gros œuvre بنانك تملری وقابادیوار قسملرینی افاده ایدر .

dans Oeuvre *(archit)* ایچدن ایچه .

بر بنانك دیوارلرنده ایچ طرفدن هرایکی دیوار آراسنده‌کی مسافه‌یی اولچمك خصوصنده مستعملدر .

Ogival *(archit)* سیوری کمر اسلوبی .

اون ایکنجی و اون اوچنجی عصر میلادیده انشا اولونان غوتیك اسلوبنده‌کی بناره دینور . بو اسلوب اوچ دوره آیریلور . برنجی دور style ogival en lancette (حاد سیوری کمر) ایکنجی دورکه (١٣٠٠) دن (١٤٠٠)ه‌قدراولان زمان ظرفنده‌دراوکاده style ogival rayonnant (اشعاعی سیوری کمر اسلوبی) واوچنجیسی‌ده style ogival flamboyant (شعله‌وی سیوری کمراسلوبی) دینور. بوده‌اون‌لش واون آلتنجی عصرلرده تعمم ایتمشدر.

«سیوری کمر»، تورك معماریسنده مستعمل اولان باشلیجه براسلوبدر .

Ogive *(archit)* سیوری کمر .

یکدیکرینی زاویهٔ حاده اوله‌رق قطع ایده‌ن وعمومیتله مرکز خطی اوزرنده نهایت بولان ایکی قوس دائره‌نك تشکیل ایتدیکی برکمره دینور .

سیوری کمرلرك مختلف شکللری واردر .

Ogive arabe دنیلن سیوری کمرك براسمیده Ogive lanceolé یعنی «سیوری نعل کمر» در .

قوسلری مرکزلر خطندن اشاغی‌یه دوام ایدن و نعل کمرك قوسلری بربرینی قطع ایده‌جك صورتده سیوری اولانیدر .

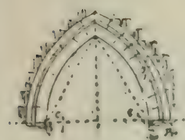

سیوری حد کمر

Ogive en lancette *(archit)* حادسیوری کمر*

قرون وسطاده معماریٔ عسکریده کثرتله استعمال ایدلمش غایت سیوری بر کمردر .

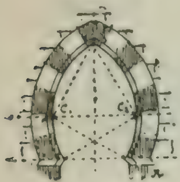
★ متساوی الاضلاع سیوری کمر — équilatérale

متساوی الاضلاع سیوری کمر

کمرك آچیقلغنه مساوی بر نصف قطرله چیزیلمش بر سیوری کمردر . اون دردنجی عصر میلادیده کثرتله استعمال اولونمشدر .

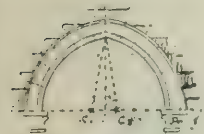
★ سیوری نعل کمر Ogive lanceolé

Ogive arabe کلمه‌سنه باقیکز .

سیوری نعل کمر

★ منفرج سیوری کمر *(archit)* Ogive obtuse

تام قوس (plein cintre) لك قیریلمش اولانـه دینور . اون ایکنجی عصر میلادی اواخرینه طوغری یاپیلان مبانیده چوق قوللانیلمشدر .

باصیق سیوری کمر

باصیق سیوری کمر . *(archit)* — surbaissée

کمرك آچیقلغندن دها کوچوك بر نصف قطرله چیزیلن قوسلرك حصوله کتیردیکی کمردر . بو نوع کمرلر اون بشنجی عصر میلادیده کثرتله قوللانیلمشدر .

★ زیتون *(archit)* Olive

زیتون

مقعر مقطعلی کوچوك سیلمه‌لر ویاخود چوبوقلر از ستنه یاپیلان اوزون بونجوق شکلنده محدب قابارتمه تزیینات .

کولکه . Ombre

برطابلونك ویا رسمك ارائه ایتدیکی اشیانك ضیا کورمیه‌ن جهتلرنده‌کی قویولق وقراکلق .

مطلق کولکه . Ombre absolue

برشیئك ضیایه مانع اولمسیله حصوله کلن قراکلق قسم ؛ یعنی اوشیئك هیچ برجسم اوزرینه دوشمیه‌رك بوشلقده اوزانان کولکه‌سی .

Ombre droite افقی كولكه .

برسطح افقی اوستنه دوشن كولكه .

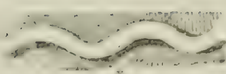
منتقل كولكه

Ombre portée منتقل كولكه *

برجسمك دیكر برجسم ویا سطح اوزرینه دوشن كولكه‌سی .

Ombre renversée منكوس كولكه .

شاقولی برسطح اوزرینه دوشن كولكه .

موجه

Ondes مَوجه *

منتظم و مساوی فاصله‌لرله محدب و مقعر اعوجاجلر یاپارق دوام ایدن چیزكیلردن متشكل تزیینات . طالغه‌یه بكزه‌دیكی ایچون موجه دینیلمشدر .

آنتیك أوركو

Opus antique *(archit)* آنتیك أوركو *

طاشلری یونتولمقسزین اوریلن رومادیوارلرنده‌كی اوركویه اطلاق اولونور .

Ordonnance *(archit)* نظم ، منظومه .

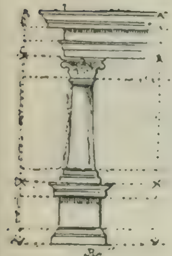
عتیق معماری نظاملرینك استعمالنه دینور . أسكی بنالرده ستونلرڭ بنا خارجنده‌كی عدد وصورت ترتیبنه وهیئت مجموعه‌سنه اطلاق اولونور . اقسام معماریه‌نك هیئت مجموعه‌یه نسبتنه‌ده دینور .

— (نقش) ده بر تركیب (composition) ك هیئت عمومیه‌سنده‌كی كورونیشه ، خطلرك حركتلرینه و كتله (masse) لرك اهنكنه دینور .

un Tableau d'une belle ordonnance نظمی كوزل بر تابلو . دینور .

Ordre *(archit)* نظام *

ستونلر و صاچاقلق (entablement) لرك مختلف شكل ونسبتلرده تنظيمنه كوره حصوله كلن وهر بری بر اسلوب معماری تشكيل ايده‌ن ثابت قاعده‌لره دينور. قلاسيك معماريده باشليجه اوچ نظام قبول اولونمشدر.

نظام

١ دوريك نظامی ordre dorique

٢ ايونيك نظامی » ioniqne

٣ قوره‌نتيه‌ن » corinthien

بعض مؤلفلر بونلره طوسقان (toscan)، قومپوزيت (composite) وحتی قارياتيد (cariatide) نظاملرينی ده ادخال ايده‌رلر.

بو نظاملرك هر برينه كوره ستونلرك ارتفاعنه نسبتاً عرضلری، صاچاقلقلرك كنيشلكلری، سيلمه‌لرك شكلی، قاعده‌لرك وكرسيلرك نسبتی رقملرله تثبيت ايدلمشدر. بنا نه‌قدر بويوك ويا كوچوك ياپيلورسه ياپيلسون عين نسبت محافظه ايديله‌جكی جهتله شكل دكيشمز.

Original اصلی، اصل، ابداعی، كنديه خاص.

شخصی بر ابداع و آكلايش (conception) له افاده ايديلن اثرلر. بونلر ايستر طبيعتدن، ايسترسه تصوردن ياپيلسون، صنعتكارك كنديه مخصوص بر سجيه‌سنی حائز اولدقلری تقديرده اوكيبی أثرلره original اطلاق اولونور.

قوپيه‌سی ويا استنساح ايدلمش صورتلری آلنان رسملرك ويا هيكللرك اساسلرينه‌ده اصل (original) دينور. بو رسمك اصلی فلان موزه‌ده‌ردينيلور.

Originalité خصوصيت، اصليت.

بر صنعتكارك أثرنده كوزه الك زياده چارپان اوصاف. خصوصيتدن محروم (mauquer d'origianlité) أثرلر هر رسامك ياپديغنه بكزه‌ين وشخصی سجيه‌يی

حائز اولمایان اثرلردر . bizarerie غرابت معناسنه‌در ، خصوصیت و اصلیت ایله قاریشدیرمامليدر .

Ornemaniste سوس رسامی .

یالکز سوس (ornement) یاپان یعنی ستون باشلقلری ، توریقات ، چیچکلر وبوکا مماثل تزییناته عائد شکللر یاپان رسام .

Ornement سوس .

برجسم ویا برجبهه‌یی تزیین ایتمك ایچون رسم ویا ویا نحت صورتیله یاپیلان تزیینی موضوعلر . سوسلر دائما فانتازی اوله‌رق شکل ویاپراقلرك هر آرتیسته کوره‌عندی شکللرده یاپیلمسندن حصوله کلور .

Ornemental سوسه متعلق .

سوسه عائد شکللری محتوی اولان موضوعلر وسوسه متعلق اولان برجمله شکل .

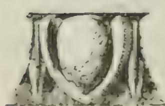
Orner سوسله‌مك .

برشیئی سوسلرله تزیین ایتمك .

Ovale بیضی .

اوزونلغنه کسیلمش بریمورطه‌نك حاصل ایتدیکی شکله بکزه‌ین برمنحنیدر . بیضی منحنیلر اکثریا مختلف مرکزلی قوس دائره‌لرك برلشمسندن حصوله کلمشدر . l'ovale d'une figure بر فیکورك شکل بیضیسی دیه انسان چهره‌سنك اطرافنی احاطه ایدر کبی کورونان بیضی شکله دینور .

Oves بیضه .

بیضه

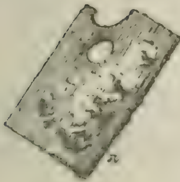
بنالرك جبهه‌لرینی تزیین ایچون سیلمه‌لرك سطحنه تزیینات اوله‌رق یاپیلان یمورطه شکلنده قابارتمه‌لر . یونان معماریسنده کثرتله مستعملدر .

پ

Palais *(archit)* سرای .

حكمدارلر ، پرنسلر ویا حكومت هیئتلرینك اوطورمسی ایچون یاپیلان مزین ومكلف بنالر .

Palette پالەت *

رسملرك بویالری دیزەرك رسم یاپارکن قورچه ایله آلمق ایچون قوللاندقلری جویز ویا آرمود آغاجندن معمول تخته پالتلر. بونلر یا مربع ویا بیضوی اولاق

پالەت

اولور ؛ بر طرفلرنده باش پارماق کچمك ایچون کنیشجه بر دلیك واردر. پارماقمز کوردلیکه کچیرلنجه پالت افقی اولەرق ألك اوستنده طورور. پالەتك کنارینه یاغ حقەلری کچیریلور. صولی بویا ایچون پورسلن پالتلر قوللانیلور. دەترامپ اصولی بویالر ایچون معدنی وکوزلی پالتلر واردرکه بویالر بو کوزلرك ایچنده طورور.

Palier *(archit)* صحنلق .

مردیوەنلرك اورتەسنده دونمك ویاخود استراحت ایتمك ایچون براقیلان دوز وکنیشجه محللر .

Palme بوتە *

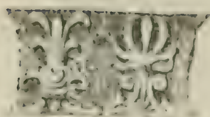

هندوایران قوماشلرنده براوجی قیوریق بر یاپراشکلنده قیاپیلوب بعضاً ایچی چیچکلرله تزیین ایدیلن وبعضاً ده اوجی دونمش بر سلویی آکدیران موضوع تزیینی در .

بوتە

خیوەده آغاج وفدان معناسنه قوللانیرلر. «قالیچەبوتەنی» دیه بوشکلده تزییناتله طوقونمش خالی‌یه دیەورلر .

Palmette پالمەت *

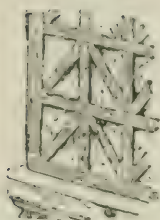

پالمەت

قرون قدیمەدنبری آثوریلر ، مصریلر و بالخاصه یونانیلرده استعمال اولونان وآمپیر اسلوبنك موضوع اساسیسنی تشکیل ایدن خرما یاپراغی شکلده تزییناتدر.

Panache *(archit)* تریز سرغوج.

کمرلرك علیقەلرندەکی مثلثی سطحلر. بونلره fourche دخی دینور.

Pans de bois *(archit)* طولمه *

طولمه

آرالری طوغله ویا کرپیچله طولدیریلان اخشاب چاتمه (charpente) لردن متشکل قسم. بوکون حالا ازمیرده وآناطولینك برچوق شهرلرنده استعمال اولونان بواصول اوروپاده قرون وسطا أولرینك انشاسنده قوللانیلوردی. اخشاب قسمی خارجدن سوسلی برشکل حاصل ایدەجك صورتده ظریف یاپیلمشلری واردر. الآن بعض خفیف قیر بنالرنده ورسامانه یاپیلان بنالرده مستعملدر.

Panneau صفیحه ، کتابه.

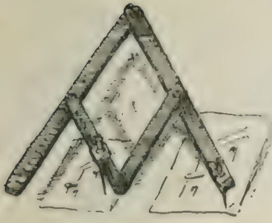
(archit) اطرافی سیلمه (moulure) ایله مزین ومحیط دوزسطحلر. (معماریده) یونتولمش برطاشك یوزی.

(نقشده) اوزرینه رسم یاپمق ایچون تختەدن معمول اینجه ودوز لوحەلره دینور.

Panneau de douelle *(archit)* سطح مقوس.

برکمرطاشنك منحنی اولان سطحنه دینور. دوز اولان وکورینەن یوزینه یوزسطحی (Panneau de tête) ودیکر کمر طاشیله التصاق ایدن سطحندە یاتاق سطحی (Panneau de lit) دینور.

Pantographe پانطوغراف *

پانطوغراف

بر رسمی ، هندسی صورتده تمام برتناسب داخلنده بویولتمك ویا کوچولتمك ایچون استعمال اولونان برنوع قوللی جدول. بوجدولك اساسی ، یکدیکرینه مشابه مثلثلرك نسبتی اساسی اوزرینه انشا ایدلمش اولوب اوچ اوجندن بری ثابت ودیکر ایکی اوجنك بری رسم اوزرنده کزدیریله‌رك دیکر اوجنده‌کی قورشون قلمیله بویوك ویا کوچوك رسم آلده ایدیلور .

Papillon قولاق .

خریطه‌لرك کوشه‌لرنده تفصیلات و سائره کوسترمك ایچون آیریلمش واطرافی برچیزکی ایله حاشیه صورتنده کوسترلمش قسملره دینور. مثلا « کوشه‌سنده بوغازایچنی کوستره‌ن برقولاغی محتوی تورکیه خریطه‌سی . »

« une carte de Turquie avec papillon du Bosphore. »

Parapet بارباتا .

بربالقون ویا برکوپری وسائره‌ده قول طایانه‌جق ارتفاعده یاپیلان قورقولق . قلعه‌لرده سپر دیوارلرینك مازغاللره قدار اولان قسمنه‌ده تورکجه‌ده بارباتا دینور .

Parchemin رق ، پارشومه‌ن، تیرشه.

پومزه طاشی ایله تمیزلنوب دوزلدلمش کچی ویا قویون دریسی‌که اوزرینه یازی یازیلیردی . الیوم بونلرك اوزرینه مینیاتور وکواش رسملر یاپیلدیغی کبی بعض نادیده آثارك نسخه‌لری‌ده باصیلور و بعض حك رسملرینك طبعنده استعمال اولونور .

Parement *(archit)* دیوار یوزی .

بردیوارك مرئی اولان سطحی .

Parmak *(archit)* پارماق .

آرشونك يكرمى درت قسمده برقسمنى ارائه ايدەن اولچو .

Parodie تهزيل .

برصنعتكارى تهزيل ايتمك، اونك طرز ترسيمنى كولونج برطرزده تقليد ايدەرك قصورلرينى كوسترمك ديمكدر . استهزا صورتنده تقليد .

Parpaing باغ طاشى .

ديوارلرك آراسنه، هرايكى طرفه يوزى اولەجق صورتده قونيلان بويوك طومروق طاشلر .

Parquet *(archit)* پاركه .

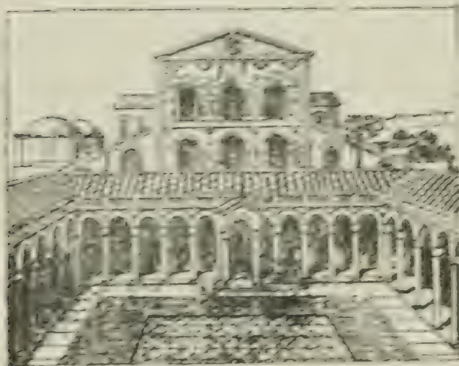
دوشەمه مقامنده پارچه پارچه و بربرينه كچن تختەلردن حصوله كتيريلن سطحلر. شكللرى وجسامتلرينه كوره پاركەلر مختلف اسملر آلورلر. كچمه پاركه ، چاپراسد پاركه ، ماجار پاركەسى ، زيقزاق پاركه كبى .

Parterre طرح زمينى ، پرقاتى .

چيچكلر وياچمنلر ديكيلى برباغچەدەكى دوز قسملر . معماريده پرقاتى معناسنەده كلير .

Parvis *(archit)*

پاروى. آولو *

پاروى . آولو

كليسالرك قپوسندن اول اطرافى قاپالى واوستى آچيق اولمق اوزره ياپيلان آولولردر . اسكى معبدلرده بونلره atrium ديرلردى . معبده كيرەميەجك قدر كناهكار اولانلر بوراده عبادت ايدرلردى .

بزده جمعلرڭ قپو طرفنده رواقلی و اورتاسی شادروانلی اولان اوستی آچیق قسمدر .

Passage *(pe'nt)* گچید .

یان یانه گلن ایکی طون (ton) ویا قاراکلق قسملردن آیدینلق قسملره گچرکن قوللانیلان متوسط « طون » لرڭ طرز تحوللرینه دینور .

مثلا ایشیقلی قسملردن قراکلغه « گچیدلر » لرڭ شدتلی اولماسی کبی .

- *(archit)* ایکی اوطه آراسنده‌کی قوریدور ویاخود اوستی اورتولی چارشی کبی پیاده‌لرڭ برسوقاقدن دیکر سوقاغه گچمسی ایچون یاپیلمش خان ایچروسی ویا کوچوك سوقاق . أزمیرده آنترپو معناسنه کلن بارخانه‌دن آلنه‌رق بونلره «فرخانه»دیرلر.

Pastel پاسته‌ل ، قورو بویا.

رنکلی قلملرله یاپیلان رسملر. قورو بویا ایچون معجون حالنده‌یاپیلوب قورودولمش کوچوك چوبوق حالنده قلملر واردر. بونلر مخصوص اعمال ایدلمش کاغد ویا بزلی کاغدلر اوزرینه سوریله‌رك رسم یاپیلور. بویالرڭ توزلری دوکولمه‌مك ایچون استعمال اولونان کاغدڭ یوزی پروزلیدر. برمقله ایشلندیکی وقت بویالر بربرینه قاریشور، یعنی یاغلی بویا کبی بویالر پالت اوستنده قاریشدیریلیه‌رق رسم یاپارکن کاغد ولوحه اوستنده مزج اولونور. رسم بیتدکدن صکره فیکزاتیف ایله تثبیت اولنور وبوزولمامق ایچون جامه گچیریلور. فیکوروپورتره‌لرده پك فائده‌لی براصولدر. یوزڭ وچهره‌نڭ بوتون اینجه‌لك ویوموشاقلغنی ویرر وصاللانوب توزلری دوکولمك تهلکه‌سنه معروض اولمدقجه قارارمیه‌رق پك اوزون زمان محافظه اولنور.

Pastiche مقلدات .

کزیده صنعت اثرلرینی تقلیداً یاپیلان اثار صنعت .

Pastille پستیل .

جزئی برتخنده یووارلاق اوله‌رق صولی بویاده استعمال اولونمق اوزره یاپیلان یوموشاقجه بویا قرصلری .

Pastorale طاغی ، چوبان موضوعلری .

قیر وطاغ موضوعلرینی کوسترەن لوحەلر . قویونلر و چوبانلری ارائه ایدەن قیر رسملری . مثلا رسام Boucher نك بو موضوعدەکی لوحەلرینه « Les pastorales de Boucher » رسام بوشەنك طاغی رسملری دینور .

Pâté *(archit)* کومه .

کثیف وطویلی اولەرق بولونان مختلف بنالرك هیئت مجموعەسی . مثلا دورت سوقق آراسنده قالان وأولرله طولی اولان بر آطەیەده pâté de maisons أو کومەسی دینه‌بیلور .

Pavillon *(archit)* سایوان ، دائره ، کوشك .

بربناده متناظراً یاپیلمش چیقمه‌لی قسملر . بر باغچه ایچنه منفرد اولەرق یاپیلمش کوچوك أو ویا اوطورەجق اوطه . برعمومی میدانده بازار محلی کبی یرلرك اوستنی اورتەرك وجامله قاپایەرق حصوله کلن چارشولر . بوندن ماعدا دکان کپنکلری ویا پنجره پانجورلری یوقارویه قالدیریلدیغی وقت اونلری ستر ایدەجك صورتده یاپیلمش تخته ویادمیردن کپنك پردەلرینەده دینور .

Paysage منظر .

ایچندەکی انسان وحیوان رسملری اهمیت اعتباریله درجۀ ثانیەده قالان کوی ، اورمان ، قیر وآچیقلقلرله طبیعته عائد منظرەلری افدەایدەن رسملر . بونلرده حیوان وانسان رسملری انجق برمقیاس خدمتنی کورمك ویااومنظرەیه کوچوك برحیات شیوەسی ویرمك ایچون قونیلمشدر . منظرە ، vue مقابلی اولەرق هرهانکی برکورونیشه مثلا دەکیز منظرەلرینەده اطلاق اولنور . منظرلەفریشدیر تماملیدر .

— historique تاریخی منظر .

تاریخدن ویاماصاللردن تصور ایدیلەرك یاپیلان وطبیعتدن آلینمەین منظرلر .

Paysagiste منظرکار . منظر رسامی

منظر رسملری یاپمقده متخصص رسام . پورترە یاپانلرە portaitiste ودەکیز رسمی یاپانلردە marimiste وحیوان رسملری یاپانلرە animalier دیرلر .

Pectoral كوكسلك .

محاربه‌لرده كيلن زرهلرك كوكسه كلن قسمى .

pédicule *(archit)* يكپايه .

مجرد ومنفرد پيلپايه (pilier) . بر فسقيه‌نك آياغى . وسيورى كمر اسلوبنده‌كى پنجره ويا قاپولرك اوستنده بولونان سيورى قسم كه اوزرينه تزيينى طومروجق ويا هيكل وضع اولنور .

Peigné مطرّا .

پك دقتلى اوله‌رق اوزه‌نه بزه‌نه وانجه انجه ياپيلمش بررسم ويا طابلو .

Peindre نقش ايتمك .

ياغلى وياصولى بويا ايله رنكلى اوله‌رق رسم ياپمق . ياغلى بويا ، صولى بويا وقورى بويا (pastel) كبى بويا ايله رسم ياپمغه نقش ايتمك دينور .

Peintre نقشكار .

نقش رسامى ، نقاش ، بويا رسامى . بويالرله رسم ياپمق صنعتنى بيلن صنعتكار . (نقش كلمه‌سنه باقكز) . أولدن بويالى رسم ياپان صنعتكارلره نقاش دينوردى . فرانسزجه‌ده اولديغى كبى تورکجه‌ده‌ده بالاخره بوتعبير ، بنالره بويالى تزيينات ياپانلره منحصر قالمشدر . فرانسزلر ، نقاش و بوياجى‌يه peintre en bâtiment ديرلر .

Peinture نقش .

بويا ايله رسم ياپمق صنعتى . كرك ياغلى بويا كرك صولى بويا وكرك پاستل اولسون هپسنه نقش تسميه اولنور . أسكى زمانلرده نقش ايشله‌مك دى‌يه رنكلى تيرد ، ايپك ويا يوكله ايشله‌نن ايشلره تسميه ايديلوردى بوكون نقش بومعنايه ياكلش اوله‌رق تعمم ايتمشدر . اسكى دورلرده نقاش دى‌يه بويا ايله رسم ياپان رساملره دينوردى . بالآخره ديوار بوياجيلرينه نقاش دنيلمشدر . مع مافيه فرانسزلرده‌ده بونلره peintre دينور . فقط صنعتكار نقاش ايله بنا نقاشى اوله‌رق آيريلور بزده نقاش كلمه‌سى پك زياده تعمم ايتديكندن اونى آرتق رسام

معناسنه استعمال ممکن اوله میه جقدر. بناءً علیه رسامل‌ره نقشکار دیمک مناسب اولور. نقشه کلنجه اونیده معنای اصلیسنده و peinture مقابلی آلمالی‌یز. ایشـلمه‌یه یاساده‌جه ایشله‌مه ویاخود نقش ایشله‌مه دی‌یه ایکی کلمه برلکده قوللانمق لازمدر. مثلا قیز مکتبلرنده‌کی نقش درسی یرینه نقش ایشـله‌مه درسی ودوز اولانلرینه ساده‌جه ایشله‌مه دیمك مناسب اولور.

Pendentif (*archit*) علیقه، آونك، فاقولیه *

علیقه، فاقولیه

نصف کروی بر قبه‌یی طوتان کمرلرك برلشـدکلری قسملرده هرایکی کمرمنحنیسی ایله قبه‌نك قاعده‌سی آراسنده قالان مثلثی قسم. جامعلرك قبه‌لرندن کمرلره کچیلان قسملرده‌کی مثلث کروی شـکلنده سطحلرکه اکثریا بورالرده صحابه‌لرك اسملرینی حاوی لوحه‌لر تعلیق اولنور. رومه‌لردن « باشلق » معناسنه کان «فاکیولی» کلمه‌سندن آلنه‌رق فاقولیه‌دینلمشدر.

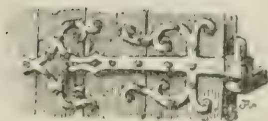
Pénombre شبه کولکه *

شبه کولکه

بر کولکه‌نك بر مقدار ضیا آله‌رق آچیقجه‌جه کورینه‌ن قسمی. برجسمك کولکه‌سی دوشدیکی وقت اوکولکه‌نك حزمه‌سی اطرافنده بر قسم واردرکه مرکزی قسمندن فضله بعض شـعاعاته معروض اولنور. ایشته بویله‌دها آچیقجه‌اولان کولکه‌لره شبه کولکه‌تسمیه‌اولنور.

Penturs (*archit*) رزنه*

رزنه

قاپولرك منتشه یرینه ایشلنمش ویا دوز دمیر لوحه‌لردن اوزونجه اوله‌رق میخلانان بویوك منتشه قوللری. بوکبی رزنه‌لره اسکی بنالرده پك چوق تصادف ایدیلور. موزه‌یه قونوله‌جق قدر کوزل وصنعتکارانه ایشلنمش اولانلری واردر. قرون وسطا اولرنده کلید، خلقه، رزنه کبی قپو طاقملرینه صوك درجه اعتنا ایدیلوردی.

Péridrome چوره دهلیزی .

بربنانك اطرافنده دائر آمادار اوستی اورتولی یول .

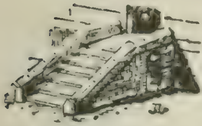
Perle *(archit)* بونجوق *

بونجوق

مقعر بر سیلمه‌یه تطبیق اولونان کوچوك یووارلاقلردن عبارت تزیینی موضوع .

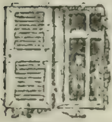
Perron چیقمار دیوه‌ن، بینه‌ك مردیوه‌نی *

چیقمار دیوه‌ن، بینه‌ك مردیوانی

بنالرك اوکنده خارجه‌طوغری چیقان، کنارلری دیوارلی و بینك طاشی ماهیتنده‌کی مردیوه‌نلر .

Persiènne *(archit)* پانجور *

پانجور

مستطیل و مائل تحته ویا ده‌میر لوحه‌لردن متشکل آرالقلی کپنك . بونلرك ثابت و متحرك اولانلری واردر. لوحه‌لر ایکی طرفندن برمحورله قیدلرینه مربوط اولوب اونلره بویدن بویه‌ربط ایدیلمش برچوبوقله تحریك ایدیلدیکی وقت آچیلوب قاپانیر و ایچرویه ایسته‌نیلدیکی قادار ضیا ویریلور . بونلره Jalousie دخی دیرلرسه‌ده jalousie قفس معناسنه‌در .

perspective مناظر .

أشیایی کوروندیکی کبی ترسیم ایتمك علمی. Lamenais نك تعریفنه کوره مناظر ، پلانلرك وضعیتنه کوره رؤیت قانونلرینك تطبیقیدر .

aérienne -- هوائی مناظر .

راصدله أشیا آراسنده‌کی هوا طبقه‌سنك قالینلغنه کوره أشیانك رنکنده حصوله کلن آچیقلغی کوسترمك یعنی آرا یرده‌کی هوا طبقه‌سنی ارائه ایتمك اوزره رسمه درینلك ویرمك ومختلف پلانلری مختلف اوزاقلقلرده کوسترمك .

cavalière — قوش باقیشی مناظر .

أشیا ومنظره‌لری یوقاریدن قوش باقیشی اوله‌رق کورر کبی مناظر قاعده‌لرینه توفیقاً چیزمك. اکثریا بنالرك منظرهٔ عمومیه‌سنی کوسترمك ایچون یاپیلیر .

de sentiment — عندی مناظر .

مناظری بر رسمده رسامك مناظر قاعده‌لرینه بالهندسه رعایت ایتمه‌رك تقریبی یاپدیغی مناظره دینور .

Perspective des ombres کولکه‌لر مناظری .

اشیانك مناظری شکللرینی بالهندسه رسم ایتدکدنصکره کولکه‌لرینك خطلرینی دخی بالمناظر تعیین ایتمك .

Linéaire — خطی مناظر .

اشکال مخصوصهٔ هندسیه واسطه‌سیله أشیانی کوزدن اوزاقلقلرینه کوره ارائه وترسیم ایتمك .

ordinaire — عادی مناظر .

أشیانی کورونديکی کبی برسطح مستوی اوزرینه چیزه‌رك رسم ایتمك .

pratique — عملی مناظر .

أشیانی کورونديکی کبی قولایجه رسم ایده‌بیلمك ایچون قوللانیلان بسیط اصول ونظریه‌لره استناد ایدن مناظر .

spéculative — قیاسی مناظر .

راصدك کوزینه نسبتاً اشغال ایتدیکی وضعیته کوره أشیانك مختلف کورونیشلرینك مقایسه‌سنه خادم اولان نظری مناظر .

Petite nature — متوسط جسامت .

جسامت طبیعیه (grandeur nature) ایله یاریم جسامت (demie nature) آراسنده متوسط بربویده یاپیلان فیکور وپورتره‌لر .

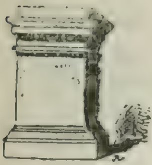
Pied - droit (*archit*) آياق . قائم آياق ، عمود آياق *

آياق، قائم آياق، عمود آياق

بر كمری طوتان ديوارك عمودی و قائم اولان قسمی . بر آچيقلغك هر ايكی طرفنده‌كی قائم قسملره‌ده دينور . رومان اسلوبنده كوشه‌سنده ستونچه‌لر اولمايان درت كوشه پيلپايه‌لره (pilier) دينور .

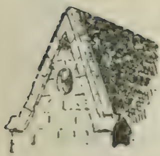
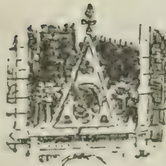
Piédestal (*archit*) كرسی *

سيلمه (moulure) وقاعده ايله تپه‌لك قورنيشی (corniche de couronnement) ی اولمايان درت كوشه‌وساده طاشيه‌جق قاعده (support) . بونك دورت كوشه يعنی منشور مربعی شكلنده‌كی قسمنه كرسی طاشی (dé) دينور . بعضاً اوزرلرينه هيكل قونوله‌جق اولان بو كرسيلرك اسطوانی ويا كوشه‌لری چالينمش اولانلری واردر .

كرسی

Pignon (*archit*) قالقان *

بر ديوارك يوقارو طرفی كيتدكجه سيوريله‌رك مثلثی بر شكلده بيتمه‌سندن حصوله كلن قسم . غوتيك اسلوبنده‌كی بنالرده بو طرز كثرتله مستعملدر وبو قسم دائما تزييناتلی اوله‌رق انشا اولنور .

قالقان

بو كونكی انشا آتده يا غمور صولرينك مجاور بنالره آقماسی ايچون بنالرك جبهه‌لرينه قالقان ياپيله‌جق صورتده ايكی طرفه آقينتيلی داملر ياپيلمسی ممنوعدر .

Pilastre (*archit*) پايه ★

پايه

برقاعده و برباشلقله نهايت بولان و ديواره ملاصق اولان مربعی آياق . يونان معماريسنده پايه‌لرك تپه‌لكلری ستون باشلقلرينككندن فرقليدر . روما ورونه‌سانس اسلوبلرنده پايه‌لرك تپه‌لكلری طبق ستون باشلقلری كبی ياپيلمشدر .

Pilier (*archit*) پيلپايه ، فيل آياغی ★

پيلپايه ، فيل آياغی

تزييناتلی ويا ساده اوله‌رق ياپيلان عمودی آياقلر . پيلپايه‌لر عموميتله بنالرده كمر وقبه‌لری طوتمق ايچون قونور . بونلر برنوع ستون ماهيتنده‌در . فقط اكثريا منشور مربعی شكلنده اولورلر . غوتيك اسلوبنده قوللانيلان پيلپايه‌لرك اكثريسی برچوق ستونلرك برآرايه طوپلانمسندن متحصل برشكلده ياپيلمشدر . مدور ويا صليب شكلنده اولورلر واوزرلرنده باشلق يرينه منشوری سيلمه‌لر بولنور . قالين وباصيق اولان اسطوانی اياقلره‌ده پيلپايه دينور . مثلا سلطان احمد جامعنده‌كی قبه‌يی طوتان آياقلر برپيلپايه ، يعنی فيل آياغيدر .

Pilier butant (*archit*) پاينده آياق .

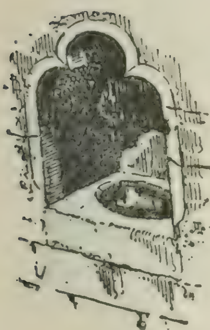
بركمرك آچيلمه (دافعه) poussée سنی طوتمق ايچون انشا ايديلن آياق .

Pilier de dôme (*archit*) كنبد آياغی .

Pinceau توی فورچه .

فورچه‌لرك ایکی نوعی واردر. بری قیل فورچه‌لرکه بونلره Brosse دینور دیکرلری ده توی فورچه , Pinceau در. توی فورچه‌لر صولی بویاده ویاغلی بویانك اینجه ایشله‌نیله‌جك یرلرنده استعمال اولنور . اکثریا صامور ویا بوکا مشابه حیوان تویلرندن یاپیلمشدر. بونلره اسکیدن «توی قلم» دیرلردی . دیکرلری سرت قیلدن یاپیلمشدر .

Piscine *(archit)* قورنا ، پیسین *

آب مقدس قورناسی ، پیسین

غوتیك معماریسنده تقدیس اولونمش صو ایله ییقانمق یعنی آبدست آلمق ایچون یاپیلمش قورنالر. قرون وسطا معماریلرنده بومقصد ایچون یاپیلمش مقدس حوض وقورنالر.

Pittoresque رسامانه ، نکارین ، آراسته *

رنکی، تجسمی وتأثیری اعتباریله برصنعت اثرینه لایق اوله‌جق درجه‌ده کوزل اولان منظره‌لره دینور.

Plafonement طاوانلامه *

طاوانلامه

آشاغیدن یوقاری‌یه طوغری باقیلدیغی زمان حاصل اولان مناظره کوره رسم ایدلمش اشخاص، أشیاء ویا مبانی رسملرینه دینور .

Plan مسطح ، صفح ، پلان

رسمده plan دی‌یه لوحه‌نك سطحنه موازی اولان مختلف شاقولی سطحلره دینور که راصددن مختلف اوزاقلقده‌کی أشیانك

بولوندیغی سطحلردر . مثلا برنجی صفحده بولونان أشیا دیمك كوزه ، الداقین اولان آشیا دیمكدر. معماریده پلان دی یه بنانك هندسی أشكالنی حائز اولان ویا صناعی ماكنه رسملرینی كوستردن رسملره دینور .

Plancher *(archit)* دوشه مه .

كرسته ایله یاپیلان اوطه، صوفه وسائره زمینلری .

Plantation *(archit)* دیكمه .

تیاترو اصطلاحنده صحنه یه منفرد وبربرندن آیری اوله رق عموداً ویابعضاً مائلاً قونیلان ده قورلر حقنده مستعملدر .

Plastique تجسیم

أشیانی فبار یقو ومجسم اوله رق استنساخ ایتمك. فیكورلری مجسم اوله رق یاپمق.

Plastiques (Arts) تجسیمی صنعتلر .

لوله جی چاموری، بالموم و آلچی كبی یوموشاق ماده لرله مجسم رسم یاپمق صنعتلرینه دینور .

Plate-bande *(archit)* بند مستوی *

بر قاپو ویا پنجره آچیقلغنك دوز اوله رق یاپیلان اوست باشلغی ، بویوندروغی .

— چیقینتیسندن زیاده عرضی اولان بر سیلمه یه ده اطلاق اولنور .

بند مستوی

Plate-forme *(archit)* سطحه .

بر بنانك اوستنده ویامائل بر سطحك نهایتنده براقیلان مستوی وافقی سطحلر.

Plein *(archit)* صاغر .

Les pleins et les vides d'une façade بر بنانك صوم (massif) وطولی اولان قسملری لری (plein) و صاغر (vide) برجبهه نك بوشلق .

Plen-air آچيقده .

آته‌ليه‌دن خارجده ياپيلان طابلو ورسملر حقنده قوللانيلور .

آته‌ليه‌ده ضيا يالكز برطرفدن كلديكى جهتله ايشيق وكولكه‌لر قوتلى وبارز اولورلر . آچيقده‌ايسه هرطرفدن‌كلن ضيا وعكسلرله رسمك مختلف جهتلرى ضيادار اولديغى كبى (طون) لرده‌ده بويوك فرقلر حصوله كلور . بناءً عليه آچيقده ياپيلان رسملرده دها بويوك برملكه ومهارت لازمدر. بوصورتله سربست ايشيق آلتنده وخارجده ياپيلمش رسملرى تفريق ايتمك ايچون بونلره (آچيقده) (en plein-air) ديرلر .

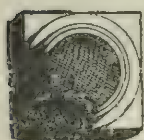
Plein-cintre *(archit)* تام قوس .

قوسى، تام نصف دائره اولان كمره اطلاق اولنور.

Pli بوكلوم .

رسمده‌قماشلرك‌قيوريم‌يرلرينك حاصل‌ايتديكى‌چيزكيلره دينور. « بوكلوملرى غايت أيى ياپيلمش برقماش » « un pli bien étudié »

Plinthe *(sculpt)* كرسى زارى ، پايه‌دان »

پايه‌دان

هيكللرك قونديغى آياقلرك آلتنده‌كى مستطيلى ويا مدور كنيش و دوز قسم‌كه اورايه بعضاً يازيلر يازيلور .

— (*archit*) قاعده‌زارى،صيوادىبى،سوپوركه‌لك، دوشه‌مه زارى طوغريدن طوغرى‌يه يره موضوع ستونلرك آلتنده‌كى كنيشجه دوز قسم .

(دوريك) نظامندن باشقه قديم نظامات معماريه‌نك همان‌هپسنده ستونلرك قاعده‌سى بويله برپايه‌دان اوستنه قونولمشدر .

Pochade پوشاد .

سربستجه وچابوق اوله‌رق برقاچ قوتلى چيزكى ويا فورچه طوقونمه‌لريله ياپيلان رسملر . مثلا غروب ايدن بركونشك وياچابوقده‌كيشه‌ن برمنظره‌نك

برده نوطه تأثيرنی محافظه ايتمك وبالآخره بوندن رسم يايمق اوزره ايلك تأثير آلتنده على العجله ياپيلان رسملره ديلور . بعض پوشادلر واردركه چاليشلمش رسملردن چوق قيمتليدر .

Pocher پوشاد ايشلهمك .

غايت چابوق اولهرق برده قوتلی طوقونمه (touche) ايله رسم ياپمغه ديلور.

Podium چوتره، پيكه ، پايكاه .

اطرافی دائراً مادار آلچق برديوارله محدود يوكسكجه محل . اوزرينه بر شی قونولهجق سد كبی محل .

Poinçon *(archit)* بابا .

چاتيده (ferme) كريشك اورتهسنه كان واوموزغهنی طوتان ديرهكلر (چاتی يه باقكز) .

Point d'aspect *(archit)* كورونيش نقطهسی .

بربنانك، بر باقيشده هرطرفی كورولهجك صورتده راصدك چكيلمسی لازمكلن نقطه .

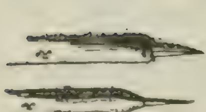
Point de fuite principal *(perspec)* اساس نقطهسی .

لوحهٔ مناظری يه عمود خطلرك برلشير كبی كوروندیكاری نقطه .

Point de vue *(perspect)* نقطهٔ رؤيت .

زمين خطی (ligne de terre) اوزرنده اولوب خطوط رؤيتك طوپلانديغی نقطهدر .

Point à graver *(graver)* طيغ . (حك)

لوحهلری حك ايتمك ايچون قوللانيلان اوجی سيوری دهمير قلملر .

Pointillé نقطهلهمه .

چيزكی يرينه نقطهلرله ياپيلمش رسم ، نقش حك وسائره .

Poitrail *(archit)* براقه كيريشى .

پیلپایەلر ویا ایکی دیوار اوستنه باشلری طایانمق اوزره قونیلان و بویوك ثقلتلری طاشیمغه مخصوص اولان کیریشلر .

Polissage *(grav)* پرداخ .

حك ایچون قوللانیلەجق باقیر، چینقو ویاسائر معدنی لوحەلری، اولا بر غراتوار وصکره قومله وبعده پومزه طاشی ، قاپاغان توزی وسکود کوموری ایله تمیزلیەرك احضار ایتمکه پرداخ دینور .

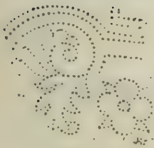
Polychrome کثیراللون، الوان.

چوق رنکی اولان شیلره دینور . architecture polychrome دی‌یه مصر ویونان قدیمده بنالرك یوزینه بویالرله یاپیلان الوان تزیناتدن طولایی بووجهله تسمیه اولنوردی. الیوم بعض بنالرده طوغلە، چینی طوغله و سائره کبی رنکلی موادن یاپیلان جبهەلرەده اطلاق اولنور .

Pont-levis آصمه کوپری .

اسکی قلعەلرده خندکله قلعه قپوسی آراسنده زنجیرلرله آچیلوب قاپانان کوپریلر . ایکی جسیم آیاق اوستنه برساحلدن دیکرساحله باغلی اولەرق یاپیلان جسیم شهر کوپریلرینه pont suspeudu دینور .

Poncis سیلکمه .

سیلکمه

بریازی ویاشکل تزیینك عینی بركاغده چیقاردقدنصکره خطلری اوزرنده ایکنه ایله کوچوك دلیکلر یاپارق بالآخره اوکاغدی دیوار ویادیکر کاغد اوستنه تطبیق ایدوب اوستندن ایچی کومور توزی طولی کیسه کچیرمکله التنه کچن نقطه‌لی خطلردن عبارت شکللردکه بونلرك اوزرنده یورویەرك رسم ویاتزیینات یاپیلور. اسکی خطاطلر یازیلرینی بوصورتله سیلکرلر واوستنه کچەرك عینی چیقاریرلردی. مشهور خطاطلرك بوکبی سیلکمه قالبلرینه الآن تصادف ایدلمکده‌در.

Porcelaine فغفوری چینی .

قائولیندن یاپیلان سرت، بیاض، نیم شفاف وغیرقابل نفوذ برنوع چوملك خوربدرکه چینیده اعمال اولنور. بونلرك غیر شفاف اولان جنسنه taie ce «کاشی» دیرلر. بزده جمعلرده تزیینات اولەرق قوللانیلان لوحەلر دیا کاشی اولەرق چینی دینمشدر. بونلر faïence یعنی کاشیدر. فقط آرتق چینی تعبیری carreau de faïence معناسنه تعمیم ایتمشدر. بزم چینی دیدیکمز لوحەلره أسکی تورکجه کتابلرده کاشی دینلمکدەدر .

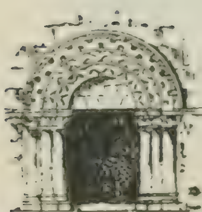
Porche *(archit)* بالان *

بالان

قاپولرك اوکنده ستونلرله یاپیلان مزین صوندورمەلر. بونوع بالانلر اکثریا قرون وسطا کلیسالرینك قاپولری اوکنه یاپیلوردی. هرکوی کلیساسنك بیله قاپوسی اوکنده احشابدن یاپیلمش مزین بالانلری واردی .

بزده جامع آولولرینك اطرافنه یاپیلان دیرەکلی صوندورمەلقلره رواق دینور . بومعناده فرانسزجەسی portique در . مصر و بغدادده بونلره « لیوان » تعبیر اولونور .

Portail *(archit)* جمله قاپوسی ، رتاج *

بویوك قاپو ، رتاج

۱۳و۱٤نجی عصر میلادی رومان وغوتیك اسلوبلرنده کلیسالرك جبهەلرینه تعبیراولوندیغی کبی بونلرك بویوك ومزین قاپولرینەده تسمیه اولنوردی .

بویوك جامع قاپولرینەده تسمیه اولنور .

Porte *(archit)* قاپو .

بنالره کیروب چیقمق ایچون دیوارلرده براقیلان بوشلقلر .

مستحكم قاپو

Porte fortifié مستحكم قاپو *

قرون وسطا قلعه‌لرنده وشهرلری احاطه ایده‌ن دیوارلرده قوله‌لر و مازغاللر و آصمه کوپریلرله تجهیز وتحکیم ایدیلمش قاپولر .

Porte a faux *(archit)* چیقمه .

بنانك دیوارلرندن خارجه طوغری دستکلر اوزرنده چیقان قسملر .

جلبند رحله‌سی

Ports cartons جلبند رحله‌سی *

x حرفنه بکزر صورتده اچیلوب قاپانه‌جق بر شکلده یاپیلمش اولوب جلبندلری قولایلقله آچوب قاپایه‌رق ایچنده‌کی رسملری آرامق خصوصنده استعمال اولونان رحله‌لردر . هر رسامك آته‌لیه‌سنده بو رحله‌لردن بولنور .

Ports cochère آرابا قاپوسی .

بویوك قوناقلر و اوتللرده آرابه‌لرك آولویه کیروب چیقمسنه مخصوص بویوك قاپو .

Porte crayon قلمدان *

فوزه‌ن وکومور قلملرینی طاقه‌رق ایشله‌مك ایچون قوللانیلان معدنی طوتغاج .

قلمدان

Porte égyptienne مصری قاپو .

یوقاری قسمی دار وقاعده‌سی کنیش برشکلده‌کی قاپولر .

Porte intérmédiaire آرا قاپو .

ایکی دائره وایکی آولو آراسنده‌کی قاپو .

ظفر قاپوسی . Porte triomphale

برظفرك خاطره‌سنی تأییداً طاق ظفر شكلنده یاپیلان قاپولر .

آچیقلق * Portée *(archit)*

آچیقلق

ایكی طرفی بر نقطه‌یه استناد ایدن واورته‌سی بوشده قالیر صورتده قونولمش بر دیرەكك بوشلغه تصادف ایدەن قسمنك اوزونلغی .

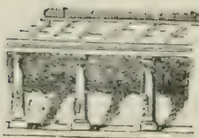
قاپو پرده‌سی * Portière

قاپو پرده‌سی

قاپو ویا بوكا مماثل آچیقلقلره تزیینات مقامنده قونیلان پرده‌لر . اسكیدن جامع وكلیسالرك قاپوسنه صغوق‌روزكاری محافظه ایچون قونیلان جسیم پرده‌لر. یاقین وقته قدر تورك أولرنده‌ده استعمال اولنوردی.

رواق ، دیرەكلی یول * Portique

رواق ، دیرەكلی یول

اوستی اورتولی ودامی دیرەكلرله طوتدورلمش صوندورمه شكلنده یوللر . جامعلرك آولولرنده‌كی دیرەكلی قسملر. دیرەكلر آراسنده وقبله دكانلرك اوكنی اورتن برطرفی آچیق قسم . آسیا معماریلرنده وبالخصوص سوریه‌ده سوقاقده كزەنلری یاغمور وكونشدن محافظه ایتمك ایچون بوطرزده یوللر انشاسی عادت ایدی . استانبوله‌ده اورادن كلمشدر. حتی پارسده بیله بوطرزده یاپیلمش بعض سوقاقلر واردر .

Portrait پورتره ، تصویر .

برشخصی ویا برذی‌حیات موده‌لدن اونك تمامیله مشابهنی یاپمق .

Pose طوروم .

رسمی چیقاریلان برشخصك آلدیغی وضعیت . رسمده اوشخصه‌ویریلن شكل . فوطوغرافی چیقاریلان برشیئك اوكنده اوبژه‌كتیفك آچیق قالدیغی مدت . بوكا مدت توقف (temps de pose) ده دینور .

Postes موجه *

موجه

متمادی‌صورتده‌یكدیكرینی تعقیب ایده‌ن قیوریملردن‌مركب تزیینات. بوكا Flots دخی دیرلر .

Poterne *(archit)* اورغون قپوسی .

بعض قرون‌وسطی قلعه‌لرنده ومستحكم قصرلرنده كیزلی اوله‌رق یاپیلمش قاپولركه‌ا كثریا بورادن‌خروج حركتلری‌یاپیلیردی. طیشاری‌یه «اوغرامق» دن مشتق اولماسی‌ده محتملدر .

Premier plan برنجی صفح .

رسمده رسامه الك یاقین اولان قسملر . تیاتروده أوك پرده ایله برنجی قولیس آراسنده‌كی قسم .

Prendre du champs كیرویه چكیلمك، ساحهٔ رویته آلمق.

براثرصنعتی یكنظرده ایجه كوره‌بیلمك و هرطرفنی قاورایه‌بیلمك اوزره اواثردن كیرویه طوغری اوزاقلاشمق .

(les) Primitifs أولّیون .

رەنەسانس دورینك استادلرندن اول كلن رسام استادلرینه دینور .

Prisme منشور .

بللوردن منشور مثلثی شکلنده‌کی جسم اولوب شعاعات شمسه طوتولدیغی وقت ضیایی تحلیل ایدر والوان سبعه‌یی آییرر .

Procédé اصول اعمال ، وَتیره .

برشیئك اعمالی ایچون قوللانیلان واسطهٔ عملیه وفنیه .

Profession مسلك .

بر شخصك رسماً مشغول اولدیغی ایش وصنعت . هرکون چالیشدیغی واونکله کچیندیکی ایش .

Profil مُجنَّب ، پروفیل .

برجسمك یان طرفدن یعنی جانبندن کورونیشی دیمکدر . رسمده یان طرفدن یاپیلمش برتصویره ویا فیکوره دینور . معماریده بربنانك شاقولاً مقطعنك کوسترنسنه دینور . برسیلمه‌نك شکللرینی کوسترمك اوزره اونك برسطح شاقولی ایله قطعندن حصوله کلن مقطعنه یعنی اثرینه مجنب دینور .

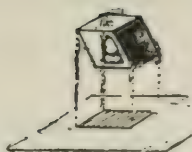
Profondeur *(peint.)* درینلك .

طابلونك الك آشاغی کنارندن افقه قدر اولان قسمك محتوی اولدیغی مسافه‌لره دینور .

Progression تدریج .

آزویا چوق بویوك برسطحی ستر ایتملرینه کوره موضوع (motif) لرك کیتدکجه اهمیت کسب ایتمسنه دینور . مثلا برآلن‌ده (tympan) کنارلرده خفیف باشلایان سوس (ornement) لرك تپه‌یه طوغری کیتدکجه اهمیت کسب ایتمه‌سی کبی .

Projection ارتسام *

ارتسام

اجسامك شاقولی ویا افقی بر سطح مستوی اوستنده ابعاد واشكالنك بالهندسه ارائه سیدر. بر جسمك بر سطح اوزرینه دوشن ارتسامی دیمك اوجسمك هر نقطه سندن عموداً اوسطح اوزرینه ایندیریلن خطلرك وجوده كتیردیكی شكلدر،

بو كندی باشنه بر علمدر كه هندسهٔ ترسیمیه géometrie déscriptive تسمیه اولنور . ماكنه لرك انشاسی ایچون بوتون رسملر بو اصولده یاپیلور .

Projet *(archit)* پروژه .

انشا ایدیله جك بر بنانك پلان وتفصیلات رسملرینك هیئت مجموعه سنه اوبنانك پروژه سی دینلدیكی كبی یازیله جق اثر ویا انشا اولونه جق بر بنایی تصور ایده رك یاپیلان طاسلاق و رسملره وهنوز قوه دن فعله چیقمامش شیلره ده پروژه دینور .

Projet d'éxccution اعمال پروژه سی ، انشا پروژه سی .

بر بنانك ویا بر موبیلانك (meuble) اعمال و انشاسی ایچون اساس اولمق اوزره اولچو ونسبتلری وشكللری كوستره ن رسملر .

Proportion تناسب .

رسمده بعدلرك بربرلرینه اولان نسبتی . نقشده ونحتده وجود بشرك تناسبی قافا قسمیله اولچیلور . مثلا تام اولان بر انسان بویی باشك یدی الی سكز مثلی قدر بر طولده در. صاچاقلغك تناسبی ستونلرك قاعده سنه یاقین اولان قسملرده كی نصف قطرلریله یعنی چاب (module) لریله اولچیلور .

Pulverisateur پوسکوروجی ، پوسکورکه .

رسملری تثبیت ایتمك ایچون اوزرلرینه ورنی وسائر فیکزاتیف مایعلری پوسکورمکه مخصوص آلت .

Punaise رسم چیویسی .

تپه‌لری کنیش وچیویلری قیصه برنوع چیویلردرکه رسم کاغدلرینی رسم تخته‌لری اوزرینه تثبیت ایتمك خصوصنده قوللانیلور .

Pupitre دستگاه ، رحله .

هرنوع رسمه کوره دستگاه و رحله‌لر قوللانیلور . مثلا مینیاتور ویا پورسلن اوزرینه رسم یاپمقده وفطوغراف رەتوشلری ایشله‌مکده مستعمل کوچوك رحله‌لر واردرکه اوکه آرقه‌یه متحرکدرلر .

Pyrée آتشکده .

قدیم ایرانیلرك اوزرنده آتش یاقارق عبادت ایتدکلری محل مقدس .

Pylon پیلون *

پیلون

مصر معبدلرینك آولولری اوکنده‌کی جمله قاپوسنك ایکی طرفنده اهرامی شکلده بولونان قوله‌لر ویا اورتاسنده قاپو اولان قوله .

pyramide اهرام .

قاعده‌سی مربعی و رأسی قاعده‌سنك مرکزندن چیقان بر خط شاقولی اوزرنده‌کی مجسم شکل هندسی . مصر فرعونلرینك مزاری .

pramidion اهرامیه *

اهرامیه

قاعده‌سنه نسبتاً ارتفاعی غایت آزاولان اهرام شکللری‌که بعض مزار طاشلری وستونلرك اوست قسمنه یاپیلور .

Quadrature تزينات هندسيه .

فرەسك اصوليله ياپيلان ديوار نقشلرنده مستعمل تزينات هندسيه .

Quartier *(archit)* دور باصاماق .

يووارلاق مناره مرديوەنی کبی اولان مرديوەنلرك دونن باصاماقلری .

Quatre-feuilles *(archit)* درت ياپراق ، رباعی الورق *

سيوری کمر اسلوبنده مستعمل بر سوس ornement موضوعی که برمربعك هرکوشەسی برر مرکز اتخاذ اولونەرق چيزيلەن دائرەلرك قوسلرندن متشکلدر. بعضاً درت قوس دائره يکديکرينی قطع ايدر و بعضاً ده برلشدکلری يرلرده برر کوشه رسم اولنور . بونك شکلی عصرلره کوره دکيشمشدر. ١٤ نجی عصر ميلاديده استعمال اولونان شکلده دائره قوسلری يرينه سيوری قوس قوللانيلمشدر .

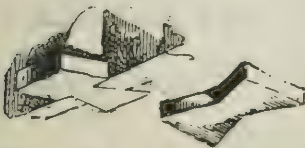

درت ياپراق ، رباعی الورق

Queue d'arronde

قيرلانغج قويروغی *

قوش قويروغی شکلنده کچمه .
فرنکی دخی دينور .

قيرلانغج قويروغی

Quuite feuille *(archit)* بش ديلدن عبارت تزينات موضوعی *

١٤ نجی عصردن اول بوبش ياپراقلری مدوّر شکلده قوللانيورلردی. اوندن بونلرك دورلری. سيوری ياپيلدی .

بش ديلدن عبارت تزينات موضوعی

Rabattu *(art. dec.)* سونوك .

برطونی تعدیل ایتمك ، اوكاسیه‌رنك قاریشدیره‌رق ضعیفلاتمق وسوندورمكدر .

Raccourci مقصر ، قیصالتی .

اشیانك مناظراً كوروندكلری وقت قیصه وابعاد حقیقیه‌سندن دها باصیق برشكل اكتساب ایتملرینه دینور . مثلا رسامه طوغری برشخصك اوزاتدیغی قول غایت قیصه كورینور ورسمده اوقیصه‌لغی چیزمرك حقیقتده اونك عادتا جسامت طبیعیه‌ده برقول اولدیغی فقط رسامه نظراً وضعیتی اعتباریله قیصه كوروندیكنی افاده لازمدر . برچهره‌نك آشاغی طرفندن باقیلدیغی زمان آغز برون وكوزلر آراسنده‌كی مسافه‌لر قیصالیر وعادتا بربرلرینه یاپیشمش دینه‌جك قدر یاقلاشیرلر . بونلربویله ترسیم ایدلدیكی حالده چهره‌نك مشابهتنی وخطوطك نسبتلرینی محافظه ایتمك اینجه‌كوچدر . هیكلتراشلر بیله بعض هیكللرك وضعیتنه كوره بوكبی شكل مقصرلرك تأثیرینی نظردقته آلیرلر .

یوره‌ك یاپراق

Rais de cœur یوره‌ك یاپراق *

محدب سیلمه‌لرك اوستنی تزیین ایتمك اوزره استعمال اولونان یوره‌ك شكلنده یاپراقلرك صیرا ایله آرالرینه صو یاپراقلری دیزیلور .

مائل ، سطح مائل

Rampant *(archit.)* مائل ، سطح مائل *

میلی اولان سطحلر حقنده قوللانیلور . مثلا میلی بر كیره‌مید rampant d'une toiture كیره‌مید سطح مائلی دینور .

Rampe *(archit)* سطح مائل ، مردیون پارماقلغی، رامپ *

مردیوەن پارماقلغی   سطح مائل

مردیوەنلی ویا مردیوەنسز مائل برزمین حقندە مستعملدر. مردیوەنلرك یانندە طایانمق ایچون یاپیلان پارمقلقلر وکوپشتەسی (théâtre) صحنەنكاوكندە برصیرا اوزرینە یاقیلان لامبەلر .

Raphaelesque رافائلانە .

مشهور رسام رافائلك اثرلرینی تقلیداً اواسلوبدە یاپیلمش رسملر .

Rappel de ton *(peint)* طون رابطەلری .

برنقش اثرینك مختلف قسملرینە طابلونك الك بارز رنكنی تكرار ایتمك اوزرە او رنكدە فقط دها آز قوتدەكی قونیلان رنكلر .

Rapporter *(archit)* كاغدە چكیرمك .

اراضی اوزرندە آلنان اولچولری كاغدە چكیرمك صورتیلە مقیاسلی بر پلان چیزمك .

Réalisme شأنیە .

أشیایی كوروندیكی كبی رسم ایتمك مسلكیدر . بونك عكسی افتكاریە idéalisme در: افتكاریە مسلكنەكورەهرشیئەبرشكل تكامل ویریلور واونك، حقیقتدە اولدیغی كبی دكل ، فقط فكردە دوشونولدیكی كبی خیالی و مكمل بر شكلی یاپیلور . مثلا تاریخی رسملردە وقوعاتی ، شخصلری ، البسەلری

ممکن اولدیغی قدر اصلنه موافق اوله‌رق یاپار وعندی وفرضی اولان بر طاقم الیسه‌لر ویا مواقعی قبول ایتمز .

réalisme مکتبی هر شیئی کوروندیکی کبی یاپار و اوکا فکر بشرده‌کی کوزللکلردن هیچ برشیئك علاوه‌سنی قبول ایتمز . حتی بوخصوصده‌اودرجه ایلری کیدنلر اولمشدرکه چیرکینلکلرك استنساخندن بیله واز کچمه‌مشلردر .

Recul کیرو چکیله‌جك مسافه .

بر اثر صنعتی ایجه کوره‌بیلمك ایچون قارشوسنده اوزاقجه بر مسافه‌یه چکیلمك ایچون لازمکلن مسافه .

Refroidir صوغوتمق .

پك صولوق رنكلرله ویاخود اینجه اینجه ایشله‌مك صورتیله بر طابلونك قیمت صنعتکارانه‌سني آزالتمق دیمکدر .

Regle مسطره ، جدول .

تخته‌دن ، معدندن ویا جامدن معمول اولوب دوزچیزکیلر چیزمکه مخصوص کنارلری مستقیم آلت .

Reglet *(archit)* دوز عصبه ، شرید سیلمه *

دوزعصبه

کوچوك مستوی سیلمه (mculure) بوکا (filet) و (Listel) دخی دینور .

اکر چوق اکلی اولورسه بند مستوی (plate-bande) تعبیر اولنور .

Rehauts قابارتمه ایشیغی .

برجسمك رسم ویا نقشنده‌کی تجسیماتی (modelé) دها بارز کوسترمك وایشیق آلان نقطه‌لرینه قونیلان پارلاق طوقونه (touche) لر . مثلا قره قلم بر رسمده بیاض رنکلی قلمله ویاغواش بویا ایله (باب ایدن ایشیقلی قسملرینه طوقونه‌رق rechausser ایدیلور ، قابارتیلور .

Relation مناسبت .

ایکی طون آراسنده‌کی رنك مناسبتی (rapport) (une relation de note d'une grande finesse غایت اینجه برشیوه مناسبتی) کبی .

Relief *(peint)* تجسم .

رسمده رنکلرك صورت ترتیبیله قابارمه کبی کورینن شکللر. مثلا بورسم تجسم ایتمیور. ce dessin manque de relief دینور . مجسم اولان اشکالك قاباریق اولان قسملرینه‌ده relief قابارتمه دینور .

Remplissage طولدورمه .

بر صنعت أثرنده‌کی ترکیب (composition) ده لزومسز اوله‌رق قونیلان و طابلویی طولدیران شکللر حقنده قوللانیلور بوکبی طولدورمه‌لر طابلونك قیمتنی بوزار .

Renaissance اویانمه (دوری) .

اون بشنجی عصر میلادیده باشلایوب اون آلتنجی عصرده دوام ایدن وقدیم نظامات معماریه‌نك تکرار استعمالندن عبارت اولان دور .

Rendu بیان .

برپورتره‌نك ، برفیکورك ویاسائر برموضوعك طرز نقشی، ترسیمی ویا افاده‌سی حقنده قوللانیلور . مثلا شو رسمك بیانی هنادر دینیلور. معماریده بیان دی‌یه پروژه‌ده سطحی اوله‌رق کوستریلن بعض رسملرك تفصیلاتلی اوله‌رق آیروجه یاپیلان ایضاحنامه‌لرینه دینور .

Repiquer سرتلشدیرمك .

ایشیق (clairs) وکولکه (ombres) لری سرتلشدیرمك؛ دها قوتلندیرمك .

Reserves *(peint)* احتیاطلر .

صولی بویاده reserve دی‌یه رنك چکیلمیه‌رك بیاض براقیلان قسملره

دینور . کاغدده براقیلان بویاضه‌لر دائما کوواش بویا ایله یاپیلان بویاضه‌لرده
دها شفاف اولدیغی ایچون صولی بویاده معتبر براصولدر .

Resille *(archit)* شبکه ، قید .

اسکی اصول اوزره یاپیلان پنجره جاملرنده کوچوك جام لوحه‌لرینی یان یانه طوتمق اوزره آلچیدن ویا قورشوندن شرید شکلنده کی قیدلر . غوتیك معماریسنده کی vitrail ده نقشلی روزنلر استعمال اولنور .

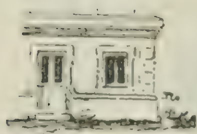
Restaurer احیا ایتمك ، تعمیر ، ترمیم وتجدید ایتمك .

آثار معماریه ومبانیء تاریخیه‌یی ونقش ونحت آثارینی تعمیر ایتمك ، حال اصلیه‌سنی بوزمقسزین مرمت ایتمك .

Restitution *(archit)* اسکی شکله قویمق ، حال قدیمه‌ارجاع ایتمك .
تمامیله ییقلمش اسکی وقیمتلی بنالری شکل قدیمنده اوله‌رق کوسترر رسملر .

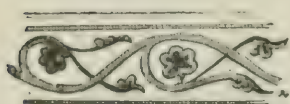
Retrospectif *(art)* اسکی صنعت ، صنایع ماضیه .
١٩ نجی عصر میلادیدن اولکی صنعتلره اطلاق اولنور .

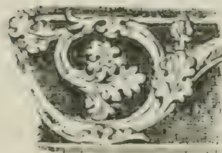
Rez-de chaussée *(archit)* یر قاتی *
برأوك ویا بر بنانك یرله برسویه‌ده اولان قاتی . وبعضاً زمیندن ایکی متروی کچمه‌ین یوکسکلکده کی قاتلره‌ده اطلاق اولنور .

یر قاتی

Rinceau قیوریق دال *

بربری اوستنه قیوریلان چیچکلی داللردن (fleuries tiges) مرکب سوس

قیوریق دال

ornement . بوطرز سوسلر همان هراسلوبده مستعملدر . رومان اسلوبنده بوكبی قیوریق داللر واردر .

روما معماریسنده وقوره‌نتیه‌ن اسلوبلرنده پك‌چوق استعمال اولونمشدر. اوپانمه دورینه عائدده قیوریق‌دالل‌ره تصادف اولنور. تورك معماریسنده بونلرك اك متكامل و كوزه‌ل شكللری قوللانیلمشدر . باخصوص چینی (كاشی) تزییناتنده‌فوق‌العاده كوزللری واردرآغاج‌اوزرینه‌پاپیلان تزییناتده‌ده بونلرمهم برعامل اولمشدر .

Rocaille روقای .

۱۵ نجی لوئی زمانه عائد صنعت اسلوبنه دینور . بواسلوبده‌كی تزییناتك (enroulements) دورلری دكز قابوقلری كبی شكللرله مزیندر .

Rococo روقوقو .

روقای اسلوبنك مبالغه ایدیله‌سندن حصوله كلن براسلوب تزیینی‌در. بعضاً مجاز اوله‌رق موداسی كچمش وچیركین اولان شیلره‌ده دینور .

Roman *(archit)* رومان .

بشنجی عصرمیلادیدن اون‌ایكنجی عصره قدر یاپیلان وفارقهٔ اساسیه‌سی تام دور كمر اولان بر اسلوب معماریدر . روما romain اسلوبی ایله قاریشدیریلمامالیدر .

Rond point *(archit)* مدور میدان *

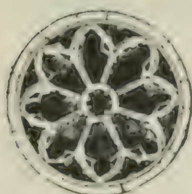
مدور میدان

بر كلیسانك محرابی‌اولان abside قسمنده‌كی بووارلاقلغه و شهرلرده بربرینی‌قطع‌ایدن‌ایكی جاده‌نك برلشدیكی نقطه‌ده براقیلان دائره‌وی میدانلره دینوركه اكثریا بونلرك اورته‌سنده هیكل ویا چشمه كبی برآبده بولونور .

Rosace گول ، کوکبه .

نقش ویا نحت صورتیله یاپیلمش یووارلاق برموضوع تزیینیدر .

Rose *(archit)* گول ، کوکب *

گول ، کوکب

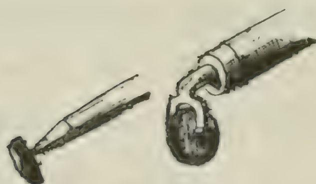
رومان و غوتیك اسلوبلرنده دائروی اولان کلیسا پنجره‌لرینه وبونلری تزیین ایدن سوسلرك هیئت مجموعه‌سنه دینور قورنیته‌نك باشلقلرده‌کی یووارلاق گول کبی تزییناته دینور . rosace ك کوچکنه‌ده تعبیر اولنور .

Rostre *(archit)* روستر *

روستر

قدیم‌سفینه‌لرك برونی شکلنده موضوع تزیینیکه دکز محاربه‌لری مظفریتلرینه بر خاطره اولمق اوزره بعض آبده‌لره قونور .

Roulette روله‌ت ، دیشلی ماقارا *

روله‌ت ، دیشلی ماقارا

برمحور اطرافنده حرکت ایده‌ن دیشلی کوچوك بر ماقاره‌که حکاکلر بونکله لوحه‌لر اوستنه نقطه‌لی‌چیزکیلر چیزه‌رلر .

Rustique *(archit)* رستائی .

بنانك دیوارلری طاش کبی یونتولمقسزین طبیعی براقیلان وبعض سطحلر قوردیینیکی طرزنده اوله‌رق تزیین ایدیلن برسوس اسلوبی .

Sallie چیقینتی *

چیقینتی

بر سطحدن ، بر حذادن ضیشارویه طوغری چیقان قسملر . مثلا بنانك جبهه‌سنده‌کی بالقونلر ، سیلمه‌لر ، صچاقلقلر کبی اوسطحدن طاشقین اولان قاباریق قسملره دینور . معماری رسملرنده بوکبی چیقینتیلر صول طرفدن ٤٥ درجه‌لك برزاویه ایله کلن برضیایه کوره کولکه‌لری دوشمك صورتیله کوستریلور .

Salle دیوانخانه . صوفه .

بوکلمه ژرمان لساننده بویوك اوطه معناسنه sal دن آلنمشدر . تورکجه‌ده تمامیله مقابلی بولونه‌مامشدر . اطرافنده اوطه‌لر اولان بویوك صوفه‌لره و طوپلانمغه مخصوص بویوك و اوستی اورتیلی محللره دینور . فقط بوتمامیله صوفه دیمك دکلدر . یاقین وقتلرده بعض یرلر ایچون بوکا صالون دیمشلردر . salle de douane کومرك صالونی ، بیلاردو صالونی کبی . حالبوکه صالون ، مسافر اوطه‌سی معناسنه‌در .

مراسمه مخصوص بویوك salle لره بزده دیوانخانه دیرلر . salle d'étude درسخانه salle d'opération عملیاتخانه ، salle à manger یمك اوطه‌سی ویا یمکخانه دینلدیکی کبی بعض یرده قغوش کلمه‌سیله‌ده ترجمه اولونمقده‌در . بنا ایچنده واسع براوطه معناسنه کلن salle ی یابویوك اوطه ویاصوفه دی‌یه ترجمه ایدییورز . تیاتروده خلقك اوطورمسنه مخصوص اولان قسمه‌ده salle دینور . بونیده تیاترو ویا تماشا صالونی دی‌یه ترجمه‌یه مجبورز . بناءً علیه یرینه کوره صالون ویا صوفه و عمومیتله دیوانخانه دیمك ایجاب ایدر .

Salon رسم صالونی .

١٧٣٧ سنه‌سنده لوور سراينك بويوك صالوننده ياپيلان صنايع نفيسه مشهرندن اعتباراً صنايع نفيسه مشهرلرينه «صالون» دينلمكده‌در .

معماری -- بر أو ، دائره ويا آپارتمانده مسافر قبول ايديله‌جك اوطه .

Sarcophage *(archit)* لحد .

درت طرفی طاش اولان وياخود بويوك برطاش كتله‌سی اويوله‌رق وجوده كتيريلن مزارلركه هردورك كنديسنه مخصوص اسلوبده ياپيلمشلری واردر .

Satirique هجوی .

قاريقاتور ماهيتنده ياپيلمش رسملره ورساملره دينور. un dessinateur satirique هجو رسامی .

Satyre ساطير ، شطر .

قديم يونان وروماليلرده اساطيری برشخصيتدركه نيم‌اله صاييلوردی . آياقلری كچی وچهره‌سی حيوانی اولوب وجودی قيللی وباشنده كچی بوينوزلری واردر .

Scène *(art théat)* صحنه .

تياتروده اويونجيلرك اهالی قارشوسنده اويناماسنه مخصوص اولان قسم.

Scénographie ترسيم صحنه ، تحرير صحنه .

تياترو ده‌قورلرينی مناظره موافق رسم ايتمك صنعتی .

Schème سمه .

برشيئی ايضاح ايتمك ايچون بسيط وساده برصورتده افده ايديلن اشكال مثلا برماكنه‌نك مختلف اقسامنی كوسترمك ايچون تفصيلاتدن عاری اوله‌رق يالكز اساسلی قسملرينی ارائه صورتيله ياپيلان بسيط رسم .

Scotie *(archi)* دوه بویونی *

یوقاری‌قسمی داها کنیش‌یکی منحنیدن متشکل مقعر پروفیللی سیلمه .

دوه بویونی

Sculpteur نحّات .

نحت یاپان صنعتکار . هیکلتراشه باقکز .

Sculpture نحت .

أشیانك صورتلرینی مجسم اوله‌رق سرت مواد اوزرینه دمیرقلمله‌اویه‌رق یاپمق‌صنعتی . آثار نحتیه‌یه‌ده دینور . نحت ایچون اولا لوله‌جی چامورندن بر موده‌ل یاپیلور ؛ بوعملیاته modelage (تجسیم) دیرلر . بوموده‌لی مرمر ویا برنج اوزرینه نقل ایتمکده (نحت) دینور . اشکالك قابارتمه و فقط تماملیه مجسم و اطرافی بوش اوله‌رق یاپیلان شکللرینه یعنی bas-relief و rond-bosse لره‌ده نحت دینور .

بو شکللر اویولمق صورتیله چوقور اوله‌رق یاپیلمش شیئر ایسه او زمان glyptique اسمنی آلور . بونلره بزحك‌دییورز . عتیق مهرلرده اولدیغی کبی .

Séance جلسه ، چالیشیش .

رسمده برصنعتکارك ایستر موده‌لدن ایستر طبیعتدن چالیشدیغی بر دورهٔ زمانه اطلاق اولونورکه اکثریا ایکی ساعتلق بر زماندر faire un portrait en une séance بر پورتره‌یی بر چالیششده ویا برجلسه‌ده یاپمق کبی . شومنظری paysage بیتیرمك ایچون دها ایکی چالیشش لازمدر کبی.

Second plan *(art. téhatr)* ایکنجی صفح.

تیاترووده برنجی قولیس coulisse ایله ایکنجی قولیس آراسنده‌کی ساحه — برطابلووده ایکنجی صفح اهمیتی دی‌یه نسبتاً درجهٔ ثانیه‌ده قالان فیکورلره دینور .

Selle صپا * (سهپادن)

صپا

هیکلتراشلرك اوزرینه جامور قویه‌رق چالیشدقلری اوچ ویا درت آیاقلی یوکسك ماصالر. chevalet یه سهپا دیندیکی جهتله بونی سهپانك تعبیر عامیانه‌سی اولان صپا تعبیری ایله آیرمالیدر .

Série ترتیب ، فصیله .

صیرا ایله ترتیب ایدیلمش ویاخود طاقم طاقم آیریلمش شیلر حقنده قوللانیلور .

Seuil اُشیك .

قاپولرك آلتنده آیاق باصه‌جق اولان یوکسکجه قسمه تعبیر اولونور .

Sigillographie خاتمشناسی .

خاتملرك عائد اولدقلری زمان وافاده ایتدکلری معنا و اشارتلری تدقیق وایضاح ایدن علم .

Silhouette سلئوت ، هیولا .

یالکز شکل خارجیسی چیزیله‌رك کسیلمش و سیاهه بویانمش فیکورلری حاوی رسملره دینور . وقتیله بونوع رسملری یاپان غایت ماهر رساملر واردی . هرشخصه باقه‌رق سیاه برکاغد اوستندن مقاصله پورترەلرینی یاپارلردی . قوتلی برضیا اوکنده اوطوروللدیغی وقت یقینده‌کی دیواره دوشن واوشخصه تمامیله بکزه‌ین کولکه‌لرده‌ده silhouette دینور . کونش غروب ایدرکن استانبولك اولری، جامعلری سما اوزرنده بر شکل حاصل ایدرکه بوکاده استانبولك سلئوتی تعبیر اولنور . هیولا تعبیری ایسه بررسم یاپیلمه‌دن اول اونك شکل عمومیسنی کوسترمك اوزره خیال میال چیزیلمش رسمه تخصیص اولنه‌بیلور .

La silhouette de la tour Eiffel.

پارسده‌کی طور أیفل قوله‌سنك تفصیلاتندن صرف نظر ایدیله‌رك سما اوزرنده ترسم ایدن شکل خارجیسی دیمکدر .

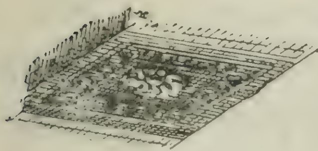
Sociétés artistiques صنایع نفیسه ، جمعیتلری .

متمدن مملکتلرك هر برنده مختلف صنعت جمعیتلری واردر . بونلر صنایع نفیسه‌یی تشویق ایتمك ، تاریخنی تدقیق ایتمك و نشر ایتمك واختیار صنعتکارلره برتقاعدیه معاشی تأمین ایتمك مقصدیله تشکل ایتمشلردر . بوجمعیتلر بخصوصده سرکیلر یاپار و مجموعه‌لر چیقاریرر و واردات تأمین ایدرلر . Société des artistes و société des amis des arts و سائره اسملرینی آلورلر . بزده‌کی رساملر جمعیتی‌ده بویله برصنعت جمعیتیدر .

Socle *(archit)* آیاق .

برنانك ویا برستونك آلت قسمنه قاعده‌لك وظیفه‌سنی کورەن مربعی قسم . ویاخود اوستنه برهیکل ویا برساقسی قونمق اوزره مزین و ساده برکرسی شکلنده اولان طاشلر ویاتخته‌لر . بوموقعده کرسی piédestal معناسنه‌در . فقط اصل socle ده‌کی معنا برکرسینك آلت طرفنده‌کی سیلمه ویا چیقینتلی قسمدر .

Soffite صوفیت *

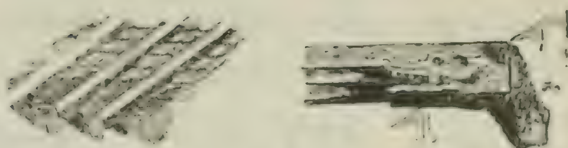

صوفیت

برقورنیشك ویابر داملالغك آلتنده‌کی طاوان لوحه‌لری بونلر اکثریا مزین اولوب اورته‌لرنده برر کول ایله سوسلنمشدر .

Solide صوم ، جسم ، رصین .

هندسه‌ده سطحلرله محاط جسم معناسنه‌در . معماریده طولی وصوم اولان قسملره دینور . نقشده ورسمده رصین معناسنه کلور . des roches qui manquent de solidité دیمك رصانتدن محروم قایالر دیمکدر . یعنی بورسمده‌کی قایالر طبیعتده اولدیغی کبی رصین ویرلرینه اوطورمش کورونمیور دیمکدر .

Solive d'enchevètrure (archit) فاصناق كيريشى *

فاصناق كيريشى

بر ديواره طايانان كيريشلرك اوچلرى برباجا وياسائر برقسم انشائى كچمك اوزره كسيلديكى تقديرده اونلرى طوتمق ايچون كسيك طرفلرينه و ديكر صاغلام كيريشلره استناد ايتمك اوزره ميخلانان كيريشلردر. بوكبى آچيقلقلر آراسنه قونيلان وديكر كيريشلردن قالين اولان كيريشلرهده دينور .

Sommier اوزەنكى ياتاغى *

اوزەنكى ياتاغى

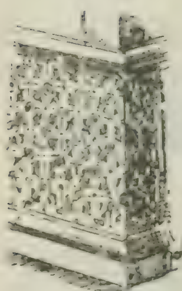
بركمرك استناد ايتديكى طاشلره دينور .

بر پنجره ويا قاپونك بويوندوروغنى تشكيل ايدن كيريشلرك اوجنى طوتان قالين كرستەلرەده دينور .

Sortie چيقيش قاپوسى ، ويا يرى .

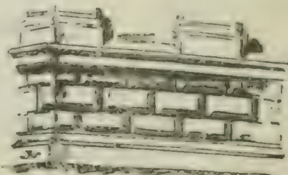
چيقمغه مخصوص اولان قاپو ويا كذركاه .

Soubassement (archit) اوست تمل ، قاعده آتكى *

بربنانك آلت قسمى . برجبهەنك اك اشاغى قسمنده أتك كبى دائراً مادار طولاشان socle آياقلق ، أتك .

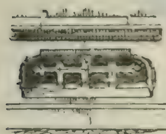

اوست تمل ؛ قاعده أتكى

أسکی جامعلرك زمیندن صوکره باشلایان چیقینتلی و بویوك طاشلردن عبارت أتکلری . بعض بنالرده بوأتکلر اویمه طاشلرله تزیین اولنور ، بعضیلرنده ده (طاش کسمه) اوله‌رق یاپیلور . اویانمه دوره عائد اوست تملارك فبارته‌لی وهردورلو ازهار تزیینیه ایله سوسلنمش اولانلری کوریلور.

Soupirail *(archit)* منفس (نزه : برهان قاطع) ٭

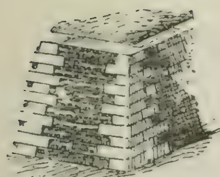

یر آلتی قاتلرینه (sous sol) هوا وضیا ویرمکه مخصوص کوچوك پنجره‌لر .

منفس

Soutènement *(archit)* استناد دیواری ٭

بر بنایی ویا انشا آتی قوتلندیرمك و طوتمق ایچون یاپیلان صوم دیوار . بو کبی انشا آته travaux de soutènement دینور. برسدك طوپراغنی طوتمق ایچون یاپیلان مائل بر دیوارده‌ده استناد دیواری دینور .

استناد دیواری

Sphinx ابوالهول ٭

باشی و کوکسی قادین و وجودی آرسلان شکلنده ساطیری برفیکوردر . مصرده‌کی ابوالهول یکرمی مترو ارتفاعنده یکپاره برطاشه اویولمشدر. بو، قدیم مصریلرجه برمعبود اوله‌رق طانلمشدر.

ابوالهول

Stalactites *(archit)* مقرنسات ، استطالات .

بعض مغاره‌لرده دامله دامله آقان صولرك کتیردیکی املاح کلیسیه‌نك ترسب وتحجر ایتمسندن حصوله کلن سیوری و صالقیم کبی اولان طاشلره بکنزر صورتده فقط بر شکل منتظم وهندسیده یونتوله‌رق بنالرده سوس وتزیینات مقامنده قوللانیلان اشکالدر .

بوشكل تورك معماريسنك أك زياده قوللانديغى برشكل تزيندر . (صحيفه ٦٩ ده كى تورك باشـلمى شكلنه مراجعت) حجره (niche) لرده ، محرابلرده و بوكا بكزهر اويوق محللرك يوقارى قسملريله ديرك باشـلقلرنده واكثر سـيلمه‌لرك آلت قسملرنده تزيينات اوله‌رق قوللانيلور . بوشـكللرك انواعى اولوب بونلرى طاش اوسـتنه چيزه‌رك اويمق ايچوندە اسـكى سنكتراشلرك عملى اصول و قاعده‌لرى واردى . بوكون كوزه‌ل مقرنسات ياپان اوسـته‌لر آزالمقده‌در .

Statuaire هيكلتراش .

فيكورلر وهيكللر نحت ويا تجسيم ايده‌ن صنعتكار .

un sculpteur statuaire برهيكلتراش نحات .

هرنحات هيكلتراش دكلدر . سوس (ornement) ياپان برنحات هيكل ياپمقده مقتدر اولميه‌بيلير . La statuaire هيكل ياپمق صنعتى يعنى هيكلتراشى معناسنه‌در .

Statue هيكل .

انسان صورتنى ارائه ايدن مجسم آثار نحتيه .

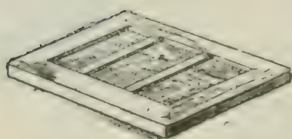
Statuette هيكلچه .

انسان اولچوسندن كوچك مقياسده ياپيلان هيكللر نيم جسامتده برهيكلچه une statuette demi-nature .

Stature قامت .

برانسان ويا حيوان صورتنك (فيكور) يوكسكلك وتناسبى .

Stiratore قاصناق ، رسم قاصناغى *

بربرى ايچنه كچمك اوزره ياپيلمش ايكى تخته چرچيوه‌دركه بونلرك آراسنه ايصلاديلمش كاغدك اوجلرى صقيشديريله‌رك كريلور . كاغد قوروينجه كنارلرندن طوتولديغى ايچون كريلور واوزرينه رسم قولايلقله ياپيلور . صولى بويا رسـملرده كاغدلر دائما

قاصناق ، رسم قاصناغى

بویه قاصناقلره کریلور ویاخود یاش ایکن اطرافدن قولا ایله یاپیشدیریله‌رق قوریدقدنصوکره کریمسی طولایسیله دوز بر سطح حصوله کتیریلور و بویله کاغدلر اوستنه ایشلمه‌مك قولای اولور . کنارلری سربست اولان کاغدلره صولی بویا ایشلندیکی وقت کاغدك ایصلانان یرلری قنبورلاشمق محذوری واردر .

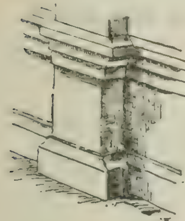
Structure طرز ، نسج .

بربنانك طرز انشاسی حقنده مستعملدر . مثلا تزییناتی أسکی صنعتلره کوره ایسه عتیق طرزده structure antique یاپیلمش دینور . اشخاص ویا اشیانك رسملری یاپیلدیغی وقت وجهلری ویا سطحلرینك نوعنه کوره ایجاب ایده‌ن طرزده فورچه ویا قلمی قوللانه‌رق او سطحی واو ماده‌یی تمامیله افاده ایده‌بیلمك ایچون لازمکلن طرز ترسیمه‌ده «نسج» دینور . مثلا بر طاشك رسمنی یاپارکن اونی تنکه‌دن مجلا برجسم کبی کوسترمه‌مك ایچون قلم‌اوروشلرده او ـ سمك نسجنه دقت ایتمك واونسجی تقلید ایتمك لازمدر .

Style اسلوب .

صنعتده اسلوب دی‌یه برصنعتکاره، برعصره خاص اولان طرز مخصوصه دینور .

رافائل اسلوبی Le style de Raphaël ، غوتیك اسلوبی کبی . تورکلرك بنالرنده قوللاندقلری شکللرك هیئت مجموعه‌سنه‌ده تورك اسلوبی دینور . اصیل براسلوب un style noble دی‌یه رسمده یوکسك حسلرله افاده‌ایدیلن براثر حقنده قوللانیلور .

Stylobate

سیلمه‌لی ستون ویا پایه کرسیلرینه دینور . plinthe کلمه‌سنك مرادفیدر. دوزاولان‌اوست تمللره stéréobates تسمیه اولونور .

Sujet موضوع .

صنعتكارك اثرينه اساس اولمق اوزره انتخاب ايتديكى فكر. اكثريتله تاريخدن آلنان وقايع حقنده قوللانيلور .

Sujet orné *(archit)* موضوع مزين .

معماريده غايت زنكين وتفصيلاتلى اولهرق ايشلنلمش موضوعلر وتركيبلر حقنده قوللانيلور .

Surbaissement *(archit)* كرباصيقلغى *

كرباصيقلغى

ارتفاعى آچيقلغنك نصفندن آز اولان كمرلره دينور .

Surhaussement كمر ديقلغى *

كمرقالقيقلغى

كمرلرك ارتفاعى آچيقلغنك نصفندن فضله اولمسنه دينور .

Surplombe *(archit)* چيقمه .

بوشلغه طوغرى چيقان بنا قسملرى ، بالقونلر ، سيلمه‌لر قورنيشلر كبى شاقولى برديوارك دوز يوزينى طاشان هرنوع چيقنتى‌يه دينور .

Symétrie تناظر *

متناظر

برتركيبك (composition) اورته‌سنده خيالى ويا موجود بر خطك هر ايكى طرفنده عينى صورتله تكرر ايدن شكللردن عبارت اولمق اوزره ياپيلان تزيينات و سوسلر حقنده قوللانيلور . بربنانك هر ايكى طرفيده عين شكلده اولورسه «هر ايكى جهتى تناظرى حائز» دينور .

«تناظرلى برجبهه» دييه بنايى اورته‌دن ايكى‌يه آييرديغمز تقديرده هر ايكى طرفك بربرينه تماميله مشابه برشكلده بولونمسى عين پنجره وقاپولرى حائز اولمسى ديمكدر .

Tabatière تپه‌جامی ، دام قاپاغی ، دام پنجره‌سی .

دامه چیقمق ایچون قوطو قاپاغی کبی آچیلور پنجره (دردانه : برهان قاطع) ه . دامك سطح مائلنه مطابق اولان پنجره‌لرکه چاتی آرالرینی تنویر ایدرلر .

Tableau لوحه ، طابلو .

(مناظر perspective ـ ده) راصدك قارشوسنده کوزلرندن کیدن خطه عمود وشاقولی اولان لوحه‌که بوکا لوحهٔ مناظری دینور . اشیانك رسملری بولوحه اوستنه ترسم ایدر .

(رسمده ـ) طابلو ، موشامبا ویا تخته اوزرینه یاپیلمش یاغلی بویا رسملره دینور .

Tablette طابلا ، طابله‌ت .

کوچوك مستطیللر شکلنده ومختلف قالینلقده صولی بویا رنکلری ه

Tailloir باشلق طابلاسی ، محمَّل .

محمل abaque ك مترادفی .

Talent هنر .

برصنعتك اوزون مدت تطبیقیله اکتساب اولونان ملکه ومهارت .

Talon (*peint*) طوپوق .

بری محدب دیکری معقر ایکی قوس دائره‌دن مرکب سیلمه moulure . شکلده‌کی کبی محدب قسمی یوقارووده اولانه talon droit تسمیه اولنور .

بونك یووارلاق قسمی آشاغیده ومعقر قسمی یوقاروده طوپوق یعنی ترسنه اولونجه بو سیلمه‌یه ترس طوپوق talon renversé دیرلر . (moulure کلمه‌سنه باقکز)

Tambour *(archit)* طبل، دوّنه قاپو .

برستونك بدنی تشكيل ايدن اسطوانی پارچه‌لرك هربری .

— برقبه‌يی طوتمق اوزره يووارلاق اوله‌رق داوول قاصناغی كبی انشا اولونان بنا ديوارلری .

غوتيك اسلوب معماريسنده بعض كوشه‌لره قونولمش كوچوك مرديوه‌نلری ستر ايتمك اوزره تخته ويا طاشدن مزين اوله‌رق ياپيلان مناره جدارلری كبی اسطوانی قسمدر . يكی بنالرده روزكار وصغوغك، ايچرويه كيرنلرله وار بركيرمه‌مسی ايچون قپولرك اوكنه ياپيلان دونر قانادر . دوّنه قپولر ، دوّنه طولابلر .

Tapisserie historiée رسملی خالی (قاليچهٔ نكاشته) .

اوزرنده انسان رسملری وبعض موضوعلر ايشلنيلمش خاليلر .

Tas de charge *(archi)* اوزه‌نكی طاشی .

كمرلرك باشلاديغی طاش كه كمر اورايه استناد ايدر .

Teinte لون .

برقاچ رنكك couleur قاريشمسندن حصوله كلن رنك .

خفيف بررنك معناسنه‌ده كلير . بررنكك آز ويا چوق قوتلی اوله‌رق قوللانيلديغنه كوره حصوله كتيرديكی رنكه‌ده دينور .

Tempéra ته‌مپه‌را .

ده‌ترامپ اصوليله ياپيلان بويالی رسمده قوری بويالری أزمكه مخصوص برنوع مايعدر. بواصول ايله ياپيلان رسملر طونوق اولور . طبيقی ياغلی بويا كبی قه‌رشون طوملر ايچنده احضار ايدلمش ته‌مپه‌را بويالری واردر. بونلرله طبيقی ياغلی بويا وياخود صولی بويا كبی رسملر ياپيلور ومنظره‌سی طونوق وغير شفاف برصولی بويايی آكديرر. چيچك ومنظر رسملرنده بواصول ايله غايت كوزل نتيجه‌لر الده ايديله‌بيلور .

Tepidarium صوغوقلق .

حاملرك حرارتی نسبتاً آز اولان ایکنجی قسمی .

Terrasse *(archit)* تراچه ، سد *

سد، تراچه

بر بنانك اوستنده‌كی مستوی دام سطوح، أولرك اوستنده اوطوریله‌جق وهوا آلنه‌جق محل . أسكی روما أولرینك اوستنده كونش آلمق ایچون solarium دنیلن بویله تراچه‌لر واردی باغچه و سائره‌ده دیوارلی ویوكسكجه اولوب اوزرنده كزینمك واوطورمغه مخصوص اولان محللره‌ده دینور .

Théâtral تماشائی ، صحنه ی .

طوروشلری طبیعی اولمیه‌رق نقش ویاحت اولونمش فیكورلر . وضعیتلرنده مبالغه بولونمسی . بسیط اولمیوب مبالغه‌لی ومفرط وضعیتلرده بولونان اشخاص .

Théatre *(archit)* تیاترو .

تیاترولر عمومیتله ایكی قسمدن عبارتدر ؛ صحنه وتماشا صالونی . برنجیسی صنعتكارلرك اوینامرینه مخصوص اولان قسم دیكریده اهالینك سیر ایتمك ایچون اوطوردیغی قسمدر صحنه قسمی همان تماشا صالونی قدار مهم وجسیمدر .

Thermes حمام .

استحمام ایتمك ایچون رومالیلرك یاپدقلری بنالرك هیئت مجموعه‌سی .

Tholus *(archit)* طولوس .

اوزونلغنه اوروئمش كمرلر. كمرلی اقسام انشائیه. برقبه‌نك كلیدی وقبه‌نك هیئت مجموعه‌سنه دخی دینور .

Tirant *(archit)* کرکی *

کرکی

بر چاتیده ایکی مقاص کیریشـنك قوه‌دافعه‌لرینی طوتمق ایچون وضع اولونان افقی پارچه . کرکیلر اکثریا اورته‌سندن بل ویرمه‌مك ایچون بابایه باغلانور و دمیر چوبوقدن اولور .

Tire-ligne جدول قلمی .

آغزی بر ویدا ایله آچیلوب قاپانه‌جق صورتده یاپیلمش ایکی دیللی برقلمدرکه بونك آراسنه چینی مرکبی طولدیریلور و ویده ایله ایستنیلن آچیقلق ویریله‌رك برجدول کنارینه تطبیق اولونمق صورتیله چکیلدیکی وقت ایکی دیلك آراسندن کاغده آقان مرکب ارزوایدیلدیکی قالینلقده منتظم برچیزکی چیزر. بوچیزکینك هرطرفنده قالینلغی براولور . معماری رسملرینی یاپمق ایچون بو قلمه احتیاج واردر. بویله برقلمله قیل قدر اینجه چیزکیلر چکمك قابلدر. بوجدول قلملری برپروکارك اوجنه طاقیله‌رق دائره وقوسلرده چیزیله‌بیلور .

Toile موشامبا .

اوزرینه یاغلی بویا رسم یاپیلان اوستی آستارلی خصوصی بزلر . بونلرك چرچیوه‌یه میخلانمش اولانلرینه‌ده ساده‌جه toile دینور .

Toile de fond *(theatr)* دیب پرده .

تیاترو صحنه‌لرنده الك کریده بولونان بویوك شـاقولی ویاخود مدورپرده‌که بونك اوزرنده سما واوزاقلقلر ترسیم ایدیلمشدر . برنجی صفحه عائدتفصیلات دها اوکلرده‌کی دیکمه‌لر وقولیسلرده بولنور .

Toiture *(archit)* دام اورتوسی .

بربنانك اوستنی اورتن کره‌مید وسائره کبی شیلر . دامك کندیسـنه‌ده اطلاق اولنور . une toiture en ardoise قیاغاندن دام اورتوسی . کبی .

Ton طون ، رنك عيارى .

هر هانكى بردرجۀ لون (Nuance) نك سياه ويابياضه قاريشمسندن حصوله كلن نتيجه . يعنى بر رنككك طونى ديمك اونك آچيقلق ويا قويولغنه كوره درجه‌سى ديمكدر . فقط بر طابلوده رنكلرك پارلاقلغى و كثافتى ايله برابر حاكم اولان رنك حقنده‌ده استعمال اولنور . مثلا بوطابلو بر قرمزى طون داخلنده چاليشلمشدر. صيجاق طونلر (des tons chauds) ، سرت طونلر (des tons vigoureux) ويا صوغوق طونلر (des tons froids) دينور .

Ton Local زمين طونى .

برسطحى قاپلايان عمومى طون حقنده استعمال اولنور. بوطونك آچيقلريله ايشيقلر وقويولريله كولكه‌لر ايشلنديكى وقت ايكيسنك آراسنده قالان و او شيئك سطحنى قاپلايان متوسط وعمومى طون .

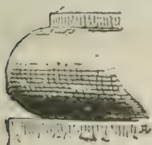
Tonalité طوناليته .

حاكم اولان برطونه تابع اولان ديكر طونلرك هيئت مجموعه‌سى .
Un tableau peint dans une tonalité violette.

Torche مشعله .

ايجنه ياغلى پاچاورا قونيله‌رق ياقغه مخصوص محلى اولان والده طوتيلان اوزون قوللى ايشيق ويريجى آلت .

Tore *(archit)* قاوال *

قاوال

محدب مجنى (profil) ى اولان سيلمه . بومجنب اكثريا نصف دائره‌دن متشكلدر . غوتيك معماريده قوال سيلمه‌لرك بيضى ويكديكرينى بر زاويه ايله قطع ايدن ايكى محيط دائره‌دن عبارت اولانلرى واردر .

Torsade *(art. dec.)* بورمه *

بورمه

بوكولمش بر خلاطى اكديران سوس ornement موضوعى. بورمه‌لى ستون، بورمه‌لى مسجد كبى . پرده‌لرك صاچاغنه قونيلان بوكولمش قيطانلره‌ده دينور .

Torse كووده *

كووده

برانسان فيكورينك (صورت) اوموزلرى كوكسى و بل قسملرينى محتوى اولان هيكل ويا رسم .

Toscan *(archit)* طوسقان *

طوسقان نظامنده ستون باشلغى وقاغده‌سى

ئه‌تروسك اسلوبنده بر معمارى نظامى . بعض روما بنالرينك الك الت قسمنده قوللانيلان بر نظامدر . بو نظام يونان‌دوريك نظامنك داهاقاباجه برشكلندن باشقا برشى دكلدر .

Touche طوقونيش .

رسام طرفندن بويالرك موشامبا اوزرينه وضعلرى .

Une touche artistique صنعتكارانه برطوقونيش.

Indiquer un modelé à l'aide de quelques touches habilement posées.

تجسياتى ، غايت ماهرانه برقاچ طوقونيشله كوسترمك كبى .

Tour *(archit)* قوله ، برج *

قوله ، برج

قاعدەسی درت کوشه ، کثیرالاضلاع وياخود مدور اولەرق يوكسكلكی عرضندن فضله اولان بنالركه أسكی زمانده قلعەلری مدافعه ودشمنی ترصد ايتمك ايچون قلعه ديوارلرينك كوشەلرينه ياپيلوردی . كليسالرده چاك بولونان يوكسك قسملرەده چاك قولەسی دينور .

Tour de main أل اوستەلغی .

برشيئی ياپمقدەكی مهارت. براصولك وصرف ميخانيكی اولان برعمليەنك اجراسندەكی كوجلكلره حاكم اولمق .

بويوك برأل اوستەلغيله ياپمق.

كوچوك قوله

Toureîle *(archit)* قولەجك،كنكره *

بنالرك كوشەلرنده بولونان وبعضاً مرديوەن محلی وبعضاً دەرصد قولەسی اولمق اوزره انشا ايديلن مختلف شكلدەكی كوچوك قولەلر.

Tournisse چليك ، قوشاقلامه ، ديكمه .

قوشاقلامەلرده پايندەلرله طابانلره عموداً وضع اولونان تقويه پارچەلری.

Tournisser چليكلەمك .

قوشاقلامەلری كوچوك پارچەلرله تقويه ايتمك .

Tournure روش .

بررسمك، برفيكورك سجيەوی كورونيشی aspect caractéristique وعظمتی حقندەقوللانيلور. une figure d'une tournure élégante روشی ظريف برفيكور.

Trace ايز چيزكيسی .

بررسمه باشلامق ايچون اورسمك موشامبا اوزرينه چكيلن چيزكيسی. بويوك تياترو پردەلری ويا دەقور لوحەلرنده قالبدن موشامبا اوزرينه نقل ايديلن اساس چيزكی .

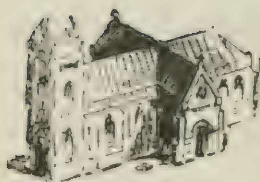
Tracé چیزی .

برسطحی تحدید ایدن محیط چیزگیلرینك هیئت مجموعه‌سی . مثلا شو ترینانك چیزیسی غایت قریشیقدر کبی . کولکه‌لرك ترسیم هندسیسی حقنده‌ده قوللانیلور . tracé géometrique des ombres کولکه‌لرك هندسی چیزیسی . چیزکی trait مقابلیدر .

Tradition عنعنه .

اسکی عادات وباوقیعك آغزدن آغزه اوزون برمدت یاشامسی وزمان حاضره قدر کلمسی .

Transept *(archit)* ترانسه‌پت *

ترانسه‌پت

غوتیك کلیسالرك صلیبه بکزه‌ین پلانلرنده قوللر تشکیل ایدن و یانلره طوغری چیقان قسملر .

Trait چیزکی .

برشیئك محیطنی تشکیل ایدن خط . خطلرله یاپیلمش رسم .

gravure au trait چیزگیلرله یاپیلمش حك .

Trappe دوشه‌مه قاپاغی .

دوشه‌مه اوزرنده ویاخود طاوانده دامه چیقمق وأسکی مردیوه‌نلرده انبار قاپاغی کبی قاپامق اوزره براقیلان وکپنکله اورتولن دلیکلر . تیاترولرده اشاغیدن یوقارییه بعض اشخاص وشیطان کبی شیلری چیقارمق ایچون صحنه‌یه آچیلان قاپاقلی دلیکلر .

Travailleur en nacre صدفکار .

صدف ایشله‌ین صنعتکار . صدف پارچه‌لرینی کسوب تخته‌یه اویولمش قسملری تزیین ایدن وبویولده ایشلر یاپان صنعتکار .

Travée *(archit)* کمر گوزی *

کمر گوزی

ایکی ستون آراسنده‌کی کمرك بوشلغنه دینور . برجامع رواقنك هر ایکیشر ستون آراسنده‌کی کمرلری برر گوز تشکیل ایدر .

Treille *(archit des jardins)* اُورمه چاردق .

باغچه معماریسنده آصمه ، صارماشیق وسائر بوکبی نباتاتی صارارق تزیینات حصوله کتیرمك اوزره قفس شکلنده یاپیلان مختلف شکلده‌کی چاتمه‌لره وانشا آته دینور. اون ایکنجی عصر میلادیده باغچه‌لرده بوکبی کمرلی چارداقلر یاپمق پك مودا ایدی . اون آلتنجی عصردنبری بوچارداقلرك عادتا بربنا کبی رواق وکمرلی اوله‌رق یاپیلمشلری واردر .

Tribune *(archit)* محفل *

محفل

زمیندن یوقاری‌یه یاپیلان موقع مخصوصلر. أسکی روما کلیسالرنده اعاظمك بولونمسنه مخصوص یوکسك موقعلر . جامعلرده پادشاهلرك و وزرانك عبادت ایتمسنه مخصوص یوکسکده آیریلمش قسم . مؤذنلره مخصوص اولان قسمه‌ده مؤذن محفلی دینور .

Triforium تریفوریوم *

تریفوریوم

بازیلیکلر وکلیسالرده صحنلرك فوقنده‌کی شیروانلره (galerie) تسمیه اولنور .

بوشیروانلر بعضاً برنجی قاتك اوزرنده بولونان یان چاتیلرینك آلتنه کلور .

Triglyphe تریغلیف *

تریغلیف

دوریك نظام معماریسنده، أقریزی تزیین ایدەن ویکدیکرندن فاصلەلی اولەرق بوتون أقریز بویجه دوام ایدەن اوچ چوبوقلی و آرالری یوسکوللی لوحەلرکه یونان معماریسنده ایلك اخشاب انشا آنك مرتك باشلرینی قاپامق ایچون قوللانیلان سیلمەلی قاپاقلردن نشأت ایتمشدر. تریغلیفلر، ستونلره کوره مختلف وضعلرده قونیلور. یونانیلرده وروماللرده بونلرك صورت ترتیبلری دکیشور.

Tringle *(archit)* چوبوق.

(دوریك تریغلیف) لرك قاعدەسنه قونولان کوچوك سیلمه.

Triptyque اوچوزلی لوحه *

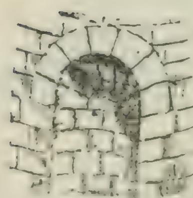

اوچوزلی لوحه

دولاب کبی ایکی قاپاغی اولان بر لوحەکه آچیلدیغی زمان اورتەدەکی قسم ایله هرایکی قاپاغك ایچ طرفلرینه یاپیلمش اولان رسملرلەاوچ لوحەشکلنده کورینور. بونلر اکثریا حضرت عیسی وحواریون دینی کبی رسملرده قوللانیلمشدر.

Trompe *(archit)* کوشه کمری *

بنالرك کوشەلرنده ایچری یه طوغری نصف ویاربع دائره شکلنده اویولمش کبی یاپیلان مجروی کمرلردر.

Trompe l'oeii کوز آلداتان.

کوشه کمری

بعض شیلری تماماً تقلید ایتمك ایچون یاپیلان رسملر. مثلا دیواره برچیوی رسمی یاپەرق اونی طبیقی برچیوی کبی کوسترمك ویاخود برطاباق اوستنه پارەرسمی

یاپمق « کوز آلدادان » رسملردر . بوکیبی اثرلرك صنعتله مناسبتی یوقدر . صنعت طبیعتی ترجمه و افاده ایتمك اولدیغنه کوره بوکیبی تقلیدی ماهیتده‌کی رسملر آنجق بر (کوز آلدادان) هنر اثریدر .

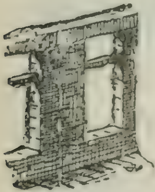
بورسم (executé en trompe-l'oeil) کوز الدادان برطرزده یاپیلمشدر دیمك، طبیعتی صحیح کبی کوسترمك اوزره تکمیل تفصیلاتیله یاپیلمش دیمکدر .

Tronc *(archit)* کووده .

ستون (colonne) ویا کرسی (piedestal) نك بدن قسمی ، اورته‌سی .

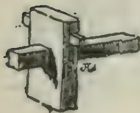
Truc فند ، معرفت .

بوکلمه‌نك مرادفی اوله‌رق ficelle کلمه‌سی قوللانیلور. فقط بوایکنجی تعبیر قوللانیلان اصول حقنده و برنجی ایسه صورت اجرا حقنده‌در . برشیئی نصل یاپمق لازمکلدیکنی تفصیلاتیله وبوتون معرفتلریله بیلمك . ایشده‌ملکه ومهارتله قازانیلمش بعض قولایلقلر وحیله‌لر. مثلا تیاترووده برآدمی‌اوچورمق ویا برخیال کوسترمك ایچون قوللانیلان وسائط مستوره‌یه truc دینور . ومثلا رسمده کوشه‌لری سیوری اوله‌رق یاپابیلمك ایچون فورچه‌یرینه‌کسکین برتحته پارچه‌سی قوللانمق بر (truc) (فند) در . فند کلمه‌سی technique مقابلی اولان فن‌دن کلمسی محتملدر . غلط اوله‌رق فند دینیلور . هرحالده لازم برکلمه‌در .

سدیر

Trumeau سدیر *

ایکی پنجره‌ویاقاپو آراسنده‌کی‌مسافه. قاپولرك‌ویاشومینه آیینه‌لرینك اوستنده‌کی اوستلك‌لرده trumeau دینور .

میانکیر

Trusquin میانکیر .

کوشـه‌لره ویا حك ایدلمش معدنی لوحه‌لر اطرافنه چیزکی چیزمکه مخصوص آلت .

تحته اوستنه موازی چیزکیلر چیزمك وبالاخره اورالره قدر کسمك ایچون مرانغوزلرده قوللانیرلر .

طولوم

Tube طولوم *

ایچنه یاغلی ویاصولی بویا قونیلان کوچوك قالای محفظه‌لرکه ویده‌لی بر قاپاقله قاپانور و برطرفدن ده صیقیله‌رق ایچنده‌کی بویا چیقاریلور .

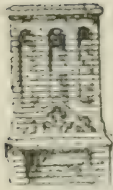
Tumulaire مزاره عائد ، مرقدی .

مزار انشا آتنه عائد معماری .

Tuyeau باجا *

اوجاق باجاسی

اوجاقلرك دومانی طیشاری‌یه چیقارمق ایچون کیره‌میدلردن یوکسك یاپیلان باجالر .

باجا

بونلر کارکیر وياخود کونکدن یاپیلور . هراسلوب معمارینك کندینه مخصوص باجالری واردر. تورك معماریسنده باجالر یاطاشدن اولوب اوستلری قورشون ویا ینه طاش کلاهلرله اورتولمشدر ویاخود طوغله‌دن یاپیلوب کیره‌میدله ستر اولونمشدر .

Tympan *(archit)* آلن *

آلن

بر النلق (fronton)ك قورنیشی ایله ایکی مائل (rampant) آراسنده‌کی

مثلثی قسم . بر کمر بند (archivolte) لك ایکی طرفنده حاصل اولان مثلثی قسملرکه برطرفدن کمرك قوسی ودیکر طرفلردن صاچاقلق وپایه ایله محدوددر. بوکبی کمر آلتلری اکثریا قبارتمەلر ویانقشلرله ویاخود موزاییك له مزیندر. سیوری کمر اسلوبنده‌کی قاپولر ویا پنجره‌لرده ، اوست قسمده‌کی ایکی قوسك حصوله کتیردیکی سیوری وایکی طرفی مقوس قسمه‌ده دینور .

Type انموذج .

صنعتده بارز وخصوصی سجیه‌لی برفیکور حقنده مستعملدر .

مثلا un beau type de femme کوزه‌للك انموذجی برقادین. بردیلنجی انموذجی un type de mendiant .

مسکوکاتده پاره ویا مدالیه اوستنه باصیلان تاریخی فیکورلر حقنده مستعملدر .

Usure آشینیق .

برشیئك استعمال اولونه اولونه ییپنوب اسکیمسندن حصوله کلن قسملر. مثلا مرمر مردیوه‌نلرك آیاق سورتولمکدن ییپنوب چوقورلانان قسملری کبی .

Vague مبهم .

بللی اولمایان شکل وچیزکیلر حقنده قوللانیلور .

Valeur قوتولق نسبتی ، قیمت .

عین طونك (ton) ویاخود بربرینك یقیننده بولونان طونلرك درجهٔ کثافتی degrés d'intensité آراسنده‌کی نسبتی افاده ایچون قوللانیلور .

Vandalisme واندالق .

صنعت اثرلرینه حرمت ایتمیه‌رك اونلری تخریب ایتمك ویيقمق. خرستیانلغك ایلك دورلرنده رومایی استیلا ایدن واندالرك آثار صنعتی يیقوب خراب ایتمك.

Vantail *(archit)* قاناد (قنات) .

برقاپو ویا پنجره‌نك آچیلوب قاپانان قاپاقلری .

Vase کوزه ، ساقسی .

ساقسی شکلنده سوس ornement ایچون قوللانیلان و بعض مردیوه‌ن بابالریله آیاقلقلر اوستنه تزیينات اوله‌رق قوللانیلان مرمردن ، طاشدن ، طوپراقدن وسائره‌دن یاپلمش شکللر .

معماریده قوره‌نتیه‌ن اسلوبنده‌کی برباشلغك chapiteau هیئت مجموعه‌سنه‌ده دینور .

باباصاقسیسی ، امامه صاقسی

Vase d'amortissement بابا صاقسیسی .

امامه صاقسیسی *

بربناجبهه‌سنك تپه‌سنه ، برآلنلغك اوستنه ، برطرابزانك کوشه بابالرینه ، بر پارماقلغك نهایتنه و سد پارماقلقلرینك کوشه‌لرینه تزیينات اوله‌رق قوللانیلان مزین صاقسی ، وکوب شکلنده‌کی تزیینی موضوعلر .

Vasque فسقیه *

فسقیه

حوضلرك اورته‌سنه قونیلوب بربری اوستنه مختلف تکنه‌لردن عبارت والك اوستنده‌کی برلوله‌دن صولر فیشقیران یوکسك صو آبده‌لری .

Véranda *(archit)* وه‌راندا .

بنالرك يانده اوستی جاملی ویا مستور اوله‌رق یاپیلان کنیش بالقون طرزنده‌کی تراسه‌لر .

Vernis آهار ، جلا ، وه‌رنی ، صیر ، وه‌رنیك .

بر سطحی پارلاتمق ایچون اوزرینه سوریلن مایع . وه‌رنیلر مختلف جنسلری واردر . اسکیدن یازی یازمق ایچون مشق کاغدلری اوزرینه یمورطه ونشاسته مخلوطندن یاپیلمش برمایع سوریلوردی‌که بوکا آهاردیرلر. چفته آهارلی دی‌یه ایکی طرفنه‌ده آهار سورولمش مشق کاغدلرینه دینور . یاغلی بویارسملری هوانك تماسندن محافظه ایچون اوزرلرینه vernis سوردکلری کبی بعضاً رسم یاپارکن‌ده بویالره شفافیت ویرمك ایچون وه‌رنی قاریشدیررلر. چوملکجیلرك سوردیکی وه‌رنی‌یه صیر دینور . وه‌رنی انواعی واردر .

vernis au laque غومالاقه ایله اسپرطونك قاریشدیرلمسندن حصوله‌کلن غومالاقا ورنیکی یالدیزجیلر طرفندن قوللانیلور .

veanis à l'alcool اسپرطو ورنیکی حك‌ده قوللانیلان بر وه‌رنیکدر . یعنی اسپرطو وه‌رنیك ایچنه برآز قوروم سیاهی noire de fumée قاتیله‌رق تصحیح اولنه‌جق قسملر اورتیلور . vernis à l'or بری اسپرطولی بری یاغلی بویا اولمق اوزره یالدیزجیلرك قوللاندیغی ایکی‌نوع وه‌رنیکدر . vernis a tableaux تره‌بنتین ایله ساقیز ، کافوری وسائره‌دن عبارت بورونیکدرکه یاغلی بویا طابلولری وه‌رنیکله‌مك ایچون استعمال اولنور . حك اصوللرنده قوللانیلان برچوق وه‌رنیکلر دهاواردر .

Vernissage ورنیکله‌مه کونی .

صنعت ونقش سرکیلرینك رسم کشادنده هرصنعتکار کلوب کندی‌اثرینی کندی ألیله ورنیکلر واوکون سرکی‌یه یالکز خصوصی‌دعوتلیلر قبول‌اولنور. مشهورلرك رسم کشادنده ورنیك کونی مراسم مخصوصه‌یه تابعدر .

Verre filigrané خاره‌لی زجاج .

ایجی اینجکلرله اوروملمش پول پول و مختلف رنکلی قماشه بکزه‌ین جام معمولات. یوواراق کسمه‌لرله یاپیلانلرینه چشم بلبل دینور کتورکیه معمولاتندن پك کوزللری واردر .

Vertical *(perspect)* لوحهٔ ارتسام .

اوزرینه اشکال مناظریه رسم ایدیلن شاقولی لوحه که راصدله ارتسامی یاپیلان اشیا آراسنده بولنور . بوکا plan vertical ویاخود خلاصةً یالکز vertical دیرلر .

Vestiaire ألبسه‌لك ، جامکاه .

بنالرده ومبانی عمومیه‌ده قاپویانده البسه‌لری محافظه ایتمکه مخصوص اوطه. تیاترولرده البسه‌لری محافظه ایتمکه مخصوص انبارلر وبونلرله موظف اولانلره دینور .

Vestibule *(archit)* دهلیز ، پیشخانه .

براپارتمان ویا بر بنانك مدخلنده ویاخود بر مردیوه‌نك باشلانغیجنده تفریق ایدلمش اولان قسم . (برهان قاطع . [دالان] : قاپو ایله خانه‌نك ایچروسنه کلنجه آرالقدر) .

Vide *(peint)* بوشلق .

برطابلوده ویا رسمده‌کی اشکالك آرالقلری . شکللری احاطه ایدن ویا آراسندن آرقه‌ده‌کی دیکر جسملر کوریلن آچیقلقلر .

معماریده، بربناده قاپوایله پنجره یرلری کبی براقیلان کدکلر .

Vif جانلی .

des couleurs vives جانلی رنکلر دیمك سوندورلمه‌مش وشدتلی رنکلر معناسنه‌در . چیزکیلر حقنده‌ده قوللانیلور . جانلی چیزکیلرله یاپیلمش بررسم کبی که شکللرنده‌وچیزکیلرنده رصانت اولان وسولیوك اولمایان بررسم دیمکدر.

Visage چهره .

انسانك يوزى un visage sans caractère سجيه‌سز بر چهره .

Vitrage *(archit)* جاملق .

مسطح ، شاقولى ويا مدور اولوب جامله مستور اولان برسطح معناسنى افاده ايدر . جاملامق يعنى جام طاقمق معناسنه‌ده كلير . زمان قديمده پنجرلره طاقيلان جاملر يشيلمتراق اولوب اورته‌لرى ضيايى بويولتمك ايچون برشيشه ديى كبى يوارلاق وكوبكلى ايدى . شيمديكى جاملر دوزدر .

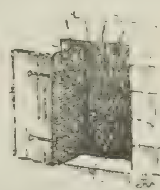
Vitrai روزن .

كليسالرده كوچوك كوچوك رنكلى جاملرك برر قورشون قيدلرله بربرينه ربط اولونمق صورتيله تزيينى بر طاقم شكللر ويا صورتلر حصوله كتيره‌جك وجهله ياپلمش بويوك پنجره‌لرينه دينور . جامعلرده دخى رنكلى جاملرله ياپيلان پنجره‌لره vitrail دينه‌بيلورسه‌ده (روزن منقوش) ديديكمز بورنكلى پنجره‌لرك جاملرى بريرلرينه آلچى قيدلرله طوتدورلمشدر . بوجاملرى قيدلامق وچرچيوه‌لرينى ياپمق ايچون اصول مخصوص واردر .

قرون وسطاده كثرتله قوللانيلان بو اصول پنجره‌لر بوكون آنجق تزيينى برماهيتده استعمال ايدلمكده‌در . سليمانيه جامعنده كوزه‌ل نمونه‌لرى كوريلور .

Volet *(archit)* كپنك *

كپنك

ايستنديكى زمان ايچرويه هوا وضيا آله‌بيلمك اوزره پنجره‌لرى قاپامغه

مخصوص ونادلی قپاقلر . بونلرك برقاچ قنــاد اولانلریده واردر . آرالقلی اولانلرینه پانجور دینور . (persienne)

Volute (archit) قیوریم *

قیوریم

عمومیتله حلزونی برشکلده قیوریلان سوس ornement شکلدر. ایپونیك وقوروننیه‌ن اسلوبنده‌کی ستون باشلقلرینك فارقه‌سی بوقیوریملردر .

قیوریملرك مختلف اصول ترسیملری واردر .

Volute angulair کوشه قیوریمی *

کوشه قیوریمی

باشلقلرك دورت کوشه‌سنده خارجه طوغری چیقان وقیوریلان قسملر .

Volute de console (archit) فروش قیوریمی *

فروش قیوریمی

فروشـلرك تزییناتی اولوب یان طرفدن کورونن قیوریق قسملری. بونلرك دورلری اوزرینه اکثریا تزیینات اوله‌رق انکنار یاپراغی یاپیلور .

Voussoir (archit) کمر طاشی *

کمری تشکیل ایده‌ن طاشلرك هربری .

Voussure *(archit)* قوصره * كمر قوواني

برکمرك ایچ یوزی ، برکمرك intrados دنیلن قسم داخلیسنك سطحی وکنیشلکی، کمرقالینلغی . غوتیك معماریسنده قاپولرك اوستنده‌کی کمرلر اکثریا بویله مختلف قوصره‌لرك یان یانه وتدریجاً بویور برصورتله قونولمسندن حاصل اولمشدر . arrière voussure آرقه قوصره دی‌یه بر پنجره ویا قاپونك ارقه طرفنده‌کی کمر قالینلغنه دینور .

قوصره ، کمر قوواني

Voute *(a chit)* کمر .

مختلف ثخنده طاشلرله ویاطوغله‌لرله یاپیلان قوسلر .

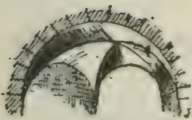
arc کمر مقابلی اوله‌رق آلینورسه‌ده قوس معناسنه‌در یعنی کمرك شکلیدر voute دنیلنجه مطلقا برثخنی اولمسی لازمدر .

Voute annulaire حلقه کمر .

دائروی ویا بیضی بر پلان اوستنه یاپیلان کمردر . بعض یووارلاق مردیوه‌نلرك آلتنده‌کی کمرلر حلقویدر واکثریا برحلزون کبی طولاشیر .

Voute d'arête مقطع کمر .

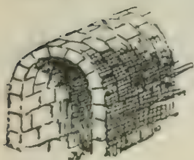
ایکی نصف استوانه‌نك یکدیکرینی قطع ایتمسندن حصوله کلن کمرلر . غوتیك معماریسنده سیوری کمرك یکدیکرینی قطع ایتمسندن حصوله کلن کمرلره دینور .

مقطع کمر

Voute en berceau بشیك کمر .

پروفیلی نصف دائره اولان و طولی عرضندن اوزون بولونان کمرلره بشیك کمر دینور . بونلر اورته‌سندن یاریلمش برنصف استوانه‌یه بکزه‌ر .

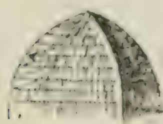
بشیك کمر

Voute en calotte تاكيه قبه *

تاكيه قبه

كره شكلنده‌كی كمرلره تعبير اولونوركه بونلره بزده قبه تعبير اولونور . پروفيلی بيضی اولان بونوع قبه‌لره شبه‌كروی قبه دينور . (sphéroïde)

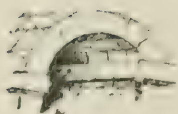
Voute en agive سيوری قبه *

سيوری قبه

سيوری كمرلردن تشكل ايده‌ن قبه‌لره دينور .

Voute rampant آيقيری (آرقوری)

كمر ، أشكب كمر *

مائل كمر

اوزه‌نكيلری برسويه‌ده‌بولو نمايان بشيك كمر.

Xylographie تخته اوستنه حك اصولی ،

تخته اوستنه ياپيلان حككرك اصولی وبوندن باحث فن كتابلری .

Zoophore *(archit)* زوئوفور .

حيوانات رسملريله قاريشيق اوله‌رق ياپيلان قيوريق داللی تزييناته اطلاق اولنور .

تورکجه‌دن فرانسزجه‌یه

صنعت قاموسی

صنایع نفیسه‌دن رسم ، نقش ، نحت ، معماری ، حك و آثار عتیقه‌یه
عائد اصطلاحلری حاویدر.

محرری

جلال اسعد

صنایع نفیسه مکتبی معماری تاریخی معلمی

DICTIONNAIRE
DES
TERMES D'ART

Par

Djelal Essad

Professeur d'histoire de l'architecture
à l'école des Beaux-Arts

استانبول — مطبعهٔ عامره

١٣٤١

آ

آبادی Abadie

(اپیکدن معمول هند کاغدی.)

آبده Monument

آبدوی Monumental

آتشکده Pyrée

آتلامه طاشی

آتلانغج

درهلر ویا صوقاقلری بر طرفدن اوبر طرفه چکمك ایچون آرالقلی اولهرق بر خذایه قونیلان طاشلر

Pierre qu'on met au milleu d'une rue ou d'une rivière pour passer à l'autre côté.

آتلیه Atelier

آثار عتیقه Antiquités

آخار (آهار) *Ahar*

مشق کاغدلری اوستنه سوریلن نشاسته ویومورطهدن معمول بر مخلوط که بونك اوزرینه یازیلان یازیلر ایصلاق سونکرله سیلینور وبویلهجه عین کاغد برچوق دفعهلر قوللانیله بیلور.

Vernis composé d'amidon et de blanc d'œuf destiné a rendre le papier imperméable afin de s'en servire plusieurs fois en enlevant l'écriture par une éponge mouillée.

آدیم *Adym.* Pas

اوچ آیاقدن عبارت طول اولچوسی که تمام بر معمار آرشونه مساویدر.

Mesure, égale à un pic d'architecte.

آرابا قاپوسی Porte cochère

آراشدیرلمش Fouillé

آرا قاپو Porte intermédiaire

آرا قاتی Entre-sol

آرالق Dégagement

آرشون *Archyn.* Pic.

فارسیده قول معناسنه «آرش» وبو معناسنه این کلهلرندن کلدیکی ظن اولونمقده ایسهده تورکجه بویوك آدیم معناسنه «آرشیمق» کلمهسندن کلدیکی محققدر. پارماقلرك اوجندن اوموز باشنه قادار اولان قسمدن مأخوذ اولچودر. (۰,۷۵۸) مترودر. هر آرشون یکرمی درت پارمغه تقسیم اولونمشدر.

Mesure de longueur égale à m. 0,758. Archyn est divisé à 24 Parmak (doigt).

آرقا Dos

آرقا قوصره Arrièrre voussure

آرقالق Dossier

آرقوری (آیقیری) En écharpe

مقاصوارى و حائلی اولان شیلر حقنده.

Cheneau suspendu	آصمه دره
Etage suspendu	آصمه قات
Cadenas	آصمه كليد
Pont-Levis	آصمه كوپرو
Pendentif	آصيرغه (عليقه)
Aghyrchak	آغيرشاق

چادر ديركلرينك تپه‌سنده‌كی باشلاق تكرلكی ، چادر آغيرشاغی .

Entrée (d'une serrure)	آغيزلق
Académie	آقاده‌مى
Equerre faux	آقصاق كونيه
Pente	آقينتى
Alatchik	آلاچيق

برنوع توركمن چاديرى .

une sorte de tente de turkmen

Clairière. Eclaircie	آلان
Sous-main	آلتلق
Couleur pourpre	آلكون
Flamme	آله‌و (يالاو) (فلامه)

مزراق وطوغله تپه‌سنده اوفاق قيرمزى فلامه باياق.

Tympan	آلين
Fronton	آلينلق
— sans base	أتكسز —
— surbaissé	باصيق —
— double	چيفت —

Manteau d'arlequin	آرلكن پرده‌سى
Armes, Armoiries	آرما
Ecusson	آرمالق
Doucine droite	آرمودى (سيلمه)
Doucine renversé	ترس آرمودى سيلمه
Déversoir	آزماق

بند وماصلاقلرده طاشان صوفضله‌سنك آقه‌جغى محل .

Eclaircir	آچمق
Plein-air	آچيقده
Enduit, impression	آستار
Cuisine, Cuisine publique	آشخانه
Ocre rouge	آشى بوياسى
Echantignolle	آشيق
Usure	آشينيق ، آشينتى
Étançonnement	آصقى
Étançonner	آصقى‌يه آلمق
Échafaud suspendu	آصمه اسكله
Chambre suspendue	آصمه اوطه

طاوانى يوكسك اولان آولو ويا زمين قاتلرينك ديوار ويا ديره‌كلرينه استناد ايتمك وآلتى بوش اولمق اوزره ياپيلان ومرديوه‌نله چيقيلان آلچاق طاوانلى اوطه‌لر .

Chambre costriute entre deux étages.

Herse	آصمه بابا
Herse	آصمه پارماقلق قاپو

— surmonté — سيورى

— par enroulement — قيوريملى

— entre coupé, brisé — كسيك

— triangulaire — مثلثى

— circulaire — مدور

— à pans. — منحرفه

Malaxer les couleurs آليشديرمق

Partie fixe d'un chassis de porte ou de fenêtre. Matrice. Dormant. آنا

Nuance آنات (فروق)

Poutre principale آنا ديرهك

Mur fondamental آنا ديوارى

Couleurs génératrices آنا رنكلر

Antiques آنتيك

Avant-scène آوانسهن

Cour. Atrium. Parvis آولو

Discordance آهنكسزلك

Ayak آياق

اون ايكى پارماقدن عبارت يارم آرشون.

Demi *Archyn* égale a 12 Parmak.

Pied droit سوكه آياغى (قائم)

Degrè de l'escalier مرديوهن آياغى

Ayak alti tachy آياق طاشى

جامع وسائر بوكبى غلبهلك يرلرده قاپولرك اوكنده آشينماق ايچون دوشهمه طاشلريله بر سويهده قويلان مدور ويا مستطيل. بر طاش «آياق طاشى» ده دينور.

Plaque de pierre dure en forme ronde qu'on pose devant les portes des mosquées au niveau du sol, pour éviter l'usure du dallage par les souliers.

Piédestale. Gaine آياقلق

Éclaircir آيدينلاتمق

Clarté. Clairvoie آيدينلق

Clair-obscur آيدينلق ـ قرا كلق

Panneau آينه تختهسى

قاپو قانادى آينه تختهلرى. آينهلى قاپو قانادى. قاپولرك قانادلرندهكى بوله چرچيوهلرك اورتاسنه وضع اولونان كتابه شكلنده تخته پارچهلر.

Ayna tachy آينه طاشى

چشمهلرك موصلقلرى طاقيلان شاقولى طاش.

Dalles de pierre qu'on pose verticalement dans les fontaines pour y appliquer les robinets.

Avant projet ابتدائى پروژه

Invention ابداع

Dimension ابعاد

Ebrou أبرو

مرمر تقليدى نقش. كاغد اوزرينه مرمر دامارلرينى تقليداً ياپيلان رنكلى تزيينات. أبرو كاغد.

Décoration imitant les veines de marbre appliqué sur les papiers par une technique spéciale·

Aiguille | اره
Sphinx | ابو الهول
Dédicace | اتحاف
Embasement | اتك
Lambris en marbre | أتك طاشى

آبدستخانه‌نك ديوارلرى آشاغيسنى قاپلايان طاش .

Lambris en bois | أتك تخته‌سى

Etéklik | أتكلك

· چوبوق طاقمنك آلت قسمى

La partie inferieure d'une pipe.

Lambris | أتكلك قاپلامه‌سى
Oeuvre | اثر
Réserves | احتياط
Création | احداث
Restauration | احيا ايتمك
Conception | ادراك
Improvisation | ارتجال
Ciseau | (عرضه) ارده

چيقريقجيلرك وسائر اصنافك چوبدكارى طرازان وكهربار و چوبوق كبى شيلرى يونتمق وكوتوك سيامك ايچون اوكاطوتدقلرى تيمور قلم .

Outil tranchant de tourneur

Projection | ارتسام

hauteur | ارتفاع

Ertenk | أرتنك

رسام «مانى» نك مجموعهٔ تصاويرى.

Oeuvres de Mâni.

Cellule de moine | اركاح (حجره)
Scillerie | أره‌خانه

أركك طيغ

رنده‌لرده قاباريق چوبوق شكلنده قوردون آچا طيغ .

Ciseau tranchant de rabot en forme de gouge qui sert à faire des moulures bombèes

Estrade | أريكه
Ciseau | ازمير

(دوزقلم شكلنده طاشجى آوادانلغى)

Flore | أزهار
Dragon | أژدر
Herse | أژكن

(مشبك پارماقلقلى قاپو وقفسلى نجره)

Donnée | اساس فكر
Mur fondamental | اساس ديوارى
Couleurs primaires | اساس رنكلر
Frontispice | اساس جبهه
Point de fuite principal | اساس نقطه‌سى
Hippodrome | اسپريس (آت‌ميدانى)
Maître | استاد
Estampe | استامپا
En Croix | استاوروز

استطالات (مقرنسات) Stalactites

استناد آیاغی Contrefort

— دیواری Mur de Soutenement

استناد کمری Arc boutant

استنساخ ایتمك Reproduire

استوبچ Blanc de Céruse

استوج طاقمی Boite de compas

استیف Assise

اسطوانه Cylindre

اسطوانی سیلمه (قاوال) Boudin

اسطومب Estompe

اسکله Échafaudage

اسکمله Escabeau

اسکی شکله قویمق Restitution

اسکی صنعت Retrospectif

اسلوب Style

أشکب Entretoise

أشکب قوشاق (آرقوری) Écharpe

أشکب پاینده

اسکله‌لرده هر دیره‌که اورولان چاپراست پاینده‌لر.

أشیا خانه Garde-meuble

أشیك Seuil

قاپو أوی چارچیوه‌سنك باشلغی و باصاماغی.

آلت أشیك ، اوست أشیك

أشیك آغاجی (طرقاز)

قاپولرك آلتنه قونولان آغاج.

اصل Original

اصلی Original

اصلیت Originalité

افاده Expression

افتکاریه Idéalisme

أفریز Frise

افق Horizon

افق بصری — visuel

افق مرئی — visible

افقی Horizontal

افقی لوحهٔ ارتسام Géométral

افلاطونی Mauve

اقسام جانبیه Collateraux

اکسر Grand clou en fer forgé

اگره‌تی‌یه آلمق Etrésillonnement

أل اوسته‌لغی Tour de main

ألبسه‌لك Vestiaire. Garde-robe

أل خفیفلکی Liberté de main

أل سبری Sous main

خطاطلرك أل آلتنه کاغدی محافظه ایچون وضع ایتدکلری کورك ویا کاغد.

ألماستراش En diamant

الهام Inspiration

امامه Amortissement

انیره

داملری اورتدکلری چالی چیرپی که اوزرینه طوپراق چکرلر (برهان قاطع)

ا

Appareil اورگو (اورو)
Annelé اورمەزره
Modèle اورنەك
Corde d'alignement اورەك ايپى
ديوارجيلرك پرەسه طوتدقلرى ايپ .
La corde que les maçons se servent pour l'alignement des assises des murs.
Ruine اورەن (خرابه)
اسكى ديوار شهر وقلعه خرابەسى .
Jambe étrière اوزەنكى آياغى
Naissance d'une voute اوزەنكى خطى
Tas de charge اوزەنكى طاشى
Soubassement اوست تمل
Couronnement اوستلك (تاج، تپەلك)
Bien assis اوطوراقلى (بنا)
Geste اوضاع
Eau-forte اوفورت
Aqua fortiste اوفورت رسامى
Distance qu'une flèche peut atteindre (400 Archyn) اوق آتيمى
Avant-corps اوكە چيقمه
Faîtage اوگورغه (اومورغه)
چاتى اومورغەسى
Tuyeau,conduit. Gargouille اولوق
Gouge اولوق طيغى
Les primitifs أوليون
Armes, Armoiries اونغون (آرمه)

Amortissement انتهائيه (صوڭلق)
Décadence انحطاط
Grande glace اندام آينەسى
بوى آينەسى
Construction انشا آت
Chantier انشا آتگاه
Projet d'éxécution (Épure) انشاپروژەسى(كارنامه)
Grandeur d'éxécution انشاجسامتى
Constructeur انشاجى (انشاگر)
Impression انطباع
Impressionisme انطباعيه
Type انموذج
Cour couverte se trouvant sous la maison أو آلتى
اوك آلتدە اوستى اورتولو آولو
Céramique اوانىٔ ترابيه (خزفيات)
Groupe. Groupement اوبك
Cheminée اوجاق
Hotte اوجاق باشماغى
Triptyque اوچزلى لوحه
Couverture اورتو
Tête de canard اوردەك باشى
couleur vert émerande
زمردى يشيل رنك .
Poterne اورغون قاپوسى (اوغرون قاپو)

Espèce de dentelle turque	اویا
Restaurer	اویارمق،
	أسکی حالنده تعمیر ایتمك .
Renaissence	اویانمه دوری
Mannequin	(ouymuk) اویوق
Basse taille	اویما (یارمه)
Sculpture sur bois	اویماجیلق
Pyramide	اهرام
Obelisque	اهرامی ستون
Compétent	اهل
Expert	اهل خبره
Mesurer en comptant les redents et saillies	ایپ‌قیرمه
Hippodrome	ایپودروم
Chambre interieure	ایچ اوطه
Jour faux	ایچ ایشیغی
Enclave	ایچ بنا
Allège	ایزاره
Trace	ایزچیزگیسی
Broderie	ایشلمه
Lumière	ایشیق
Clairs	ایشیقلی یرلر
Jour d'en haut	(یوقاریدن) ایشیق
Coups de jour	ایشیق چارپه‌لری
Contre-jour	ایشیغه قارشو
Clair-obscur	ایشیق-قارالتی (ویا آیدینلق-قراکلق)
Géminé	ایکیز
Nuance. finesse	اینجه‌لك
Frottis	اینجه طلا
Exèdre	أیوان

ب

Poinçon	بابا
Socle d une balus-trade	(طرابزان) باباسی
Cheminée	باجا
Mître	باجا کلاهی
Fenêtre au plafond	بادروس (طاوان پنجره‌سی)
Soupirail. Conduit d'air	بادگیر
Girouette	بادنما ، فیرلداق
Parapet	بارباتا (بارو)
Entrepôt. Ancienne hottellerie	بارخانه (برخانه)
	اسکی زمانلرده یوسته تاتارلرینك وکاربانلرك اینوب بیندکلری محل. بالاخره ایشلك بیوك قوناغه وانتظامسز بنایه دنیلمشدر.
Couleurs amies	بارایشیق رنکلر

Bazar couvert où on vendait autrefois des étoffes et des objets de valeurs.

Silah bedesteni سلاح بدستانى

Bazar où on vend des armes.

Mudjevher bedesteni مجوهر بدستانى

Bazar ou on vend des bijoux.

Murs principaux بدن ديوارلرى

بنانك اطرافنى واساسلى قسملرينى تشكيل ايدەن و بوله ديوارلرينك غيرى أولان ديوارلر .

Esthétique بديعيات

Encre turque بذر مركبى

كتن تخمى ياغنك ياقيلمسيله حصوله كلن بذر ايسندن ياپيلمش مركب .

Berbar بربار (بربار)

خانەنك اوستندە ودامندە بولنان اوطه.

Chambre se trouvant sur le toit.

Barhané برخانه (بارخانه .٧)

Hippogriffe براق

Tour برج

Idole, Statue برقت

اسكى توركجەدە «برقتلق» بتخانەمعناسنەدر.

Premier plan برنجى صفح

Bossage بروز ابروز

Brosseur بروسور

Orne . ent بزەك

Salle بساره (صوفا)

Couleurs vierges باكر رنك

Baldaquin بالاغان (سايەبان)

Épi de toiture باشاق

Initiale باش حرف (مارقه)

Architrave باش طابان

Chapiteau باشلق

Fleur du chapiteau باشلق كولى

Marche باصاماق

Ecrasé باصيق

Attache باغ

Parpaing باغ طاشى

Entrait. (براقەكيريشى) باغ كيريشى

Bander باغلامق

Étresillonnement باغلامه

Écaille باغه

Point de vue باقيش نقطەسى

Porche بالان

En écaille بالق پولى

Balcon فارسى (بالاخانەدن) بالقون

Brûle-parfum بخوردان

ايچندە توتسو وترتيب معطر ياقيلان معدنى قاب .

Bouhourdani بخوردانى

بخور ياقان رسمى مأمور .

Fonctionnaire du sultan chargé de tenir le Brûle-parfum, pendant les cérémonies.

Bedesten بدستان

L'intendant de construction, fonctionnaire qui dirige une construction officielle.

Ériger بنا ايتمك

Corps d'un édifice بنا بدنی

Édicule بناجه

Massif بنا كتله‌سی

Digue بند

Bunguah بنكاه

ايچنه اشيا ولوازم قونيلان اوطه ویا چادر .

Chambre où on garde les objets et les provisions.

Structure بنيه

Palme بوته

Boudoir بودوار

Câble بورمه

Robinet چشمه بورمه‌سی

(موصلغك اسکی تعبیری)

Buste بوست

بوطلق

تيمور زرهك بوطلری اورتكه مخصوص قسمی .

Articulation (بوغوم یری) بوغماق

Noeud. Articulation بوغوم

Fuselée بوغوملی ماقارا

Pli بوكلوم

Flou بولانيق

Émail cloisonné بوله‌لی مینه

Échelle simple بسيط مقياس

Gnomon بسيطه

Ligne horaire بسيطهٔ شمسيه خطی

Nourrie بسيلی

Béchkem (persan) بشكم

صيفيه ، يازلق قريه وچارداق

Pavillon pour été.

Quintefeuille بشلی یاپراق

Couverture en berceau بشيك اورتو

Berceau بشيك كمر

Distance بعد

Bagdadi بغدادی

كازكير تقليدی اوله‌رق تخته شيشه‌لر اوستنه صيوا اورولمق صورتيله یاپیلان طاوانلر .

Faux plafonds construits par des lattes en bois couverts d'enduit

بقال طاوانی

plafond dont les solives du plancher superieur sont visible.

Beffroi بكه‌مه قوله‌سی

Bélbélé بلبله

Sorte de recipiant d'eau à bec.

Accuser (un contour) بللی ايتمك

Belendine بلندين

پنجره چرچيوه‌سنك آلت تخته‌سی .

Appui d'une fenêtre

Bâtiment بنا

Bâtisse عادی بنا

بنا امينی

بولوطلانمق	Embus
بویا	Couleur
بویالامق	Colorier
بویامه	Colorié
بویاجی (ملون)	Colorant
بویون (دوه بویونی)	Scotie. Gorge
بویوندروق (فارسیی اسکفه)	Linteau
بیان	Rendu
بیتیرم	Fini
بیجرغان	Instrument à polir les trous

تیمور دلیکلری پرداخت و جلا ایچون تیمورجی آلتی .

بیضه	Oves
بیضی	Ovale
بیراقه کیریشی	Poitrail
بیله‌زیك	Bracelet. Anneau
(ستون) بیله‌زیکی	Anneau de colonne
(قویو) بیله‌زیکی	Socle d'un puit.
بیندیرمه	Encorbellement
بیندیرمه قونسول	Console à encorbellement
بیندیرمه کمر	Arc à encorbellement
بینی	Couvre Joint

پ

پابوج (پابوش)	Empattement
پابوج اویوغی (سیلمه)	Piédouche
پابوجلق	*Paboudjlouk*

l'endroit où on laisse les souliers, en entrant dans une mosquée ou une maison.

پاخ	Biseau
پاخسا (صندوق کرپیجی ، کرپیج	Pisée
پاخلامق	Débillarder
پاخلی باشلق	Échanfrein
پارچه	Fragment
پاکود ، بورقات	Pagode

اسکی تورکجه‌ده «بورقاتاق» تخانه معناسنه‌در .

پارلاقلق	Éclat
پارماق (اولچو)	*Parmak*

$^1/_{24}$ ème d'un Archyn

پارماقلق	Grillage
پالکانه (فارسی)	Guichet

خان وقوناقلرك بویوك قاپولرینك قانادلری ایچنه یاپیلان کوچوك قاپو «یاوروقاپو» دینور .

Petite porte ouverte dans le battant d'une grande porte.

پ

پانجور — Persienne

پاياب — Fond du bassin

پايكاه (صف نعل) — *Payguah*

اوطه‌لرده ترلك چيقاريلان ير .

Dans les anciennes maisons turques, partie des chambres ou on enlèvait les pantoufles et les souliers.

پاينده — Contrefort. Accotoir

پاينده آياق — Pilier boutant

پاينده كمر — Arc Boutant

پاينده‌له‌مك (پاياندالامق) — Contre bouter

پايه — Pilastre

(نيم) پايه — Ante

پايه‌دان — Plinthe

پتك — *Pétèk*

مناره‌لرك شرفه‌سندن كلاهنه‌قدار اولان قسم .

La partie du minaret, depuis la galerie jusqur au bonnet.

پرچم (فارسى) — *Pertchem*

مزراق و بايراق كبى شيلرك اوجلرينه طاقيلان زلفه‌لره دينور .

Petite flamme suspendue aux bouts des lances et des étendards

پرداخ — Polissage

پرده ديوارى (حائط) — Cloture

سراى، جامع وشهر اطرافنه چكيلان ديوارلر .

پرواز — Bordure

پرسه — Niveau

پستيل — Pastille

پش — *Peche*

كمربند صاچاغى .

پشكون — *Pechgun*

نيم جاملى حمام قبه‌لرى

Coupoles de bain aux petites fenêtres rondes

پشتوان (فارسى) — Peschtivan

تمل اسقره‌لرنده طابانلرى بربرينه ربط ايدن قيصه آغاجلر . قاپو تخته‌لرينك آرقاسنه ميخلانان قوشاق ويادمير زره .

پلان — Plan

پلان مقياسى — Échelle des plans

پلوازه (بلواز) — *Pelvazé*

بنانك وصاچاقلرك ديوارلردن طيشارى‌يه چيقان كيريش ومرتكلرى .

Poutres et solives d'un batiment ou d'un toit qui dépassent les murs.

پنجره — Fenêtre

پنجه — Griffe

پنجى كمر

پنجه قسمى اويولرق ييلان بر نوع سيورى كمر .

پوسكوركه — Pulvérisateur

پوسكول — Gland

پوشاد — Pochade

پوشاد ايشله‌مك — Pocher

پوشيده — *Pouchidé*

Étoffe simple ou brodée avec laquelles on couvre les cerceuils. Draperie.

پهله — Arbalétrier
ماقاصك يان آغاجلری .

پیرو . — Continuateur

پیكان — Pointe de flèche.
اوقك اوجنده‌كی سیوری دمیر .

پیكه — Banc
دیواره ملاصق تخته مصطبه . اصلی «پایكه» در . قهوه‌لرده كنارلرده اوطورمق ایچون یاپیلان یوكسكجه یرلر .

پیلپایه . — Pilier

ت

تابدان — *Tabdan*
طاوانه یاقین آچیلان پنجره‌لر .
Fenêtre ouverte Près du plofond.

تابخانه . (تاوخانه) — *Tabhané*
دیوارلرینك ایچی حمام كبی مجوف یاپیلوب آتشله قیزدیریلان و صوغوق كونلرده اوطوریلان اوطه ویا او .
Maison ou chambre dont les murs sont chauffés interiurement Par uu foyer comme dans les bains turcs.

تأثیر — Effet

تأثیر لونی — Coloration

تاج — Couronne. Couronnement

تاصارلامه — Esquisse

تالار (فارسی) — *Talar*. Salle.
بویوك اوطه ، دیوانخانه ، صالون .

تالی فروش — Contre-corbeau

تام قوس — Plein cintre

تاوخانه — (Voir تابخانه)

تپه‌جامی — Fenêtre superieure

تپه چیچكی — Fleuron

تپه‌لك — *Tépélik* Couronnement
قاووق و فس تپه‌سنده اولان دوكمه ونشان .
Motif de décoration qu'on applique a la partie superieure d'un fes ou d'un Kavouk (bonnet)

(سیوری) تپه‌لك — Gâble

تجسیم ، تجسیمات — Relief. Modelé

تجمعات (كومه‌لمه) — Groupement

تجملات — Fioritures

تخت روان — *Tahtravan*
Sorte de palanquin. en forme d'une caisse, porté par des mulets.

تخته‌سنك — Dalle
مجلدلرك قوللانديغی دوز طاش .

تحشید تأثیر — Concentration de l'effet

تحریلی — Strié

تحویط ایتمك (قوشاتمق) — Cerner

تحنیط ایتمك — Embaumer

Légende تعريفات
Apothéose تعزيه
Exercice تعليم (تمرين)
Accessoires تفرعات
Interprétation تفسير
Détail تفصيلات
Tufenk تفنك (تونه‌كدن)

حاملرده‌دومانك جريانه مخصوص اولنق اوزره بدن ديوارلرى ايچنه قونيلان اكوتكار.

Chèminée étroite dsetinée à la fumée dans les bains turcs

Tufenklik تفنكلك

حاملرده ديوارلرى ايصيتمق ايچون ايچلرنده براقيلان دار دليكركه كلخانك آتشندن‌كلن دومانلر بورالردن طولاشه‌رق طيشارى‌يه چيقار.

Imitation تقليد
Arts d'imitation تقليدى صنعتلر
Arcature تقويسات
Arc doubleau تقويه كمرى
Chasse-roue تكرلك سپرى
Caisson تكنه
Plafond en Caisson تكنه طاوان
Conception تلقى
Concevoir تلقى ايتمك
Filigrane تلكارى
Colorier تلوين ايتمك

Progression تدريج
Échelle progressive تدريجى مقياس
Étude تدقيق، تتبع
Commémoratif تذكارى
Chrysographie. Enluminure تذهيب
Enluminer تذهيبله‌مك
Terrasse تراچه (سد)
Mausolé تربه
Série. Agencement Arrangement ترتيب
Gaine ترس اهرام (آياقلق)
Contre épreuve ترس باصق
Scénogrphie ترسيم (توصيف ويا تحرير صحنه)
Parchemin ترشه
Composition تركيب
Décoration تزيينات
Décorer تزيين ايتمك
Décoratif تزيينى
Escalier d'honneur تشريفات مرديوه‌نى
Épurer تصفيه ايتمك
Portrait تصوير
Contraste تضاد
Contraste des couleurs تضادالوان
Contraste simultané des couleurs (الوانك) تضاد نسبيسى

ت

تماشاكاه (تماشاصالونى) Salle des spectateurs

تمثال Allégorie

تمرن Afféron

تمرين Étude

تمل Fondation

تمل ديوارى Fondement

(عدم) تناسب Disproportion

تناسب مقياسى Échelle de proportion

نظم تناسب Eurythmie

تناظر Symétrie

تناوب Alternance

تنوير Éclairage

توصيف Description

توربقات Feuillage

توزين ايتمك Balancer. Pondérer

توصيفنامه Monographie

توى قلم Pinceau

تهزيل Parodie

تهمپەرا Tempera

تياترو Théâtre

تياترووارى Théâtral

تيريز Panache

تيم Bszar couvert.

تيمچه Petit Bazar couvert

ث

ثلث *Sulus*

اوچ پاى قالين قلم ايله يازيلان خط .

Genre de Calligraphie écrite par une plume de trois épaisseurs normales.

ثلث جليسى *Sulus djelisi*

Ecriture en très grande Caractère.

ج

جام أوى

چرچيوه‌لرده جامك كيرديكى يولى قسم .

Rainure destinée à recevoir le vitre.

جام كوبكى Vert cendre

بايغين يشيل رنك .

جاملق Vitrage

جامه‌كاه Garde robe. Vestiaire

جانبى Latéral

جانبيه Collatéraux

جانسز Nature-morte

ج

جانلى — Vif
جبرى (زورينه) — Forcé
جبهه — Façade
(اساس) جبهه — Frontispice
جبهه‌وى درز — Joint de face
جدول‌قلمى (چيزكج) — Tire-ligne
جرس — Campan
جرسى‌الشكل — Campaniforme
جرسيات — Campanes
جسم (صوم،رصين) — Solide
جلبند — Carton. Mappe
جلبندلك — Cartonnier
جلبند رحله‌سى — Porte carton
جمله قاپوسى — Porte principale
جناح — Aile. Flanc
جنك آراباسى — Char
جواهرجيلك — Joaillerie
جونبا — Encorbellement. Port-à faux
جهانما — Belvédère
جهنملك — Hypocauste

چ

چاپ — Module
بنا چاپى — *Tchap*
(اسكى تعبير) ابنيه نظارتى طرفندن ويريلن تذكره .
Permis qu'on donnait autrefois pour bâtir.
چاپاق — Bavure
چاپراسد بويوندوروق — Croisillon
چاپلى نظاملر — Modulaire
چاتمه — Charpente
چاتى — Ferme
چاتى آراسى — Comble
چاتى اورتوسى — Couverture de ferme
چاتى اومورغه‌سى — Faîtage
چاتى پنجره‌سى — Lucarne
چاتى كيريشى — Chevron
چاتى ماقاصى — Arbaletrier
چارپه — Ciselure. Ouvrage martelé
Crépi
چكيجه‌له اورارق ياپيلمش قابارتمه‌لى كوموش اشيا . چارپمق صورتيله ياپيلان صيوا .
چارداق — Treille
چارشو — Bazar
چارميخ . خاچ — Croix

چ

چاڭ قوله سی (بكلمه قوله سی) Campanile. Beffroi

چالق ، چاليق (چاله كوشه) Affamer

چاليشيس Séance

چامور قلمی Ébauchoir

چراخواره *Tchirâharé*

ديوارلرده چراغ قونه جق حجره .
Niche où on dépose la lampe.

چراغ Lampe antique

چرچيوه Encadrement

چشم بلبل Verre filigrané

چلنك (كلين چلنكی) Couronne. Cuirlande.

چلبك Tournisse

چلبكله مه Tournisser

چوبوق Tringle

چوتره Estrade. Podium

پيكه ، سدوسكی تعبیر اولونان مربع الاضلاع صفه در كه زميندن يارم آرشون قادار ارتفاعی اولور. قاپو آرالرينه وباغ وباغچه لرده حوض اطرافنه ياپارلر .

چوره دهليز Péridrome

چوق ايشلنمش (تفصيلاتلی) Fouillé

چوقور (لغم چوقوری) Fosse

چوكرتمه Creux

چوملكجيلك (خزفيات) Céramique

چهره Visage

چی (رنكلر) Criard

چيپلاق فيكور (صورت) Figure nue

چيچكلی غوتيك Gothique fleuri

چيزكی Trait

چيزكی رسامی Dessinateur

(قاليب) چيزكيسی Étalon

چيزی Tracé

چيفته حمام Bain double

Bain à deux parties isolées; destinée aux hommes et aux femmes.

چيقارتمه Décalquomanie

چيقيش قاپوسی ، چيقيش يری Sortie

چيقمه Surplomb. Encorbellement. port-à-faux

چيقينتی Saillie

چينی فغفوری Porcelaine

چينی ، كاشی Faïence *(Carreau de)*

ح

حاد سيورى كمر	Lancette
حاكم رنك	Dominant
حاكميت (شكل ويارنك)	Consonnance
حجره (طاقچه)	Niche. Céllule
(يالانجى) حجره	Niche feinte
حدس	Intuition
حديديات (دمير ايشلرى)	Ferronnerie
(صنعت) حديدياتى	Ferronnrie d'art
حرارت لونيه	Chaleur de coloris
حرزانه (كوشه عصبه سى)	Bagette d'angle
حرفت	Métier
حرفتكار	Artisan
حرم	*Harem.* Gynécée
	Partie de la maison destinée aux femmes.
حريم، پيرامن	Parvis, Péribole
حسن خط	Calligraphie
حضير	Argamasse
حقيقيه	Réalisme
حك، حكيات	Gravure
حكاك	Graveure
حكم هيئتى	Jury
حلقان	Boucle
حلقيه	Annelure
حلقه	Anneau
حلقه كمر	Voute annulaire
حلقه‌لى ستون	Colonne annelée
حلوتكاه (ايچ اوطه)	Alcôve
حوض	Bassin
حولى (آولو)	Cour. Artrium
حياط (اوستى قاپالى آولو)	Atrium

خ

خاتمشناس	Cigillographie
خاتمبند	Incrusteur
هند صدفجيلرى و ايران خاتمبندلرى مشهوردر. آغاج وآبانوز اوستنه قورشون كميك وبرنج كبي شيلردن قاقه موزاييق ياپان صنعتكار	
خاتمكارى	Incrustation
خاره‌لى زجاج	Verre fligrané
خالاط بوكومى	Cordelière
خان غرد	Hangar
خرافى رسملر	Caprices

خ

خرپشته En dos d'âne

خرده نقش (میناتور) Miniature

خرطوش Cartouche

خزف . خزفیات Céramique

«مطلقا چاموردن ایشلنوب آتشده پیشمش اولونان شیئه دینورکه ساقسی تعبیراولنور. چناق و طباق و کوپ و دستی و چوملك کبی ظروف اولور.» قاموس

خشبیات (طوغرامه) Boiserie

خط Ligne

خط افقی — horizontale

(اوزه‌نکی) خطی — de naissance

زمین خطی — de terre

سویه خطی — de niveau

خط فاصل — méplate

خط فراری — fuyante

کوزه‌للك خطی — de beauté

کولکه خطی — d'ombre

میل خطی — de pente

نقطه‌لی خط — ponctuée

خطاط Calligraphe

خطل آیاغی Jambe sous poutre

خطیطه Diagramme

خلوت Alcôve

حاملرده دیوارله بولونمش کوچوك حجره‌لر.

Petite loge séparée dans les bains turcs.

خلوتخانه *Halvethané*

خلوتلرك بولوندیغی قسم .

La salle ou se Trouvent les *Halvetes*

خلوتسرای Palais intime

خوج

کمر وایوانك شکل مقوسی وانحناسی .

خیابان Allée

خیالی بر کوزه‌للك ویرمك Idéaliser

د

دام Toit

دام اورتوسی Toiture

صاچاق کناری، دام طوره‌سی Cimaise

داماسقو (شام قاشی) Damassé

دام تیره‌سی Épi de toiture

دام پنجره‌سی، دام قاپاغی Tabatière

دام قورقولغی Attique

دالانه Nartex

داملالق Larmier

درامان Panne

أشکب باغلامه. چاتی مرتکلرینك تحکیمی ایچون اوزرینه کچیریلن آشیقلر .

Pupitre. Métier دستگاه
Modillon دستکچه
Équation (دستورتناسب) دستور آهنك du beau
Faisceau دسته (ستون)
Broyon. Molette (مردانه) دستهسنك
Diptyque دفتین
Minute دقیقه
Appui *(de fenêtre)* دكزلك
Mariniste دكزرسامی
Bariolage دلی آلاجهسی
Damasquine دمشقی (كومهتلكاری)
Denticule دندانه
Contre balancer (یشیق دنكی) دنكهلمك
Goutière دوداق
Quartier دور باصاماق
Quatrefeuille دورت یاپراق
Dorique دوریك
Mutule دوریك فروش
Lisse دوز
Reglet دوزعصبه
Plancher. Parquet دوشهمه
Plinthe دوشهمهزاری (سوپوركهلك)
Trappe دوشهمه قاپاغی
Enchevêtrure دوشهمه قاصناغی
Fonderie دوكوخانه

Avant portail دربار
Joint درز آرالغی
Jointoyer درز ایتمك
Joint recouvert اورتولی درز
Joint montant شاقولی درز
» carrée قائم درز
» coupe قطری درز
» ouvert مكشوف
» de recouvrement قدمهلی درز
» à onglet طیرناقلی درز
» de lit مستوی درز

Derdj درج

(فارسی) منقش كاغده یازیلان یازی .

Ecriture sur papier ornementé et peint.

Gradins درجهلی قدمهلر
Classique درسی (مصنفات)
Grande porte Principale دروازه

سورایله محاط بویوك شهرلرك، سرایلرك تكیه وعمارتلرك دائما آچیق طوران ولزوم اولمدقچه قاپانمیان قاپولری .

Grande porte des palais et des villes qui restent toujours ouvertes.

chassis à tabatière دروانه
Petite porte. Guichet. دریچه
Profondeur درینلك
Gousset دستك

د

Fioritures	دونانیم
(Voir *Tufenk*)	دوهنك
	(دودآهنك دن تفنكاك)
Génie	دها
Décor	دهقور
Foret	دهلیك تیموری
	مانغوزلك آغاج دلهجك آلتی .
Vestibule	دهلیز
Scotie. Siphone en S.	دوه بوینی (سیلمه)
Brocart	دیبای منقش (سندس)
Brocatelle	دیبائی قماش
Toile de fond	دیب پرده
Fond	دیب زمینی
Cloître	دَیر (مناستر ، كشیشخانه)
Collier	دیزی
Dent	دیش
Gradine	دیشلی قلم
	دیشلی طاشجی طاراغی. دیشنكی.
Tournisse	دیكمه
Plantation	دیكمه (تیاتروده)
Lobe. Côte	دیلیم
Lobé	دیلیملی
Empattement	دیوار آیاغی
	دیوارك دیبنده‌كی چیقینتیلی تمل طاشی.
Salle.	دیوان
Salle. Salle des crémonies	دیوانخانه

ذ

Mabeïn	ذوالوجهین (مابین)
	Chambre qui se trouve entre le *Harem* et *Sélamlik* d'une ancienne maison turque.
Annelé	ذوحلقات (حلقه‌لی)

ر

Reppel de ton	رابطه طونی
Raphaelesque	رافائلانه رافائلكارای
Côte	راقم
Portail	رتاج
Pupitre	رحله
Penture. Gond.	رزه
Rustique	رستائی
Artiste- peintre	رسام

Grisâtre رمادی
Emblème رمز
Couleur. Teinte رنك
Couleurs génératrices آنا رنكلر
[(مولدرنكار) طوغوریجی رنكلر
Couleur vierge باكر رنك
Couleur neutre بیطرف رنك
Couleur locale موضعی رنك
Coloriste رنكشناس (رنكجی)
Rester dans la même tonalité رنك‌طوتمق
Colorer رنكلەمك
Portique رواق
Vitrail روزن (روزنه)
Abat-vent روزكارلق
Tournure. Allure روش
Rocaille روقای
Rococo روقوقو
Roman رومان
Éclat رونق
Contre-marche ریخت
Mosaïque ریزه‌سنك. ریزه‌نكاری (موزاییق)
Mosaïste ریزه‌نكار(موزاییق رسامی)
Fange ریشه (صاچاق‌پوسكول)

Dessinateur چیزكی رسامی
Aquarelliste صولی‌بویا رسامی
Peintre یاغلی بویا رسامی
Décorateur تزیینات رسامی
Dessin (*en général*) رسم
Élévation ارتفاعی رسم
Dessin d imitation تقلیدی رسم
— au trait خطی »
— au deux crayons جفت‌قلم‌رسم
— industriel رسم صناعی
— ombré كولكه‌لی رسم
— de mchine ماكنه رسمی
—s courants مسلسل رسم
— d'architecture معماری —
— lavé یالامه --
— géometrique هندسی —
Punaise رسم‌چیویسی
Dessiné رسملی
Illustrer رسملەمك
Marqueteur رصعكار
Marqueterie رصعكاری
Énérgique رصین
Parchemin رق، ترشه
Érection ركز. یوكسلتمك

ز

Zar زار

دیوارلره چکیلن پرده . هرایکی سیلمه آراسنده قالان دوزلکلر .

Etoffes couvrant les murs. Partie lisse se trouvant entre deux moulures.

Cloison en menuiserie زاربوله

بناایچنده طوغرامه ایله یاپیلان بوله‌لر.

Zank Tachy زانق طاشی

چشمه‌لرده تکنه‌نك اوزرینه عمودأوضع اولونوب موصلغك مربوط اولدیغی طاش.

Pierre sculptée ou simple qui porte le robinet des fontaines.

Zermuhré زرمهره

Brunissoir برنوع مصقله قلمی

Zulfé زلفه

اوفاق صاچاق . ثلث یازیسنه مخصوص ألفلرك چنکلی. ألف زلفه‌سی. علم زلفه‌سی.

Petite bande attachée aux sommets des drapeaux.

Petite ligne courbé comme une virgule qu'on ajute à la lettre Élif (ا)

Fond زمین

Scie à lamme mince زمین دستره‌سی

زمین بچقیسی .

Ton local زمین طونی

Basse fosse زندان

Minium زنجفره

زنجیرله‌مك

سکه کنارلرینه زنجیر چکوب چنتیك یاپمق .

Faire des dents tout autour des monnaies.

Zeidj زیج (زیك)

اول ایپلکلردرکه استادنقاشلر(رساملر) نقشلری اونکله طرح ایدرلر .

Fils à l'aide desquelles, les anciens peintres traçaient leur dessin.

Filet زیخ

Filer زیخ چکمك

Bistre زیفیری

Perceur زیمبا

دلیك آچه‌جق آلت. قاش، دری، تنکه وقایش دله‌لدکلری قلم.

Tenon. About. Scie à découper زیوانه

فارسی (زبانه) دن . ایکی پارچه تخته‌یی بربرینه ربط ایتمك ایچون برینه براقیلان دیل . ایکی طاشی بربرینه باغلامق ایچون هر برینه برر زیوانه‌لق آچیله‌رق اورایه قورشونله تثبیت ایدیلن دمیر چوبوق . اینجه اویمالری اویمق ایچون قوللانیلان سیوری و اینجه دستره .

Mortaise زیوانه‌لق

زایوانه‌نك کیرمسی ایچون برتخته، طاش ویا معدنه آچیلان اویوق .

ژ

ژنك — *Genk*

نقاش مشهور مانی‌نك نقشلرینی حاوی مجموعه .

Le livre Contenant les peintures de Mâni.

Japonisme — ژاپونیه

س

Champs — ساحه

Prendre du champs — ساحهٔ رؤیته آلمق

Palais au bord de la mer — ساحلسرای

Pavillon — سایوان

Baldaquin — سایه‌بان

پادشاهلر و قراللرك باشلری اوزرینه طوتیلان افتابکیردر .

Dais — سایه‌لك

Sceptre — سبیکه

Sébil — سبیلخانه

l'endroit ou on distribue Gratuitement de l'eau à boire.

Bazar des armes — سپاهی چارشوسی

Plafond en forme de corbeille — سپت أورمه طاوان

Anse de panier — سپت قولپی

Sous main. — سپر (أل سپری)

Stavend — ستاوند

Salle ou Pavillon en forme d'éxèdre.

اول چارطاق و شهنشین کبی مسکنلره دینورکه اوکی ایوان طرزنده کشاده ومیدانلی اوله. بویوك صوفه ودیوانخانه‌یه‌ده دیـور .

Colonne — ستون

Entre-colonnement — ستون آرالغی

Ceinture de colonne — ستون بند

Naissance d une colonne — ستون باشلانغجی

Colonnette — ستونجه

Colonnade — صیرا ستونلر

Fût — ستون کووده‌سی

Sitil — سیتیل (سطل)

زنجیرله آصیلیر کوموش بخور وقهوه منغالی‌که اسکیدن بونکله مسافره قهوه ویررلردی. بربرلرك آصمه کوکومی.

Caractère — سجیه

س

Terrasse. Estrade	سد
Salle à estrade	سدلی صوفه
Estrade. Trumeau	سدیر
Tête	سر
Tête de *Narguilé*	نارکیله سری
Chef d'orchestre	سر آهنك
Palais	سرای
Diadème. Bandeau. tour de tête	سربند
Casqne.Capeline	سرپاش (کله‌پوش)
	جنکده باشه کیلن زره
Serpmé	سرپمه
	قماش زمینلرینه نظامسز یاپیلان نقش وبنکلر. بیك دال کبی .
	Remplissage d'un fond d'étoffe ou d'une surface par des petites fleurs ou par d'autres formes décoratives, éparpillées irrégulierment.
Repiquer	سرتلشدیرمك
Cave	سرداب
Buffet d'eau	سرسبیل
	متعدد موصلقلی وفسقیه‌لی زانق طاشی
Aigrette	سرغوج (صورغوج)
Etagère. Dressoir	سرکن
Exposition	سرکی
Damier	سطرنج (شطرنج)
Plate-forme	سطیحه
Auvent	سقیفه
Estrade. Banc	سکی
Andronite	سلاملق
Ciel	سما
Sémaahané	سماعخانه
	Grande salle des *Tekkés* ou les *derviches* se réunissent pour prier
	تکیه‌لرده ذکر ومقابله‌یه مخصوص محل.
Azur	سماوی
Schème	سمه
Silhouette	سنبوت (هیولا)
Brocart	سندس
Machicoulis	سنك انداز
Tailleur de pierre	سنکتراش
Bracelet	سوار
Plinthe	سوپورکه‌لك
Muraille	سور
Ornement	سوس
Ornemaniste	سوس رسامی
Ornemental	سوسه عائد، سوسلك
Dormant	سوکه
Linteau	سوکه باشلغی (بوینْدورُوق)
Chambranle	سوکه پروازی
Éteindre	سوندورمك
Rabattu	سونوك رنك
Chevalet	سهپا
Poncis	سیلکمه

سیلمه — Moulure
سیلمه‌جی — Moulurier
سیلمه طاقمی — Modenature
سیلمه‌لمك — Moulurer
سیوریسنی آلمق — Abatage
سیوری کمر — Ogive
سیوری کمر اسلوبی — Ogival
باصیق سیوری کمر — Ogive surbaissé
سیوری کمر عصبه‌سی — Nerf d'ogives
متساوی الاضلاع [سیوری کمر] — Ogive équilaterale
منفرج سیوری کمر — Ogive obtuse
نعل سیوری کمر — — lancéolée
حاد سیوری کمر — — lancette

ش

شادروان — *Chadrivan*

Fontaine à plusieurs robinets, déstinée a l'abluttion.

شارژ — Charge
شاسی — Chassis
شام قماشی — Damassé
شاه اثر (شهکار) — Chef d'oeuvre
شاهنشین — Logia couverte
شبخانه — Asile de nuit
شبیکه. شبکه (مشبك) — Balustrade à jour

چکمه چوبوقلردن یاپیلمش قفس ویا بو شکلده طاش ویا معدندن کسیله‌رك اویولمش اولان اشکال.

شبیکه . مشرفیه — Moucharabie
شبکه‌لی قید — Résille
شدادی (هیکل) — Colossal
شرفه — Galerie

Galerie, destinée au chantre, sur les minarets des mosquées

شرید — Bandelette. Galon
شطارت لونیه — Chatoiement
شطف (پاخ) — Biseau
شطف — Chanfrein
شعله‌وی غوتیك — Gothique flamboyant
شکل — Figure. Forme
شمسه — Soleil

کونش رسمنده ایشله‌مه ویاخود دوکه زینت . قاپو شمسه‌سی ، چیلان شمسه‌سی، فراجه شمسه‌سی کبی.

Décoration en forme de soleil appliquée sur les portes, sur les étoffes etc.

شیرازه — Nervure
شیروان — Galerie supérieure
شیطانیات — Diablerie
شیمدیکی (عصری) — Moderne
شیو — En biais. Fruit
شیوه — Note

ص

صاچاق Auvent

صاچاق درەسی Larmier, Chenau

صاچاق چیقمەسی Avant-toit

صاچاقلق Entablement

صارمه دال Rinceau

صاعد Montant

صاغر Plein

صاغر پنجره Fenêtre feinte

صاغر بوله Cloison sans portes et fenêtres

صاوات Damasquiné

صاواق *Savak*

صو مقسمنك لولەلی و قاپاقلی تکنەسی Reservoire de distribution d'eau.

صالاش Baraquement

صالون Salon

صحت ترسیم Correction

صحرائی Champêtre

صحن Nef

(یان) صحن Nef latérale

صحنلق Palier

صحنه Scène

صحنه آرقەسی Post-scènium

صحنه شیروانی Dessus

صدفکار *Sédéfkiar* travailleur en nacre

صدفکاری Travail en nacre

صدفی Nacré

صف نعال Partie des chambres où on laissse les souliers.

صفح Plan

برنجی صفح Premier plan

ایکنجی صفح Deuxième plan

صفیحه Panneau

صوغوتمق Refroidir

صوغوقلق Tépidarium

صناعی Industriel

صناعت Industrie

صنایع نفیسه Beaux-Arts

صنایع نفیسه آقادەمیسی Académie des Beaux-Arts

صندل (صندل بدستانی) *Sandal* Étoffes en soie

ایپکلی قماش . سندس ، پرند ، دیباء
هند دیبەلری یعنی آطەلردن کلن چیچکلی
اطلس . صیرمه ایشلمەلرینه ، استوفەیه
اکدیرر دیباج : استبرق

صنعت جمعیتلری Sociétés artistiques

صنعتکار Artiste

صنعتگاه (آتەلیه) Atelier

صنعتلی ، صنعتکارانه Artistique

صنم. بوت Idole

صورت Image. Figure

صورتکار Imagier.

صوفه Couloir. Salle. Dégagement

(یان) صوفه Bas côté

دیوان صوفه‌سی (دیوانخانه) Salle des pas perdus

صولی بویا Aquarelle

صولی بویا رسامی Aquarelliste

صوم Massif, Solide

صوم دیوار Mur massif construit en pierre de taille

یونتولمش طاشدن بربرلرینه کنده باغلانەرق خرجسز یاپیلان دیوار .

صوندورمه Appendis

صیجاق Chaud

صیجاقلق Chaleur

صیچان قولاغی Bourgeon

صیچان یولی Galerie souterrain

صیرا Assise

صیرت Dos

صیوا Enduit

صیوا دیبی Plinthe

صیوامه (چیچك) Remlissage (d'un fond par un motif de décoration)

صیق صیق چیچك رسملریله طولدورلمش سطحلر حقنده

ض

ضیا عارضه‌لری Accidents de lumière

ط

طابان Sablière. Longrine

تمل دیوارلری ویا قوشاقلامه‌لرك اوستنه وضع اولونوب دیکر کیریشلرك استناد ایتمسنه خادم اولان اوزون کرسته ویا بوتردل. قازیلان تمل چوقورلرینك دیبی.

باش طابان Architrave

طابان آیاغی Empattement

طابان صو آغی Cavité ou rigole laissée au fond d'un bassin ou d'une citerne pour y ramasser les eaux de nettoyage ,

صهرنج ویا حوضلرك دیبنده صوك صولرك طوپلانمسی و صهرنجك تمیزلنمسی ایچون بیراقیلان چوقورلقلرکه بعضاً بونلرك .وصافیده اولور .

طابلو Tableau

طاراقلی قماش Rayé

طاراق کبی دیش دیش نقشلی قماش. انجهسنه بالیق قیلچیغی دینور .

طارامه Hachure

(مقابل) طارامه Contre-hachure

طارمه Galerie

بغداد أولرنده آولونك اطرافندهکی شیروانه ویریلن اسمدر .

طاسلاق Ébauche

طاسمه Annelet

طاش کسمه Bossage

طاشلق Cour interieure couvert de dalles

طاشجی قلمی(منقار) (نقردن) Ciseau

طاغی Pastorale

طاق Arc

طاق پاینده(استناد کری) Arc boutant

طاقچه Niche

طاق ظفر Arc de triomphe

طالغه قیران Digue

طاوشان Ébéniste

طاوانلامه Plafonnement

طاولامق Abreuver

طایاق (پاینده) Étai

طبل Taimbour

طبیعتك عینی Nature

طبیعتدن D'après. Nature

طبیعی جسامت Grandeur nature

طبیعیه Naturalisme

طرابزان Balustrade

طرابزان آیاغی Balustre

طراز (آرمه) (اونغون) Armoiries

طرز Manière, genre

طرز انشا (یاپیلیش) Facture

طنهزن Jacquemart

طاوانه باقیش Plafonnement

طوپوز Boule d'amortissement

طوپوق Talon

طوتقو (قولپ) Anse. Oreillon

طور Maille

(طوربا وزنده) آغ اورکوسی کبی مشبك اورولمش شیلر . طور توشاق . طورتاقیه. طور کیسه . ایکی باشی قاپالی اورتهسی ییرتیق کیسه .

طوروش Pose

طوغ — *Tough*

Queue de cheval suspendue aux bout d'un mat comme insigne

اصلی توك . حوتاز وآت قویروغندن سنجاق اوجنه و مغفرلرك تپه‌سنه طاقیلان علامت .

طوقونوش — Touche

طولام — Tour d'un turban où d'un ruban

صاریغك، تلك وسائره‌نك بركره طولانمش اولان قسمی .

طولدورمه (طوله) — Remplissage

طولغا (طوغانه) — *Toulga*

عسكرك غوغاده گیدكاری دمیرباشلق عربیسی «مغفر» فارسیسی «سرپناه» در.

طوله — *Dolma*

Construction en bois dont les vides sont remplis par des briques crues ou cuites.

طون — Ton

(موضعی) طون — Ton local

(یاریم) طون — Demi Ton

طونالیته — Tonalité

طولوس (طونوز) — Tholus

طومروق (كتله) — Bloc

طیش اوطه — Antichambre

ظ

ظریف — Coquet

ظفر قاپوسی — Porte triomphale

ع

عارابه‌سك — Arabesque

عاشق یولی — Grecque

عاكس صدا — Abat-voix

عتیقیات — Archéologie

عروسك (*nacre*) — *Arousek*

Sorte de coquille colorée en vert et rose employé comme nacre de perle.

یشیل و منویشلی قبوغی اولان برنوع صدف قبوغی . صدف مصنوعات .

عصابه — Astragale

عصبی — Nerveux

عصبه — Nerf

مستوی عصبه — Reglet

عصری — Moderne

عصریه — Modernisme

ع

عصبیه — Nervure

مفصل عصیبه‌سی — Nervure d'arête

علم — *Alem*

Croissant ou corne qu'on pose sur les coupoles.

علیقه (آصیرغه) — Pententif

عماد — Soutien

عمارت — *Imarêt* Cuisine publique

عنعنه — Tradition

عیار — Tonalité

عین خور — Oeil de chat

غ

غرفه — Logia couverte

فوقانی چارطاق وشاهنیش .

غریفون — Griffon

غلیف — Glyphe

غوتیك — Gothique

غولانه — Gigantesque

ف

فاجعه‌لی — Dramatique

فاسه‌تا — Facette

فارسی — Pan conpé

کود کسیلمش چاله کوشه .

فارقه (سجیه) — Caractère

فارقه‌وی . فارقه‌لی — Caractéristique

فاصله — Interstice

فانته‌زی — Fantaisie

فانته‌زیکارانه — Fantastique

فانوس (قارپوز) — Globe

فراری — Fuyant

فراری — Echelle fuyant

فرباله — *Ferbalé.* Kiosque

یاز موسمنه مخصوص اطراف اربعه‌سی نجره‌لی کوشك وچارداق .

فرجه — Baie

فردیت (شخصیت) — Individualité

فرفری — Pourpre

استارلات فرفریس .

فروش — Mntule

فروق — Nuance

فرما — Ferme

فره‌سك — Fresque

فصل (دیلیم) — Lobe

فغفوری — Porcelaine

فقيعه (قرص) قابارا Bulle

فكر Idée

فنار Lanterne

فند Truc

فورچه Brosse

فيكور Figure

فيكور رسامى Figuriste

فيل آياغى (پياپايه) Pilier

جمع حمام و سائرده قبه وكمرلرى طوتق اوزره ياپيلان مدور ويامنشورى قالين آياق.

ق

قائم Dosseret

قائم آياق. ديكمه . Pied droit

قابارا *Kabara.* Bulle

محدب باشلى پوللى ميخ وبافته رصيعه. قابارالى آينه . قابارالى چكمچه. قابارالى نعلين .

قابا طاسلاق Ébauche

قابا طاسلاق ايشلەمك Ébaucher

قابارتمه Bas-relief

ياريم قابارتمه Demi-bosse

بوكسك قابارتمه Haut-relief

قات سيلمەسى (قوردون) Cordon

قاتلامه (قيريم) Pli

قاپاق طاشى Dalle

قاپلامه Plaqué. Garnissage

بنا قاپلامەسى . قلعه خندكى جدارى . حماملرك مجنى ، تحته پوشيدەسى . معدن اوزرينه آلتون وكموش لوحەلر قاپلامق.

قاپو Porte

قاپو اوستلكى Dessus de porte

قاپو اوكچەسى Pivot de porte

قاپو پردەسى Portière

قاپو صوندورمەسى Marquise

قاپو طوقماغى Heurtoire

قاروچه (قراچه) Carrosse

قاريقاتور Caricature

قاريقاتور رسامى Caricaturiste

قاز آياغى

زاويۀ منفرجه واوشكلده ياپيلمش چوق برونلى چنكل .

قازمه . قازيلى محكوك Gravé

قاش قوس Arc en accolade

قاش كمر » »

قاصناق Stirator

قاصناق بويوندروغى Chevêtre

قاصناق كيريشى Solive d'enchevetrière

قاعده Base

ق

Coupole قبه

Voute en coquille محرابی قبه

Conque یاریم قبه

Kadem (pied) قدم

یاریم معمار آرشونی (٣٧) سانتیمتره.

Demi Archine

Degré قدمه

Pignon à redans قدمه‌لی قالقان

Bulle قرص

Corne d'abondance قرن رخا، کشکول

Croquis قروکی

Koussareh قصاره

خصوصی آریلش پنجره .

Chateau قصر

Éclaircie قطعهٔ مضیه

Format قطعه

Jalousie. *Kafess* قفس

Mettre un batiment en قفس ایتمك squelette ponr le reparer

بر بنایی تعمیر ایچون طوله‌لرینی سوکمك.

Ajouré قفس اویمه (مشبك)

قفس بنا

طوله وقاپلامه‌لری هنوز یاپیلمامش بنا.

Charpente d'une construction en bois.

Réparer une batisse قفس تعمیری en mettant à nu sa charpente·

Fil en or ou en argent قلاپدان

ایپك تلی اوزرینه صاریلمش صیرمه.

Kâa قاعه

سوریه أولرنده آولویه ناظر و کرلی ایوان شکلنده اولان بویوك اوطه‌لره دینور.

Nom donné aux grandes salles voutés des maisons syrieunes, qui se trouvent attenantes à la cours.

Incrustation قاقه

Incruster قاقه ایشله‌مك

Incrusteur قاقه‌جی

Gabarit قالیب (والاد)

Étalon قالیب چیزکیسی

Pignon قالقان

Empater قالین بویا اورمق

Jouée قالینلق

Stature قامت

Canevas قاناوا

Tore قاوال

Baguette قاوال چوبوق

یاخود سادهجه (چوبوق)

S'écailler قاولامق

Porte Kavouk قاووقلق

Etagère sur laquelle on dépose *le Cavouk (Couvre chef)*

Cordon. Lacet قایطان

فارسی اصلی قایطون. صیرمه‌دن، ایپکدن أورمه ایپ .

Couleurs amies قایناق رنکلر

Fondre قایناشدیرمه

Arc	قوس
Ceinture de volute	قوشاق‌قیوریغی
Tournisse	قوشاقلامه
Cavalier	قوش باقیشی
Voussure	قوصره
Aile	قول
Koulagouz	قولاغوز

مرانغوزلرك قوللاندیغی غایت اوفاق بورغو ومثقب.

Petit instrument pour percer les bois.

Papillon	قولاق
Barre	قول دمیری
Aileron	قولتوق
Contre clef	قولتوق طاشی
Tour	قوله
Tourelle	قوله‌جك
Égrisage	قوم پرداخی
Forme	قوم دوشك
Étoffe pointillée	قوملی قوماش

اوفاق بنكلی قماش.

Hôtel	قوناق
Congé	قونج
Porte secondaire	قولتوق‌قاپو
Logis destinée	قونوقا وطه‌سی

dans les villages aux voyageurs.

كویلرده یولجیلرك یاتدیغی اوطه.

Classique	قلاسیك
Plume. Ciseau	قلم

قامیش قلم. توی قلم. تیمور قلم. قیل قلم. اولوقلی قلم. طوغرامه‌جی آلتی. كسكی. قلم چكمك: چیزمك معناسنه‌در.

Peintre décorateur	قلمكار
Ancre	قلنج
En étanche	قلنجلامه
Vantail	قناد
Cintre	قنطره
Copie	قوپیه
Copier	قوپیه ایتمك
Copieur	قوپیه‌جی
Copiste	قوپیست
Cotchou	قوچی (قوشو)

Voiture *(ancienne forme)*

تختروان بچمنده قاپالی آرابا.

قورد آغزی

بربرینه گچمك اوزره قالین طراقدیشی كبی یونولمش چنتیك طوغرامه. صندوق كوشه‌لرینك گچمه‌لری كبی (فرنكی‌دده‌دینور)

Décharge	قورد باجاغی
Cordon	قوردون
Appui	قورقولق (بارباتا)
Kourna	قورنه
Corniche	قورنیش
Glacis de corniche	قورنیش‌شیوی
Pastel	قوری بویا. پاستل

ق

قويولق Valeur

قوبوم (قيوم) Joiaillerie

زينته عائد آلتون وسائر حليات .

قيافت (كسوه) Costume

قيافتنامه Livre ou album contenant la description des costumes

قيرمه يازى Genre de calligraphie (*rompu*)

قيرمه چوبوق Baton rompu

قيريق رنكلر Couleurs rompues

قيصالتى Raccourci

قيل قلم Pinceau

قيمت Valeur

قيمت لونيه‌سنى ويرمك Colorer

قيوريق Enroulement

قيوريم Volute

قيوريم‌قوشاغى Ceinture de volute

ك

كاشى (كاج) Faïence

كاشانده اعمال اولونمسى حسبيله اونامى آلمشدر. صيرلى وبويالى طوپراق معمولات

كاربانسراى *Karavansérail*

كاركاه . آته‌ليه Atelier

كارنامه Épure

صنعت أورنكى.

كالار دوشه‌مه‌لك Dalle

كبريتى رنك Jaune (*Couleur de souffre*)

كپنك Contrevent. Auvent

كتابه Panneau. Inscription

كتابى *Kitabi*

يوللى قطنى قماش . شام كتابيسى .

Genre d'étoffe rayée.

كتله Masse

كثير اللون (الوان) Polychrome

كچيد Passage

(كاغده) كچيرمك Rapporter

كديك Embrasure

كذركاه Allée

كردانه Jambette

كرده‌ك *Guérdek*

زار كرپاش كاين اوطه‌سى .

Chambre nuptiale.

كرسى Piédestale. Chaire

كرسى طاشى Dé

كرسى كووده‌سى Plinthe

كرفت Entrelacs

كرفتلنمه Entrelacement

كركوز Miliaire

ك

Tirant کرکی
Estrade کره‌ویت
روجه یاتاق معناسنه (قرلواتی) تحت دن یاپلمش یوکسکجه یرلرکه اوزرینه مندر قونور. قاشدن اولانلرینه مصطبه دینور.
Meurtrière کز
Dégagement کزینتی
Pierre de taille کسی طاشی
Devis کشف
Kéchîdé کشیده
حرفلرك یازیده اوزادیلمسی .
L'Allongement d'une lettre.
Ensemble کل (برابرلك)
Bonnet. Flèche کلاه
مناره وقلعه‌لرك اوستنی اورتن سیوری دام.
Agraphe کلید
Clausoir کلید طاشی
Clef pendante معلق کلید طاشی
Arc. Arcade کمر
Arcade کمرا
Dosseret کمر آیاغی
Naissance d'une voute کمرباشلانغجی
Archivolte کمربند
Culé d'arc boutant کمرپاینده‌سی
Extrados کمر صیرتی، قبه صیرتی
— de niveau افقی کمر صیرتی
— en chape شطفلی » »
Extradossé تسویه‌لی » »
Extrados parallèle موازی کمرصیرتی
Voussoir. Claveau کمر طاشی
Cintre کمر قالبی (قنطره)
Imposte کمر اوزه‌نکیسی، کمر یاتاغی
Clef de voûte کمر کلیدی
Travée کمر کوزی
Arceau کمر منحنیسی
Border کنارلامق ، کنار چکمك
Bordure کنارلق . کنار
Dôme کنبد
Pilier de dôme کنبد آیاغی
Dôme à pans وجهه‌لی کنبد
Impérial أمپریال کنبد
Agraphe کند
Bouttisse کند طاشی
Acanthe کنکر
Échauguette کنکره
قلعه و حصاربدنلری اوزرینه یاپیلان شرفه.
Vase کوزه
وازو ، کوپ وسائره .
Gouache کواش
Gouacher کواشلامق
Oeil کوبك
Banc en pierre qui se trouve au milieu des bains turcs et sur lequel les baigneurs s'assoient et transpirent کوبك طاشی

كـ

Rose. Rosace كوكبه (ورديه)
Pectoral كوكسلك
Jambe de force كوكوسله مه. دستك
Rosace گول
Hypocauste كولخان (كولخانه‌دن)
Ombre گولگه
Ombre droite افقى گولگه
Pénombre شبه »
Ombre absolue مطلق »
Ombre portée منتقل »
» renversée منكوس »
Plaquages des parois de fours par des briques réfractaires كوملك
Agroupement. Pâté كومه
Fusainiste. كومور قلم رسامى
Hampe كونده‌ر

سنجاق ومزراق ديره‌كى .

Gnomon. Cadran solaire كونش [ساعتى
Boisseau كونك
Équerre كونيه
Tronc .Buste .Torse كووده
Céroplastique كه‌روپلاستيك
Épi كيرپى
Prendre du champs كيروچكيلمه
Recul كيرو چكيلمه مسافه‌سى

Fleuron كوبك چيچكى
Colonne galbé كوپلى ستون
Main courante. Barre d'appui كوپشته
Appui de fenêtre پنجره كوپشته‌سى
Arche كوپرى كوزى
Kutuk كوتوك

فرونلرك آتش قونيلان محلى.

Partie de fours ou on met le feu.

Aspect كورونيش
Tromp : l'oeil كوز آلداديجى
Oculus كوز پنجره
Beffroi كوزجى قوله‌سى
Garde-vue كوز سپرى

كوزه‌مك

أوره‌ركى ديكمك . نقشده حساب نوعندن اورمه .

كوزه‌نك

صيوامه‌نقش . كوز كوز اويالى طاقيه.

Arcature à claire-voie كوسترمه‌تقويسات
Encoignure كوشه
Cornière كوشه بند
Jambe d'encoignure كوشه باجاغى
Encoignure كوشه‌پاخى. كوشه‌قيرمه‌سى
Ecoinçon كوشه‌لك
Flanqué كوشه‌له‌مه
Anglet كوشه‌لى اولوق

ك

کیره کی. کیریش قاپوسی. کیریش یری Entrée

کیره مید آغزلغی Antéfixe

کیریشلمه Solivage

کیزلی دره Chêneau

ل

لاك Laques

هندده بر نوع ضمغدر. مهر مومنی اونکله یاپوب لوك دخی دیرلر. یالدیز آلتنه سوریلنه نقاشلر (لیقه) دیرلر.

لامبه

برتختهنك کنارینه کوشتره ایله آچیلان اویوق یول.

لحد Sarcophage

لنکه Intrados

لوح Panneau

لوحتین Diptyque

لوحه (طابلو) Tableau

لوحهٔ ارتسام Vertical

لوغ طاشی Cylindre

(pour niveler la terre des toits)

کوی أولرینك طاملری اوستندهکی طوپراغی باصدیرمق ایچون مستعمل طاش اسطوانه.

لوله *Lulé*

چشمه، موصلاق ولمثالنده قیلان کوچوك بورو. ماصورا. صواولچوسی. چوبوغك توتون قونیلان طوپراق قسمی. صاچك بورو شکلنده بورولمسی.

Boule. Tube à mesurer l'eau. Fourneau de pipe

لولهجی چاموری Glaise. Argile

لون Teinte

لونیت Coloris

لونیت صیجاقلغی Chaleur de coloris

لومبوز Petite fenêtre ronde

لیقه *Lika*

بورومجك سو پورونتیسی درکه مرکب حقهسنه قونور. لوك دخی دینور.

Charpie de soie qu'on met dans les encriers pour èmpecher l'encre de trops remplir la plume

لیوان Livan

عرب جامعلرنده «صحن» لك اطرافندهکی ستونلی واوستی اورتولی قسملر. (الایواندن) اولمسی محتملدر.

م

Gynécée — مأتم (قادینلری)

Rampant — مائل

Mabein — مابین

Partie de la maison se trouvant entre le *Sélamlik* et *Harem*.

Embrasure — مازغال

Arbalètrier — ماقاص کیریشی

Maslak. Chateau d'eau — ماصلاق

Massoura. mesure d'eau — ماصورا

Comble à la mansard — مانسارقاتی

Mannequin — مانکن (اویوق)

Mahtché — ماهچه

سانجاقلرك ، منارەلرك قبەلرك تپەسنە آلتون و سائرەدن آی شکلندە یاپیلان سوس . علم .

Croissant qu'on pose aux sommets des coupoules et des Hampes.

Arêtier — ماهیا

Faîteau — ماهیا سوسی

Faîtière — ماهیالق

Enfaîteau — ماهیا کیرەمیدی

Monument public — مبانیٔ عالیه، مبانیٔ عمومیه

Edifice — مبنا . بنا .

Vague — مبهم

Divergent — متباعد

Indécis — متردد

Entrecoupé — متقطع

Intersecanse — متقطعه

Complémentaire — متمم

Intérmédiaire — متوسط

Magazin. Cave — مخزن

Coloris — محصلهٔ لونیه

Tribune — محفل

Enclos — محوطه

اطرافی دیوارلە محاط بر وآولو .

Contour — محیط (چورە)

Chic (de) — مخیلەدن

Mértébani — مرتبانی

مرتباندە معمول یشیلجە صیرلی سفالە (چناق چوملك)

Poteries fabriquées à Mèrtèban.

Ancon — مرفق

Détaché — مجرد

Modeleur — مجسم

Bosse — مجسم ، مجسمات

Vide — مجف

Profil — مجنب (پروفیل)

Mihrab — محراب

م

محمل — Abaque. Tailloir

مدخل — Entrée

مذبحه سلحخانه — Abattoir

مذهب — Enlumineur, Chrysographe

مربعه (لوحه) — Carreau

مرحبا سپری

قلعه درونلرنده قاپو قارشوسنه یاپیلان مازغاللی سپرلرکه قاپودن کیره‌نلره قارشو قویمق ایچون قوللانیلوردی.

مردیوه‌ن قوواسی — Jour d'escalier

مردیوه‌ن کمری — Coquille d'escalier

مردیوه‌ن یوواسی — Cage d'escalier

مرمر [*] — Marbre

[*] ارغوانی مرمر = ارغوان چیچکی رنکنده قیرمزی مرمردر .
کلکونی مرمر = کل رنکنده مرمردر.
چمنی مرمر = یشیل رنکده مرمردر.
بیاض مرمر = مالکی مرمری ومروه مرمری . قاپوطاغی مرمری دخی دیرلر.
سیاه مرمر = شام مرمری، اسکدار مرمری .
یشیل مرمری — دهنه مرمری ، یشم مرمری .
قیرمزی مرمر = سماق مرمری ، سرچه کوزی مرمری .
آلاجه سماق = درت نوعدر :
١) بیاض اوستنه مائی آلاجه مرمر. زیله واماسیه .
٢) قوردبغری مرمر . قیرمزی اوستنه قیرمزی الاجه‌لی .
٣) آلاجه سرچه کوزی .
٤) ککبوزه ، میخالیج وتکفور طاغی مرمرلری .

مروحه (روزکارلق) — Abat-vent

مزار کتابه‌سی — Épitaphe

مزاره عائد — Tumulaire

مزین — Décorateur

مزینات (زین) — Décor

مستحکم قاپو — Porte fortifié

مستوی کمر — Arc déprimé

مسطر — *Mystar*

یازینک سطرلرنی چیزمکه مخصوص جدول وایپکلی موقووا .

Carton muni des rangés de fils en soie pour indiquer les lignes sur le papier.

مسطره — Règle

مسطح — plan

مسطر الوان — Gamme de couleurs

مسکوکاتشناسلق — Numismatique

مسکوکات شناس — Numismate

مسکوکات نویسلك — Numismatographie

مسکن — Logement

مسلك — Profession

مسند (طایانغاج) — Apui-main

مشبك (مشاباق) — Ajouré

شبکه‌لی اویمه ایشلر . بویولده یاپیلمش کوموش اوانی . ایپکله کوز کوزایشلنمش نقشلر .

مشرفیه — Moucharabi

مشکات — Niche

م

Parties séparées par un grillage à l'interieure des mosquées.

Voute d'Arête — مُقَطع كمر

Maktaa — مقطعه

Plaque d'os ou d'ivoire sur laquelle on taille les bouts des plumes turques.

Feuilleton — مِقلَب ، جزؤ

Pastiche — مقلدات

Echellé simple — (بسيط) مقياس

— de front — جبهه مقياسى

— usuelles — جارى مقياى

— progressive — تدريجى مقياس

Asseoir — مكانت ويرمك

École — مكتب

Minaret — مناره

Perspective — مناظر

Perspectèur — مناظرجى

Perspective linaire — (خطى) مناظر

— ordnaire — عادى »

— pratique — عملى »

— de sentiment — عندى »

— cavalière — قوش باقيشى »

— spéculative — قياسى »

— des ombres — كولكه مناظرى

— aérienne — هوائى مناظر

Minber. Chaire — منبر

Divan. Sofa — مندر

Monumental — مشكل

Torche — مشعله

Études — مشق

Porte égyptienne — مصرى قاپو

Banc — مصطبه

Classé — مصنف

Illustrateur — مصور

Illustration — مصورات

Doubleau — مضاعف

Attributs — مضافات

Toile imprimée — مطبوع مشمع (موشامبا)

Peigné — مطرّا رسم. طارانمش رسم

Chœur — مطرب

Marteau — مِطرقَه

Dôme surhaussé — معلا كنبد

Architecte — معمار

Architecture — معمارى

Architectonique — معمارىء انشائى

Architecturiste — معماريكار

Épure — مفصل (كارنامه)

Idéal — مفكوره ، خيالى

Stalactites — مقرنسات

Raccourci — مقصر

Maksourah — مقصوره

جامعلرده كوچوك اوطه كبي بولونمش ر. زمين محفلى .

Mousandra	موصندره (مصندره)	Hotellerie	منزلخانه
Sorte d'étagère formant le dessus d'un placard.		Prisme	منشور
Sujet. Motif	موضوع	Paysage	منظر
Sujet orné	سوسلی موضوع	— historique	تاریخی منظر
Monopyle	مونوپیل	Paysagiste	منظرکار، منظررسامی
Monoptère	مونوپتەر	Ordonnance	منظومه، نظم
Méhtché	مهچه (ماهچه)	Soupirail	منفس
(voir ماهچه)		Ciseau de sculpteur	منقار
Muhré	مهره	Abat-jour	منور
Outil en coquille ou en verre pour polir le papier et la dorure.		Lumineux	منور
		Clarté	منوریت
Polir avec Muhré	مهره‌له‌مك	Moirure	منویش (موج‌معناسنه‌در)
Lache	مهمل	Modèle	موده‌ل (اورنه‌ك)
Bandeau	میان بند	Équilibre	موزونیت، توازن
Trusquin	میانگیر	Flot	موجه
Gargouille	میزاب	Toile	موشامبا (مشمع)
Émailleur	میناکار (مینه‌جی)	Toile peinte	(رسملی) موشامبا
Miniature	میناتور	— ordinaire	(رسم) موشامباسی
Échelle de pente	میل مقیاسی	Robinet	موصلق

ن

مومدن و کوموشدن معمول آغاجدلی که کلین اوکنده کوتوروررلردی. (غلطی نقل‌در.) Palme en cire et en argent qu'on portait autrefois devant les nouvelles mariées		Marquise	ناغول (مارکیز)
		Sculpteur	نحات
		Sculpture	نحت، یونمه
		Nakhl	نخل

ن

نرکس Narcisse

نسبت . مناسبت Relation

نسبت . تناسب Proportion

نظام Ordre

نفسلك Soupirail

نقاش Peintre en bâtiment

نقش Peinture

نقش ایتمك Peindre

نقش ایشله‌مه Broderie

ایکنه واپیلکله وهردورلو تل ایله بز وقاش اوستنه ایشله‌نن ایشلر .

انواعی شونلردر :

حساب Point de marque

أورمه Point de reprise

قاناویچه Canevas

کوزه‌مه

تحریللی

پسند

صارمه

قاصناق

أل قاصناغی

آئه

مرور

مشباق (مشبك) A jour

صوکسمه

ظرفا

انتیقه

سوزنی

طرابزان

صو

جوان قاشی

جکر دەلدی وسائره .

نقشکار . نقش رسامی Peintre

نقشبند L'artiste tisserant qui compose les dessins des étoffes

ابکلی قماشلرك چیچکارینی طوقویان صنعتکار .

نقش موزه‌سی Musée de peinture

نقطهٔ رؤیت (باقیش نقطه‌ی) Point de vue

نقطه‌له‌مه Pointillé

نکار Image

نکارخانه Maison orné de peinture

مزین ومنقش خانه

نکارنده Imagier

نکاری Imagerie

نکاری خالی Tappisserie historiée

(رسملی خالی)

نهانخانه Ghambre secrète

نیرنك Esquisse

نیم پایه Ante

نیم رنك Demi-teinte

نیم شفاف Demi translucide

و

وافتیز قورناسی	Font. baptismaux
واندالق	Vandalisme
وتیره ، اصول	Procédé
وضع ، طوروش	Attitude. geste. Pose
وضعیت	Disposition

هـ

هاله	Nimbe
هامش	Marge
هجو	Satire
هجوی	Satirique
هرجائی	Bariolage
هندسهٔ ترسیمیه	Géométrie descriptive
هنر	Talent
هوسكار	Amateur
هویوك	Tumulus
هیكل	Statue
هیكلتراش	Statuaire
هیكلتراشی	Statuaire
هیكلجه	Statuette
هیولا	Silhouette

ی

یاپراق	Feuille
یاپی (انشاآت)	Construction
یاپیجی	Constructeur
یاپیلیش	Éxécution
یاپیم	Facture
یاتاق	Champs. lit 'd un claveau
یاتیرمق	Coucher
یاشماق (اوجاق یاشماغی)	Hotte
یاریم اولوق (قونج)	Congé
یاریم اولوق	Gavet
یاریم جسامت طبیعیه	Demi-nature
یازمه	*Yazma* Genre de Batic

ی

Étoffe peinte à la main	آل‌یازمه‌سی
Manuscrit	یازمه کتاب
Dalle	یاصی طاش
Échine	یاصدیق
Godet	یاغ حقه‌سی
Lavis	یالامه
Lavé	یالامه رسم
Couleurs changeantes	یانار دونر رنکلر
Bas côté	یان صوفه (یان صحن)
Rose jaune claire [couleur	یاورو آغزی، پارلاق [پنبه رنك
Arcades inscrites	یاورو کمر
Rez de chaussée	یرقاتی. زمین قاتی
Pédicule	یکپا
Monochrome, Camaïeu	یکرنك
Monopyle	یکباب
Éventail	یلپازه
Escalier circulaire	یلپازه مردیوەن
Cimaise. aiguille de montre	یلقوان
Bague	یوزوك
Grand placard ou l'on pose les matelats	یوکلك
Oeil de boeuf	یووارلاق پنجره (دکرمی پنجره)
Abatis	ییقینتی
Cannelures	ییو
Canal	ییو اولوق
Cannelée	ییولی

علاوه

انشاآته عائد بعض اصطلاحلر

آ ـ ا

آرا دیواری — ایکی باغچه ویا ایکی خانه‌یی تفریق ایدن دیوار. بوله دیواردن تفریق لازمدر (مشترك دیوار معناسنه کلمز).

آرقه‌لق — طاش طاشیمغه مخصوص تخته سمر.

آرموز — قاپلامه‌لر آراسنده‌کی آرالق، چاتلاق؛ بویانمه‌دن اول معجون ایله طولماسی ایجاب ایدن تخته قاپلامه‌نك حد فاصلاری.

آصمه بابا — (با : بابا)

آلاویره — برشیئك الدن اله ویریله‌رك ویا آتیله‌رق نقلی. کیره‌میدلرك اسکله اوزرنده آلاویره ایله چاتی‌یه چیقاریله‌سی، طوغله‌لرك آلاویره ایله دیوار اوستنه نقلی.

آقینتی — یاغمورصولرینك آقماسی ایچون طاملره و اولوقلره ویریلن میل: طامك آقینتیسی آزدر: میلی آزدر معناسنه.

آنبار — (عربیدن) ۱ ذخیره وضعنه مخصوص بویوك صاندیق | ۲ قوم اولچمك ایچون مستعمل مکعب شکلنده آلت واوستی آچیق وایکی طرفندن قالدیرمق ایچون قوللی برصاندیق اولوب اضلاعنك عرض، طول وارتفاعی ۱ آرشیندر.

رانبار برآرشـون مکعبی اولوب بوده ۱۳۸۲٤ پارماق مکعبی ویاخود ۰,٤۳٥٥ متره ملعبی یعنی ٤۳٥ دسیمتره‌مکعبیدر.

آوریق — مقوس، قیوریق: آوریق دیرلر.

آوغین — دیوار دیبنده صویك چیقمسنه مخصوص دلیك.

آولاق — (Αὔγαξ یونانجه‌دن) صو جدولی.

احجار — قطع احجار = بویوك طاشلرك اولجه مرتب رسملرینه کوره بناده‌کی یرلرینه مناسب شـکلده کسیلوب یونتولمالری فننه دینیرکه هندسـهٔ ترسیمیه ایله مناسبتی پك چوقدر.

اخشاب (بنا) — تمامیله کرسته‌دن یاپلمش بنا.

ارتفاع — (عربی) بر قاتك ارتفاعی = دوشـه‌مه‌دن طاوانه قدر اولان یوکسکلکی | برمثلثك ارتفاعی = مثلثك رأسـندن قاعده‌سنه عموداً ایندیریلان خط.

ا

استوپو — (ایتا *Stupa*) (عربی اسطبه) زیفتله نه جك ویا بویانه جق تحته لرك آرالقلرینی طولدیرمق خصوصنده مستعمل کتن ، کنویر ویا بوزوق خلاط پارچه لری.

استیف — صیرا و نظام ایله قونولمش مواد انشائیه ، نظاملی ییغین | طوغله یی استیف ایتمك | طوغله لری صیرا ایله بربری اوستنه قویمق .

اسقارپا — دیوارلرده یوقارویه طوغری کیتدکجه عرضی تناقص ایدر صورتده بیراقیلان میل .

اسقارپه لا — دلیك دمیری. اوجی کسکین قلم .

اسکله — (ایتا *Scala*) بنانك یوکسك قسملرینی انشا ایچون کرسته ایله اطرافنه موقة قوریلان اخشاب چاتمالر | آصمه اسکله = بنانك جبهه سنی تعمیر ویا بویامق ایچون ایکی اوجندن مقره یه مربوط یوقاری کی قاتدن ویا طامدن صاللاندیریلان وایسته نیلن ارتفاعه قدر ایندیریلوب چیقاریلان قلاص تحته لری . (باق صالنجاق)

اکره تی کیره مید — کیره میدلرك آقطاریلتی اوزره طامه اکره تی اوله رق قونولملری.

اندازه — هندز ویا هندسه دن قاش وسائره اولچمکه مخصوص آرشیندن کوچوك اولچو .

اڤوت طاشی — اوجاق فورونلرك انشاسنده مستعمل ، آتشدن متأثر اولمایان قوملو بر نوع طاش .

اڤوتوراقلی (بنا) — عرض و طولی ارتفاعندن زیاده اولان و نظره متین کورونن بنا (عکسی حواله لی کلیر) .

اڤوتورمق — چوکمك | دیوارك اوتورماسی = طوپراق اوزرینه تضییق اجرا ایده رك کوموله مسی.

اوران — اولچو ایپی ویا شریدی. (باق متره) .

اورانلامق — اولچمك ، شریدله مساحه ایتمك .

اورته قید — سورمه چرچیوه لرك جاملرینی اقسامه افراز ایدن لامبه لی چوبوقلردن افقی اولوب اورته یه کلنلری . بوی قیدینه عمود اولانلر .

اورغان — اورولی کندیرك ایدن قالین وخلاطدن انجه نوعی

اڤورمك — دیوار اورمك = دیوار یاپمق ویا ییقیق یرلرینی طولدیره رق تعمیر ایتمك . قپو ونجره یی دیوارله سد ایتمك .

اوروبجك تلی — ایپلك دینیلن اولچونك یوز قسمده بری .

اوزکچ — ایپ مردیون .

اوسته — (فارسی استاددن) صنعتده ماهر آدم: دیوارجی اوسته سی، حمامجی اوسته سی، طاشجی اوسته ی کبی .

اوکچه ده میری — طاش اشیك اوستنده قپولرك دونمه سی ایچون آلتنه میخلانان میللی دمیر چوبوق .

ا

ایلك — اسکی اولچوده پارمغك ۱۲ ده برقسمی درکه (۱) ایلك (۱۰۰) اورومجك تلی عد ایدیلور .

ایش (باشی) — یاپیده چالیشان دیوارجی، دولکر و طاشجی اوسته‌لرینه ایش ویره‌ن قلفه‌نك معیتنده بولنان ایشجی: دیوارجیلرك ایش باشیسی، دولکرلرك ایش باشیسی وسائره.

ایشجیلك — ایش مقابلنده آلنان پاره: بر دیوارك مالزمه‌سی شوقدر غروش، ایشجیلکی شوقدر غروش طوتدی .

ایوکی — آغاج اویمغه مخصوص بر نوع اونق بالطه .

ب

باصمه — بنانك چوکمسی وبرطرفه یاتوب اکریلمسی .

باصدیرمه ماهیه — سقفك رأسنده ایکی سطح مائلك برلشدیکی سیوری محلده کیره‌میدلرك فصل مشترکنی اورتمك اوزره مستعمل ایری ماهیه کیره‌میدلرینك بول خرجله بر بری اوزرینه قاپادیلسندن حاصل اولان خط تقسیم میاه .

باصقی — معجون کوشتره‌سیله بویوك کوشتره آره‌سنده دولکر رنده‌سی .

باغه — صچاقلرده اولوقلری ربط ایچون مستعمل دمیر چنکللر ویا اخشاب اولوقلرده یلقوان تخته‌لرینی کیریشلره ربط ایدن طاقوزلر | قانجه باش باغه == اوجی قیوریق دمیر باغه (۲) .

بالار — باداوره دینیلن اینجه تخته .

بالق صیرتی — اورته‌سی قاباریق وکرلی کبی اولان شکللر .

برابرله‌مك — تسویه ایده‌رك برحذایه کتیرمك قوشاقلامه‌لرك یوزینی برابرله‌مك == دیره‌ك ولاطه‌لری یونته‌رق یوزلری برسطح داخلنده اوله‌جق وجهله تسویه ایتمك .

بسله‌مه — قاپلامه و بغدادی آلتنده‌کی قوشاقلامه‌لرك سطحنی عینی تسویه‌ده بولندیرمق ومختلف قالینلقده‌کی قاپلامه‌لرك سطحلرینی عینی چیزبده بولندیرمق اوزره آلتلرینه صیقیشدیریلان کوچك تخته پارچه‌لری .

بسله‌مك — قاپلامه و سائره آلتنده‌کی کرسته‌لرك ویا بویوك قاپلامه طاشلرینك برتسویه‌ده بولونمسی ایچون آلتنه ویا آرقه‌سنه کوچك پارچه‌جقلر قونیلمسی ویا آرقه‌ده‌کی بوشلقلرك طولدیریلوب تقویه ایدلمسی .

بشلك (دیره‌ك) — بش آرشون بوینده دیره‌ك .

بشیك اورتوسی — ایکی طرفی مائل وایکیشر جهتی مثلثی شکلده قالقانلی چاتی.

بغدادی — اوزرینه صیوا اورولمق اوزره آرالقلی اوله‌رق قفس کبی یکدیکرینه موازی اوله‌رق چاقیلان رنده‌سز تخته‌لردن غیر منتظم ویا مخصوص کسیلمش شیشه‌لردن یاریقلری منتظم سطح .

بغدادیلك — بغدادی یاپمغه یارایان تخته شیشه . عادی بغدادیلك = غیر منتظم صورتده یاریله‌رق قونیلان چام تخته‌لری فابریقه ویا بیچمه بغدادیلك = فابریقه‌ده منتظم بیچیلمش چوبوقلر.

بقال‌طوانی — کیریشلمه‌لر رنده‌لنوب تمیزلنه‌رك چاقلدقدنصکره آلتی قاپلانمیه‌رق اوزرینه میخلانان‌دوشه‌مه تخته‌لرینك آلت طرفی طاوان تشکیل ایتمك اوزره یاپیلان یعنی کیریشلری میدانده یالین قات طاوان

بکلك طوغله — بر پارماق قالینلغنده اینجه طوغله .

بل ویرمك — کرسته ده‌میر وسائره‌نك ثقلت تأثیریله اورته‌سنك متوسلاشمسی .

بوجورغاد — آز آدمله آغیر شیئلری قالدیرمق ایچون مستعمل‌مانیوه‌لالی‌دولاب.

بودروم — (یونان ὑπόδρομον) طوپراق آلتنده‌کی کمرلی مخزن .

بولمه‌دیواری — اوك ایچنده‌کی تقسیمات دیوارلرندن هربری .

بوی‌قید — چرچیوه‌لرده جاملری اقسامه افراز ایدن‌وطوتان‌لامبه‌لی تخته‌جوبوقلردن شاقولی وطولانی اولانلری .

بیچقی — دستره‌نك بویوکی اولوب بر ویا ایکی کیشی طرفندن چکیله‌رك استعمال اولنور. انواعی: قوللی بیچقی ، أل‌بیچقیسی قاپدیرمه ، ماطه بیچقیسی ، زمین‌بیچقیسی.

بیچمه — بویوك وقالین‌طومروقلرك دستره ایله کسیله‌رك بیچیلمه‌سندن حاصل اولان کرسته‌لر. سرن بیچمه‌سی = سرندن چیقاریلان تخته . فیلیوس بیچمه‌سی = فیلیوس کونوکندن چیقان تخته کیریشی .

پ

پاروله -- هرایکی آغاجك بربرینه کچمسی ایچون مذکور آغاجلرك اوجلرینه مائلاً ویری یلدیکرینك عکسی اوله‌رق آچیلان کرتیك .

پارماق -- آرشینك یکرمی درت‌قسمده بری‌که باش‌پارماغك أیلك بوغومنه مساوی اولجودر . (آرشینك یکرمی دردده‌تقسیمی ویاخود یکرمی درت پارماغك بر آرشین اوله‌رق واحد قیاسی اعتبار ایدلمسی اکثریا مسائل شرعیه‌نك ٦ ، ١٢ و ٢٤ قسمه منقسم اولمسی حسبیله‌در . اسکیدن یعنی ٩٩٤ سنهٔ هجریه‌سنه کلنجه‌یه قدر بوکا بوغوم دینوب پارماق دیه شهادت پارماغی برنسنه یاننده غیاننده‌یان یاتیریلنجه طیرناق یاننده پارماغك قالینلغنه دیرلردی‌که‌بربوغوم ایکی بیچق پارمق صاییلیردی بوپارمق ١٢ ایلك ویا خط‌در.)

پاصه — طاوان تخته‌لرینك وسائرتخته‌لر آرالقلرینی قپامغه یارارسیلمه‌اوزون‌تخته‌لر.

پاصه‌لق — دوشه‌مه‌لكدن اینجه وطاوانلقدن قالین یعنی ایکی سانتیم قدر قالینلقده تخته.

پاطوره — زمبه ایله بربرینه بندیرلمش ایکی تخته‌نك حد فاصلنی نظردن صاقلامق ایچون او تخته اوزرینه چکیلان قوردون

پداوره — (πέταυρον) قبلای بوکولور اینجه تخته. دوشه‌مه تخته‌لرینك آرالقلری آلتنه وضع اولنان اینجه تخته‌لر.

پشتوان — تمل اسقرزه‌لرنده خطللری، بربرینه ربط ایدن اوفق چلیکلر | بویوك قاپیلرك آرقه‌سنده‌كی دمیر قوشاقلر.

پراچول — صاچاق، جونبا و شاهنشین کبی بنانك چیقینتیلی قسملرینك آلتنه قونولان دمیر ویا تخته‌دن مقوس دستکلر. (پراچول ایله دستك آراسنده فرق یوق ایسه‌ده عمومیتله دمیردن اولانلرینه پراچول واغاجدن اولانلرینه دستك دینور. پراچول بچیملی وظریف دستك معناسنه دخی قوللانیلور.

پرچین — چیوینك برینه میخلاندیغی وقت دیکر طرفدن چیقان سیوری اوجنی کری یه چیقمه‌سی ایچون چکیچله دوکه‌رك پاصه‌لاشدیرمق صورتیله تحکیم ایتمك.

پرداخ رنده‌سی — رنده‌لنمش تخته‌لرك سطحنی پرداخ ایتمکه مخصوص مخفظه‌سی طوپارلاقجه بر آلت ایله ایشله‌نیر کوچك رنده.

پلانیه — تخته‌لرك سطحنی بر سویه‌ده دوزه‌لتمك وقانبورلرینی آلمق ایچون مستعمل اوزون تخته‌لی مرانغوز رنده‌سی.

پول — ویدا ایله چیویلرك دیکر اوجنه طاقیلان صومونك تخته وسائره‌یی آشیندیره‌رق کومولمه‌سی ایچون آره‌یه وضع اولنان اورته‌سی دلیك یاصصی ویوارلاق معدنی لوحه یوارلاق لوحه‌لر حالنده تزیینات

پیرالق — لاطه‌دن دها اینجه بر نوع کرسته.

ت

تخته پرده — تخته‌دن یاپیلمش موقت واکره‌تی بولمه.

تخته حواله — بر دیوار اوزرینه، باغچه ویا سائره‌نك کورولمسنی منع ایچون چکیلان یوکسك تخته پرده.

تخته کوره‌ك — دیوارجی ویا بویاجیلرك خرج ویامعجون قویوب اللرنده طوتدقلری التندن ویا یانندن صاپلی تخته.

تخته پرده — باغچه ویا اوطه‌لری آییرمق ایچون یاپیلان تخته‌دن ایکردتی واینجه بولمه.

تخته پوش (فارسی «پوشیدن» اورتمه) دام اوزرنده اطرافی آچیق واوستی براورتو ایله مستور ویاغیر مستور اوله‌رق التی دوشه‌مه‌لی یاپیلان وچماشیر سرمکه ویااوطورمغه مخصوص ترا‌سه. اوستی آچیق جومبا.

ترازی — ویا ترازو . بورولردروننده جریان ایدن صولرك مطلوب اولان ارتفاعه جریاننی تنظیم وتقسیم ایچون بعض مناسب محللره کارکیر اولەرق یاپیلان سیوری قوله شکلنده ایاقلردرکه صو بونلرك اوستنه قدر چیقوب اورادن اطرافه تقسیم اولور .

٢ دیوارلرك ویا طابان وسائر اقسامك شاقوله عمود یعنی تماميله افقی اوللری . دیوارلرك اوستی ترازیلی اولمسی = دیوارلرك اوستی هپ برسطح افقی داخلنده بولنمسی.

خطوط ویا سطوحك افقیتنی اکلامق اوزره مستعمل برنوع الت .

تراش — طاشلری سطحندن یونتەرق دوزلتمك || طوپراغك برقسمنی طراش ایتمك = تمللردن طوپراغك شاقولی سطحنی اینجه اولەرق قازوب مطلوب اولان درجەده کنیشلەتمك .

تسکره — ایکی عملەنك ایکی طرفدەکی قوللردن طوتوب طاش طوپراق ، خرج وسائره نقلنه مخصوص درت قوللی واوزری آچیق تخته تکنه .

تکنه — اوستەلرك یاننده خرج قویمغه مخصوص تخته قاب . اوموزده خرج نقلنه مخصوص قوللی کوچك یاردیم صاندیق کیرەج سوندورمك وبەطون یاپمق ایچون مستعمل تخته طاوا .

تکنه طاشی — موصلقلرك اوکنندەصو بریکدیرمك اوزره یاپیلمش حوض شکلندەکی یالاق .

تك دولاب چیفته دولابدن اینجه لاطه .

تللنمك — دیوارك ویا صیوانك اینجه چاتلایوب یاریلمسی .

تل چکمك - نقشده هرنوع بویا ایله چکیلن اینجه زرهلر .

تمل — (رومجه «Θεμέλιον») . ابنیه دیوارلرینك طوپراقدن اشاغیدەکی قسمی اولوب بنانك ثقلتنی چکمك اوزره انشا اولنور || ٢ تمل دیوارلرینك انشاسی ایچون اچیلان چوقور .

تیرفیل — طاش طومروقلرینی نقل ایتمك ایچون آلتلرینه قیزاق مقامنده قونولان یووارلاق اودونلرکه طاش حرکت ایتدکجه آرقەدن آلنوب اوك طرفه وضع اولونور و تکرلك خدمتنی ایفا ایدر .

ج

جامجی پارماغی — ٠,٠٢٧ مترویەمعادل طول اولچوسی .

جیواطه — (ایتا) بر طرفی ایری باشلی و دیکر طرفی صومون چکمك اوزره ویدالی قالین چیوی‌که دمیر ویا تختەلری بربرینه ربط ایتمکه یارار .

چ

چاپنه کتیرمك — آغاجلری مستطیلی ویا مربعی بر مقطعده بالطه ویا دستره ایله یونتارق احضار ایتمك (چاپلامق‌ده دینیر)

چاتال باغه — طوغرامه‌جی‌تذ کاهلرینك اوستنده میخلی اولوب رنده‌لانه‌جك تخته‌لری طایامغه و چاتالنك آراسنه صیقیشدیرمغه مخصوص اورته‌سی چاتال دوز طاقوز .

چارپه — دیوار سطحنه سرتجه قومله یاپلمش خرجی مالا ایله سرپه‌رك حصوله کتیریلن پوروزلی چارپه صیوا ؛ ۲ انا‌ختارسز چیلنگیر‌کاری قاپی زنبره‌کی .

چارشو طوغله‌سی — اضلاعی آلتی پارماق اولان کنیش طوغله .

چارمیخ — بویوندروقلرك آلتنه واوسته‌نه صلیب شکلنده و بربرینه چاپراست وضع اولونه‌رق میخلانان کوچوك چلیك پاینده‌لر .

چاقیل — یوموړطه قدر کوچوك طاش پارچه‌لری‌اولوب بطون اعمالنده ستعملدر. بونلرك بویوجکرینه مولوز دینیر | باغچه‌لرده یوللره دوکیلن یووارلاق دکز ویا دره طاشلری .

چاقیل پرداخی — صیوا اوزرینه ایری قوم یله یاپیلان پرداخ .

چامور — طوپراق ویا کیرەچ و قوم ایله صودن عبارت خرج که (اورەك چاموری) دخی دیئیلیر .

چامور تخته‌سی — دیوارجیلرك دیوار ایشلرکن اسکله اوزرینه قویوب درونه چامور طولدوردقلری بویوجك تکنه .

چبرجی [illegible] ضعیف کرسته ایله متانتسز [illegible] یاپیلان [illegible] .

چپرپی -- بویایه باطیریلمش بر ایپك ایکی اوجی کریلەرك اورته‌سندن قالدیروب قویوویرمکله کرسته اوزرنده حاصل اولان چیزکی | چپرپی ایله اشارت اولان یرلرك بیچق ایله یاریلمسی .

چپرپی طوتمق - مختلف اقسامك بر حذایه کلمسی ایچون اپ کرمك ؛ بر دیوارك اوروله‌جکن بر حذاده بولونمسی ایچون او سویه‌یی ارائه ایدر بر ایپ چکمك .

چیفت -- بربولمه‌یی قالدیرمق ویا کیریشلرك فضله یوك آلتنده اکریلمرینی مانع اولمق ایچون اورته‌لری آلتندن هپسنه عموداً چکیریلان قالین بوترل ویا چیفته کیریش (غلط اولدرق اوسته‌لرك بعضیلری زیفت دخی دیرلر .)

چنبر [illegible] اوسته‌ده‌کی کیریشلر [illegible] دفعه [illegible] ایکنجی [illegible] .

چوب [illegible] اوجی سیوری و کنارلری قولاقلی طاشجی قامی .

چیته — یونتولمش و تسویه ایدلمش انجه برقاچ سانتیم اکننده اوزون تخته . شیشه .

چیویله‌مه درز — مولوز طاشندن معمول دیوارك طاش آرالقلرینه کوچك طاش پارچەلری صیقیشدیره‌رق خرج ایله درز ایتمك

ح

حامجی درزی — دیوارلرك طاش آرالقلرینی کتنلی خرج ایله صوایوب پرداخ ایتمك .

حواله لی — بر بنانك قاعده‌سنه نسبتا ارتفاعی چوق اولمسی .

خ

خرپشته — محافظه دیوارلرینك اوزرینه بیوك طاشلردن ویا طوغله‌دن ایکی طرفه آقیتمق یاپیلان سطحی مائل که بوکا (سمر) دخی دینور . زیر زمینده‌کی کونکلری محافظه ایچون اوست طرفلرینه طاش و خرجله یاپیلان اورتو .

خطل — تمل ودیوارلرك ثقلتی هرطرفه مساواتاً تقسیم ایتمك اوزره دیوار اورته‌سنه افقی اوله‌رق قونیلان کرسته ویاایکی ، اوچ صیرا طوغله .

خرق — (عربی یاریلمش معناسنه) اوستی آچیق صو مجراسی . آرق

خزینه — طوپراقدن مرتفع اولان صهریج ، صو محافظه‌سنه مخصوص ، دیوارلری یوکسك و اوستی اورتولی صو حوضی . | ۲ کرسته ویا تیمور اوستنه دیکر برپارچه‌نك کیرمسی ایچون آچیلمش بریووا || اولوق خزینه‌سی == یاغمور صولرینك آقمسنی موجب اولمق اوزره اولوقلرك باشنه یاپیلان طاش ویا چینقو ویا قورشون دلیکلی قوطوجقلر .

د

دستگاه دمیری — دستگاه اوستنده بولنوب ایشلنه‌جك تخته‌نك اوجنی طیامغه مخصوص متحرك دمیرلر .

دستگاهلامق — بنانك دیره‌ك ودیکمه‌لرینی یاپدقدن صکره تقیاتنك میدانه چیقارق قولای ایشلنه بیله‌جك ، چوق ایشجینك ایشلمه‌سنه مساعد اوله‌جق حاله کلسی . تمل دیوارلرینك استقامتلرینی تعیین ایدوب میدانه چیقارمق .

دکزلك — نجارلرك آلت سوکه‌سنك طیشاروسنه میخلانان شیو تحته که صویك ایچری کیرمه‌سنه مانع اولوب طیشاری آقمسنه یول ویرر .

دلیکلی طوغله — خفیف اولمسی ایچون ایچنده مختلف بوشلقلر براقیلمش مجفف طوغله .

دوشه‌مه‌زاری — حماملرده دوشه‌مه مرمرلرینك آتشدن چاطلامالری ایچون مذكور دوشه‌مه آلتنه طوغله ویا قیغان طاشندن یاپیلان ایكنجی قات دوشه‌مه‌یه دیرلر .

دیشلی — طاشلری تسویه‌یه مخصوص طاشجی آواداننی .

دیشلی رنده — ایكی تخته‌نك بربرینه أیی یاپیشمسی ایچون یكدیكرینه تماس ایده‌جك قسملرینه طوتقال كیروب قاله‌جق صورتده چیزكیلر آچان طیغی دیشلی رنده .

دیكمه — قوشاقلامه آره‌سنده باشلقسز اوله‌رق عموداً قونیلان دیرك ، طولاب و یالاطه || ۲ اسكله‌لرده دیواره موازی و زمینه عمودا قونیلوب اوجی چلیكاره میخلانان دیره‌كار .

دیل مالاسی — اوجی اینجه مالا .

ر

راسپا — ده‌میر تخته ویاطاشلرك اوزرینی قازیمق ایچون مستعمل مثلثی‌الشكل وصاپلی چلیك آلت .

رزه — قپو و دولاب قنادلرینی سوكه‌یه تعلیقه مخصوص تیوردن معمول بربرینه چمه چنكال كه منتشه یرینه كچر .

رزنه — دكان كپنكلری و دولاب‌وانبار قاپاقلرینی آچوب قاپامق اوزره سوكه‌یه‌ربط ایدیلن قوللری اوزون رزه .

رقمكش — یاپی‌یه ورود ایدن مالزمه یوسته‌لرینی ویا عددینی‌چتله‌یه ویا دفتره‌یازان آدم .

رنده — [فارسیدن] تخته‌لرك سطحنی یونته‌رق تسویه ایتمكه مخصوص تخته محفظه ایچنه كچیرلمش و یالكز اوجی میدانده اولان و طیغ ویاخودیالامه‌دینیلن كسكین بر ده‌میردن عبارت‌طوغرامه‌جی وصنعوز آلتی. انواعی : باصقی ، كوشتره ، معجون كوشتره‌سی ، عثمانلی رنده‌سی ، پرداخ رنده‌سی ، دیشلی رنده ، قوردون رنده، آرمودی رنده ، پاخلی رنده ، یكدسته ، دوز طبان .

س

سرپمه — دیوار اوستنه ایری موقله مخلوط خرجی مالا ایله چارپه‌رق وجوده كتیریلن پروزلی صیوا .

سرداب — (فا) سرین اولان یرآلتی اوطه‌سی . || صویی صوئوق‌طوتمغه‌مخصوص یرآلتی اوطه‌سی .

س

سرن — اسطوانی الشکل قالین واوزون چم کرسته .

سرن چیمه‌سی — سرندن بیچلمش کرسته .

سره — باش پارمغك اوجندن شهادت پارمغك اوجنه قدر کره‌رك حاصل اولان اولچوکه قاریشدن کوچکدر. ٤ سره = ١ آرشون .

سستره — (رومجه « Ξύστρα » دن) تخته‌یی قازیمغه مخصوص کسکین آلت . ترکجه‌سی (قازیه‌جق) .

سورمه پنجره — قاصه‌سی ایچنده یوقاری‌یه طوغری‌سوریله‌رك آچیلان پنجره .

ش

شادروان — آبدست آلمغه مخصوص اطرافی موصلقلی صو خزینه‌سی . اکثریا جامع آولولرینه یاپیلور .

شاهمردان — بویوك قازیقلری چاقمق ایچون قوریلان بویوك و یوکسك اسکله اوزرنده ایپ‌ومقره‌لرله‌چکیلوب‌قویوویریلن اثقال واشکال‌مختلفه‌ده معدنی‌بویوك چکیچ .

شیشه — دوز ویانصف استوانی‌شکلنده غایت اینجه چیته .

شیشه‌لی لامبه — قاپلامه تخته‌لرینك بربرینه‌کلن حد فاصللرینه آچیلان‌لامبه‌لرك کورولمه‌سی ایچون لامبه‌نك یانبه بر شیشه آچیلمسی .

ص

صویولی طوان — پاصه‌لری مساوی بعدده‌موازی‌اوله‌رق انشااولنان‌پاصالی طاوان .

صومون — ویده‌لی چیویلرك اوستنه کچیریله‌رك تثبیت ایدیلمکه مخصوص مربع ویا مسدس اورته‌سی دلیك معدنی پول .

صیچراتمه‌منتشه — آشیکی اولمیان قاپولرده قاپویی آچیلیرکن خالی قالینلمی‌قدر یوقارویه قالدیرمق وقاپانیرکن کندیلکندن قاپانمق اوزره استعمال اولنان بر نوع منتشه .

صیغاچا — قالین کرسته‌لری عمودی اوله‌رق کسمکه‌خادم‌أکلی وقیصه‌أل‌دستره‌سی .

ض

ضرب لوله‌سی — ایکی باشی بورویه ربط ولنان وصویی کسوب صالیویرمکه مخصوص اولان بویوك‌اورته‌موصلق .

ط

طابان مالاسی — انجه واوزون وصاپنك بر اوجی دمیری اوزرنده اولان بر نوع مالا .

طاراق — طاشلرك یوزینی یونتمق خصوصنده مستعمل دیشلی برنوع چکیچ شکلنده طاشجی آوادانلغی | ۲ چامور ویا بەطون قاریشدیرمقده مستعمل دیشلی چاپا | ۳ ریختیم انشاسنده دکز ویا نهر دیبلرینی قازیمق اوزره مستعمل متعدد قوغالی ماکنه دوبەسی ویا واپوری .

طاشلق — طاش دوشەلی آولو .

طاقوز — (رو « Τάχος » دن) کرسته ویا معدن واقسامنك برطرفندەکی کدیکی طیقایەرق صیقیشدیرمق ایچون مستعمل کوچك تخته ویا دمیر پارچەسی . بیوجك قاما دیرکلر کسیلدیکی وقت آرتان کوچك پارچەلر .

طولوصواغی — حوض ، صهریج وصو خزینەلرینك طولدقدن صوکره فضلەصویی جریان ایتدیرمکە مخصوص یوقاروقسملرنده براقیلان دلیك ، مجرا .

طومروق — کوتوك حالندە بچیلمەمش کرسته | ۲ ابعادی یاریم زراعدن فضله اولوب بالاخرە ایستنیلن ابعادده کسیلەرك قونیلمق اوزره صاتیلان طاش .

ع

عثمانلی رندەسی — تختەلرك یوزینی دوزلەمکە و پروزلرینی آلمغه مخصوص یان طرفدن چیقته دکنك کبی قولپلی رنده .

ف

فارسی — پاخی آلنمش دیرك کوشەسی ، برمنشور مسدسی ، مخمسی وسائرەنك طولانی وجهله تقسیمنه و بر دیرەك ویا جومبانك سطحلرینك عمود اولمیوب یکدیکریله زاویۀ منفرجه تشکیل ایتمسنه دینیر .

ق

قاباطاراق — برطاشك یوزینی قاباجه تسویه ایتمك خصوصنده مستعمل طاشجی آوادانلغی . بونجه تطبیق ایدوب چاقمق .

قاپازلامه — برآغاجی دیکری اوزرینه یوبلو

قاپدیرمه — آل بچقیسنك کوپوکی .

قاریش — آل آچیلدیغی وقت باش پارماق

ق

اوجندن برجه پارمق اوجنه قدر اولان مسافه‌که اوچ قاریش بر آرشون اعتبار ایدیلیر.

قفس — پنجره‌لرده اوطوران قادینلرك خارجدن کورولمه‌مسی ایچون یکدیکرینه عموداً قونلمش اینجه تحته چبوقلردن معمول ده‌لیکلی تحته پرده | ۲ حماملرده چماشیر قورودولان محل | ۳ آخور یملکلرینك اوستنده حیوانلره اوت قویمغه مخصوص پارماقلقلی قسم.

قفس کیریش — ایکی افقی قسم ایله مسافه بمسافه شاقولی دیکمه‌لر و برررده قطری قطعه‌لردن ترکب ایده‌ن کیریش.

قلیجلامه — بر کرسته، برده‌میر ویا طاشك کسکین ودار طرفی یوقاری‌یه کلمك اوزره دیکنه وضعی: طوغلانك قلیجلامه‌سنه وضعی؛ قلاصی قلیجلامه‌سنه قویمق.

قورد آغزی — کچمه ایچون کرسته‌نك آچیق قورد آغزی کبی کرتیلمسی.

قوشاقلامه — اخشاب بنانك یولمه‌لرینی تحکیم ویکدیکرینه باغلامق اوزره دیره‌کلر ودیکمه‌لر آره‌سنه قونیلان لاطه وپاینده‌لرك هیئت مجموعه‌سی که اوزرلرینه قاپلامه وبغدادی چاقیلور.

قول باشی — آغیر شیئلری قالدیران ویا نقل ایده‌ن ویاقازیق چاقان رنجبرلرك عمومیتله برلکده ایش کوره‌بیلملری ایچون هر درت ویا سکز عددینه تعیین اولنان اونباشی.

قیغان پرداخی — مرمرلر اوستنده قیغان طاشی سوریله‌رك یاپیلان پرداخ.

ك

کمیك جلاسی — طاش ومرمرلر اوزرینه مختلف پرداخلر یاپلدقدنصکره پارلاتمق اوزره پاچه کمیکی یاقیله‌رق حاصل اولان توزله یاپیلان جلا.

تحته کوره‌ك — دیوارجی وبویاجیلرك اوزرینه خرج ویامعجون قویوب اللرنده طوتدقلری، التندن ویا یانندن صاپلی تحته.

کوشتره — سیلیجی ومرانغوز آوادانغندن پلانیه‌یه بکزر و تحته‌لرك کنارینی آلمغه مخصوص اوزون وبویوك رنده: معجون کوشتره‌سی.

کوشه‌بند — یکدیکرینه عمودایکی دیره‌ك، کرسته ویا طاشك کوشه‌لرینی بربرینه ربط ایتمك ایچون قوللانیلان زاویهٔ قائمه شکلنده ده‌لیکلی وجیواطالی دمیر کوشه.

کیرمه چیقمه — قاپاق وقاپوقنادلرینه طاقیلان کیرر چیقار منتشه طاقمی.

کینیش — ایکی تحته بربری اوستنه کلدکده سطحلری برخذاده اوله‌جق وجهله کنارلرینه لامبه آچان رنده.

ل

لامبا — بر تخته ویا کرسته کنارینه کوشتره ایله انجه‌لته‌رك آچیلان یول .

لامبه‌لی دوشه‌مه — یکدیکری یاننه کلدیکی زمان بربری ایچنه کچه‌جك وجهله بویدن بویه اوزون دیشلری بولونان وبربرینه کچن دوشه‌مه‌لك تخته .

لامبا آچمق — بر تخته‌نك کنارینه دیکر تخته‌نك بنسی وایکیسنك بر تسویه‌ده بولونمسی ایچون یول ویو آچمق . دیوارلرده آشاغیدن طوغری کلن قالینلقدن ایچرو کیریلوب دیواری دها انجه اوله‌رق یاپمقله حاصل اولان دیش که اکثریا کیریش ویوطره‌لك اورایه باصماسی ایچون دخی براقیلور .

لقمه — حماملرده صیجاق صو خزینه‌سنك دیوارلرینه سورولن برنوع لوکون .

لوکون — کیره‌ج ایله زیتون یاغی ویا بزیر یاغندن دوکوله‌رك یاپیلان برنوع معجون که صو بوریلرینك اطرافنی صارارق صویك آقمه‌سنه مانع اولمقده مستعملدر .

لوله — برپارماق قطرنده بر اسطوانه‌دن عبارت ماء جاری اولچوسی اولوب ٤ ماصوره‌یه تقسیم اولنور .

لیقه — یالدیزك آلتنه سوریلن بر نوع طوتقاللی آستار .

م

مابلاق — نقاشلرك معجونی تسویه ایتمك اوزره آلده قوللاندقلری کنیش ویاصصی فورچه شکلنده کوچك تخته ویامعدنی کوره‌جك .

ماصورا — ماء جاری اولچوسنده لوله‌نك ربعی اولوب ٥ چووالدیز اعتبار اولونور .

ماله — (فارس) دیوارلرك خرجلرینی طاشلر آراسنه یرلشدیرمك ودیواره صیوا اوره‌رق تسویه ایتمك اوزره مستعمل تخته صاپلی کوچوك ویاصصی ده‌میر آلت . دیل مالاسی = درز یاپمقده مستعمل انجه وکسکین مالا . طبان مالاسی = دمیری اوزون و صاپی اوجنه قدر اولان یعنی طوته‌جق یری کوپرولی اولوب اوجنه قدر طایانان قابا ماله.

مالطه چکیچی — مالطه کسمك اوزره طاشجیلرك قوللاندیغی ایکی طرفی صاپلی بویوك دمیر دستره.

مرتك — درت کوشه‌لی قالین واوزون دیره‌ك . چاتیده براوجی طابانه استناد ایتمك اوزره یکدیکرندن مساوی آچیقلقلرده وضع اولنان کیریشلر .

مرکب کیریش — مقطعلرینك تزییدی خصوصنده ایکی ویااوچ پارچه‌نك بر بری اوزرینه وضع وتثبیت ایدلمه‌سندن حصوله کلن کیریش .

م

مسلح کیریش — مقطعلری کفایت ایتمه‌ین کیریشلرده اوزرلرینه کلن ثقلتی مسند نقطه‌لرینه نقل ایتمك اوزره ترتیب اولونان کیریشلر .

معجون کوشتره‌سی — چرچیوه‌لرده جام چکمکه مخصوص اولان لامبایی آچمق ایچون قوللانیلان اوزون رنده .

کیریشلر .

مورج — اوجی سیوری یووارلاق طاشجی قلمی .

مولوز — دیوار انشاسنده مستعمل غیر منتظم ایریلی اوفاقلی هرنوع طاش .

مولوز قیرمه‌سی = بەطون وقوروریختیم وشوسه انشاسنده مستعمل قیریلمش کوچوك طاش پارچه‌لری.

مهنکیر — کرسته‌لر وتحته‌لرك قالیناغنه برچیزکی چیزه‌رك بویلی بویته قیرمق ایچون سیلیجیلرك قوللاندیغی کونیه شکلنده پچاقلی برآلت .

ن

نشانکش — مرانغوز و دوالکرلرك رنده‌لیه‌جکاری تحته‌لره اشارت چکمك اوزره استعمال ایلدکاری مهنکیره مشابه وفقط پچاغی اولمیان آلت .

نیم کارکیر — اساس دیوارلری کارکیر وداخلی اخشاب یاپیلان بنالر .

هـ

هلال — برلوله‌صویك آلتمش درتده برقسمی.

ی

یاپراق — طاوان ودوشه‌مه‌وسائره ایچون کوتوکدن بیچیلان تحته‌لرك بهری .

یاغمورلق — نجره‌چرچیوه‌لرینك خارجنه میخلانوب یاغمورك ایچرویه کیرمه‌سنه مانع اولان سیلمه || ٢ صاچاقلرده یل قووان تحته‌سی اوزرینه وضع اولنان و اوزرینه چینقو میخلانان اکسز تحته .

یالی باصقیسی — بربری اوزرینه بیندیریله‌رك یاپیلان قاپلامه .

یدیرمه — باغ،کیره‌ج وکنددیردن یاپلمش صو یوری وکونکارینی صارمقده مستعمل لوکونلی ایپ.

یکدسته — شیمدیکی پلانیه‌لرکبی اولوب اسکیدن قوللانیلان برنوع رنده .

یلپازه‌مردیوه‌ن — مدور شکلده دونرمردیوه‌ن

یلقوان — صاچاقلرك اولوقلری اوکنه کلن اکسز تحته .

یوزله‌مه — صیوانك یوزینی دوزله‌مك .

صوك

فرانسزجه‌دن تورکجه‌یه قسمنده‌کی یاکلشلقلر جدولی

طوغرولری	یاکلشلر	سطر	صحیفه
Académie	Academie	١٧	٦
"	"	٧	٧
"	"	١٦	٧
.	"	٢٤	٧
Légende	Legend	٣	٩
كومه	طوپلانیم	٧	١٢
Allégorie	Allegorie	١	١٤
Amphithéatre	Amphitéatre	٢١	١٤
Âne	An	٩	١٥
ماقاص	ماقاص كیریشی	١	٢٣
voûte	voute	١١	٢٣
"	"	١٤	٢٣
"	"	١٦	٢٣
Arc boutant	Arb boutant	٢٠	٢٤
Arc déprimé	Arc deprimé	٥	٢٥
technique	tecnique	٢٠	٣٣
profession	profeession	٢٣	٣٤
Batons rompus	Baton rompus	٢٢	٤٦
Belvédère	Belvedaire	١	٤٨
بومبار . آ، قاوال	بومبار	١	٥٠
طوپوز ، طوپ	طوپوز	٩	٥٠

صحیفه	سطر	یاكلشلر	طوغرولری
٥٧	٢٠	اوانیٔ ترابیه، چوملكجیلك	اوانیٔ ترابیه، چوملكجیلك، خزفیات
٦٤	١	(علاوه)	chemin de ronde سكردم یری
٦٤	٢٢	چاتی كیریشی	چاتی كیریشی ، مرتك
٦٦	١	(دن أول علاوه)	ciseau طاشجی قلمی ، منقار
٦٦	١٠	ایشیق وقارالتی	قراكلق و آیدینلق
٧٩	٧	محیط	محیط ، چوره
٨٣	١٧	پروازلرك	قورنیشلرك
٨٣	١٨	باش طابان پروازی	باش طابان قورنیشی
٨٧	٣	صوفا	اوزون صوفا
٩٢	١٨	پشتیوان	تخفیف كمری، تخفیف بویندروغی
١١٠	٣	(علاوه)	Echauhguette كنكره
١٣٧	٢٣	حدیدیات	حدیدیات ، دمیر ایشلری
٢١٥	٦	فاقولیه	آصیرغه
٢١٥	١٨	Penturs رزنه	Penture رزنه ، پیشتوان
٢٣١	١	Pulverisateur	Pulvérisateur